

ČASOPIS

PRO

KATOLICKÉ

DUCHOWENSTVO.

WYDÁWÁN

OD

KNJŽECJ ARCIBISKUPSKÉ PRAŽSKÉ

KONSISTOŘE.

DWANÁCTÝ ROČNÍ BĚH.

Swazek čtvrtý.

W Praze, 1839.

W knjžecj arcibiskupské knihtiskárně, u Wáclawa Špinky.

Omnem vim intercedendi, quam habent, acceperunt ex meritis Christi; unde potius ad honorem ipsius cedit, quod ipse sit principalis mediator, et alii sint secundarii, qui ab ipso in omnibus dependeant.

Confess. Wittenbergen.

Titul. de Ordine.

P o g e d n á n j.

1. Cjrkew nadzemska, gegj spogenj s cjrkwy pozemskau.

Zlomek symbolický.

Od

Antonjna A. Řeháka,

kaplana w Daubrawici, Litoměřické diéciesj.

Potřebné připamatovánj.

Gestliže skaumawým okem a duchem před-
sudky nepogatým saustawu učenj Lutherowa pro-
gdeme, shledáme brzo, že se pád prwnjch rodi-
čů, hřjch w rági spáchaný, gako rozcestj powa-
zowati může, na němž se arciolec protestantů od
cjrkwe katolické vzdalowati počal. Učenj kato-
lické o hřjchu dědičném gest welmi gednoduché, a
záležj dle sněmu Tridentského ¹⁾ w následugj-
cjm: Hřjchem ztratil Adam půwodnj sprawedlnost
a swatost — miłost Božj, — uwalil na se spra-
wedliwý hněw swého Stwořitele; a tresty, gichž
zaslaužil, následowaly w patách za spáchanau nepo-

1) Sess. V. et VI.

slušnostj, škodjce negen tělu ale i duši člověka. Toto všecko gest ono smutné dědictwí, kteréž na všecky potomky a zplozené od Adama přecházej. Obraz Boží, ačaz zatemněn a poskvrněn, zůstal člověku předce; rozum i swobodnau vůli podržel smrtelník kleslý, owšem se tyto gedinému člověku udělené přednosti giž ne tak w stkwělém ukazowaly swětle gako dřjwe. — Tomu však odporugj staupenci reformátnjků, wyznáwagjce we swých symbolických spisech, že prwotnj hrých negen obraz Boží zcela zničil, negen o všelikau dobruu vlastnost člověka olaupil, ale i všecku neřest a zlé w mjsto uprázdňené gako štjpil.²⁾ Z předešlých vlastnostj nezůstala ani „giskřička.“³⁾ A z ohledu duchownjch, wyššjch wěcj stal se padlý člověk „kamenem, pařezem atd.“ „gsauť to zamřlowaná a obwyklá pogmenowánj samých koryfeůw protestantských.

W tomto základnjm článku wjry oddělili se od nás bratrj akatoličtj, a na chybném a wrtka-

2) Confess. August. Art. II. p. 12. „Docent, quod post lapsum Adae omnes homines, secundum naturam propagati, nascantur cum peccato, h. e. sine metu Dei, sine fiducia erga Deum, et cum concupiscentia.“

3) Solida declaratio II. de lib. arbitr. § 7. p. 629. „Credimus igitur, quod hominis non renati intellectus, cor et voluntas in rebus spiritualibus et divinis prorsus nihil intelligere, credere, amplecti, cogitare, velle, inchoare, perficere etc. possint. Et affirmamus, hominem ad bonum (vel cogitandum vel faciendum) prorsus corruptum et mortuum esse: ita quidem, ut in hominis natura, post lapsum et ante regenerationem, ne scintillula quidem spiritualium virium reliqua sit.“

wém základu nemohlo než křivé a zpotvořilé postati stavenj; a vzdálivše se od prawdy u věci gedné, nemohli gegjo, každé odvážlivé a hrdé oko oslepugcejho swětla snést i w ostatnjch člán-
ejch; neboť tato z nebe poslá dcera kárala wždy a kára až dosud trpce swých tupitelů.

Rozdijnj a bludnj náhledowé o hřjchu dědičném porodili podírné důmněnký o osprawedlněnj hřjs-
ného člověka. Solida declaratio, spis symbolické wáznosti mezi lutherány magjej, prawj w ohledu tomto: „Vocabulum justificationis in hoc negotio significat justum pronuntiare, a peccatis et aeternis peccatorum suppliciis absolvere propter justitiam Christi, quae a Deo fidei imputatur.“⁴⁾ A dále: „— extra controversiam positum — totam justitiam nostram extra nos esse — — quaerendam, eamque in solo Domino nostro Jesu Christo consistere,“ etc. osprawedlněnj naše nale-
zá se tedy mimo nás jako něco „zewnitřnjho,“ a na nowězrozeného člověka, smjnj-li tak řej, jako něco „přilepeného;“ wšecká wnitřnj spogitost scházj, a mám za to, žeby se toto asi následowně obgasniti mohlo. Katoljk wěřj: Z pauhé milosti a pro zásluhy Kristowy dogdu odpustěnj hřjchů, dosáhnu zaljbenj před Bohem, celý můg duchownj žiwot se změnj, mé žádosti, wšecko mé tanženj dostane giný směr, a „ne gá, ale Kristus

4) Solida decl. III. de fid. justí f. § 11. p. 655.

5) Loc. cit. § 48. p. 664.

bude we mne žiw.⁶⁾ Gako owoce z wnitřnj slávy stromu vycházj a wnitřnjm swazkem se stromem spogeno gest: podobné gest tomu a též tak auzce spogené naše ospravedlněnj s Kristem.⁶⁾

Naopak wyznává protestant: Sprawedlnost a swatost Kristowa zůstává w něm samém, s wěrj-
cjm newegde w žádné wnitřnj spogenj, ale toliko w gakési zewnitřnj, wněšnj; geho hrěšnost, ne-
sprawedlnost přikrývá se toliko, a to negen pře-
dešlá, nobrž i stáwagcj; než „wůle“ zůstává i
po ospravedlněnj tau samau, snj se neděge změ-
na žádá. — Hle! zde gakoby se na strom owoce
panze přiwázalo. Gako takto přiwázané owoce
se stromem wnitřně spogeno nenj; tak stogj i zde
Kristus a wěrj-
cjm toliko wedlé sebe. Ancho, by-
chom všecjy odstjny náhledů těchto lépe pro-
hledli, můžeme také řeci: dle smýšlenj katolické-
ho zdelj a wytiskne se takofka Kristus we wěrj-
cjm zcela, tak že se tento božskau milostj a
swým následugcjm přičiněnjm owšem gen nedo-
konalau a slabau podobiznau stane onoho wěčně
nedosáhlého a neydokonalejšjho obrazu, před njmž
swůg obličeg ukrywagj cherubjnowé sami. Dle
zásad protestantských ale zastjnj Kristus nedo-
statky wěrj-
cjojo, pauhý stjnj Kristůw padne gako
na něg a přikryge trwagcj hrěšnost tak, že gi o-
ko Božj nepozoruge. Proto také dokládá wý-
slovně Solida Declaratio III. de fide justif. § 15.

6) Jan XV.

p. 657. „Per fidem propter obedientiam Christi iusti pronunciantur et reputantur, etiamsi ratione corruptae naturae suae adhuc sint, maneatque peccatores, dum mortale hoc corpus circumferunt.“
 Gak podiwné! Bůh sám před swým okem ukrywá hřjchy wěřejch, on na ně hledj a powážuge go za sprawedliwé, ač gsau a zůstawagj hřjšnjky. Gak ale máme a můžeme to pochopiti, kterak Bůh na něco ginak hledj, než to w skutku gest? Kterak může před njm přikrytý toliko hřjšnjc co sprawedliwý a čistý obstáti? Zde nám, chceme-li we všewědaucjho, neysprawedliwěgstjho Boha wěřiti, nezbywá, než že se takto smýšlegjčj snad upokogugj tjm, že před Bohem hřjchem a nepravostj nenj, co lidé za to vyhlašugj, a že wšecky poklésky, wšecká přestaupenj zákona toliko gsau následkowé našj křehkosti a lidské slabosti, w nichž zloba člowěčj žádného docela nemá djlu, a tudjž hřjšnjc ani trestu podléhati nemůže. Kdo však se může tjmto wrtochem upokogiti, kdo tjm ukoneyšiti, nechce-li wšj známosti o Bohu a geho vlastnostech odporowati?

Toto reformátorské učenj o osprawedlněnj mělo, gak se samo sebau rozumj, mocný wplyw na určenj stawu našeho po smrti. Poněwadž člowěk při swém osprawedlněnj dle něho sám ničeho nekoná, ale wšecko Kristus; poněwadž se při tom prwnj zcela trpným nalezá: musely se owšem zásady nekatolické o duši lidské we swětě druhém docela lišiti od katolických. A to gest ono sta-

nowiště, s kteréhož snáze oceniti budeme w stawu následugjoj článěk:

Cjrkew nadzemská a gegj spogenj s cjrkwj pozemskau.

I. Náhledy katolické.

Každé odlaučenj wůbec dotkne se bolestně čitelného srdce, zwlášť ale ono, které nám při smrti nastává. Od milovaných osob, s kterými jsme zdjleli radost i žalost, s nimiž jsme všelikými autlými swazky spogeni byli, na wěky se odlaučiti, gim na wždycky „s Bohem“ dáti, čj mysl snese tuto tžžej, tuto hrůzoplnau myslénku? Nezakrněl-li w njzkém soběctwj duch lidský, nezapředl-li se sám do sebe jako banrec: cjtj w sobě nepřemožitelný pud k swému spolačlowěku, s njm se rád zdjlj, na geho blaho aučinkuge a tak w oblaženj giných hledá swau wlastnj blaženost. Každému nezkaženému gest to přirozeno, gest to mocný hlas oné swatě, nezištné lásky, genž se w blahoděgném řizenj všelomjra tak krásně stkwj, a gegjž paprskowé ozárugj i duši lidskau. Tauto láskau puzen aučinkuge člowěk, podniká pro swé bratry to a ono, auzej swazkové pantagj ho k giným, a wygmauc nelidského sobětnjka, sotwi nagdeš koho, genžby w osuda giných něgakého aspoň nebral djlu. A toto pratem Božjm w

ducha lidského wryté smýšlenj měloby: gen pro těch několik dnů našeho wezdejšího putowánj trwati? Mohlaby chladná smrti ruka všecko oba-
 polné působenj mezi námi nemilosrdně přetrhna-
 ti? Owšem se při tom srdce člověka zpaunj, owšem wolá rádo ono: „Ne, to možné není!“ Ale zdaž neklame? zdaž to není paulié, sladké o-
 wšem a tjm spjše přjstupu nalezagjey mámenj? —
 Giž ta všeobecnost tohoto smýšlenj — tato sna-
 šj přirozenostj gako srostlá žádost, a to hluboce od každého ojtěné přánj, by naše spogenj s ginými nepřestalo při smrti, to giž prawjm ručj nám aspoň poněkud za to, že náš wnitřnj hlas gest pra-
 wý, že neklame, a však on gest stwrzen a podpo-
 rowán newywratnými důwody.⁷⁾ Na tyto spole-
 hagje neomylná ejrkew katolická uěj:

Wěřej, gichž neyvyššj swěta Wládc z na-
 šj widitelné společnosti powoláwá, a kteřj do onoho
 druhého přecházegj žiwota, neodlučgj se od nás
 zcela, gegich spogenj s námi trwá, neboť geho
 swazek gest láska božská, genž z ráge na zem pře-
 sazena swým swatým, nerozwjžitelným swazkem
 spoguge všecky, gichž za swé uznala a we swěg
 okres pogala, gestliže se sami swéwolně od nj ne-
 odtrhli. Gegj moc gest wěčná! a působj, i když se
 tělesné sjly rozpadnau a widitelná nesmrtelného
 ducha schránka obrátj se w prach. Všickni ná-
 sledowně, kteřj této lásce zaswěceni opauštěgj zem

7) Zde toho obšjrně dowozowati, zdá se mi nemjstné.

stanowugj s nými až dosud žigjejni godinaw cirkew, wšickni dokromady gsau godna společnost, gegjž údowé mezi sebau gsau a na wšdy zřistanau spogeni. K tomuto obcowánj, k této gediné cirkwi patrj i wšickni wyššj stwořenj duchowé, kterj sice w této časnosti a w podobných gako my okoličnostech nežili, kterj wšak gako my tu sama neywyššj hlawu uznáwagj, Ježjše Krista, a tjm samym gako my, Duchem swatým poswěceni gsau.⁸⁾ Než, se wšj skutečnostj paustělby se w bog každý, kdoby twrdil, že wšickni bez rozdjlů tjmtě znamenjm lásky křestanské znamenanj, hned w stegný a w tentýž blažený staw wegda, který gest sljben a od počátku přichystán těm, genž w Kristu nezkaleně milowali a milugj Boba. Odchod z této země nastane, a — mnozj gi opauštěj, w nichž tato božská láska sice panowala, ne wšak dokonale, mnohá menšj skwrna zatemňuge geště obraz Božj w nich; giných zase očistila docela giž zde ode wšech poskwrn hřjchu. Gistě že se obogjm

8) Smysl cirkewnjho, katolického učenj wygádril welmi trefně we swém listu k Genewským Jacob. Sadolet. Card. S. R. R. Opp. Tom. II. p. 181. „Sin mortalis anima sit, edamus et bibamus, inquit apostolus, paulo enim post moriemur: sin autem sit immortalis, ut certo est, unde, quaeso, tantum et tam repente factum est corporis morte dissidium, ut et viventium et mortuorum animae inter se nihil congruant, nihil communicent, omnis cognationis nobiscum et communis humanae societatis oblitae? Cum praesertim charitas, quae praecipuum Spiritus Sancti in Christiano genere est donum: quae nunquam non benigna, nunquam non fructuosa est, et in eo, in quo inest, nunquam inutiliter consistit, salva semper et efficax in utraque vita permaneat.“

onen svět, w který wědau, w rozliječném ukáže způsbn. Staw prwnějšich buče přiměřen dosa-
wádnj gegich nedokonalosti; a tak zřizen, by se
gegich dušewnj žiwot w nábožensko-mrawném o-
hledu zlepšil a zdokonalil; blaženost druhých ale
obdržj takowj směr, který gest dokonale posvěce-
nému a w swatosti postawenému duchu wyměřen.
Gako ale wěřej na zemi bogugěj posud gsau údo-
wé: podobně náležej i duše w očistci wšjm prá-
wem k cirkwi trpěj; neboť negen, že se w oč-
štugějch nacházej stawu,⁹⁾ on se musj také co
trest považowati: poněwadž to gedině od nich zá-
wiselo, by dobrým užjwánjm své swobodné wěle
glž za swého zemského žiwota dokonale, zcela a
nezkaleně s Bohem se spogili.¹⁰⁾ Ti wsak, kteří
do počtu blažených duchůw přigati býwaj, stano-
wugj s nimi cirkew wjtěžnau neb wjtěžej; názew,
genž sám o sobě dosti poskytuje světla.

Dřjwe wsak, než čeho o spogenj cirkwe nad-
zemské s pozemskau promlawjm, chci několika

9) Proto wolá swatá cirkew wmodlitbě za zemřelé: „*Suscipe, Domine, preces nostras pro anima famuli tui N., ut si quae ei maculae de terrenis contagiis adhaeserunt, remissionis tuae misericordia deleantur.*“ P. D. N. J. Chr.

10) Sněm Florentinský prawj o tom následowně: „*Item, si vere poenitentes in Dei charitate decesserint, antequam dignis poenitentiae fructibus de commissis satisfecerint et omissis, eorum animas poenis purgatoriae post mortem purgari (ἐνδυσσεύουσιν τιμωρίας καθαρσθεῖσαι μετὰ θανάτου): et ut a poenis huiusmodi releventur prodesse eis fidelium vivorum suffragia, missarum scilicet sacrificia, orationes et eleemosynas, et alia pietatis officia, quae a fidelibus pro aliis fidelibus fieri consueverunt, secundum ecclesiae instituta.*“ Harduin acta concil. Tom. IX. p. 422.

aspoň slovy podotknauti, kterak naše učení o stavu prostředním, totiž mezi nebem a peklem stá-
wagjcjm, neboli o očistei, již v článku o ospra-
wedněnj obsaženo a s ním co neyaužegi gest spoge-
no, stručně nastjním prvé smýšlenj akatoličké.

Kalwin,²¹⁾ aby dokázal, že panhá wjra člově-
ka osprawedňuje, a že se při tom ani neymenšjho
ohledu na dobré skutky bráti nemá: přikazuje,
bychom swých očí obrátili na sandnan stolici Bo-
žj, a kdo obstoj? kdo se bude spoléhati na swé
chatrné skutky? — Toť gest owšem neypřiměřenějšj
prostředek. hříšnjka od zlých cest odvrátiti a ku
Kristu přiwésti. Běda každému, kdož se k swé-
mu Ježji neobráti, w něj pewně newěřj, a na ge-
ho sand nepamatuje; ale běda též tomu, gegž
krew Kristowa neočistila, který již zde w aužké
spogenj s Bohem newešel skrz křesťanský a to w
prawdě křesťanský žiwot! Gak se as mohla w
mysli našich odpůrců zroditi ta myšlénka, žeby
wěkfj se swými hříchy před sandem Božjm obsta-
li, když gich Kristus přikryge, a takto s přikrytý-
mi neprawostmi do nebe uwede? Gest to wěru křik-
lawý odpor: by kdos hříchem poskwrněný wegiti
mohl w králowstwj Božj, nechť gest hřích ukryt
nebo odkryt. Čhtěg nechťěg tane při tom každé-
mu na mysl: gak as, gak bude člověk od swé
hříšnosti zcela očistěn, gak se to stane, by w něm

²¹⁾ Calvin, instit. I. III. c. 14. § 11. fol. 279. Tamtéž c.
14. § 1. fol. 279 a § 2.

nezkaleně trávila etnost a svatost? A když ne docela dočistění, když všelikou křehkostj gestě poskvrnění toto zemské opustjme údolj, kterak se to dokoná, kterak se smaže, co by tam před Bohem neysvětějšjím obstáti nemohlo? Snad oswo- bozenjm duše od těla, o čem protestanti ve svých symbolech mnoho powyku dělaj? Než kdo může zdravým rozumem přisvědčiti tomu a podepsati mjnénj toto? Gak ge to možné, by hrěšný a ve zlém si libagjej duch od této své náklonnosti nageďnau byl očisten oddělenjm se od těla? Gen takby se to státi mohlo, kdyby hrjeh gediné w našem těle wězel, pak bychom ho owšem jako šat i s tělem swlōci mohli! Anebo snad všemohauoj Bůh nēgaké mocně „staň se“ wyřkne, a tjm nageďnau wšecky pozemšťany očistj? Cos takowého, podobnau gakausi operacij a náhlé diwem stále proměněnj podporuge — snad nowědomky — učenj protestantské; čemu se ani přjliš nediwme, neboť dle nich připravil nás prwotnj hřjeh o wšecku swobodnau wůli, člověk gest při swém zrozenj a po něm k nowému žiwotu docela trpný, sám neančinkuge, wšecko působj wjra; a gako gest to zde, může to po smrti býti ginák? Katoljk však powažuge člověka za bytost, která swobodnau wůlj obdařena gest, proto se musj dle geho náhledu swobodný člověk také sám přičiniti, milost Božj negen wsebe přigjti, ale i s nj aučinkowati. Za tan přjčinau zawrhuge on wšecky podobné mechanické operacij, a to právem; neboť se to přjčj všemu řjzenj swě-

ta vůbec a powstánj i wzrůstu mravnosti zvláště. Kdyby bylo takového magického skoku zapotřebj, a kdyby se čas podobného srovnávalo s vůlj a řizenj Božj, nebylo-liž to zbytečné Krista teprw poslati na swět? Nénj-liž tady geho učenj, smrt — a celé obeowánj geho na zemi marné? Dle cirkwe katolické gest Kristus naše osprawedlněnj, ale i my ho musjme pogmanti, i my se ho mravným geduánjím aučastnými státi musjme. Wšecká naše útěcha ležj tedy w odpaustěgjej, ale spolu i w rozhřešugjej, čili hřjch shlazugjej moci Kristowě, ku které se, nemá-li mrtwau pro nás t. g. bez užitku zůstati, i naše vlastnj přičiněnj připogiti musj. Dwogj však cestau působj moc Kristowa. Některých očistj giž zde docela, a giných se to stane teprw w onom stawu, o kterém giž swrchu byla řeč. Tjm nenj owšem žádný od plněnj zákona oswobozen, žádný wygmut, by se wšj silau na swém wnitrnjm očistěnj pracowal. Toliko od skwrn, gichž při wšj upřjmnosti zde smazati w stawu nebyl, sprostěn bude w očistci. Protestanti, swau obyčegnuu drzostj, zgowenj, ¹²⁾ rozumem ¹³⁾ a austnjm podánjím ¹⁴⁾ stwrzený očistec zawrhše, byli nuceni a wzali swé autočistě k planým, lichým a nerozluštiteľným záhadkám, by hřjšného, z křehkosti často klesagjejho člověka poněkud, owšem gen

12) Syr. XXXVIII. 16. II. Mach. XII. 42 - 46. Mat. V. 26 a XII. 32. Luc. XII. 58 - 59. I. Cor. III. 13 - 15. I. Petr. III. 19. Apoc. XXI. 27 etc. etc.

13) Giž na počátku podočknuto. — 14) Některá mjsta pozděgi.

powrchně potěšiti a upokogiti mohli. Tu mluvíli o nemožnosti plnění zákona Božjho,¹⁵⁾ každá stránka písma swatého kárá ge při tom ze lži a Bůh odporuje sám sobě — tu zase utíkaj, ač bez výgádek a newědomky, k podivným mechanickým a magickým operacím, které člověka proměňují a nageďnau očišťují. —

Po tomto odchýlení se obrátíme všecken zřetel na ono obcowání, kteréhož mezi cirkwí nadzemskou a pozemskou stává, a sice přede vším připomeňme sobě naše spogení s oněmi ubohými, w očišťujícím ohni nacházejícími se dušemi.

A. Gsmet poučení, gakož i nevyšším a mocným puzením k tomu vedeni, bychom za ně u Boha a Ježíše Krista orodowali, za ně k trůnu božské welebnosti našich proseb wysílali.¹⁶⁾ Swatá ale čistá láska zděluje se swými miláčky neyraděgi to, co má neydrážšjho, a co gest wzácnějšjho, co wznešenějšjho pro nás na tomto pozemském údolj gako w neyswětějšj swátosti skrytě a zá-

15) Lutherowi aspoň zdálo se to časem, neboť výslovně praví: „Gott hat wohl gewusst, dass wir's nicht alles thun würden, noch könnten; darum hat er uns remissionem peccatorum gegeben.“ Sic! (Tischreden, Jena 1603. S. 162. b.)

16) Swatý Bernard (De quinque region.) rozumě o tom následowně: Trogj gest místo, na kteréž se duše zemřelých, dle rozličného zasloužení dostávají: peklo, očištec, a nebe. W pekle gsau bezbožnj, w očištcu ti, gešto očištění potřebuj, w nebi dokonaj. Prwnj nemohau býti wykaupeni, třetj wykaupenj nepotřebuj. Protož nám nic neostává, než abychom se k prostředním obrátili skrze spólnautrpnost, s kterýmiž gsme člověčenstwjm byli spogeni.“

zračně přítomný Bůhčlowěk, náš neywětšj dobrodinec, náš gediný prostřednj, Ježíš Kristus? Práwem napsal sw. Tomáš Akwinský: „Neque enim est, aut fuit aliquando tam grandis natio, quae habeat Deos appropinquantes sibi, sicut adest nobis Deus noster.“ 17) Tuto přewzácnau cenu předrahé oběti uznáwagjce, podáwáme nebeskému Otci to, co gest nám zde neymilegšjho, a prosjme, by skrze krwawau, od Krista na kříži dokonanaa a na oltáři nekrwawým spůsobem wždy obnowenau obět našim zesnulým bratrům a sestrám milostiw býti, gegich očistcowá muka nkrátiti a tak wkročenj do nebeské sláwy usnadniti ráčil! Neboť gak tentýž swrchu gmenowaný swatý Otec o oběti mše swaté dj: „Offertur in Ecclesia pro vivis et mortuis: ut omnibus prosit, quod est pro salute omnium institutum.“ Tjmtó spůsobem wygewugo se neykrásněgi swazek lásky křesťanské wjžjcej nás k našim od nás se giž odlaučiwšjm miláčkům, o nichž newjme, w gakém se asi tam w swětě onom nacházegj stawu. A w komkoliw wěřjcej přebýwá mysl, w komkoliw milugjcej a citné tluče srdce, nechť řekne sám, zda-li se k tomuto orodugjcmu působenj na zemřelé wšj mocj necjtj puzena? Ať nic nedjm o tom, že wjru tuto stwruzgj negen mrawy neystaršjch národů wúbeo a wywoleného lidu Božjho zwlášt, ale i neyprwněgšj cjrkwe křesťanské wěk podáwá nám pe-

17) In opusculo 57.

wné o tom rukogemstwj. Proto také uznáváme, proto etjme w tomto zástupnictwj živých za mrtvé ustanowenj a podánj Apoštolské.¹⁸⁾

Ostatně neustanowuge naše cjrkw ničeho o

18) Mohlo by se to owšem mnohými klassickými důwody, z katolických i z protestantských spisů wzatými, prowěsti a oswětliti; a však toho zde potřeba nekáže, K čemu také mnoho zewnitřnjch důwodů tam, kde celá nezkaženého člověka přirozenost tak mocným mluwj hlasem? Předceť ale aspoň dwau swědků uwěsti ode-
přjti si nemohu. Sw. Jan Zlatoústý, tento božským ohněm wždy plápolagjcj řečnjk dokládá mezi jiným takto: „Ne nadarmo přiná-
šegj se za zemřelé oběti, nenadarmo konagj se za ně modlitby, ne nadarmo rozdávagj se za ně almužny. Duch Swatý to ustanowil, bychom sobě obapolně pomáhali.“ (Homil. 21. in Acta Apost.)
A ginde: „Ne bez důwodů přikázali Apoštolé, by se při slawenj swatých tagemstwj též na zemřelé pamatowalo; neboť wěděli dobře, že jim z toho weliký prospěch a užitek vyplýwá.“ (Homil. 3. in Epist. ad Philip.)
Druhého swědka, gegž uwěsti zamejšljm, sotwa kdo ze strannosti winiti bude; *Leibnitz* gest to, tento hluboký prawdy zpytatel, který swé mudrcké rozgjmánj o očištcí w tato koněj slowá: *Quidquid hujus sit, plerique omnes consenserunt in castigationem sive purgationem post hanc vitam, qualiscunque ea esset, quam ipsae animae ab excessu ex corpore, illuminatae et conspecta tunc imprimis praeteritae vitae imperfectione, et peccati foeditate maxima tristitia tactae sibi accersunt libenter, nolentque aliter ad culmen beatitudinis pervenire.*“ (Systema theologicum.)
Geště, by se následugjcj dwa hrobové nápisy zcela nepřehlédly, žádám. Protestantský biskup Barrow zhotowil sobě nápis na hrob swůg, a mezi jiným čte se také: „O vos transeuntes in domum Domini, domum orationis, orate pro conservo vestro, ut inveniatur misericordiam in die Domini.“
Thordike pak; kapitulář Westminsterký prosj též čtenáře swého náhrobku, by se za pokog geho duše pomodlil: „Tu lector requiem ei et beatam in Christo resurrectionem precare.“
Umjragjcj Lavater žádal okolo stogjcjd přátel: „Modlete se za mne.“ (Wahrheit in Liebe von J. A. Sulzer, 2. Aufl. 1813). To gsau, mysljm, hlasowé wážuj, a při tom dosti nestrannj! —

způsobu trestů očistcových, neurčuge ničeho o mjestě, kdeby se očistec nalezal, gakož i na giné z pauhé zwědawosti plynaucj otázky žádných nepodává odpovědj; poněwadž wyššjho zgewenj a wyswětlenj a bližšjho poučenj o tom neobdržela. Gestliže někdy o mukách očistcových, o ohni atd. mluwj, stává se to toliko w obraze, gakéhož hned prwnj křesťané užjwali a který až na naše časy co drahé dědictwj přešel. ¹⁹⁾

B. Gako ale s této strany naše obcowánj s cjrkwj trpjcj wyswjťá, podobně zase i s druhé strany od cjrkwe oslawené čili wjtězjcj docela odděleni negsme, leč i s tanto stogjme w spogenj. Uwedme sobě na mysl zwlášt těch blažených duchů a ted' giž audů cjrkwe wjtězné, kteřj prwé gako my, pod praporcem Kristowým bogowali, a k cjrkwi pozemské co audowé náleželi. Dwogjm způsobem aučinkuj oni.

α) Dokud na zemi putowali, wšecku swau sjlu obětowali Kristu, gegich gediná žádost a wšecho wynasnaženj cjlily k tomu, by zde králowstwj Božj rozsřjili, do srdcj lidských prawau etnost a

19) Wšecho, co cjrkew katolická w tomto ohledu swým wěřjcjm djtkám k wěřenj předkládá, nalezá se w sněmu Tridentinském Sess. XXV. decret. de purgatorio: „Cum catholica ecclesia docuerit, purgatorium esse“ etc. etc. a Sess. XXII. c. II. „Quare non solum pro fidelium vivorum peccatis, sed et pro defunctis in Christo nondum ad plenum purgatis, rite, juxta Apostolorum traditionem, offertur“ i. e. missae sacrificium. Cnf. Sess. VI. can. XXX. a giž swrchu položenau wýpowěď sněmu Florentinského zde lze pominauti.

nábožnost wštpili a w nich ge upewnili. Toto aučinkowánj Swatých wztahowalo se owšem neyprwé na ty, s kterými za swého žiwota byli spo-
geni, skrze tyto ale přešlo na giné až i na po-
tomky neywzdálenějšj. Tyto swaté duše staly se
také stálým wzorem křesťanského žiwota, w nich
spatřugeme překrásně wypodobněný obraz Kri-
stůw; tisjcerým a tisjcerým způsobem obrážj se
w žiwotě Swatých neyvyššj a wěčně nedostjhlá
widina (ideál), gakau nám k následowánj zane-
chalo „Slovo učiněno tělem;“ wšecky možné a
neykrásnějšj ctnosti nacházjme w nich gako wtě-
lené, gako zosobnělé, a tak gsau oni přjkladem
pokolenj we wšech i w těch neyrozmanitějšjch o-
kolnostech; ba nenagdeš stawu, ni člowěka, genž
by w každém čase, byŕby i do té neyzamotanějšj
přišel polohy, mezi Swatými nenašel bezpečného
průwodčjho a whodný pro sebe přjklad. Gako gest
tedy Kristus naše gediné a prawé slunce, ukazu-
gjej a oswětlugjej tmawau často dráhu skrz trnowité
pozemské audolj: podobně ukazugj se nám zase
Swatj na obzoru morálnjm co přjwětíwé hwězdy,
bychom dle nich gako opatrnj plawci wšelikými
bauřemi zmjtanau lodičku našeho žiwota řjdili, a
cestau, kterau oni, bychom i my do přjstawu ne-
beského šťastně wplauli.

β) Mimo to aučinkugj oblaženj nebešťané k
našemu prospěchu, ugjmagj se nás — pewně a
důwěrně wěřjme to — geště w giném a sice we
vyššjm a wznešenějšjm způsobu. Toto gegich

aučinkowánj požaduge s našj strany něgakého působenj a gako blženj se k nim. Čjm čistěgšj gest láska gegich, čjm wětšj a dokonalegšj gegich požjwánj newýslovné blaženosti, ana se gim skrze Krista dostala za podjl; tjm wjce gsau oni gisté w této swé lásce nakloněni k nám, gakožto ke swým geště w cizině putujcjm bratrům, a negen že negsau z ohledu nás lhostegnj, spjše žiwého berau w nás podjlu, gešto gim dobře známo, že samý bog, samé sauzenj, a ustawičné potýkánj s tělem a s ďáblem obyčegný býwá pozemšťanů los! Nebylby to tedy wšj přirozenosti přjčej se pomysl, žeby tito ode každé, i té neymenšj skwrny njzkého soběctwj vzdálenj a sdjlnau láskau přeplněnj duchowé, gsauce nad to u wěčně prýštjeho se pramene neobsáhlé dobroty, na nás zcela zapomenanti mohli? Ne, oni orodugj, oni wolagj k Bohu za swé pozemské, geště bogugcej bratry, a my gich zase s našj strany o gegich přjmluwu prosjme, dobře wědauce, že „mnoho může před Pánem horliwá modlitba sprawedliwého.“²⁰⁾ Skutek, w němž se o přjmluwu nebešťanů ucházjme, nazýwá se *wzýwánjím Swatých* (invocatio); a gegich působenj, dle něhož se k našemu wzýwánj gako nakloňugj, gmenuge se *orodowánj* (intercessio).²¹⁾ Z toho

20) Jac. V. 17. Conf. II. Cor. I. 11. I. Tim. II.

21) Cencil. Trid. XXV. „Mandat. s. synodus omnibus episcopis . . . ut fideles diligenter instruant, docentes eos, Sanctos, una cum Christo regnantes, orationes suas pro hominibus offerre, bonum atque utile esse suppliciter eos vocare; et ob beneficia

ze všeho sestawjme sobě snadno poněťj o ctěnj Swatých. Tato od našich odpůrců vykřičená modloslužba záležj tedy w následugjcjm: Cjrkew katolická představage nám Swaté co nábožensko-mrawné wzory, kterj, za nás u Boha orodugj a ku kterým se i my o tuto přjmluwu obracjme. Bohu se gediné klanjme a korjme (*Deum solum adoramus*): Swatých toliko ctjme a wzywáme, (*sanctos colimus invocamusve*), a rozdjl mezi tjunto klaněnjm se a ctěnjm gest weliký. Ctěnj Swatých stogj k počtě Božj w stegném poměru gako všecká stwořenj, ač mezi sebau we všelikém potahu stogjcj, předce půwodně a posledně od Pána neyvyššjho a swého Stwořitele záwisj. A gest to na zemi mezi námi ginák? S uctiwostj hledjme na ty, gichž Bůh swau milostj zvláštne obdařil, přegjce sobě

impetranda a Deo per filium ejus Jesum Christum Dominum nostrum, qui solus redemptor et salvator est, ad eorum orationes opem auxiliumque confugere.“ Sess. XXII. c. III. „*Et quamvis in honorem et memoriam sanctorum nonnullas interdum missas ecclesia celebrare consueverit: non tamen illis sacrificium offerri docet, sed Deo soli, qui illos coronavit, unde nec sacerdos dicere solet, offero tibi sacrificium, Petre, vel Paule, sed Deo de illorum victoriis gratias agens eorum patrocinia implorat, ut ipsi pro nobis intercedere dignentur in coelis, quorum memoriam facimus in terris.*“ W střizliwěgšjch dobách wyznával to samé i Luther: „Mohly se někdo tázati: Gakby nám vlastně Swatj prosjwali? Užjweyte pomoci gegich tak, gako se pomoci swého, bližnjho užjwá. K tomuto prawjte: Modli se za mne Bohu; mluwte tedy také k Swatým: swatý Petře, pros za mne.“ (*Conc. in feste S. Joann. Bpt.*) A: „My skrze Swaté mnohé milosti od Boha dosahugeme; a oni mnoho u Boha mohau.“ (*De 10 praec. c. 5.*) etc, etc.

zástupnictwju gegich. A kdekoliw prawá mezi křesťany panuge láska, kdekoliw se tato giskra božská pěstuge, tam splýwagj i srdce, žádagjce sobě prawé dobro, a toto přánj pozdwihuge ruce i mysl k nebesům k obapolnému přimlanwánj. A na tuto z ráge pošlau, na zemi tak krásně působcej lásku hledj se zaljbenjm swrchovaný nebes Pán, a gsauli geho stwořenj též ginak toho hodna, wyslyšj milostiwé gegich obapolné prosby, a toliko geho všemohaucnostj dostane se gim, čeho gim žádné ani to neyprwněgšj, od Boha na neyvyššj sláwy stupeň postawené stwořenj samo ze sebe dáti nemůže.

Ostatně nahlj dne každý: Gestliže Kristu se klauěti a gemu se kořiti máme, stegnanu měranu gsme nuceni, ctjti také Swatých. Neboť gegich nyněgšj oslawenj co gest to giného, než sdělenj gim sláwy Kristowy? Tato wysjlá swé paprsky na ně, a my w tom widjme, my w tom welebyme neobmezenau moc Božj, která z hřjšného prachu nebeských, wěčným swětlem ozářených a oslawených duchůw utwořiti gest w stawu. Kdo tedy Swaté ctj, oslawuge tjm samým Krista, gehož mocj a milostj se stali, čjm gsau, a gehož prawé božstwju oni osvědčugj a na wěky hlásati budau. Aby tuto důležitau prawdu swatá cjrkew tjm wjce obgasnila, gakéhož prostředku užila k tomu? Tato pečliwá matka prowadj swých wěřcejch djtek každoročně skrz celý žiwot božského Wykupitele. Ožiwugjcm a slawným způsobem klade gim před oči neydůležitěgšj doby z geho na zemi přebýwánj, a tyto slaw-

nosti spogila ona — gisté neyweyš významně — s památkau na Swaté, obwinauc ge gako gegich swátky, tjmto wždy se zelenagcejm, wěčně newadnaucejm wěncem. Takto uwádj cjrkew naše platných ze wšech stoletj swědků, na nichž spatřugeme, gak mnoho z křehkých smrtelnjků wywěsti může milost Božj; obdiwugjee též při tom to krásné, to hogné owoce, kteréž přigitj na swět Syna Božjho, gehu aučinkowánj, utrpenj, smrt, wzkrjšenj a wylitj Ducha Swatého giž přineslo. Takto spogený a předložený žiwot Swatých obgasňuje a co neyžiwěgi ukazuge aučinky žiwota Kristowa. Wšjm právem můžeme za tau přjčinau twrditi: Náš Bůh nenj Bůh mrtwých, ale žiwých; podobně nenj ani Kristus Bohem mrtwého, ale duchowně wzkrjšeného, w swatosti i w blaženosti wždy pokračugj-cjho pokolenj a národu.

K zázawěrku podotknauti dlužno, že smysl učenj cjrkewnjho nikoli nesměřuge k tomu, gakobychom Swatých newyhnutelně wzywati museli, leč toliko že se wzywati mohau; neboť shromážděná, Duchem Božjm wedená cjrkew progádrila se wýslovně ²²⁾ „*bonum atque utile esse suppliciter eos — sanctos — vocare.*“ O wjře w božstwj Kristowo wšak, w gehu prostřednictwj, w gehu poswěcugjcej milosti a t. p. neučj cjrkew, žeby ona gen užitečná a prospěšná byla: ale twrdj a dokládá, že toho k spasenj newyhnutelně potřeba, a že bez toho w swatyni Swatých wegiti žádnému nelze. —

22) Concil. Trident. Sess. XXV.

II. Náhledy protestantské.

Proč se staupenci Lutherowi „Protestanty“ nazwali, každému wědomo; a wěru giž gegich patriarch dokázal se toho gména hodným. Odporowati a protiwiti se bylo mu heslem; gak toho stwruzgj vlastnj geho slowa w listu k Arrygentinským: „Rádbych přjtomnost Kristowu u welebné swátosti zapřel, gen bych tjm papežnjům odpj-rati mohl, kdyby pjsmo tak patrně naproti nebylo.“ A ginde²³⁾ se progadřuge: „Kdyby něgaký cjrkewnj sněm ustanowil nebo dowolowal pod obogj přigjmati, my bychom tjm samým pod obogj způsobau nepožjwali, ale raděgi k potupě sněmu buď pod gednau, neb dokona pod žádnau, a ty všechny bychom prokljnali, kteříby dle sněmownjho ustanowenj pod obogj přigjmali.“ Tato mjstaneuwádjm ze žádné giné přjčiny, leč k seznánj ducha protestantského,²⁴⁾ a tento všemu odporugjcj wěge i w onom učenj, gehož nestranné předloženj za cjl obrali gsme sobě. Zbraň, kterau tasj Protestanti proti náhledům a důwodům cjrkwe katolické — gak gsme giž swrchu sub I. sdělili — nenj žádná giná, než — mrtwé, drzj, kritikárské posuzowánj, a holý odpor.

A) Co se neyprw „očistce“ a „modliteb za mrtwé“ týká, neodpjral tomu owšem z počátku Lu-

23) Liber de formul. Missae.

24) Tak se předegde všemu podiwenj, které by nás pogalo, gešto bychom nemohli ginak pochopiti, gak se o gednom a témž předmětu tak rozdjlně a tak odporně saudití může.

ther; ²⁵⁾ než gak mjle dostatečně swé učenj o osprawedlněnj přehljd, a swým zásadám o tom dobře porozuměl, uchýlil se od swého předešlého smýšlenj, a měl za to, že i zde odpjratí neylepšj bude stránkau. W Šmalkaldických od něho složených artikuljch wygáďřil se co neydůrazněgi proti očistci, a zawrhuge ho gako ďábelskau nowotu a wynález. ²⁶⁾ S diwokau prudkostj sauhlasj s njm Kalwin a hlasuge pro to samé. ²⁷⁾ Neginák saudj o tom spisy wážnosti symbolické, Kalwina za swau hlawu uznáwagjej. ²⁸⁾

²⁵⁾ „Že gest očistec, má se wěřiti pewně.“ (Tom. I. Ier. f. 165.) A na tom samém mjstě dokládá: „Gá gsem přeswěďčen, že naše powinnost gest, gim (zemřelým) pomáhati modlitbami, posty, almužnami, a seč koliwěk čłowěk můž býti.“ Podobně Kalwin: „Obyčeg za mrtvé se modlití gest staršj než 1300 let.“ (Institut. III. c. 5.)

²⁶⁾ P. II. c. 2. §. 9. „Qua propter purgatorium, et quidquid ei solennitatis, cultus et quaestus adhaeret, mera diaboli larva est. Pugnat enim cum primo articulo, qui docet, Christum solum, et non hominum opera, animas liberare.“

²⁷⁾ Calvin. Institut. I. III. c. 5. §. 6 fol. 141. „Demus tamen illa omnia tolerari aliquantisper potuisse ut res non magni momenti; at ubi peccatorum expiatio alibi, quam in Christi sanguine paritur, ubi satisfactio alio transfertur, periculosissimum silentium. Clamandum ergo non modo vocis sed gutturis ac laterum contentione, purgatorium exitiale Satanae esse commentum, quod Christi crucem evacuat, quod contumeliam Dei misericordiae non ferendam irrogat, quod fidem nostram labefacit et evertit. etc.“

²⁹⁾ Conf. Helv. art. XXI. p. 86. „Quod autem quidam tradunt de igne purgatorio, fidei christianae: credo remissionem peccatorum et vitam aeternam, purgationique plenae per Christum . . . adversatur. Anglic. XXII. p. 184.

Při tom udávaj též příčinu, a vědomj neygasnějšm odhaluj důvod tohoto svého důrazného odporu, nezapjragjce toho, žeby s přigetjm wjry o očistci své saustawě welni uškodili; žiwel by to byl, s prwnjm gegich wjry článkem bogugjcy. Neboť gak twrdj: „Smjřenj a hřjchůw odpustěnj pocházj gediné z krwe Kristowy; učj-li se tedy, žeby wěřjcy geště na onom swětě všelikých trestů přestáti musel, a hned beze všech okolků w sjdlo blažených duchůw newkročil, tjm samým by se zásluhy Kristowy zlehčowaly a práwa wjry ztenčowala, gešto pauhá wjra člowěka spasiti může.²⁹⁾ Že nic giného w ohledu tomto Reformatnjci učiti nemožli, gest patrno a nepotřebuge dalšjho wyučowánj, pomnjme-li na to, čeho se giž drjwe o osprawedlněnj w smyslu akatolickém podotklo. —

B) Obrátjme-li nynj naši pozornost na řjši duchůw giž dokonalých, a Boha gsaucjch, anebo

29) Žeby katoljci zásluh Kristových zlehčowali a wůbec moc a milosrdenstwj božské neuznawali, aspoň ne gak zasluhuge, předhazuge se cirkwi katolické. Umiklo by však gistě tupenj toto, kdyby se, — neprawjm učenj naše — toliko cirkewnj modlitby upřjmně a beze všech předsudků uwážily, k. p. ona in die obitus, seu depositionis. Znj pak: „Deus, cui proprium est, misereri semper et parcere, te supplices exoramus pro anima famuli tui N. quam hodie de hoc saeculo migrare jussisti: ut non tradas eam in manus inimici, neque obliviscaris in finem; sed jubeas eam a sanctis Angelis suscipi, et ad patriam paradisi perducere: ut quia in te speravit et credidit, non poenas inferni sustineat, sed gaudia aeterna possideat. P. D. N. J. Chr.“ Kde gest zde gen slabý stjň toho, o čem naši protiwnjci tak rádi snjwagj?!

Swatých : a na naše obcowánj s řjsj tauto, shledáme, že odpor, gegž zde Luther činj, nad mjru w auzkém spogenj stogj s geho učenjm o cjrkwi wúbec; a co a gak Protestanti wšecker obcowánj wěřjcech na zemi mezi seban wykládagj, toťž platj také o onom wyššjm obcowánj mezi cjrkwy pozemskau a cjrkwy w nebi giž oslawenau.³⁰⁾

30) Ne-li newyhnutelně potřebno, aspoň užitečno bude, podotknout zde něco o cjrkwi na zemi w smyslu Lutherowě. W psanj Českým bratrům poslaném (Luther. de institut. minis. eccl. Op. Tom. II. fol. 584.) prohlašuge Luther každého wěřjceho za neyswobodnějšjho saadce we všem tom, coby wěřiti měl; neboť každý „intus a Deo solo doctus“ gest sám sobě učitelem a knězem. *) Poněwadž každý sám postačuge sobě, pročby se na giné ohlížel? Swatý Pawel ale učil wěru o wnitřnjm spogeaj cjrkwe zcela cos giného! I. Kor. XII. Newiditelnau gakausi cjrkew ustawowati widěl se nucena apoštol Wirtemberský, a geho poněťj o nj znj takto: „Wie wir im Glauben beten, ich glaube an einen heiligen Geist, eine gemeinschaft der Heiligen. Die Gemeinde oder Sammlung heisset aller derer, die im rechten Glauben“

*) Swěcenj kněžstwa gest mu pauhým podwodnictwjm a zbytečnau mazaninau, čjnz se gen lžiwé, zpotwořeně karrikatury — prawj satana kněžj a služebnjci — zjskagj. Neboť každé swini může prý se hlawa ostřjhati a každý pařez obléci. (Sic!) (De inst. minist. eccl. Op. Tom. II. fol. 585.) Po těchto důwodech žádá smjřliwý Lutherůw duch, by se všickni ti, genž od toho dobytka — gak našeho neywyššjho biskupa nazýwati ráčj — ordinowani gsau, beze všeho ohledu odmrštili. Každý gest prý k tomu negen opráwněn, brž i zawázán, neboť beze všech kněžj, sám o sobě každý „christianus ita certus est, quid credere et non credere debeat, ut etiam pro ipso moriatur, aut saltem mori paratus sit.“ (Ibid. fol. 584.) Co by nynj asi řekl, wida, gak to s taupewnau wjrau mezi geho staupenci wyhljžj? Co by řekl, přigdana zem a spateře Tubinského Ewangelistu, (Dr. Strauss) tuto bugarau ratolest na štipném od něho stromu, wida geg s tjm celému člowěčenstwu neyswětějšjm pokladem tak ničemně zahráwati!

Připauštějť owšem společnost wěrjcjch na zemi, nezapjrajť sice wšecko obcowánj mezi andy cjrkwe bogugcj: než wýmjnky, za gakými by to to obcowánj prawým, skutečným a ožiweným se státi mohlo, ty zawrhuj. Wěrjcj magj mezi sebau něgaké duchownj obcowánj, a wšak žádny newj, w čem ono vlastně záležj, proč a gak gsau spogeni. Celek neaučinkuge na swé djlee, gedno nepůsobj na druhé, obapolného aučinkowánj nestáwá mezi obogjm, tak že každý aud snadno

ben, hoffnung und lieb leben, also das der Christenheit wesen, leben und natur nicht sei leiblich versammlunge, sondern eine versammlung der hertzen in einem glauben. *) Ač sobě w skutečnosti zase docela odporowal, a lidských účelů a kazatelů gakožto potřebných, a tudy newiditelnau cjrkew zase za widitelnau prohlásil! Cjrkew Lutheranská gest wtělený duch Lutherůw, a proto tak gednostranná, proto beze wšeho spogenj. Tělo gest to, gehož každý aud sám pro sebe, na druhé nic nedbá, s nimi žádným wnitřnjm swazkem spogen nenj. — Strašliwých z tohoto učenj plynaucjch následků **) hrozil se Kalwin, pročež se w těchto náhledech docela od Luthera lišil. On mluwj o cjrkwi welmi rázně a důkladně, ba i katolických spisů pilně použiw, kde w nich něgaký kwjtek cjrkew krásljcj ulowiti mohl, péčliwě ho do swé zahrádky přesadil, a ze wšj swé sjly tlačj na zachowánj uctiwo-
sti gj potřebné. Než, co gest inu cjrkew? On sám a geho wf-
roky! Tak dosáhl rozbrog w geho myšlénkách nevyššjho stup-
ně a wůčihledě odporuge sobě samému. Při něm nalezáme o-
heň a wodu, den a noc w neharmonickém spolku — cjrkew totiž
a necjrkewnj učenj!

*) Luther vom Bapstthumb. Jena. Deutsche Ausgabe 1. Band Seite 266.

**) Powstánj sedláků, krvawé wálky, wyhnánj pastorů a odepřenj gim wšeho wyžiwenj a poslušnosti, a t. d. Dost hroz-
nými barwami ljčj zmatky tyto tehdegšj spisowatelé i ze strany
lutheránské.

a lehce ostatnjho těla oželj a naň se proto samé neohljzj.³¹⁾ Nenj tedy takto určená a wyměřená wida o obcowánj prach lichá, planá a beze wšj sjly? Nenj to zbytečný wrtoch? W tomto duchu a podobně neodporuj sice docela tomu, žeby mezi námi a Swatými něgaké obcowánj mjsta mjtí mohlo, leč tjnto prázdnyým pomyslem gest giž všeco odbyto. Obcowánj se připauštj, ale beze všeho působenj, beze všeho obapolného aučinkowánj. Pomysl tento prawdiwým býti nemůže, neboť ne-li celá, polowičnj aspoň scházj mu zkušenost. Wěru dábly byli by angelé, a zlými duchy Swatj, kdyby se o nich gen pomyslití mohlo, že w škaredau, chladnau lhostěgnost a w ošklivé soběctwj gako zapředeni nás si newšjmagj, o nás nic nedbagj; láska Božj w nich bylaby marná a žádná láska, kdyby i na giná rozumná a gemněgšjch citů schopná stwořenj nepřecházela, a za ně se činnau neprokazowala. Z tohoto stanowiště hleděli bez pochyby němečtj Reformatoři na věc tuto, a to ge aspoň z částky ustanowilo, by se učenj katolickému upřjmo a zrowna nestawěli na odpor.

Za tau přjčinau připauštěgj přede wšjm, že gest žiwot Swatých následowánj hoden, a že oni tjnto následowánjm ctěni býti magj, a proto má i gegich památka na zemi trwati; pak také nezapjragj toho, žeby se Swatj wůbec za cjrkew přimlauwali : ale aby se o přjmluwu prosili, tomu neučj pjsmo, to

31) Kde gest zde I. Kor. XXII. 26 ?

tedy zawrhuj: ") Dáwod, w tomto odporu ge we-
daucj a na něgž se výslovně odvoláwagj, gest ten-
týž, kterýmž swé odtrhnutj se od cjrkwě kato-
lické přikrýwali: „Kristus gest náš gediný prostřed-
njk!“ Kterak asi máme tomu rozuměti? Wjce
než podiwná gest saustawa myšlének akatolických
w ohledu tomto. Swatj za nás sice Boha prosj,
oni za nás wůbec oroduj, a tjm nesáhagj w pro-
střednický auřad Kristůw; ba Bůh sám a Kristus
připauštěgj tuto gegich činnost, a tjm samým ne-
nalezagj w tom žádné drzj opowážliwosti: za to
ale, by se za nás Swatj takto činnými prokazo-
wali, za to my prositi nemáme a nesmjme, poně-
wadž by takowá naše prosba urážliwau byla, ač
to, zač prosjme, žádnau w sobě neobsahuge u-
rážku! Což by nebylo orodowánj Swatých samo
w sobě trestu hodný čin, naše-li prosba o ně
trestatelná gest? Nemuseloby se takto gedno gako
druhé zawrhnauti? Připauštj-li se však gegich
modlitba, — orodowánj, — ge-li ona samému Bohu

32) Confess. August. Art. XXI. „De cultu sanctorum do-
cent, quod memoria Sanctorum proponi potest, ut imitemur fidem
eorum, et bona opera juxta vocationem Sed scriptura non
docet invocare Sanctos, seu petere auxilium a Sanctis. Quia u-
num Christum proponit nobis mediatorem, propitiatorem, ponti-
ficem et intercessorem.“ Přidawek k tomuto učenj nalezá se w
Apolog. ad Artic. XXI. §. 3. 4 p. 201. „Praeterea et hoc
largimur, quod Angeli orent pro nobis. De Sanctis etsi conce-
dimus, quod, sicut vivi orant pro ecclesia universa in genere,
ita in coelis orent pro ecclesia in genere. — Porro ut maxime
pro Ecclesia orent Sancti, tamen non sequitur, quod sint invocandi.“

přijemná, proč pak ne také naše prosba za ni? Mimo to wjme a přesvědčení gsme o orodugjej činnosti Swatých před Bohem, a právě giž tauto wědomostj mlčky aspoň připauštjme a schwalugeme to. Právě tato wědomost wzbuzuge w nás radost, která — rozložj-li se we swé prwky — wracuj žádost a prosbu o tuto přjmlauwagjej aučinnost giž w sobě obsahuge. Wůbec řečeno, každé obcowánj gest obapolné, a činnost s gedné strany požaduge sauhlasjej činnost se strany druhé; a naopak. Lhostegnost k přjmluwám Swatých se strany našj, zničuge a wywracuge ge zcela; a tjm se zničuge, a přestáwá wšecko obcowánj mezi cjrkwj oslawenau a onau na zemi geště bogugjej. Geli ale lhostegnost tato nemožná, musjme-li gi co bludnau odmrštiti, stogj tjm samým pewně a newywratně nčenj cjrkwe katolické.

Zdaž se ale orodowánjm Swatých a našimi prosbami za ně, zdaž se tjm nezlehčugj a nezatemňugj zásluhy Kristowy? Právě naopak. Prostřednická, zastupugjej moc božského Spasitele stkwj se tjm w mnohem krásnějšjm a gasnějšjm swětle. Wždyť gest wšecká činnost Swatých, vždyť gest aučinek, gest owoce wykupugjej, nebe a zemi spogugjej činnosti Kristowy; gediné „w něm a skrze něg“ očekáwáme, ačkoliw se naše taužjej mysl obracj wzhůru, a gediné „w něm a skrze něg“ gsau nám přjmluwy Swatých platny. Welmi krásně a významně oswětlugj to naše cjrkewnj modlitby. Wšecky bez rozdjlj, i ty, w kterých wy-

gewugeme žádost, by oslawenj nebešťané na naše pozemské putowánj blahoděgně působili, i ty prawjm, konagj se beze wšj wýhrady we gměnu Kristowě. Sáhá-li ostatně orodowánj Swatých w prostřednictwo Kristowo, musj se i mezi žiwými wšecká přjmluwa a prosba, za přjmluwu bez wýmjnky zawrhnauti. Rodičům se musj odepřjti za blaho swých djtek k nebeskému se obraceti Otcí, a djtě musj zapřjti každý wděčný cit, mocně ge k modlitbě za swé rodiče wáběj a t. d. a lidská přirozenost proměnj se — w dábelskau. Ba ani tjm slowem se to newyznačuje, neboť i zlj duchowé berau něgaký djl w osudu giných stwořenj; a byľby se třeba toliko ze zkázy a z nešťěstj radowali, negsau lhostegnj předce. Řjci tedy dlužno, žeby se tjm naše přirozenost upřjmo rozkotala.

„Kristus gest náš gedíný prostřednj!“ wolaľ odpůrcowé naši, a i my sklánjme před Njm, gakožto takowým, we wšj pokoře swá kolena, i my woláme to gednosworným hlasem do celého swěta. Odkud tedy rozbrog? Nepowážilo se, což se předce státi mělo, že my katoljci netwrdjme o žádném ze Swatých, žeby on za nás byl umřel, geho krew že nám zjskala odpuštěnj, on že seslal Ducha Swatého! Ale Swatj gsau w spogenj s Kristem, berau djlu w geho sprawedlnosti a we wšem s nj spogeném: odtud gegich oslawenj, odtud wšecká moc a sjla gegich přjmluw, odtud také naše opráwněnj sprawedliwých — Swatých — za

gegich orodowánj prositi, nechť s námi pozemskau gešťe konagj cestu, anebo se giž odebrali do nebeské nás všech prawé vlasti.

Na základu, gegž položil Jan Kalwin, stawěli gehu stanpenci we Francauzjch a Hollandstj Remonstranti dále, a wywinuli w tom ohledu učenj, za něgž se protestantskému duchu hanbiti nenj. Wšecku přjmluwu za nás a orodowánj Swatých vyhlašugj oni za pauhý podwod, klam a mámenj satanowo, který tjmto swým osidlem lidi od prawého způsobu modlenj se odvádj; an bez toho Swatj o nás nic newědj, a o to, co se pod sluncem děge, nedbagj a toho si zcela newšjmagj.³³⁾

33) Confess. Gall. Art. XXIV. p. 119. Quidquid homines de mortuorum intercessionē commentī sunt, nihil aliud esse, quam fraudem et fallacias Satanae, ut homines a recta precandi formula abduceret.“ Remonstrant. Conf. C. XVI. §. 8. „Quippe de quibus (sanctis) scriptura passim affirmat (!), quod res nostras ignorent, et ea, quae sub sole fiunt, minime curent.“ Gsauf to, gak každý na prwnj pohled uzná, wýroky nad mjru powřchaj. a mimo hrubý odpor, nic neobsahugj. Theodor Beza ale ge obgasňuge, a uwádj nás takorka w swatyni myšlének a důwodů, proč vlastně stať Protestanti wzywánj Swatých zawřhli, neboť twrdj: že se tjm rušj gednota Božj, že tjm katoljci i swým Swatým božstw j udělugj! (In Epist. theolog. lib. un. Genev. 1573. m. 1. p. 15.) Aby pochybnost Ondřege Duditha — žeby snad předce učenj katolické prawé býti mohlo — aby tuto pochybnost rozplašil a geg we wjře utwrdil, wynášj nad Katoljky tento *mjrný* rozsudek: W celém náboženstw nenj článku, gegžby oni nebyli pokazili a zfalšowali, a pak: Unum scilicet Deum reipsa profitentur (verbo enim id eos profiteri ac etiam vociferari non inficior), qui quod unius Dei tam proprium est ac *ἀπορροισιον*, atque est ipsa Deitas, ad quoscunque suos, quos vocant sanctos, transferunt.“ Owšem, zrowna tak, gakbychom twrdili, že Swatj při stwořenj swěta Bohu byli nápomocni, že mu pomáhali nás vykaupti !!

„A to gest také prawé bledišťe, z něhož učenj akatolické o Swatých pozorowati gsme nuceni, prawj Kalwin dále, chcemeli poněkud wyswětliti zákaz : k Swatým se o gegich přjmluwu obraceti. Naše obraznost gest totiž nucena Swatých sobě asi takto wymalowati : Podobagjť se bohům, gakých swětu předkládal Epikur ; wesele a w samých rozkošjch plyne gegich žiwot w nebi, a naše počjnanj, naše kolotánj pod sluncem, náš wezdegšj žiwot to wšecho gest gim přjliš malicherné, by koho sobě powšjmuli, a tjm se we swém požíwánj wyrážeti dali. Tyto a podobné widy, gakých sobě o blažených nebešťanech toliko neytupěgšj soběctwj utwořit mohlo, nemagj wěru w sobě mnoho lákawého, co by nás do gegich společnosti přjliš wábilo a přjgemně zwalo ! Spjše se w každém, poněkud citliwém srdci ozýwá hlas : Bůh nás chraň takowé blaženosti w nebesjch. Nenj staw každého pozemšťana, w němž gediná giskra zdjlné plage lásky, nenj on mnohem lepšj a newýslovně dokonalegšj, než staw w njzkém soběctwj pohřjžených Swatých ?“

A předce se obraz tento zaljbil tak muohým !—

(Mat. V. 10 a Luk. XXIII. 34.) Že člowěk swobodnau wůli nemá, toho mezi giným dowozuge Zwinĝel také z toho, žeby se tjm mnohobožstwju uwedlo, a prawý, gediný Bůh zničil : neboť poněť o swobodě obsahuge neodwislost w sobě ; čjmž prý se každý eo ipso zbožňuje, genuž se swobodná wůle připaušťj. Tjnto důwodem boguge také proti ctěnj a wžíwánj Swatých, z čehož spolu widno, kterak a w gakém spogenj wšecho učenj Protestantů mezi sebau stogj.

2. *Saustawa učenj Jezžše Krista u sw. Lukáše a Matauše obsaženého.*

Od

Dra. Jana Körnera,

professora a rektora biskupského semináře.

(Dokončenj.)

§. 7. **Přjčina, pro kterou Lukáš Ewangeli-um sepsal, — a kdo Theofil.**

Dle slow na začátku geho Ewangeli-um stojících stalo se to z nedostatku prawdiwé historie o Jezžši Kristu, a z dychtiwosti, Theofilu takowau poskytnauti.

Že mnozj za času Lukášowa pokusili se, historii o Pánu Jezžši sepsati, patrně osvědčujj geho slowa: „Poněwadž zagisté usilowali mnozj spořádati wyprawowanj těch wěcj, které u nás gisté gsau.“ Aniz diwu, že mnozj takowau práci podnikali, neboť učenj, skutky, diwy, smrt, z mrtwých wstánj Jezžšowo bylo samo pro sebe neydůležitějšj a neyslawnějšj přjběh, který kdekoliw hlásán, pozorliwost wšech slyšjících na sebe obrátil. Wjra prwajch Křesťanů aučinliwá, a s nesmjrnými nesnázemi spogená gediné na přeswědčenj o prawdiwosti učenj a skutků Kristowých, co na základu wystawena byla, a protož neyzamilowanějšj předmět každého křesťana byl Jezžš Kristus, — z té samé přjčiny každé nábožné křesťanůw shromá-
3 *

děnj učenjm, mluwenjm, zpěwem o Ježjši započato a skončeno bylo.

Čjm wjce wjra w Ježjše Krista se rozšiřowala, tjm wjce počet po psaném Ewangelium dychtjcejch se rozmáhal. — W témž času, do kterého sepsánj Ewangelium dle všeho zdánj padá, totižto okolo roku 60. po zgewenj Páně, bylo náboženstwj Kristowo po celé Judei, Syrii, Asii menšj, odtud w Řecjch, Macedonii a w Italii rozšjřeno, zagj-malo tedy asi polowici tehdegšjho vzdělaného swěta; — podobnát tedy tomuto wjry rozšjřenj byla dychtiwost po Ewangelium.

Ačkoliw historie Pána Ježjše swědectwjm těch, kterjžto od počátku sami widěli a služebnjci řeči byli, ztvrzena a protož prawdiwost weskrz ubezpečena byla, a ač mnozj Ewangelia sepsali, nebyloť předce posawád takowého Ewangelium, gesto-by weskrz ode wšj neprawdiwosti bylo prázdne bylo. Dūkazem toho gsau slowa Lukášowa, aumysl geho při Ewangelium progewugjcej: že totižto ge sepsal, aby poznal Theofil prawdu těch wěcj. Z toho samého vyplýwá, že mezi těmi mnohými od Lukáše neschwálenými Ewangeliemi tehdáž Matušowo, nebo Markowo, anebo Janowo nebylo; neboť známa gest uctiwost Lukášowa ke všem apoštolům, gichžto šlechetným činům celau knihu obětowal, wystawiw ge swětu gako očitě swědky všeho nčenj, zázraků a z mrtwých wstánj Ježjše Krista, gako náměstky Kristowy dary sw. Ducha opatřené; dle této uctiwosti k apoštolům, a dle

pokory, která swau wědomost nad apoštolskau ne-
wypjnala, uzawjrati můžeme, žeby Ewangeliu ne-
byl sepsal, kdyby gedno z třech swrchu gmeno-
waných bylo giž wydáno bylo.

Na počátku swého Ewangeliu prawj Lukáš,
že ty věci (*πεπληροφορημενων**) gisté gsau, pro-
tože od očitých swědků a služebnjků řeči t. g.
hlasatelů Ježšowa učenj wypraweny byly, a že
on všeco od počátku pilně wyzwěděl. Prawdi-
wost těchto slow wyswtá každému žiwot Luká-
šůw považujejmu. Giž město, kde se narodil,
častým obydljm apoštolůw, a ustawičným sjdlem
neywýtečnějšjch učitelů Kristových bylo, a pro-
tož giž w antlém wěku přesnau a dokonaleu wě-
domost žiwota Kristowa dosáhnanti mohl; pozdě-
gi byl spoludruhem Pawlowým na geho druhé
apoštolské cestě od Troady až do Filippi; a
když Pawel po třetjm apoštolském wyslání do
Jerusaléma se nawracowal, byl společnjkem geho,
negenom geho cesty, nýbrž i dwaletého přebý-
wání tam. Tehdáž byl Jakub, (sestřenec Pána Ježše
podlé těla,) hlawan cirkwe Jerusalemské: kdož lé-
pe než on podiwná tagemstwj Marie, té na wěky
oslawené Panny wěděl? Mimo apoštola Jakuba
bylo mnoho giných, gešto byli buď přjbuznj, buď
známj ostatnjch apoštolů a osob ewangelických.
Od těch ode všech za dvě léta, co w Judei byl,

*) Vulgata překládá zde: *completae sunt* — doplněny gsau; však k Řjman. 4, 21, „*plenissime sciens*, dokonale wěda.“

a mjsta zázraků a učenj Jezjšowa procházal, náležite všeco od počátku vyskaumati a poznati mohl.

Lukáš této auplné a dokonale wědomosti o Jezjši použil k tomu, že pro Theofila Ewangelium všeho omylu a bladu prázdne sepsal.

Kdo tento Theofil, z nedostatku zgewného svědectwj historického nepowědomo, genom z oné, gak w Ewangelium, tak w Skutech apoštolských se nalezajcjej powahy, dle které gménům měst, mjst, osob a t. d. od Judei počnaje, až do Řjma wyswětlenj přidává, domyslití se můžeme, že Theofil ani w Judei ani w giných zemjch powědom nebyl. Znateli země Židovské nebyloby potřebj bylo wykládati, 1, 26. že Nazaret město Ğalilegské, 2, 4. Betlem, město Dawidowo w Judstwu, 4, 31. Kafarnaum, město Ğalilegské, 8, 26. kragina Jerazenská proti Ğalilei, 23, 51. Arimathie, město Judské, 24, 13. Emaus, městečko od Jerusaléma šedesát honů vzdálené. Podobným způsobem w Skutech apoštolských wyswětlage gména měst, mjst, mrawy obywatelů — až k neyblížšjm mjstům Řjma; 1, 12. Hora Oliwetská, kteráž gest bljzko Jerusaléma vzdálj cesty dne sobotnjho, 16, 12. Filippi prwnj město kraginy Macedonské, 17, 21. Athenštj pak všickni, i přjchozj hosté ničehož giného tak pilni nebyli, než aby prawili, nebo slyšeli něco nowého — 28, 1. Poznali gsme, že ostrow ten slaul Melita, lidé pak toho ostrowa

(barbaři) nemalau přjwětiwost k nám prokazowali. —

Tri hospody newyswětluge wjce, z čeho se uzawjrá, že Řjm a geho okolj gemu powědomy byly, a zde tedy geho obydlj bylo.

Z toho samého, že neznal měst Judei, ba i nejbližsjho u Jerusaléma wrchu Oliwetského, vyplývá, že nebyl z náboženstw židowského, nebo gako takowý bylby alespoň gedenkráté do roka do Jerusaléma putowal; byl tedy z pohanů křesťan, austnjm wyprawowánjm historie Ježjšowy na wjru obrácený a wyučený *κατηχηθης*. Luk. 1, 4.

Ostatně staw a důstognost žiwota tjm méně powědomy gsau, gešto z titulu *καριστος* wýborný nic gistého newyplývá, protože w užjwánj titulů přjsné pravidelnosti nepanuge.

§. 8. Záměr Lukášůw při Ewangelium a obsah geho Ewangelium.

Prawdiwan a pořádnau historii o Ježjši Krištu sepsati chtěl pro Theofila Lukáš, protož prawj 1, 3, 4. „Za hodno zdálo se i mně, kterýž gsem od počátku wšeho pilně wyzwědel, tobě o tom pořádně psáti, wýborný Theofile, abys poznal prawdu těch wěcj, o nichž gsi wynaučen“ t. g. abys měl prawdiwé sepsánj těch wěcj, které gisté a swědectwjm očitých swědků a aučastnjků hlásánj Krištowa stwrzeny gsau; negenom prawdiwé, nýbrž i pořádné *καθ'εξης* wyprawowánj gemu poskytnauti

chtěl; názew *καθεξης* o poslanosti časowé; a mjestnj užjwá w Ewangelium častěgi, gakým pořádkem wyprawuge, předloženy obsah geho Ewangelium okáže ;

Gest také Lukášowa Ewangelium přednost ta, že poskytnul takowé z letopisu Řjmského zpráwy, dle kterých rok přjstj Jezjšowa a wšecko ostatnj se určitj dá. Gmenuge 3, 1, patnáctý rok cjsarstwj Tiberia, kde Pontský Pilát správcm Judstwa, Herodes Antipas tetrarchau w Galilei, Filip geho bratr tetrarchau w Iturei a Trachonitidě byl; Annas pak a Kaifáš knjzaty kněžskými byli, tenkrátě počal Jan kázati, a Jezjš byl gako we třidejti letech, když byl od Jana pokřtěn; odpójtá-li se odsud zpátky třidcet let, nalezne se rok cjsarowánj Augustowa, w kterém Pán Jezjš gako člověk na swět přišel. Podobné poukázky na čas nacházegj se w skutejch apoštolských, dle kterých, gak se to w úwodn k nim činj, léta wšech znamenitějšjch udalostj se určitj dagj.

§. 9. Obsah Ewangelium Lukášowa a rozwrh geho.

I. Narozenj a pacholctwj Janowo a Jezjšowo.

II. Konánj weřegně Janowo.

III. Konánj weřegně Jezjšowo.

IV. Utrpenj.

V. Z mrtwých wstánj Jezjšowo.

§. 10. Obsah částky I. II. III.

Kapitola prwnj wyprawuge etnosti nábožného kněze Zachariáše, slib, že obdrží syna, předchůdce Messiášowa, poselstwj angelské k Marii, cestu Marie do domu Alžběty, narozenj Janowo a zpěw Zachariášůw prorocký nad tjm. — Wychowánj a přebýwánj Janowo na pausti.

Kapitola druhá wyprawuge narozenj Ježjšowo w Betlémě, a poselstwj angelské k pastýřům, plesánj andělů, klaněnj se pastýřů, obřezánj, obětowánj Ježjše Krista, slova Simeona w chrámě a Anny prorokyně, pak po 12 letech cestu geho prwnj do Jerusalema a mládenectwj geho.

Konánj weřegně Janowo počjná se určenjm času, kdy se stalo slowo Páně k Janowi, aby tento swůg auřad nastaupil, wyprawuge geho kázanj ku pokánj a křtu po kragině Jordanské, naučenj daná bohatým, celným, wogákům, domněnj lidu, žeby snad sám Messiášem byl, wsazenj geho do žaláře. 3, 1 — 20.

§. 11. Obsah částky III. weřegně konánj Ježjšowo.

Konánj weřegně Kristowo počjná se oslawenjm geho při křtu, wyčtenjm rodu, postem a wjtězstwj nad pokušenjm ďábelským. 3, 21. 4, 1 — 13. Činy Ježjšowy wyprawuge w témž pořádku, co Marek, a protož tato částka podobným způsobem gako w Marku rozvržena býti může.

Gest předce tato odličnost od Marka, že Lukáš mnohá učenj a skutky Ježjšowy wyprawuge, kterých u Marka nečteme; od kapitoly 9, 51 — až 18, 14, zvláštnj zbírka se nacházj, kterau Gnomologij nazweme, gjžto u Marka nenj, a kteréž gednotliwé částky se w Mataušowi nalezagj.

Položj se tedy zde

- a) Konánj Ježjšowo před stětjm Janowým.
- b) Konánj Ježjšowo po stětj Janowě.
- c) Gnomologie.

§. 12. A) **Konánj Ježjšowo před stětjm Janowým.**

Zvláštnj oddjlowé téhož rozwrhu gsau gako w Marku, gednotliwé přebýwánj w Kafarnaum.

Kázanj Ježjšowo w Nazaretu, posluchačů obdiwowánj mandrosti Ježjšowy a uráženj se nad domnělau chatrnostj gehu a aumysl Nazaretanů, se skály města geg do propasti swrhnutí, wyprawuge Lukáš 4, 15 — 30. před prwnjm, Marek po pá-tém přebýwánj w Kafarnaum.

§. 13. a) **Konánj Ježjšowo za prwnjho přebýwánj w Kafarnaum.**

α) Uzdrawenj dáblem posedlého w synagoze; 4, 31.

β) uzdrawenj sweğruše Šimonowy w domě gehu; 4, 38.

γ) uzdrawenj zástupu nemocných za wečera k němu přiwedených. 4, 40.

δ) Modlenj gehu na úswitě na mjstě pustém

a wygawenj, že seslán gest, aby i giným mjstům kázal; 4, 46.

ε) kázanj geho po synagogách Galilegských. 4, 44. Powolánj Šimona Petra, Jakuba, Jana po zázračném lówu ryb, které se dle srownánj s Janem, Markem a Mataušem po třetjkrátě děge, gest zvláštnj částka Lukášowa. 5, 1.

ξ) Očistěnj malomocného u gedného města, powěst o Jezjsi se zmáhagjej, přebýwánj geho na pausti podobně wyprawuge s Markem. 5, 12 —

§. 14. b) W Kafarnaum opět

α) Uzdrawil mrtwicj raněného. 5, 17.

β) Powolal celného Lewi, nebo Matauše. 5, 27.

γ) Stoliw se swými učedlnjky u něho, wywrátil nelaskawé námjtky proti tomu. 5, 30.

δ) Gakož i učedlnjků swých zastáwal proti námjtce, že takowé posty gako učedlnjei Janowí a fariseowé nedržj. 5, 33. Welikonočnj slawnost zde z Jana 5, 1. buď doplněna, nebť následuge Luk. 6, 1. sobotu druhoprwnj t. g. prwnj od druhého dne slawnosti welkonočnj. 6, 1. —

ε) Zastáwal učedlnjků obwiněných, že trhá-njm a rozmjlánjm klasů sobotu zrušili. 6, 1.

§. 15. c) W Kafarnaum po třetj

α) Uzdrawil uschlau ruku u přjtomnosti ějha-gjejch zákonnjků a fariseůw. 6, 6.

β) Přenocowaw w modlitbách na hoře zwólil 12 učedlnjků, kteréž i apoštoly nazwal. 6, 12.

Nynj počnagj zvláštnj částky Lukášowy :

αα) Kázanj hornj, 6, 20 — 49.

ββ) W Kafarnaum uzdrawenj služehnjka setnjkowa, 7, 1.

γγ) W městě Naim z mrtwých wzkrjšenj gediného syna wdowy, 7, 11.

δδ) Poselstwj dwau učednjků Janowych k Jezši, 7, 18.

εε) Wyhlášenj Jana nad všecky proroky, 7, 24.

ξξ) Káranj lida Janem i Jezšem opowrhgjcjho, 7, 29.

ηη) Pomazánj nohau w domě Šimonowě od ženy od něho osprawedlněné, 7, 36 — 50.

θθ) Cestowánj a kázanj po městech Galilegských, kde geg některé ženy následowaly, posluhujce gemu ze statků swých. 8, 1.

§. 16. d) W Kafarnaum po čtwrtě.

α) Zde wyprawuge Marek uzdrawenj ďáblem posedlého, které Lukáš w 11, 14 — 26 klade.

β) Wyučowal u gezora w podobenstwj, 8, 4.

γ) Které saukromně učednjkům wyložil, a ge k bedliwému poslauchánj nabjzel, 8, 9.

δ). Přjchod mateře a bratřj wyprawuge Marek po α) L. 8, 19.

ε) Přeplawenj přes gezero a utišenj bauře na wodě, 8, 22.

ξ) Uzdrawenj ďáblj posedlého w kragině Gerazenské. 8, 27.

§. 17. e) **W Kafarnaum**

α) Uzdrawil ženu w krwotoku, 8, 43 — 48.

β) wzkřsil z mrtvých dceru Jairowu, 8. 40 — 42. 49 — 56.

γ) rozeslal apořtoly kázat. 9, 1.

§. 18. B) **Konánj Ježířowo po stětj Janowě.**

Stětj Janowo newyprawuge Lukáš, však narážj naň uwáděge rozpaky Herodesowy o Ježíři — genž u Herodesa pro stětj Janowo powstaly. Po smrti Janowě neprodljwá Ježíř tak často, gako prw w Kafarnaum, nýbrž přecházj z mjsta na mjsto, od východu k západu, k půlnoci, odtud opět k východu, k gihi, pak k západu, pak k půlnoci, naposled do Kafarnaum, a pak do Zájordanj nebo Perey, a odsud Jerichem do Jerusaléma.

Z wlastnj částk y.

a) Nawrácenj apořtolů po wykonaném kázanj a odchod Ježířůw s nimi na východnj stranu gezera Galilegského k městu Betsaidě. Zázračné nasycenj 5000 lida pěti chleby. 9, 10 — 17. Po tomto zázraku wyprawuge Marek a Matauš:

b) nawrácenj Ježířowo po wlnách morských do Kafarnaum a hádku o gedenj nemytýma rukama;

c) pak uzdrawenj dcery pohanky Syrofenické na pomezj Sidonském;

d) hluchoněmého w Desjtiměstj.

e) Zázračné nasycenj 4000 mužů u východnj Betsaidy;

f) ponawrhantj o swém z mrtwých wstánj fariseům w Dalmanutě, zázrak na nebi žádagjcm daný, a výstrahu proti farizegské a saducegské newěře apoštolům udělenau; posléz

g) uzdrawenj slepého w západnj Betsaidě. — Ohledem na tyto přjběhy od Lukáše nezmjnné a literami b, c, d, e, f, g wyčtené, znamená se následujcj přjběh písmenem

h) U Cesarei potwrdil apoštoly we wjře weň, gakožto Messiáše, swau a swých wyznawačů smrt, a rozšjřenj králowstwj swého za gegich geště wěku předpowědel. 8, 18. —

i) Na hoře po šesti dnech proměnil se, odkud sešed uzdrawil syna ďábelstwjm posedlého. 8, 28.

k) Na cestě do Kafarnaum předpowjdal po druhé umučenj swé. W Kafarnaum uěj pokoře a snášeliwosti giných přjznawců Ježjśowých. 8, 44.

Zde klade Marek a Matanš cestu Ježjśowu z Kafarnaum do Perey, wšak Lukáš newyprawuge přjběhy po wykročenj z Kafarnaum až do přjchodu w Perey padagjcj, kde tregnásobná cesta do Jerusaléma tolikerož oddělenj činj.

C. Gnomologie.

§. 19. Prwnj cesta před geho utrpenjm.

a) Samaritáni odpjragj gemu hospědu, kára nčedlnjky z mstiwosti, gednomu po následowánj Pána Ježjśe dychtjcjmu poukazuge swau chu-

dobnost, giného bez odkladu k následovánj wolá.
9, 51 — 62.

b) Rozeslal 72 učedlnjků, kterým, když se navrátili, rozličná učenj předkládal; když mezi tjm zákonnjk powstaw Ježjše zkaušeti chtěl, wyprawa o milosrdném Samaritánu. 10, 1. —

c) W domě Marie a Marty obsluhowán. 10, 38.

d) Modliw se, wučuge učedlnjky modlitbě.

e) Uzdrawenj ďablem posedlého.

f) W domě farisea kára pokrytstwj fariseů a zákonnjků. 11, 37 — 54.

g) Shromážděným zástupům mluwj o powinosti neohroženého wznánj sebe. 12, 1. —

h) Prosba člověka něgakého, aby geho bratra pobjdl k rozdělenj dědictwj, poskytla Ježjši přjčinu, wýstrahu dáti před lakomstwjm. 12, 13.

i) Následugj rozličná naučenj: α) o wěrnosti w službě, β) o různicjch, které po geho smrti nastanau, γ) o smjřenliwosti. 12, 35 — 59.

k) Na zpráwu o usmrcenj Galilegských při oběti w Jerusalémě, učj o potřebnosti pokánj. 13, 1.

l) Uzdrawiw w den sobotnj ženn po 18 let skljčenau, čin swůg zastává. 13, 11.

m) Podobenstwj o zrnu horčičném a kwasn. 13, 18.

§. 20. Druhá cesta Ježjšowa do Jerusalema.

a) Gda skrze rozličná města k Jerusalému učil o těsné bráně. 13, 22.

b) Na výstrahu, aby Herodesa se chránil, poukazuje na Jerusalém, proroky zabíjející a zkázu jeho. 13, 31 — 35.

c) V domě farisea α) uzdravil vodnatelného v den sobotnj, β) učil o pokoře, 14, 1. γ) když geden o blahoslawenstwj aučastníků v královstwj nebeském promluvil, podobenstwj přistup k tomu každému okázal. 14, 15.

d) K zástupům, za njm kráčejcjm nesnázi a protož potřebnost powážliwosti, kdo geho učedlníkem chce býti, ukazuje. 14, 25 — 35.

e) Aby milostiwé s publikány nakládánj ospravedlnil, přednášj podobenstwj o ztracené owci, penzi a marnotratném synu. 15, 1 — 32.

f) Když učenj o užitku milosrdných skutků a odporu lakomstwj proti Bohu w ausměch fariseů přišlo, pokáraw gegich pýchu, wyprawng o nemilosrdném boháči a w strastech trpěliwém Lazaru. 16, 1 — 15. 19 — 31.

g) Po onom pokáránj fariseů (w. f.) klade Lukáš různé učenj: α) o Janu, gakožto střednjku mezi starým a nowým zákonem, β) o nezrušitelnosti starého zákona, γ) o nerozlučelnosti manželstwa. 16, 16 — 18.

h) Opět různá učenj

α) o weliké wině a trestu pohoršenj,

β) o bratrském ponaprawenj,

γ) o aučinnosti wjry,

δ) o pokoře 17, 1 — 10.

§. 21. Třetj cesta Ježjšowa k Jerusalému.

a) Uzdrawenj desjti malomoených. 17, 11.

b) Na otázku fariseů, kdy přigde králowstw Božj, o rychlém a nenadálém přjštj po swém utrpenj mluwj. 17, 20 — 37.

c) Podobenstwjm o saudci neznabohu, že modlitba wywolených o wyswobozenj wyslyšena bude, ućj, ale že syn člověka málo wjry při swém přjštj nalezne. 18, 1.

d) Podobenstwjm o fariseu a publikánu se modljećm porážj hrdé důvěřowánj se we swau sprawedliwost. 18, 10 — 17.

Zde konec Gnomologie ; následugcj činy a učenj, mimo některé Lukášj wýhradné, nalezagj se též u Marka a Matauše, s kterým od toho mjsta, kde Gnomologii začaw ge opustil, opět se srownáwá, gediné hádku o rozlučitelnosti manželstwa neuwáděge ; mjstnost následugjcjho gest w Perei ; a kde w poslednjm čase před utrpenjm Ježjšowým přebýwal, pak cesta odtud do Jerusaléma.

§. 22. Pokračowánj o činech Ježjšowých od stětj Jana Křtitele.

a) Ohledem na §. 17. následuge, kde Marek uwádj hádku o manželstw, pak, když gemu djetky, aby gich požehnal, přinešeny byly, wychwaluge dětinnau pokoru. 18, 16.

b) Bohatému, o prostředcjch k žiwotu wěcnému se tážjcjm, potřebnost odřeknutj se statku

okazuje a stonásobnou odměnu za to příslibu-
ge. 18, 18.

c) Předpovídá své utrpení po třetí. 18, 31.

d) U Jericha uzdravil slepého. 18, 35 — 43.

e) V Jerichu u Zachea po něm dychtícího
byl pohostinu. 19, 1.

f) Podobnoství o hříšných, které někdy
Pán, odebral se na cestu, služebníkům, aby jim
těžili, oděvzdal. 19, 11.

III. Utrpení Ježíšovo a příběhové předběžný.

§. 23. A. Činy Ježíšovy od slavného wgezd do města Jerusalema až do u- trpení geho.

Lukáš se zde s Markem a Matějem skoro
srovnává. — Wypravuje tudy, co se poslední
dny před utrpením stalo.

a) V pátý den slavný wgezd do Jerusale-
ma. 19, 28.

α) Zvláštní částka Lukášova gest plác Je-
žíšův nad příští zkázau Jerusalema.

b) Čtvrtého dne :

α) Wynjítá prodávající a kupující v chrámu.
19, 45 — 48.

c) Třetího dne :

α) Odpovídá na aukladné otázky,

αα) čí mocí to činí, podobnostvím o winici,
winářům pronagmuté a o kameni zawrženém, 20, 1.

ββ) zdali slušj daň cjsaři dáti, 20, 20.

γγ) o manželce sedmi bratrům prowdané.

β) Předkládá otázku, ōj syn Messiáš gest. 20, 41.

γ) Wýstrahu dáwa před zákonnjky. 20, 45 — 47.

δ) Chwálj dar chudé wdowy. 21, 1.

ε) Předpowjdá zkázu města Jerusaléma. 21, 5 — 38.

d) Dwa dny před utrpenjm.

Radili se knjzata kněžská, gakby Ježjše zabili, a Jidáš co zrádce se prodal. 22, 1.

§. 24. B) Utrpenj Ježjśowo.

Rozdělenj přjběhů sem patřjcejch děge se podobným způsobem gako w Marku.

a) W prwnj den přesnic poslal Petra a Jana do města, aby welikonočnjho beránka připrawili. 22, 7.

b) Gedl beránka, (wygewil tanžebnost, kte-
rau po této wečeři tanžil,) ustanowil swátost ol-
tářnj, wygewil zrádce. 22, 14.

Zwláštnj Lukášowy částky :

α) Swár o přednosti, a učenj pokoře.

β) Odměna apoštolů w nebesjch za nerozluč-
né následowánj Ježjše w protiwenstwjch.

γ) Pokušenj Petru nastáwagjcej a trognásobné
zapřenj mistra.

δ) Předpowěděnj swé smrti a z toho vyplý-
wagjcej potřebnost, aby každý sám o sebe péči
měl. 22, 24.

d) Na hoře Oliwetské za odvrácení kalicha se modlil, od Angela posilněn, pot jeho krupě krve tekaucj, apoštoly k bdění a modlitbě nabjz. 22, 39.

e) Od Jidáše zrazen, ucho uředlnjka nevyššího kněze uřáté zhogeno; Jezš gat a do domu knjzete kněžského weden. 22, 47.

ε) Wytýká, že naň gako na lotra w noci a s meči přišli. 22, 52.

f) Troge zapřenj Petrowo, pohlednutj Páně naň, a pláč Petrůw, 22, 54. posmjwánj Jezše. 22, 63.

g) Odsauzenj od kněžské rady k smrti, které dle Marka w noci se stalo, klade Lukáš na ráno, gakož i že byl k Pilátowi weden, a za newinného wyhlášen. Od Piláta poslán k Herodesowi, kterýžto opowrhnuw gjm, a gemu se posmjwaw, w bjém rauše geg zpátky poslal. 23, 1.

h) Pilát, ač geg po druhé za newinného prohlásil, předce dal lidu na wůli, aby o propuštění buď Barabáše, buď Jezše žádali; Barabáš propuštěn, Jezš na ukřižowánj wydán. 23, 13.

i) Na cestě ku Golgotě Šimon Cyrenegský přinucen, aby křiž gemu nesl. 23, 26.

ι) Ženám Jerusalemským nad njm plačejcm předpowjdá tresty gim a gich potomkům nastawgjej. 23, 27.

k) Ukřižowán, od knjzat kněžských posmjwán; o raucho metali los, nápis na křiži. 23, 33.

*) Modlil se za nepřátely. 23, 34. Lotra

gemu se posmjwagjeho pokáral druhý, genž za milost u Ježjše prosil. 23, 39.

l) Od šesté až do dewáté hodiny tmy, opona chrámowá se roztrhla, Ježjš poručiw otcí ducha swého skonal; setnjak newinnost Ježjšowu wyznal. 23, 44.

λ) Zástup přjtomný bige se w prsy, nawracowal se do města; ženy galilegské při ukřižowánj. 23, 49.

m) Josef z Arimathie, genž králowstwj Božjho očekáwal, obdržew tělo Ježjšowo w tenké plátno obwinuté do hrobu nowého položil. 23, 50.

μ) Ženy, kteréž byly při wložení Ježjše do hrobu přjtomné, nawrátiwše se připravowaly wonné věci a masti, aby po sobotě Ježjše namazaly. 23, 46.

§. 25. Z mrtvých wstánj Ježjšowo.

a) W prwnj den po sobotě ženy, nesauce masti, přišly k hrobu, nalezly odwalený kámen, ne pak tělo Ježjšowo, však od angelů zpráwu o geho z mrtvých wstánj přigaly. 24, 1.

α) Gména žen k hrobu gdaucjch, — ženy nawrátiwše se zwěstowaly to apoštolům a ostatnjm, kteřj ale newěřili. 24, 29.

β) Petr, přišed k hrobu, nalezl prostěradla sama ležej. 24, 12.

b) Opuštěno: ohledem na Marka.

c) Dwěma do Emaus gdaucjm, přitowaryšiw se, potřebnost utrpenj Messiášowa z pjsem dokazowal, a wšed s nimi do domu, u stolu se

gim zgewil. Tito wrátiwše se do Jerusaléma zge-
wenj to apoštolům wyprawowali, a od nich zprá-
wu o ukázánj, které se Petrowi stalo, uslyšeli, 24, 13.

d) W tom samém okamženj okázal se Ježíš
gedenácti učedlnjkům, poukázánj na swé tělo
a pogedenj pečené ryby a medu, o swé přj-
tomnosti tělesné ge přesvědčil; potřebnost swého
utrpenj, powinnost gegich pokánj a odpuštěnj hřj-
chů, připomjná rozeslánj gegich od Jerusaléma
ke všem národům, w Jerusalémě že budau oděni
duchem swatým. 24, 36.

e) Na nebe wstaupenj nedaleko Bethanie.

f) Apoštolé nawrátiwše se do Jerusaléma
byli ustawičně w ohrámě, chwáljce a welebje
Boha. 24, 52. 53.

§. 26. **Authentičnost a neporušenost E- wangelium Lukášowa.**

Negenom určité zpráwy od počátku druhého
křesťanského stoletj o sepsánj toho Ewangelium
skrže Lukáše, nýbrž i neystaršj rukopisy gak pů-
wodnjho tak přeloženého textu až do druhého
stoletj dosahugjej, a s citáty ejrkewnjej spiso-
watelů, mezi kterými Tertulián vyniká, se srow-
nágugjej, authentičnost tohoto Ewangelium do-
kazugj. Wšecky tyto předrahé prameny z ruko-
pisu Lukášowa plynaucj, podiwnau swornostj a
sauhlasnostj se wespolek srownágugj, a důkazem
gsau, že wygjmagic nepatrné změny z poklésků
a oprav opisowatelů powstale, neporušený a ne-

změněný text, jak z pera Lukášova vyšel, až posawáde máme.

Protož přístupuge k této historickém důvodům o autentičnosti a neporušenosti wnitřnj důkaz z obsahu a slohu Ewangelium Lukášova wyňatý a okazugjej, že zpráwy země- a mjestopisné, historické, nábožné se zprávami giných spisowatelů s Lukášem sawěkých se srownáwagj.

Ohledem na neporušenost gest wýhradným swědkem Tertulián, kněz afrikanský druhého stoletj a sawěký Marcionowi, genž pro neřest zpáchanau a pokánjm nenaprawnan z cjrkwě křesťanské w Sinope Pontském byw wywržen, z té samé přčiny w Řjmě, kam se byl utekl, do společnosti cjrkwenj přigat nebyl. Přichytiw se tam Cerdonowu bludného učenj o dwau sobě odporných Bozjeh, stal se zastawatelem téhož bludu, a Ewangelium Lukášowo, odnětjm kapitoly 1, 2., pak podobenstwj o marnotratném synu, a w kapitole 24. poslednjch wersů pro nástupnjky swého učenj přichystal, a odňaw nápis Lukášůw, za swé Ewangelium wydáwal. Na wywrácenj těchto bludů, a k dokázánj, že Marcion rušitelem a přewrati- telem Lukášowa Ewangelium gest, sepsal Tertulian pět knih, kde w čtvrté knize od werše k werši Marcionowo Ewangelium probjrá a tjm poukazuje, že ono počjnagie od kapitoly třetj všecko až do 24. obsahowalo.

Kdokoliw tuto kniha čwrtau Tertulianowu čte, o slow Tertulianowých prawdě, gesto Marciona

zrušiteľom a kaziteľom Lukášovým nazývá, pochybowati nemôže.

Wrch tohoto dôkazu gest odvolánj Tertulianowo na wáznost cirkwj apoštolských, wiz §. 33.

§. 27. Hodnowěrnost Ewangelium Lukášowa.

a) Wědomost geho.

Ewangelium Lukášowo, gesto anthentičné a neporušené gest, zastupuje mjsto austnjho wyprawowánj Lukášowa, gest tedy onen podiwný pjsemnj prostředek, kterým Lukáš negenom k Theofilowi, nýbrž ke všem čtaucjm po wšecky časy a we wšech kraginách mluwj.

Při austnjm swědectwj powstáwá otázka, zdali swědek prawdu widěl a zgewiti chtěl, zdali wědomostj a upřjmnostj obdařen byl. Tato otázka při knihách biblických, — z přjčin swrohu uwedených, §. 1. gest za našich časů zvláště důležitá.

W čele wýtečných darů, kterými ducha a smysl Lukášůw se štkwěl, gest skaumawost, bedliwé a powážné wyšetřowánj prawdy. Tanto mocnostj seznał nedostatečnost a omylnost oněch Ewangelij, která od lidj neapoštolských sepsána byla. Tanto bystrostj ducha, kterau wšecko od počátku pilně wyzwjdał, a cenu austnjho podánj dle zkušenosti a swědomitosti očítých swědků powážowal, došel auplné gistoty o přjběžjch Ewangelických. Aníž možno gest o auplné wědomosti a gistotě Lukášowě negakau pochybnost

míti, považíme-li mimo skanmawost geho ducha powahu wěcj, které wyprawage a takowé přįpadnosti žiwota geho, že dokonale známosti těch wěcj dosáhnauti musel.

Předmět Ewangelium Lukášowa gest, činy, zázraky, učenj, utrpenj a z mrtwých wstánj Ježše Krista; řekl-liby někdo, že wesměs nemožno gest, tyto wěci důkladně a gístotně poznati, tedy by wesměs wšecku rozumnost a schopnost k vyššmu vzdělánj člověka nįjrati musel.

a) Pohlednem-li na učenj Ježšowo, gak nám ge Lukáš předkládá, nenacházj se w něm ani takowé nesnáze, ani nepochopitelnosti, aby každý zdravým rozumem obdařený gemu porozuměti, ge w paměť wstjpiiti a podržeti nemohl; djtky učj se tomu učenj, a sprostj lidé ge chowagj od slowa k slowu w paměti a žiwotem swým ge následugj.

b) Mezi činy Ježšowými wynikagj zázrakowé Ježšowi, při kterých i ten neyurputněgšj odbognjk připustiti musj, že k poznánj, kdo slepý, hluchý, němý, chromý, malomocný, šlakem poražený, ba mrtew gest, genom zdravých smyslů potřebj gest; gakož i k tomu, když slepý zrakem, hluchý sluchem, němý mluwan, chromý chodem, šlakem poražený włádan nad tělem a mrtwý žiwotem obdařen byl.

c) W historii utrpenj Ježše Krista nenalezáme ničehož, coby každý sprostým rozumem a zdravými smysly nadaný člověk důkladně poznati nemohl, n. p. poljbenj Jidášowo, swázánj Ježše Krista,

žaloby naň u Piláta, odsauzenj, bičowánj, přibítj na kříž, a skonánj na něm.

d) Ačkoliw z mrtwých wstánj něco neobyčejného gest, předceť gest k poznánj, že ten, který u prostřed welikého množstwj lidu na kříži ducha wypustil, kteréhož bok oštěpem tak raněn, že krew a woda ze srdce se wylila, a který potom w plátě weskrz i obličegem zawinutý w auzké geskyni, kde wzduchu zewnitřnjmu přjstup kamenem na wchod přiloženým zamezen gest, až do třetjho dne odpočjwal, skutečně mrtew byl, — genom sprosté smysly a sprostý rozum postačnj; — gestliby tomu někdo přiwoliti nechtěl, muselby také twrditi, že až posawáde powědomo nenj, zdali kdo mrtew gest, čili nic.

Aniž poznánj Ježjše z mrtwých wstalého nějaké nesnázi podrobena bylo, — ač tolikeré utrpenj na těle i na duši a konečně smrt obličeg Ježjšůw změnila, předce w postavě těla, w hlasu a obsahu řeči a konečně w ranách na rukau a boku nezrušitelné známky k rozeznánj geho od každého giného byly. Když Ježjš na cestě do Emaus — několik hodin trwagj — proroctwj starého zákona o sobě wykládal, když gedenácti apoštolům se okázal, swé tělo, swé rány k dotýkánj dal, před nimi gedl, budaucj gegich auřad předpowjdal, — pak když před gegich očima od země se pozdwihowal, wýš a wýš wstupuge před očima gegich zmizel, kdožby mohl w těchto přjpadnostech upjrat, že dokonale poznánj těm, kterj geg widěli,

slyšeli, geho se dotýkali, možné nebylo; kdoby tomu chtěl, ten by všecky lidské činy a veškeré poznání zrakem, sluchem, dotýkáním za pouhé mámení vyhlásiti musel.

Lukáš dle vlastního svědectví obcovał s očitými svědky a účastníky historie Ježíšovy; ano z geho přebývání w Antiochii, Cesarei a w Jerusalemě poněkud možno gest gmenovitě určití některé z oněch očitých svědků. W skutečích Apoštolských gmenuge mezi proroky w Antiochii učejmi Josefa z pokolení Lewitského, a od Apoštolů pro výmluvnost Barnabáše nazwaného, u křesťanů tehdejších co apoštola wáženého, a protož zagisté w učenj a skutečích Kristových nedokonalegi zběhlého; — pak Manacha, který byl spoluwychowanec s Herodesem tetrarchau, tjm samým, který někaký zázrak od Ježíše očekával, a toho účasten nobyw, Ježíšem pohrdnul a geg w ausměch dal, ten samý příběh, gestligemu od někoho giného w Jerusalemě zdělen nebyl, od téhož seznati mohl.

W Cesarei gest Filip geden z sedmi jáhnů, který negenom události jáhna Štěpána, ale i giných znamenitých osob zdělití mohl. W Jerusalemě mimo giné negmenowané obcował s Apoštolem Jakubem, synem Alfea a Marie, gesto byla sestra blahoslawené Panny Marie, od téhož auplnau a gistan známost negenom všech skutků Ježíšových a geho učenj, ale i událostj Janových a blahoslawené Panny Marie seznati mohl. — Nenjt tedy nigaké pochybnosti, nýbrž mnohých

dáwodů auplnau wědomost Lukášowu stwruzgjeć, gešto gmenowitě některé z oněch mužů známe, z kterých gistotné zpráwy obdržel Lukáš, a wšecko z počátku bedliwě wyzwdal.

§. 28. Swědomitost historická při Lukášu.

Záměr práce, kterau sepsánjm Ewangelium podnikl, byl, aby Theofil prawdu řečj a skutků Je-
žšowých poznal.

Přčina taužebnosti této byla, že Lukáš Je-
žše Krista gakožto syna Božjho, z Ducha swaté-
ho wtěleného, gakožto wjtěze nad ďablem, gakožto
Pána nad žiwotem a smrtj, genž pauhým slowem
wšecky neduhý tělesné zapuzowal, mrtwé k žiwo-
tu křjsil, genž do nebes, odkud přišel, widitelným
způsobem opět se nawrátil, a geště gedenkrátě
odtud přigde sandit weškeren swět; tato uctiwá
wjra, naděge a láska k Ježši Kristu byla přči-
nau, že Lukáš tu gistotu o těch wěcech, kterau
sám měl, s Theofilem zdělití chtěl, — zagisté teh-
dy té neywětšj swědomitosti a neywraucněšj u-
ctiwosti při něm se domeyšleti můžeme, s kterau
wšecko gak mu od neyhodnowěrněšjch swědků
bylo wyprawowáno, pro Theofila sepsal.

A protož abychom *o darech Ducha swatého,*
gichž každý křesťan dle swědectwj Lukášowa
w skutcjch apoštolských 8, 10. 19. skládánjm
rukau apoštolských aučasten byl, ničeho se nezmj-
nili, předce Lukášu swědomitost historickau wětšj,
než každému ginému swětských přjběhů spisowa-
teli celým právem připisugeme.

Této svědomitosti, která genom tolik, co powědomo gest, zdělage, aniž z mudrácké hrdosti meze svého poznání nepřestupuge, známky w samém Ewangelium se nacházegj; newěda gména mjsta, kde malomocný od Ježíše očištěn byl — prawj, 5, 12. když byl w gednom městě.... Patrněgi wysjta svědomitost tato w Gnomologii, §. 18, 19, 20, kde zvláštnj učenj tak různě položil, gak od očitých svědků obdržel; ginak byl by mohl učenj obsahem podobně spogiti, gak to při Matauši widjme.

§. 29. Hodnowěrnost Lukášowa we wyprawowánj zázraků.

Hodnowěrnost Lukášowu w této částce gen ten w pochybnost wzjti může, kdo we swém mudrowánj a učené nadutosti tak dalece zblandil, že wida a všemi smysly chápage zázraky w přírodě, kterými Bůh všeccko stwořil, zachowáwá a řjdi, předce opowážuge se řjci: že zázrak gest nemožná wěc, a že genom lidé na dětinném stupni vzdělanosti stogjej w ně wěřiti mohau. Zagisté neywětšj stupeň lidské hrdosti gest, neyučeněšj a neybystřegšj muže osmnácti minulých stoletj za powěrečné nemudrochy negenom pokládati, nýbrž všemohaucj rámě Hospodinowo tak změřowati, aby člověk — ten čerwjček země — prawil: „posud genom dosahuge mocnost nesmjrného nebes Pána, přes tuto wjce učiniti On nemůže.“

Kdokoliw střídmým rozumem a srdcem či-

stým knihy nowozákonné do ruky wezme, na každé stránce ewangelické zázraky nalezne, které wšj prostotau wyprawowane i w řečech Ježšowych důwod nalezagj, pokud sám Ježš na ně se odwoláwá, a gako syn Božj se odwoláwati musel. Apoštolé na zázraky Ježšowy w skutech apoštolských negenom se odwoláwagj, nýbrž o této moci we swých listech určité a často mluwj gakožto o prostředku, kterým učenj Božské potvrzeno bylo, což cestu klestj k důvodu w swědectwj cjrkwě pozůstáwagjmu.

§. 30. Swědectwj cjrkwě neymocněšj důwod o prawdiwosti gak učenj tak zázraků.

Nade všecky důwody, kterými prawdiwost Ewangelium Lukášowa se stwružge, vyniká swědectwj cjrkwě o prawosti této knihy. Onať gest společnost po osmnácte stoletj po Ewropě, Asii, Africe, posléz Americe a Australii rozšjřená, základem a wrcholcem gegjm gest Ježš Kristus, kteréhož učenj pewnan wěran se držj, kteréhož přjštj naděgj neochabugcej očekáwá, gehož zákony aučinliwan láskau zachowáwá. Zvláštnj powaha cjrkwě Kristowy od počátku gegjho podstatná gest, že obsah wjry gj tak důležitý gest, že geg, aby změněn nebyl, w gisté nezrušitelné články wjry rozdělila, a gich wyznánj ode všech audů žádá, — a kdokoliw giné učenj wyznáwá, geg za swého auda poznati nechce. K tomu ejli gsau ustanoweni

náměstkové Kristowi, pastýřové duchownj, kterj nad tjm bděj, aby učenj Kristowo bez ugmy a přjdatku w prwotnj přesnosti wždy zachowáno, za pravidlo od Boha dané považowáno a gako takowé ostrjháno bylo. K tomu ejli a konci shromaždugj tito náměstkové Kristowi w dny k tomu zasvěcené wšecky audy ejrkewnj, a w nich učenjm, swátostmi wjru posilugj, naděgi potwzrugj, lásku rozněcugj.

Ačkoliw newěra a zaumyslné odpjránj historickým swědectwj m mnohých našeho wěku wšecky meze střjdmé kritiky přestaupila, a děginy neywjce ugistěné w pochybnost uwěsti usilowala: předce nepowstalo geště oné drzosti, kteráby ejrkwi křesťanské ten welebný wěk osmnácti stoletj byla upjrala; že se to nestalo, nenjť z wljdnosti swěta, ale z nemožnosti něco podobného pronesti, protože počátek ejrkwe swědectwj děgin politických ano swědectwj historie pohanské stwrzen gest, a protož kdokoliw by toto welebné stář ejrkwe nepřipauštel, tjm samým by weskeren děgepis počjnagie od pohanských césarů, Augusta, Tiberia, Nerona až do křesťanských césarů Konstantina, Karla Welikého, pak dobywatele Paléstiny, a konečně různice Husitské, Lutherské, Kalwjské zawrhnauti musel.

Před wzdělánjm a uwedenjm ejrkwe Kristowy na tento swět widěti gest židowstwo a pohanstwo. Ejrkew Kristowa obogjmu gest na odpor, ač s židowstwem gednoho Boha, stwořitele a za-

chowatele všeho swěta wěřj, — ač božský počátek knih starozákonnjch připaušj, přede ukřižovaný Messias Židům byl urážkau, a odřeknanti se obřjzce, krwawým obětem, obřadným obyčegům bylo gim ohawnostj.

Mnohem wětšj odpor byl mezi cjrkwj křesťanskau a pohanstwem. Řek a Řjman, neywýtečnėšj národowé pohanšj, pokládajce se za swětlo celého swěta, s opowrzenjm na Judstwo, kraginu podmaněnanu, patřili, a přede z této opowržené země vyšli muži, genžto, gsauce nižšjho stawu, bez moci, bez učenosti, bez hladké wýmłownosti, bez důstognosti, ohlašuj pohanům gednoho Boha, gediného syna Božjho za hřjchy swěta ukřižowaného; hrdým pohanům pokoru gako prwnj ctnost zwěstuj, we wšj tělesnosti, rozmařilosti a chlipnosti se brodjcm welj čistotu srdce, mrtwenj těla, zapřenj sebe samého; po zemských klenotech a bohatstwj swěta taužjcm příkazuj opuštěnj všeho pro Krista a vyhledáwánj pokladů nebeských rozdánjm swého statku.

Nemohliť zagisté Apoštolé hlásánj učenj gak židům tak pohanům odporného podniknanti, by nebyli patrně nahljželi, že též pronásledowánj, též muky, kteréž Kristus trpěl a gim předpowjdal, také ge očekáwagj. Odkud ona srdnatost až k podstaupenj té neystrašnėšj smrti wzala se při nich? Odkud gim, gešto při ukřižowánj Ježjšowě se rozprchli, ukryli, ba neyprwnėšj z Apoštolů třikráte swého mistra zapřel, odkud gim čtyřicátého

dne po ukřižovánj gegich mistra takowá neohro-
zenost, že w hlawnjm městě a sjdle nevyššj rady
židovské Ježíše tēm samým zástupům, kteří geg
o welikonočnj slawnosti ukřižowaného widěli, ny-
nj negenom neprávě k smrti odsauzeného, nýbrž
z mrtvých wzkrjšeného, do nebes wzatého, ba na
prawici Božj sedjcjho a Ducha swatého na Apo-
stoly a wěrjej sesjlagjcjho hlásagj? Odkud Apo-
štolům tato statečnost, že uwiděwše ukamenowánj
jahna Štěpána, stětj Jakuba, wězenj Petra, neo-
chabugj, nýbrž raděgi tak přibýwagj w horliwosti,
že hlásawše po celém Judstwu, do wšech okol-
njch kragin, ono i do Řjma, weškerym swětem
władnaucjho, s tau swrčowanau wládu pohanstvo
ochraňagjcjho, kráčegj, hlásagjce, aby zpupný Řj-
man před Ukřižowaným swá kolena skláněl, a w po-
koře a důvěře na kříž hledě spasenj očekáwal.
Podniknutj takowého až k nemožnosti se bljžjcjho
djla nemohlo se státi, leč Apoštolé o prawdiwosti
diwů a zázraků Ježíšowých, a gistotě geho z mrt-
vých wstánj, na nebe wstaupenj, gak to sami hlá-
sali, a gak to Ewangelistowé sepsali, přeswědčeni
byli.

§. 31. Apoštolé o moci zázračné a dařjch Ducha swatého gako obyčegně vlastno- sti cirkwě mluwj.

Wšak Apoštolé negenom o Ježíšowých, nýbrž
i o swých zázracjch a dařjch Ducha swatého, ga-
kožto důkazjch, že gegich učenj božského počátku

gest, mluv. Pawel we všech skoro listech, kterýmžto authenticity wesmōs až posawāde žádný nekatoljk neodpjrāl, o moci znamenj zá-
zraku, o moci Ducha swatého mluvj.

K Řjmanům 15, 18. „Neboť neosnēlugi se mlu-
witi něčeho z těch wěcj, kterýchžby skrze mne ne-
činil Kristus ku poslušenstwj pohanu, slowem,
skutky, mocj diwů a zázraků, mocj Ducha swatého.“

W prwnjm listu ku Korintským, 12, obšjrně
wyprawuge dary ducha Swatého, o kterém w
druhém listu 1, 21, 22, prawj, že stwrzenjm a
záwdawkem budaucjho spasenj gest, „ten pak, kte-
rýž potwrzuge nás i wás w Kristu, a kterýž po-
mazal nás, Bůh gest. Onť i znamenal nás, a dal
záwdawek — Ducha — w srdce naše.“ Ano w
10, 4. prawj: „Zbraň k wálčenj našemu nenj tě-
lesná, ale mocná skrze Boha k rozkotánj ohrad,
k wywrácenj anmyslu i všeliké zpapnosti powyš-
gjej se proti uměnj Božskému.“ 12, 12. „Znamenj
mého Apoštolstwj dělā se mezi wami, skrze wši
trpěliwost, diwy, zázraky a mocné skutky.“

Ku Galatům 3, 2, pjše: „Toto teliko chei zwē-
děti od wás, z skutku-li zákona přigali gste Ducha,
čili z slyšenj wjry.“

K Efeským 1, 13. „W Kristu — uwěřiwše w
něg znamenāni gste Duchem (zasljbenj) swatým,
kterýž gest záwdawek dědictwj našeho, kterým
wykaujme to, co nám dobyto gest, ku chwāle
slāwy geho.“

K Thessalonickým w prwnjm listu 1, 5. „Ne-

boť Ewangelium naše nedělo se k vám toliko řeč, ale i moc, i Duchem svatým, i důvodností mnohau, neboť wjete, gacj gsme byli mezi wámi pro vás.“

A k Židům 2, 3. „Kterakž my utečeme, za nedbáme-li tak welikého spasenj, kteréž počátek wzawši swého hlásanj skrze Pána od těch, kteří slýchali, nám gest utvrzeno. Čemuž Bůh swědectwj wydával skrze diwy a zázraky, rozličné mocné skutky a Duchem swatým podělowánjm.

O darjch Ducha swatého křesťanům zděleného mluwj též *Apoštol Petr* 4, 10 : „Geden každý, gakž přigal milost, wespolek sobě přisluhajte, gakežto dobrj rozdawači mnohonásobné milosti Božj. Trpjte-li pokaněnj pro gméno Kristowo, blahoslaveni gste, neboť Duch ten sláwy a Božj na vás odpočjwá.“

Janowo swědectwj o darech Ducha sw. a zázracjch při úvodu do geho Ewangelium.

Ač list Apoštola weskrz mravného obsahu, přede o Duchu swatém Křesťanům uděleném se zmjnil. 4, 5. „Což mnjte, že nadarmo dj pjsmo: K nenáwisti (swěta) taužj Duch, kterýž přebýwá we vás.“

Aniž apeštol Juda, ač list geho genom 25 wersů obsahuge, neopominul Ducha swatého w 20. „Wy pak, neymilegšj, wzdeławagjce sebe samých na neyswětěgšj wjře, w Duchu swatém se modlete.“ Z uvedených zřegmých průpowědj Apoštolských vyplýwá, že podělowánj dary Ducha swatého a

zázrakowé, gež Apoštole konali, wěc obyčejná, mezi křesťany obecná a w cirkwi křesťanské podstatná byla. — Gsauť tedy všiekni apoštole swedkowé zázraků, které Lukáš, gakožto od Apoštolů wesměs, anebo od Petra a Pawla konané, wyprawuge.

§. 32. Potřebnost zázraků k založenj cirkwe.

Zázraků od Ježíše a apoštolů konaných nejenom historická gistota dokázána, nýbrž i newyhnutelná potřebnost gegich za časů apoštolských proukázati se může. Gako Ježíš zázraky činiti musel, aby swé božské seslánj osvědčil, tak též apoštole konati museli, aby tjm, že od Syna Božjho poslání gsau, osvědčili. W Judei mohli arci apoštole na ty zázraky, které Ježíš weřegně po wšj zemi a po tři léta konal, se odwoláwati, a tjm prawdu slow swých osprawedlniti. Takowé odwolánj na diwy a zázraky Ježíšowy nemošlo ale w zemjch ostatnjch se státi; museli tedy před očima těch, kterým kázali, zázraky konati; neboť, čjm by apoštole byli mohli se osprawedlniti, čjm dokázati prawdiwost swého hlásánj o ukřižowaném Synu Božjm, o potřebě pokánj, zapřenj sebe samého, o powinnosti wyznáwati wjru w toho Ukřižowaného i se ztrátan swého žiwota.

Takowého mocného důkazu newyhnutelně zapotřebj bylo, protože i ti, kterj wjru w Ježíše Krista přigjmali, stegnau s apoštolj přesvědčenost o prawdě učenj Kristowa mji museli. Ne-

boť na slovo apoštolů odřekli se toho, čemu od mladosti rozumem, myslj, srdcem, životem howěli, odřekli se model, výhost dali tělesnosti, u-wěřili w newiditelného Boha, u-wěřili w ukřižo-waného Syna Božjho, přigali pokoru, lásku, čistotu srdce, střjdmost, zapřenj sebe samého, štědrost, smjřitelnost, ba milowánj swých nepřá-tel a dobré činěnj swým pronásledownjkům.

Takowá změna weškerého člowěka přewra-cugjej, bytby žádného giného pronásledowánj pro toto tělesnosti odporné učenj zakusiti nemusel, ne-může se bez zřegmého důkazu a přesvědčenj státi. Potřebnost toho ale naskytuge se tjm wjce, když ohledneme se na hranice hořjej, na drawau zwěr, na wytasené meče, a giné mučitelské nástroje, kterými pohanská a židowská newěra proti kře-štanům bauřila.

Kdokoliw tedy proti historické prawdě zá-zraků boguge, wálěj negenom proti swědectwj Syna Božjho, proti swědectwj wšech Apoštolů, proti swědectwj prwnjch Křesťanů (gešto wšickni prawdiwost swého wýroku krwj potwrdili), nýbrž také počátek a zrůst cjrkwě bez zázraků nepo-chopitelný gest.

§. 32. Swědectwj cjrkwě neymocněgšj důwod o authentičnosti a neporušeno-sti Ewangellium Lukášowa.

Takowá gest powaha cjrkwě, že negenom o prawdiwosti učenj a zázraků, nýbrž i o prawdiwosti knih zákonných neymocněgšj swědectwj wydává.

Ta sama případnost, že přigetj wjry Kristo-
wy se zapřenjm rozumu, wále, ba pronásledowánjm
až do smrti spogeno bylo, musela křesťany k to-
mu wéstj, aby i o prawdiwosti knih swé wjry
přeswědčeni byli; —

a) neboť všecko, co jim tak pracné a dra-
hé bylo, gest w těchto knihách obsaženo. —
Pohledněme genom na Ewangelium Lukášowo,
zdaliž geho weškerým obsahem nanj Ježíš od swé-
ho přjstj na swět, w swém aufadu učitelakém, w
swém utrpenj, — z mrtwých wstánj — na nebe
wstaupenj. Tau záležitostj, kterou Lukáš horlil,
a Theofil po prawdiwé histórii Ježíše Krista tau-
zil, tau záležitostj taužili všichni křesťané po
prawdě učenj; a protož bleděti museli, gake ty
knihy gsau, které se jim gako ponaučné o Kri-
stu podáwagj.

b) Kdyby ona pečliwost, která všem ged-
notliwým křesťanům vlastnj a potřebná byla, něčeho
byla opominula, byli gsau (a až posawěde gsau
náměstkowé Kristowi) apoštolé k tomu od Ježíše
ustanoweni, aby dralíj poklad nebeského učenj
bez ugmy opatrowali; — dle této powianosti ne-
mohli opominauti, nad knihami, které gako pou-
učné do rukaw wěřjcch přišly, bdjeti, t. g. pozor-
rowati, zdali od apoštolů a gich učenlajků pochá-
zegj, a zdali w tomto prawidelném počátku — ne-
porušené trwagj.

c) Tato bedliwost usnadněna byla službami
Božjimi, které se w prwj den každého téhož,

a mimo to w giné gisté slawnosti cjrkewnj koma-ly, a kde částka těchto knih u přítomnosti celého sboru čtena, vykládána a k zachování odporučena byla. Že lid sprostný učenj nábožné hluboko do paměti tiskne; ge negenom dle obsahu, ano často-kráte i dle slova věrně podržuge, — toho gsau důkazové welmi mnozj. Nemohlo se tedy za prwnjch časů cjrkwě státi, aby w cjrkewnjm shromážděnj něgaká kniha gako cjrkewnj byla ke čtenj přišla, a všickni audové cjrkwě nebyli se dowěděli, odkud tato kniha swůg má počátek, a když gedenkrátě gako cjrkewnj kniha uwedena a přigata byla, nemohla žádná změna anebo porušenj w nj se státi.

d) Aniz dobrosrdečnost prwnjch křesťanů, gešto všeho klamu, a protož i snad podezřenj prázdni byli, oklamána býti mohla, protože, kde mnoho neprawdiwých Ewangelij, na které Lukáš narážj, kde mnohé listy podvržené, gak z druhé-
ho listu k Thessalonickým 2, 2. 3, 17, vyplývá; a kde giž ona přewracngjej *kritika* s Marcionem swůg počátek wzala: tuť bylo zapotřebj skau-
mawosti, aby plody apoštolů a apoštolských učed-
njků od wýtworů awůdnjků a mamičů rozeznány
byly; zapotřebj bylo bedliwosti, aby prwotnj přes-
nost rukau rušitelowan zprzněna nebyla.

e) Potwrzenj tohoto úsudku poskytuje nám skutečnost; neboť ze z tolikerých od Lukáše a Eusebia zmjnných Ewangelij genom čtyry, a sice dvě od apoštolů Matauše a Jana, dvě od apoštol-
ských mužů Marka a Lukáše, z tolikerých knih

apoštolských skutků genom gedna, totiž Lukášowa, z listů pak apoštolských genom od Pawla čtrnácte, od Petra ale genom dwa, od Jana tři, od Jakuba geden, od Judy geden; z knih prorockých genom gedna, totiž zgewenj Janowo, za authentické knihy uznány gsau; tehdy že, ač apoštolů třinácte gest, genom od šesti z nich knihy cjrkewnj gsau, to gest neypatrnegšj důkaz oné přjsné zkaumawosti ohledem knih zákonných; — neboť bez této přjsnosti bylo by se lehce stalo, že prwnjm Apoštolům, gako Petrowi, Pawłowi, Ondřegi něgaké Ewangeli-um bylo se přičtalo, anebo každému z apoštolů alespoň něgaká kniha nowozákonná, gak to činili kalcjřowé, přičjtagjoe Petrowi, Tomášowi, Matěgi ewangelia, Ondřegi a Janowi skutky apoštolské.

Přewahu swědectwj cjrkewnjho o authenticnosti a neporušenosti knih nowozákonných znal giž Tertulián, kněz Afrikánský z druhého stoletj, genž proti Marcionowi w knize 4. kapitole 5. pjše: (Editio Frobenii Basileae 1521 pag. 223.

In summa si constat, id	Gešto wesměs patrno, že
verius, quod prius; id pri-	to prawdiwěgšj, co dříwe,
us, quod et ab initio, ab ini-	to předněgšj, co hned od
io, quod ab apostolis: pariter	začátku, to pak počátečné,
utique constabit, id esse ab	co od apoštolů gest: zagi-
apostolis traditum, quod apud	sté také patrno bude, že to
ecclesias fuerit sacrosanc-	od apoštolů odewzdáno, co
tum. Videamus, quod lac	w cjrkwí swateswaté gest.
a Paulo Corinthií hauserint,	Pohledněme, gakého mléka
ad quam regulam Galatae	od Pawla Korintšj požjwa-
sint reorrecti, quod legant	li, dle gakého pravidla Ga-

Philippenses, quid etiam Romani de proximo sentent, quibus Evangelium et Petrus et Paulus sanguine quoque suo signatum reliquerunt. Habemus et Joannis aumnas ecclesias. Nam etsi Apokalypsim ejus Marcion respuit, ordo tamen episcoporum ad originem recensens in Joannem stabit auctorem. Sic et caeterarum generositas recognoscitur. Dico itaque apud illas, nec solas jam apostolicas, sed apud universas, quae illis de societate Sacramenti confederantur, id Evangelium Lucae ab initio editionis suae stare, quod cum maxime tuemur. Marcionis vero plerisque nec notum, nullis notum, ut non eo damnatum. Habet plane et illud ecclesias, sed suas, tam posternas, quam adulteras, quarum si sensum requiras, facilius apostaticum invenies, quam apostolicum, Marcione scilicet conditore, vel aliquo de Marcionis examine. Faciant favos et vespae, faciunt ecclesias et Marcionitae, Eadem auctoritas ec-

latští byli posapraveni, co čten Filippenští, co Římané z hljaka hlásají, kterým Evangelium i Petr i Pavel svou krví stvrzené zanechali. Mámeť i Janem vychované cirkve. Neboť ačkoliw zgevenj geho Marcion zahrnuge, řád předce biskupů na počátku (zgevenj Janova) vyčten jako Janů co původě státi bude. Tak i ostatnjch pravý původ (generositas) se pozná. Pravím tedy, že w oněch netoliko apoštolských, nýbrž i veškerých s nimi společným tagemetwjm spříjzněných cirkwjch tohoto Evangelium Lukášowa od počátku svého vydánj stává, což tedy neywjce zastáváme. Marcionitské Evangelium ale neyméně komu ani známé, ano žádným známé, aby tjm již nebylo zahrzené. Máť ono také cirkve, však své, poznégáj a cizoložného počátku; kterých původ gestli vyhledáváš, lehčegi apostatský, než apoštolský nalezneš, buď od zakladatele Marciona, anebo někoho z geho roge. Dělajíť strd j wesy, dělajíť

clesianum; apostolicarum ce-
teria; quæque patre inhabitat
Evangelis, quæ proinde per
illas et secundam illas ha-
bemas. — Joannis dico et
Matthæi.

jakne i Marcionůj. Táz
důstagnost cirkwj apoštol-
ských ostatnjm také přispě-
ge Ewangelijm, které pro-
tož skrze ně a podle nich
máme: — Janovo prawjm a
Matěušowo.

3. *Proč obzvláště cirkew katolická mnoho nesnáží a pronásledovánj, zvláště za časi nynějšich, trpěti musí?*

Od

Františka Kincla,

gjhawského kragského děkana a brněnského konsistorijnho rady,
učitele w Louce na Morawě.

Gako zlato a stříbro mezi rozličnau hlinau
skryto gest w zemi, a má-li se najti rozličné
kowy od něho odděleny býti musěj: tak též leží
prawda mezi neprawdau, lžj a temnostni swěta,
a stoji to mnoho práce a namáhánj, aby člo-
věk prawdu poznal a gj se přidržel.

Lež a podwed, a co tělesnosti a náraziwosti
lahodj, to nagde člověk brzo, a tan cestau širo-
kan welmi rád kráčj; ale cestau úzkau, která w
prawdě, přemáhánj sebe samého a w žiwotě ná-
božném záležj, ta gest mu obtížná, a welmi
lehce gi opauštj. Toto vše obzvláště se děge w
násom, tak nazwaném oswjceném wěku. Že prawda

w katolické církvi přebývá, a w níž se spasen bude každý, kdo jí věří a plní, o tom málo kdo pochybuje; nebo i naši bratři od nás oddělení toho neupírají: však málo jest těch, kteří tuto pravdu milují, zachovávají, w ní své spasení hledají, a věrně vyznávají. Ano u velikém počtu se nacházejí, kteří věrného katolíka, jenž se vjry směřují, nazývají sprostákem, čloučkem ne-
vzdělaným, w uměních tohoto světa nezblhlým. Však podivná věc! moudrost a oswícenost světa tohoto nemá w ničem stálosti, neustále se proměňuje, a často k zapomnutí opět přichází. Byla tedy, jakoby nebyla, ještě často smutné následky po sobě zanechává, kde naproti církev katolická neustále roste a se rozmáhá; ge-
de kde pronásledována, ginde opět s radostí se přijímá a svolobodně se pohybuje; žádnou změnu na sobě neukazuje, co skála pevně stojí; a gestli w nějaké zemiauhonn trpí, w gind opět se podporuje a ochraňuje. Čebož nám nyní Angličané, ano Amerika, Afrika i Asia za důkaz slouží; všady tam počíná tato církev růsti a se rozmáhati. W Londýně mimo mnoho katolických kaplí (tak se nazývají chrámy katolické w Anglicku) má se státi chrám katedrální, a všech těch kaplí počítá se nyní w celé zemi 427 a na dva miliony katolíků. W Konstantinopoli dal nejvyšší Sul-
tán poručení, aby se pět katolických kostelů nově vystavělo. Algir počítá 60 tisíc katolíků, a i tam jest nyní stolice biskupská zřízena, a první

biskup od swatosti papežské gest gistý p. Abbé Dupuch dosazen, který se tam již skutečně odebral. W Asii, na Austrálských ostrovech, w Aoretě welmi katolická cirkew roste. O Americe gest každému známo, že tam nynj katolická cirkew gedno arcibiskupstw a 12 biskupských stolic počítá, a počet katolíků rok od roku se rozmáhá. Protož stegj za to, abychom zpytowali, proč nejwice katolická cirkew za našich časů zrowna w našich zemjch ewropských tak mnoho nesnázj trpj, a sem tam se pronásleduge?

I. Pýcha a wysokomyslnost gest toho prwnj přjčina.

W průmyslu a wědách wyššjch to časowé naši přiwedli až ku podiwu daleko. Řemesla, krásná uměnj, rozličnj fysikálnj nástrogowé, mašiny, napotom wšeligacj pohodlnj krogowé a oděwy, ano i literárnj uměnj wzalo wše obzwláštňj běh a došlo stupně vysokého; tjm zaslepený weliký djl lidstwa hrdě o sobě smeyslj, a se domňwá, že wšechna wjra a wše ustanowenj, které se týká wěčnosti, penálu zbytečné bude, nebo o tyto wěci nebeské weliký djl lidstwa ani času nemá se zasádkti a ge tozważowati; wšechno geho snaženj a konánj wynakládá gen na užitek tohoto časného žiwota.

Za časů Krista Pána byla to pýcha a wysokomyslnost, že fariseowé a zákonnjci a weliký djl lidí sprostého Wykupitele swěta poznati a geho učenj přigmanti nechtěli. My wjme, prawili

oni, kdo k Mogtjšowi mluwil : o tomto pak newjme, odkud gest. (Jan 9, 29.) My semeno Abrahamowo gsme ; on byl otec náš, my synové geho. — Pýcha a vysokomyslnost to byla, že Pohané nenávideli wjrn Kristowu skrze Apostoly gim hlásanau, nebo oni očekávali řeči vysoké, vyhlazené a ozdobjné ; my kázeme, ale, byla odpověď Apostolů, Krista ukřižovaného, Židům zagisté pohoršenj, národům pak bláznovstwj. (Kor. I. 1.) •

A tato pýcha a vysokomyslnost gest až podnes příčinau, že se mnozj cjrkwí katolické protiwnj a welké nesnáze gj působj. Cjrkew katolická, gakožto cjrkew božská, žádá přede wšjm giným poslušnost a poddanost swého rozumu a wůle gegjm prawdám, gakožto prawdám božským. Aniz diwu, že tohož přjsně žádá, wždyť ona gest od Boha zřizena, wedena, a slib a utwřenj prawdy, která se dle ljhosti lidské přeginačowati nemůže, nebo s nj přebýwá Bůh až do skonánj swěta. Ale tato poslušnost a poddanost rozumu gest, co chutnati nechce swětu nynějšmu. Swět nechce býti wázán ani w swém smeyšlenj, ani w gednánj ; chce mjtí swobodu i we wjře i w tom, co Bůh zgewil a ustanowil ; a poněwadž cjrkew katolická we wěcech wjry žádnau změnu nepřipauštj a připustiti nemůže, gakožto wjra božská : tjm tu tolik protiwnjků a mudrlantů naproti nj powstáwá. Kdeby stwořenj mělo se Stwořiteli podrobiti, tu hlina wypjná se nad hrnčjře, člověk nad Boha. Rozum lidský gest ta modla, které se

člověk klanj, genom w sebe wěřj, a držj se za neomylného w tom, co se wjry dotýká; ta sobě vykládá pjsmo swaté dle swého omylu podrobeného rozumu; a nechce připustiti, zoby od Boha na swětě mohla ustanowena byti nějaká mocnost, která by tomu lépe rozuměla, nežli člověk. Proto widjme nynj weliký počet wěr rozličných. Hermeziani, Simonisté, Mistici, Maklisti atd., ti se ukazugi w rozličném způsobu a rozmnožugi počet protiwnjků ejrkwe katolické. Ale nastogte! pýcha shodila s nebe do pekla lucifera a angely geho: a tato pýcha we věcech wjry uwrhne i nynějšj swět do nešťastných zmatků, z kterých pogđe však pozdě pláč a skřjpenj zubů. Nebo pýcha předcházj pád. Wjra božská, a protož prawdiwá, činj člověka ponjženého, učj ho we všech věcech Bohu se podrobowati a kořiti, ne ale nad něho se wyppjratj; ale pysný a wysokomyslný naopak gedná; on chce sám gen neylépe všemu rozuměti, žádnému ustawa, žádné mocnosti, byt i od Boha byla zřizena, se podrobiti, a sám w sobě spasenj swě hledati. O skutečně ty, katolická ejrkwi! ty gsi a musíš genom od Boha ustanowena a zřizena býti, proto že mezi všemi čtnostni obzvláště ponjženost a poslušnost žádáš, a genom ponjženým srdcem swá swatá tagemstwj a prawdy pochopiti dáwas. Chwáljm tě, wólal gedenkrátě Spasitel swěta, Otče! Pane nebes i země! že gsi skryl tyto věci před maudrymi a opatrnými, a zgewils ge maličkým. Tak Otče!

neb se tak ľbilo pred tebou. (Mat. 12, 25. 26)
 A opť: „Pogďte ke mnť wleknĩ tĩsĩ a penjbenĩ
 srdcem.“ A sw. Apostol Pawel k Rĩmanũm kap.
 8. dokládá: „Maudrost tťs gest nepřĩtelkynť
 Boha,“ a ke Korint. I. 1. pťawĩ: „Coz blĩznĩ-
 wťho gest w swťtť, wywolil Bůh, aby mahnũl
 maudrť; a mltť swťta wywolil Bůh, aby zahnũl
 silnť.“

II. Kdo wysokomyslnost a pťcha pťnuge,
 tam wťsĩm dĩlom nacházĩ se weliká ľhkomysl-
 nost. Kdo se sãm za maudrťho a oswjoenťho dťzĩ,
 a se domnjwá, že swĩm rozumem wsechno pocho-
 puge, ten takť zádne ustanowenĩ za maudrťsĩ
 nad sebe uznati nechce. On gest sãm sobť wĩm.
 Protož takť kdo wĩru o Bohu a wťnosti genom
 dle swťho uznánĩ držeti a plĩti zádá, ten takť
 dle swť ľbosti, dle swťho rozumu wyhlėdává so-
 bť cestu k spasenĩ. Wyskytnť se nťgaká wĩra od
 nťgakťho wť swťtť oswjcenťho ěloweka, tuť swť
 zdánĩ, swau wĩra bude nťgaký ěas hlėdětĩ s nĩ
 srownáwati; ale brzo se gĩnam obrátĩ, gestĩ se
 gemu ta wĩra zoškliwĩ, a on w nĩ swau oswjcenost
 spokogenau nenagde, opustĩ gĩ opť brzo, nenagde-
 li w nĩ to, ěcho oěkával. Takowťch ľhkomysl-
 nťch w našem stoletĩ nalezá se welký poěet.
 Lehee owšem smeyseti, lehee tento žĩwet pro-
 behnauti, zádneho násilĩ ani tťlu ani duši netĩnĩtĩ,
 eo se gen ľbj a tťsĩ, uťjwati; a až do posledĩ
 kapky kaľich rozmanĩlosti wypitĩ: to gest práce,
 přĩnėnĩ, ěĩl a konec welikťho poětu ľidstwa.

Kde ale taková lehkomyšlnost jest wkořeněna, tam ovšem katolická církev musí najíti odpor-
njku mnohou. Církev katolická má v sobě člán-
ky pravdy věčné a nezměnitelné. Ona ve vě-
cech wjry se týkajících nic nemůže změnit, nic
proměnit; ona stojí na skále, a Kristus, Syn Bo-
ží, jest její úhelný kámen; ani literu ve věcech
podstatných wjry se týkajících nemůže upustiti. Ale
tito lehkomyšlní synové světa žádají, aby články
a pravidla wjry se měnily, jako se mění módy
a kroje, a oni ve svých úsudcích. „Nač, wo-
lájí oni, požáde katolická církev při starém zů-
stávat, proč se dle ducha světa učenosti a mau-
drosti lidské neřídí? Všechno ve světě dál a
dále pokračuje, genom ona stojí neustále stěně
v svém učení, v svých výkladech, ano i v
svých obřadech. — Kdo pak má nyní se ještě
toho držeti, to věřiti a činiti, čehož před tisíci
lety lidé věřili a činili? Co tenkrát, to nyní
wjce není, svět nyníšší jest ve vědách daleko
napřed.“ Tak mluvjí tito synové světa, a jsou
protivníky církve katolické. Proto však také
gejich wjra k ničemu jinému se nerovná, leč k
poli neurodnému, na které žádné swaté etnosti
zrůst neberou, ale rostou v ní divoké a rozbau-
řené náruživosti. Nebo Kristus je wjce není
Bohem, cestou, pravdou a životem, ale pouhým
člověkem, který před dwatenácti stoletími na
světě žil byl, překrásně také učil, a zasluhowal,
aby se mu tenkrát věřilo; ale nyní již wjce není

řebný, poněvadž lidé sami všechno lépe rozuměti mohou, co jim k spasení slouží. Ó, ti lehkomyšlní, ztracení synové světa! Myslíte oni, že katolická církev na nějakou moudrost, učenost a mocnost světa tohoto se spoléhá? Snad, že se strachuje, že vzdělanost, moudrost světa tohoto ji přeginač, aneb docela v nic uvede? Ó nikoli! Ona svou sílu, moc, stálost a nepřemožitelnost založenou má v Bohu, Kristu Ježíši; jako on věčný a neproměnitelný gest, tak také její články, její, tak její pravidla, tak její řízení až do skonání světa trvati budou.

III. Jako pýcha a lehkomyšlnost plodí nepřátely církve katolické, tak zkaženost mravů obzvláště nepřátely této církve rozmnožuje. Pýcha a lehkomyšlnost činí srdce člověka nad měru zatvrzelé k poznání toho, což svatého a nábožného gest; a protož hříchové a nepravosti se množí, a dlouho to netrvá, u vysoký strom vzrůstají. Tuť bywají potvrzena slova Apoštola Páně sv. Pavla k Římanům v kap. 1.: „Proto že „nedbali Boha mji v známosti: vydal je Bůh „v převrácený smysl, aby činili ty věci, kteréž „nesluš, gsauce naplnění všj nepravostí.“ Katolická církev však trestá ve gměnu svého božského zakladatele všechny hříchy a nepravosti, a jim se proti, ona k pokání přisně wzbuzuje a zlé skutky veřejně neb skrytě páchané na nevyšší wšklivosti má, a na věky opovrhne. Protož zkažený svět nezná silnější hráze proti sobě

wystawené, jako tuto cirkew, protož rozličnými prostředky a celau swau močj usiluje gi zberiti a wywrátiti. „Prýč s cirkwj, wolagj mnozj, „každý člověk má dosti oswjcený rozum, má „swědomj, může sám poznati, co ho šťastného neb „nešťastného učiniti může, a to sice gak na světě „tak po smrti. Nač tedy papeže, biskupů a kně- „žj — každý gest sám swág kněz u sebe i w „swém domě; dosti na tom, že se poctiwě cho- „wám, tjm Bohu i světu zadost činjm, atd.“

Zatjm pod gménem poctiwého člověka wi-
djme ge skutky temnosti rozličným způsobem
provozowati. Swědomj nazýwagj strachem dě-
tinským, trpěliwost hlupostj, spravedlnost přjsno-
stj, pobožnost a ponizenost sprostostj, i ty ney-
většj neprawosti uměgj wymlauwati; lež nazýwa-
gj chytrostj, podwod a krádež potřebnostj k za-
chowánj života, nemjrnost weselau myslj, smil-
stwo a cizoležstwo slabostj těla a horkostj krwe.
W takowém stawu zaslepenému člověku nelze giná-
če ustanowenj božská, jakož i cirkew Kristowu
leč pronásledowati a haněti. Ale nic však méně
každé dechnutj takowého zkaženého člověka gest
gedowaté, a kdo mu wěřj a dáwa se oslepiti,
přiwede sobě časnan i wěčnan smrt. Ó by každý,
kdo gen může, tupiče katolické cirkwe se vše-
možně chránil, gak hada gedowatého! — Ale ty
přeswatá, Duchem swatým wždy oswjcená cirkwi!
ty — ty gsi genom ta gedinká, která při této
weliké haui duchů neslechetných stogjš pewně, a

státečně odpjráš světa hrjnému, a srdcem laskavým wedeš ty k blaženosti každého, kdo tebe za matku swau drží a poslaucha. O tobě prawil Spasitel swéta, že kdo tebe slyší, geho samého slyší, a kdo tebe slyšeti neobce, ten má býti co pohan neb publikán považován, následowně odlaučen na wěky od wywolených Božjch.

Známe tedy přjčiny, proč cjrkw katolická we swětě tomto tak nenáwidená a pronásledována gest.

Pýcha, — lehkomyšlnost, — zkáza mrawů, gsau patrné přjčiny toho. Tomu odpjratu gest powinnost každého katolického křesťana, zvláště pastýřůw duchownjch, kterým Kristus, Syn Boží, swěřil cjrkw swau, aby oni byli sál země a swětlo swéta, — slowy a přjklady dokázali, že nemůže ani litera ztracena býti w cjrkwí té, která od Krista wzala počátek, a kterou on sám na skále Petra založil. O té neomylné až do skonánj swéta trwající chti Kristově mělo by se w časech našich welmi často slowo boží hlásati, a we školách o cjrkwí gadrněgi mládež cwičiti.*)

Wěřjm cjrkw sw. všeobecnau; — tento článek wjry nacházj welký počet rozličných odpor-
njků. Celá wjra u welkého počtu křesťanstwa zawjrá se w těchto článcích: „já wěřjm w gednoho Boha, — w Ježíše, moudrého učitele, — a při tom gsem poctiwý člověk: — následowně gsem křesťan.“ Ale tyto články nesrownáwaj se do-
cela se zgewenj Božjm. Pokudž rozum lidský

*) Zlatá prawda! — Red.

w prawdách Boha a věčného spasení se týkající na neyweš bludný a chybný gest, a w rozvažování uznati musíme, že náboženství Kristovo od žádného člověka vymyšleno, tjm méně neustále zde na světě ochráněné a zachované stoji, a žádná světská mocnost, ani světa učnost ge wyvrátiti a zkaziti nemůže (o čemž nás sauzení a pronásledování této wjry w každém století ano i časové naši přesvědčují): my neomylně uzavřiti musíme, že wjra Kristowa od giného wzala počátek, nežli od nějakého člověka; a poněwadž nám všechna písma svědectví vydávají, že byl gistý Ježíš, genž se z Marie narodil, gegjm zakladatelem, a ten Ježíš svým učením, svými zázraky a diwy, swau smrtí a z mrtvých wstáním dokázal, že Bůh byl, Kristus, Syn Boha žiwého: tedy také genom gemu we všem se podrobili masíme, a všechno za pravé držeti, co on učil a ustanovil — následowně za pravdu držeti i geho cirkew; nebo on gi skutečně a sice cirkew katolickau ustanovil, gak celé písmo sw. nám oznamuje; nebo za časů geho nebyla tady ani žádná giná cirkew, nežli ona katolická; proto také mezi ginými články wjry wytkli prwnj Apoštolové: „wěřim cirkew swatau všeobecnau.“ Kristus, Syn Boha žiwého, gi zřídil, a co město widitelné na wrchu a na skále postavil, a s nj že přebýwati bude až do skonání světa příslibil.

Wsechna učení, která svět vymyslíl od počátku světa až do dnů našich, gak se neustále

měnila a měnj? kde gest gedon sbor wšech od cirkwe katolické oddělených, genžby tady tak neproměněný stál, gako při swém počátku? Kdyby zakladatelé wěr, k. p. Luther, Kalwin, Cwingly a ostatnj wšichni z hrobu wstali, a hledali mezi swými bratry wjru, kterau založili, — oni majce swjci w prawém poledni rozžzatau, sotwaby se poznali mezi swými. Tak změnitelná gsau wymyšlenj a ustanowenj lidská wjry se týkagj! A hle, gest to tak u cirkwe katolické? Ó nikoliw! Ona w ěláncjch a w prawdách swých stogj tady tak, gak z úst Kristowych wysla, gak gi Apoštolé kázali před 19ti stoletjmi. Syn Božj předpowědel swým Apoštolům, že po swém odchodu prositi bude Otec, aby gim seslal Ducha prawdy, který od něho pocházj, a ten že s nimi zůstane na wěky. Apoštol Páně sw. Petr prawj: „Učenj Páně zůstawa na wěky,“ a sw. Pawel: „Geden Bůh, gedna wjra, gedon křest.“ — A kde tato gednota, tato stálost w prawdách swých se nacházj, gako w katolické cirkwi, w tom domě Božjm, gak prawj opět sw. Pawel: „A slaup prawdy.“

Ó, w prawdě tato gednota, tato stálost gest děkazem, že s nebe pošla cirkew katolická!

A gako tuto změnu a nestálost we wšem, co se wjry a spasenj týká, nalezáme w každém sboru: tak se to děge i s tou tak nazwanou filosofij. Co dnes wymyslil a napsal gedon filosof, a za základ neomylný swětu představil, to w

krátkém čase druhý filosof zbořil, a vymyslíl opět něco jiného; a co on vymyslíl, opět třetí to zbořil a w nic obrátil. Čtěme spisy Wolfa, Kanta, Fichta, Hegla, Schlegla a všech německých filosofů, a přesvědčme se, do té zmatečnosti a různici, a nestálosti gegich wěr a wěrénj. Ó kdyby bylo možno, oni by brzo židowstvo, brzo pohanstvo, brzo křesťanstwo, brzo kalwinstwo, a Bůh wj co světu za pravdu postavili a za prostředek k spasenj: — genom cirkew katolickau ne. Ale nemohau to. — Bůh na wěrnosti bdj nad swau cirkw, a necháwá-li jí také někdy pronásledowati a ponížowati, však ztratiti a wywřatiti jí nenechá; po každém pronásledowánj wždy čistěgi a čistěgi, silněgi a silněgi powstáwá, a dál a dál se rozmnožuge. A protož, kdoby neohtěl, gsá milowanj k vlastnjho pokoje, ze strany swého spasenj cirkew katolickau milowati, gj se držeti a poslouchati? — S. gakau wáženstj a uctiwestj mluwj o té choti Kristowě w prwnjeh stoletjeh Otcowě swatj? Gi přirownáwagjoe arše Noemowě: gako prý ti byli ochráněni, kterj w nj byli uzáwřeni: tak prý budau zachowáni ti, genž w cirkwi katolické přebýwagj. *S. Damasus*. Kterj cirkew pronásledugj, zahýnau. *Sw. Krisostom*. — Kdo k cirkwi nepatřj, nenj žádný křesťan; dj *sw. Augustin*; a opět: Ani bych ewangelium newěřil, kdyby mě wznešenost cirkwe k tomu newědla. Bůh ztratj ty, kterj se cirkwe nedrřj, dj *sw. Ironeus*, a opět: Nikde ginde, genom w cirkwi musjme hledati, což prawdiwého gest. Gistě

tedy může každý katolický křesťan říci ona slo-
 wa knížete apoštolského sv. Petra I. Ep. k. II.:
 „Wy pak jste rod wyvolený, královské kněžstvy,
 „národ svatý, abyste zvěstovali moc a moudrost
 „toto, kterýž z temnosti vás povolal v předivné
 „světlo své, to jest, k svému evangelium.“

4. *Tazení křížácká.*

Dkra. Jos. Smetany,

kapitulára Teplského, profesora fyziky v Pízni.

(Pokračování.)

**Bohumjr z Bouillonu, král Jerusa-
 lémský.**

Neměla-li jako powětroň ohniwý zmizeti
 vláda křesťanská na východu, bylo potřebj ged-
 noty a spráwy pewné, kteráby rukau mocnau kra-
 gín a měst dobytých hágila, řídila a rozmnožovala:
 Nebi jeste byla mnohá nepřátelská města w zemi
 swaté nezmožená, a mnozí z pantnjků ohystali se
 gíž k nawrácenj, vyplniwše slibu swého. Pročež
 obrácen zřetel na wywolenj krále, a po nedlau-
 hém rokowanj Bohumjr wévoda z Lothringu co
 neynábožněgšj, neystatečněgšj a neyschopněgšj na
 trůn Jerusalémský wywýšen. Radost panowała w
 Jerusalémě, chwalozpěwy zněly we chrámu hrobu
 Božjho, ale korunowacj slawnau nepřipustil skrow-

aý Bohumjr, nechťel přigmauti korunu sláwy po-
 zemské na mjestě tom, kde Kristus trajm koruno-
 wán byl. Sotwa že neypotřebnňgých wěcj zřjdl
 nowý král Jerusalémský, giž musel wytáhnauti do
 boge, aby ochránil žiwot králowstwj swého. Roz-
 njren hněwem pro ztrátu Jerusaléma Mosta, cha-
 lif Egyptský, wyprawil wogsko 100,000 gezdců a
 40,000 pěsjch silné proti křesťanům, a giž stálo
 u Askalonu, když tito o přjstj geho zpráwu ob-
 drželi. Ač gen 5000 gjzdy a 15000 pěchoty po-
 čjtal Bohumjr s knjzaty spogenými, nemeškal před-
 ce wytrhnauti do pole, weda křjdlu lewé, Raimund
 z Toulousu prawé na moře podepřené. Nenadáv
 se wéwoda Egyptský, žeby se křesťané w tak ma-
 lém počtu s njm polem setkaťi odwážili, nemálo
 se ulekl, když hmotné šiky křesťanské nenadále
 na přednj pluky mocně dorážegjcy spatřil. Malo-
 myslnost Egyptčanů dodávala zmužilosti křjžákům,
 nepřemožitelně hnali se ke předu na tábor Egypt-
 ský, a zapudiwše w auprk nepřátelské sbory, zmoc-
 nili se geho. Neprozřetelně však hned na koři-
 stěnj se dawše, málem by, wrátiwšjmi se nepřátely
 w powšechném zmatku byli přemoženi, kdyby ge
 rekowný král zmužilostj a prozřetelnostj swau byl
 neoswobodil, genž w čele wyborných rytjřů w ney-
 wětšjm nebezpečestwj ku pomoci přitežil, sám
 mezi prwnjmi neystatečněgi si počjnage. Opodál
 pak poručil hnáti stádo dobytku, prwé nepřátelům
 wzaté naproti nepřátelům, kteří obáwagjce se ze
 wstáwagjeho prachu přjchodu čerstwého wogska

křesťanského, od bitvy upustivše, na autěku spásu hledali. Mnoho gich do moře wehráno, wjee před branami Askalonu zbito, mnohý, schowawše se na stromjeh, gako ptáci dolů strženi. Wjítězstwjm tjmto (12. srpna 1099) upewnili křesťané mladistwé králowstwj Jerusalemské, llostwo Egyptské, které též ku pomorj Palestýnskému bylo připlaulo, ničehož se neodwážiwi odplaulo, a knjzata Moslemjnská si dlaho netraufala odpjratí hrozným křesťanům. Radost však těchto málem obrácena w trudnost rozbroge občanského. Chtěge si totiž Rainund z Toulousu, podobně giným křesťanským knjzatům zbohý gakehos w Asii dobyti (pro ušetřenj Saracenů we wězi Dawidowě všem Moslemjním wysoce wázený,) rokował po wjítězstwj Askalonském s obywateli tohoto města, žádage aby se wládě geho podrobili. Podwolili se tito snadno; leč když Bohumjr král takowému rozdrobenj řjše swé připustiti nechtěl, pro sebe Askalon žádage zanewřel naň Raymund, popudil Askalon k odporu, a strogil se ku pomstě. Giž bylo vše k válce wnitřnj připraweno, když na štěstj snaženjm pospolným knjzat ostatnjeh smjřenj wygednáno; načež Raymund na sewer k Laodicei odtáhl. —

Tjm ztenčena moc Bohumjrowa náramně; nicméně však podrobował si města okolnj rozširuge králowstwj swého. Arsuf město wšedši we smlauwu s njm, sljbiło daň a dalo zástawu, začož i gin Gerhard z Avennes, słowůtný rytjř, do zástawy dán. Stalo pak se, že zástawenci gegich se

osvobodili, načež měšťané smlávu zrušivše nepřátelsky si počínali, a když Bohumjr město gegich obléhl, přivázavše Gerharda rytíře k vysokému sloupu, na zed' měšťkan gegi vystavili, aby střelám bratří svých wysazen byl. — Giz se domnjwali křikáci, že Gerhard mrtj křže zemřel, když tento schůry své od milost wolati počal, prose, aby geg král wysvobodil. — Gerharde le odpověděl mu Bohumjr, „nemóhu se smilovati nad tebau, kdybys i bratr můg vlastaj byl; bópe gest tobě zemřiti samému mrtj mrtodlnickaj, než aby nepřátelskými obyvateli města gesto wjece pátnjků o život přicházelo.“ Nato se utišil Gerhard, autok nastal, a mnohými šjpy raněno tělo jeho. — Nemohauce však dobyti města, oddálili nazpět Jefusalémstj, pokánjoca oddlitby na proviněnj proti Gerhardowi wykórawajjca. — Napdále však se vzdali na garo přjstj obyvatelé Arsufstj, gsauce nebezpečně se wření w městě swém, načež Gerhard z Arennes, hzdrawiw se od ran svých, do Jerusaléma se nawrátil, kdežto u všeobecném plěsu přigát, až od krále bohatě obdarován byl. — Zatjm přitáhl Raymond z Toulousu asi s 20,000 wraugjcej se pátnjkům Laodicei, kteréžto město Boëmund knžec Antiochenský, pomocj nowě přjkozjch křžáků Pisanských a Genueských opráwě pro sebe dobywal. — I nemálo se rozhorlil Raymond na lakost Boëmundowu; Daimbert, arcibiskup Pisanský, od papeže na mjsto zemřelého biskupa z Pay za plnomočnjka stolice

apoštolské ustanowený, připadl s kragany swými k Raymundowi, načež mu Boëmund město postoupil, a s 26.000 pantůků nejvýše teprv v prosinci roku 1099 přišlý spolu s Balduinem Edessenským k vyplnění slibu svého do Jerusalema se odebral. Došedše po mnoha neschůzkách swatého, slavně přigati od krále, s njmžto uradiwše se, Daimberta za patriarchu Jerusalemského vyhlásili, kteréžto důstojenství zatím Arnulf, kaplan Roberta z Normandie, zastával. Co plnomocník papežský hágil nový patriarcha horlivě přednost vlády duchowní, nestana, až Bohumjr králowství Jerusalemské, Boëmund knížetství Antiochenské od něho we gménu sw. Petra w léno přigati, onen pak mimo to smlauwu učinil, že po bezděčné smrti jeho celé králowství Jerusalemské patriarchowi zanechati má. Nauze kázala swornost a swolení takové, neboť neměl Bohumjr než 200 rytířů a 2000 pěších zhrobošů wje, a těch we špatném stawu se nacházegjících. Nicméně však rozhlášená široko sláva jeho; s vládaři Ptolomaidy, Askalonu, Caesarei i s knížetem z Damasku uzavřeny smlauwy, gimiž se města tato k poplatkům a swobodnému obchodu zawázala. I arabská knížata se kořila nowě wyhlášenému králi Jerusalemskému, ctíce geg stkwestnými dary a podiwugjce se jeho skromností a sjele. Na prosté slaměnce na zemi sedě přigímal nadherná wyslanství gegich, a diwjcm se nad tjm gedemkráte odpověděl: „Proč by medle země, na

se odpočívadlo po smrti, také za živa tjunže nám býti nemohla?“ Načež tito s úžasem zvolali: „Wěru narozen muž tento, aby swět opanowal, a všemi národy vládl.“

Nedlouho však bohužel trwala vláda tohoto ctnostného krále; přemnohé starosti, tuhá namáhánj, a neobvyklé podnebj podryly zdrawj geho; čtřrtodennj zimnicj byl přepaden, do Joppe spěchage přiwjzat syna dóže Michala Benátského, který sem s lodstwem byl připlaul. Poslednj zde zakusil radosti slyše, kterak gméno geho po celé Ewropě slawně se rozhlašuge, a přigaw dary weliké, do Jerusalema wezen, kdežto wšj péči lékarské na wzdor smrti pautnjka welikého do vlasti wěčné přewedla. (Dne 18. Čerwence roku 1100.) Pohřben gest w chrámě Božjho hrobu ode Franků, Řeků a Syrůw ozelen, a hrob geho značil nápis gednoduchý: „Zde ležj Bohumjr z Bonilonu, který tuto celau zemi křesťanům zjskal. Odpočijn w Kristu duše geho.“ Gestit zagisté Bohumjr wýtečný a ljbezny wzor ctnostj rytjrských, gjmžto se středowěkost právem honositi může.

B) Druhé taženj křižácké.

1. Balduin I. Nowá taženj z Ewropy.

Smrtj Bohumjra z Bonilonu se končj prwaj taženj křižácké. Nemalý zmatek způsobilo toto aumrtj w Jerusalemě, kdežto trogj strana rozporaná o poslaupnost králowskau se ucházela. Před-

wšjm dychtil po wládě patriarcha, odwołáwage se na smlauwu s Bohumjrem učiněnan; wida pak, že ničehož nedowede proti straně Bouilonské, spolčil se s Normany, chtěge Boēmunda na trůn posaditi. Boēmund však podporuge práwě w ten čas wládaře Melitenského, w Armenii přišel do zagetj Tureckého; pročez i Tankred co hagitel Antiochie zaneprázdněn a přátelům Bohumjrowým wolnost poskytnuta, kterjžto wyprawiwše posly do Edessy, Balduina, bratra Bohumjrowa na trůn Jerusalemský powolali. W listopadu roku 1100 přitáhl Baldain do města swatého, kdežto radostně uwjtán, a o wánocjch na důkaz skromnosti ne w Jerusalemě, nýbrž w Betlémě korunován.

Šťastné dobytj Jerusalema nowau wzbudilo w Ewropě horliwost; každý chtěl nawštjwiti město swaté, auctasten býti wyslawených činů křižáků, dosjci zásluhy wěčné, nebo nových na východa zemj a statků. Trogj wogsko křižáků shromáždilo se roku 1101, gedno we Wlašjch, wedenjm Anselma, arcibiskupa Milánského a hrabat Alberta a Quidona z Blandrate, druhé we Francouzjch pode správau Štěpána, hraběte z Blois a Hugona welikého, kterj wrátiwše se před dobytjm Jerusalema domů, hanu nesmělosti nowým tazenjm smazati chtěli; třetj pak wog sebrán w Němejch, gegž wedl Themo, arcibiskup Laleburský, a Welf, wévoda Baworský. Na 150,000 se udává neymenšj počet wšech wogů těchto, mimo ženy a děti, a luzu wšelikau, která gák obyčegně ze wšech

stran se za ním táhla. Bez gednoty, bez kázně walili se zástupové tito známými giž cestami řijsj Řeckau do přednj Asie, neobmeyslegjce nic mensjho, nežli wywračenj weškerých trůnů Sarazenských, vyhlazenj všech newěřejch. Sprostě se jim zdály činy předešlých krížáků; do srdce Asie umjnlili wraziti meš smrtij. Bagdad sám, powěstně ode dáwna chalifů sjdlo mělo býti wybogowáno. Takowým pužením dachem táhli přes Nikomedii, Ancyru, Amasii až k Pontu beze wšj prozřetelnosti, do neznámých nepřátelských kragin, kdežto jim Turci všeobecna záhuba připrawili. Spáliwše totiž všecky wůkol wesnice, a popleniwše kraginu před wogakem křesťanským, obklopilo je nenadále hladem a žjznj zmořené a horkem nesnesitelným wypráklé třidcet tisíců střelců gjzdných, nestanauce, až všickni skoro pautnjci žalostnau smrtj padli. Gen rany welikého wogska tohoto se wrátili do Konstantinopoli, neb se dostali do Antiochie; málo který dosáhl Jerusaléma, a žádný téměř vlasti swé. Arcibiskup Milanský zemřel w Konstantinowě. Hugo weliký w Tarsu, wévoda Welf w Cypru, arcibiskup Salcburský, a Ida, matka Leopolda Rakauského, padli do zagetj Tureckého.

2. Nasledky gegich. Řadowé rytjrstj.

Beze všeho prospěchu bylo tedy nešťastně takenj toto králowstwj Jerusalémskému, ba škodliwé, spíše, tjm, že nabywše nové zmužlosti do-

sažením wjtězstwí nepřátelů křižáctwa, newan o-
pět silou na říši gegich doléhati počali. Ačkoliw
totiž Balduin I. hned po došlém příměří s Egypt-
čany znamenité wjtězstwí u Ramly obdržel (8.
Zářj 1101), načež města Arsuf a Gassarea krá-
lowstwí jeho připadla; slábla i předešlá moc jeho
ustawičnými malými boji a nawrácením se kři-
žáků tak, žeby po veliké porážce u Ramly, kdežto
sám w nebezpečnstwí žiwota přišel, sotwa byl
w Jerusalemě se byt udržel, kdyby mu byla lod-
stwa Benátská, Pisánská a Genuejská pomoci ne-
poskytala, která nyní obchodem pomohy Syrské
nawštěwowati počjala, přiwážejíce nových peněz
a čerstvých bojowáků; s nimiž důležité pevnosti
Akre (Ptolomais) se zmocnil. Wjce trpěla E-
dessa hrabstwí, které Balduin I. swému bratranci
Balduinowi z Burgu byl postaupil. Čekermič, sul-
tan Mosulský, nástupce Karbogy, wpádem 30,000
Turků do kragin těchto, porazil wogsko křesťan-
ské, a zagal samého hraběte Baldaina, načež vse-
cky kraginy na Eufratu ztračeny a Edessa gen-
zmužilostí Tankredowu obhágená. W neštěstí
křižáků hledal si ojsaž Alexius zisků, stoge na
tom, aby mu dle smlauwy ušiněné, Antiochia, La-
odicea a jiná města, dříve pod zezlo řecké patrj-
ej, vydána byla. Kantakuzenos, admiral řecký,
se zmocnil mnohých měst pomořních, až ku Tri-
poli, Monastas vůdce polnj celé téměř Cilicie.
Boemund držitel Antiochie, genž se byl se zagetj
Tureckého vyplatil, newěda si pomoci w Asii, w

nedostatku peněz i wogska odebral se do Ewropy, popauzege vše proti lstnému cjsaři, a ze srozumě-
 nj s Turky ho wině, až se mu zdařilo, znameni-
 tau sebrati moc w Apulii a giných zemjch Ital-
 ských, s nįžto přeplawiw se na pomofj Řecká Dyr-
 rhachium dobýwati počal, cjsaře doma překwapiti,
 a možno-li Řecká samého se zmocniti chtěge. Ač
 se mu toho pro neswornost, zvláště u wogště swém
 ani počátek nezdařil, předce smławau s cjsařem
 učiněnan Antiochii neodwiskost zįskal; načež na-
 wrátiw se do Apulie zemřel; vládu Tankredowi
 pozůstawiw. Nioméně však klesalo králowstwj
 Jerusalémské i s odwiskými kraginami w neswor-
 nost, a tudý slabost. Balduin I. zemřel léta 1118
 táhna proti Egyptčanům. Balduin II. (z Burgu,
 hrabě Edessenský) nástapce geho, gen pomocj
 Benátčanů proti Saracenům se bránil, dobyw Tyra
 pomocným loďstwem gegich (1124). Po Baldui-
 nowi druhém obdržel vládu Fulko, zeť geho, ro-
 ku 1131, po něm syn tohoto Balduin III. (1142);
 všickni bogowali se Saraceny brzy šťastně brzy
 nešťastně, mocj welmi skrownau, sotwa na 12,000
 bogownjků počtazjce. Silnau zástitau gim byly
 obzvláště řády rytjřské, temito časy w Jerusalémě
 založené, Johanitský a Templářský, a pozděgi řád
 křiřownjků německých; kterjžto minio obyčegně
 sliby řeholnj, čtwtřtým, ku wálce proti newěřcjm
 a ochraně pautnjků, zawázáni byli. Neystarsj z
 nich gest řád Johanitský či Špitálský, gehož prw-
 nj ustanowenj bylo, přislawowati chudým a ne-

mocným we špitále u sw. Jana Křtitele od kupců z Amalfi okolo 1048 w Jerusalémě bljže hrobu Božjho založeném. Když křižáci Jerusaléma dobyli, zvelebil se milosrduý ústaw tento mnohými dary, a od krále Bohumjra statky byw nadán, od Raymunda du Puy lépe sporádán, mimo službu špitálskau také wogenskau přewzal. Po ztrátě pak země swaté usadil se na ostrowě Cypru, odkudž zmuzile s Turky na moři se potýkage, na počátku čtrnáctého stoletj Rodýz opanowal, proto také řádem rytjřů Rodýzských, pozděgi však na ostrowě Maltě se ukořeníw, řádem Maltezkým nazwán. Řád Templářský založen dewjti šlechtici Francauzskými w Jerusalémě roku 1118., gemuž Baldwin II. bljže chrámu Šalomaunowa mjsto wykázal, odkudž wyhlášené swé gméno dostal. Byw roku 1128. od cjrkwě potvrzen, rozmáhal se welmi rychle po celém takměř swětě křesťanském, do wšech mocně zasáhage stawů a důstogenstwj, rozdělen na tré pořadj: rytjři, kněžj a bratřj služebnj. Bjlý plášť s gednotliwým čerweným křížem byl řeholnj oděw rytjře; bjla barwa wěstila čistotu mrawů; čerwený kříž krvawý pro wjru zápas. Pečeť řádu, dwa rytjři na gednom koni, značila chudobu a swornost, a zbožný řádu aučel hlásal skromný na praporci poločerném ze žalmu nápis: „Ne nám, Pane! ne nám, gen Twému gménu budiz sláwa!

3. Pád Edessy.

I byloť welice nynj potřebj hrdinských obranců králowstwj Jerusalémskému, an se naň ze dwau stran nowé, předešlých hroznějšj nebezpečenstwj walilo; prwnj z Turek, druhé ze Řek. Cjsař Johannes, syn a nástupce Alexiůw, obnowil spor o Antiochii, a wpadna roku 1137. do Cilicie, zmocnil se Tarsu, Adany, Anabarsu i Antiochie samé, mimo hradu, který zbauřenjm lidu zachowán byl. I do Jerusaléma strogil se na rok přjštj s mocj welikau, rozhorlený proti Fulkowi králi, genž mu byl gen s 10.000 průwodčjmi přigjtí dowolowal. Přjpadem však na lowu poranil se cjsař brzy na to šjpem gedowatým a zemřel (1143.). Emanuel, syn a nástupce geho, spokojil se přjsahau manskau Raymunda Antiochenského, gsa doma wjce bawen; čjm ze strany Řecké nebezpečenstwj přestalo. Ne tak šťastně usly však Tureckému rjše křesťanské. Emaddedin Zenghi, sultán Mosulský, genuž Mahmut, sultán Seldčukský, spráwu Syrie a Mesopotamie swěřil, strogil se s welikau horliwostj proti Křesťanům, a dobyl Edessy, giž hrabě Joscelin w lénu držel (1144.). Zmocnili se sice Frankové po brzkém zawražďenj geho zase města tohoto, až na hrady dwa, w nichž posady Turecké zůstaly; nenadále však přikwapil Nureddin, syn a následownjk téhož, a sewřel ge obleženjm. Němohauce nadlauhho odpjratí moci weliké, umjnili protlauci se skrze nepřátely, dřjwe nežby dlauhým obleženjm

geště wjce seslábli ; a gelikož každý hrozně od wjtěze msty se obáwal, wytáhli všickni obyvatelé s ženami a dětmi za wogskem. Giž byli z části ze bran wytáhli, když Turci z hradu na ně wyraziwše ze zadu, a pluky Nureddinowy z předu, přehroznau sečj všechněch zahladili. Na 46.000 obywatelů pobito a zagato, starožitná Edessa wydrancowána, zbořena a w černý rum obrácena (1146.).

4. Swatý Bernard.

Zpráva o pádu Edessy rozžehla horlenj na Turky powšechně a žádost pomoci křesťanům proti newěřcjm snažnau; nowé však taženj křížowé sotwa by bylo nastalo, kdyby se o to byl nezasadil muž horliwý, celému křesťanstwu swatě ctěný, Bernard, opat Gasnodolský (Clairvaux). Z Fontaines w Burgundii, čtyry léta před prwnjm tahem křížowým zrozený, vynikal giž z mládi pilnostj, poslušnostj a nábožnostj dle příkladu bohabogné matky swé Aloysie z Montbarry, která powinnosti domácj s geptišskými spogowala. Nenáwidě rozkošj pozemských neyraděgi o samotě dljwal na rozgjmánj wěcj božských; pročez, opustił marnosti swětské, odebral se giž we 22tém roce wěku swého s třidejti sandruhy do pustého audolj, a založil tam klášter Clairvaux, w němž po dwau letech za opata wywolen. Brzo se rozhlásila powěst o muži božjm, který dogjmawau wýmluwnostj, ač těla byl slabého, všecku srdce mocně pohýbal, a mnohými diwý swatost obgewowal;

z nichž zagisté ten neyprawdiwějšj, že chudý, sprostý mnich papeži a králi vládl. Taková byla tehdáž wáznost ctnostj nábožných, taková žiwé wjry sjla. Plamennými slowy vyhlašowal Bernard zásluhy křižáctwa a bogů pro rozšjřenj cjrkwě božj, nestana, až téměř celau Ewropu k nowému taženj do země swaté pohnul. A nepřjzniwý byl čas podniknutj takowému, an král Konrád III. tuze w Němcjch zaneprázdněn, Ludwjk VII. w rozepřjch domácjch pohřžen byl, a w Angličanech docela rozbrog občanský mezi králem Štěpánem a Mathildau, dcerau krále Gindřicha I., panowal. Předce však pohnul kagjcjho Ludwjka VII. neyprwé Bernard, a zwěstowaw to radostně Eugeniowi papeži obdržel plnomocenstw j k rozhlašowánj křjže. Spolu napomjnal papež krále a wládyky Francauzské ku spasitelnému podniknutj, příkládage wýsady a práwa, gichž každý křižák aučasten býti měl: žádná stjžnost, žádná pře že nemá býti na křižáka nepřjtomného uwalena; k žádné dani neb platn gakémukoliw nemá býti zawázán; ženy a děti že cjrkw do zwláštj ochrany béře; konečně odpustěnj hřjchů že nepochybnau odměnau každému býti má.

Wůbec schwálena ustanowenj tato. Když však na rozkaz papežský také daň ku prospěchu křižáků wypsána, reptalo wšeccko, co táhnanti nechtělo. I tuto nechť přemohla wýmlwnost Bernardowa; w hogném shromážděnj Vezelayškém (1146.) pohnul ohniwan řečj wšeccky posluchače

tak, že hromáda křžků, gež pro ten aučinek s sebau byl wzal, nepostačowala ku podělenj všech, a Bernard šat swůg rozstřjhal, aby žádosti rozhorlených bogownjků Páně wyhowěl. Sám král, manželka a bratr geho, a množstwj urozenstwa přigali křž. Aby pak i řjsi německau zjskal, wyprawil se tam sám, a řečil na sněmu Špjorském ku knjzátům a prelátům shromážděným tak dogjmawě, že Konrád, ač prwé křžáctwu ne welmi náchylný, hluboce proniknut slowy muže swatého zwolal: „Uznávám milost a wůli božj, a zagisté mě ne wděčna seznaní nemá.“ S njm přigali křž Fridrich, synowec geho, pozděgi cjsař, Wladislaw II. knjze, pak král Český, *) wéwodowé Baworský, Lothrinský a Rakauský, markrabj Štyrský a Korytanský, biskup Bremenský, Řezenský, Pasowský, a giného panstwa a duchowenstwa weliké množstwj.

5. Taženj Konrádowo.

Na gaře léta Páně 1147. shromáždilo se wogsko německé, a táhlo po Dunagi dolů do Uher. Geyza, král uherský, powolil průtah swobodný, a platil geště, aby se křžáci dlanho nezdržowali. Emmanuel pak, cjsař řecký, obáwage se nepřátelstw, žádal přjsahu pokoge od krále a wéwod, dřjwe než hranice řecké překročili. Složili gi ochotně, a po nepatrných půtkách mezi sprnewěřílymi Řeky a hladowými Němci přitáhlo wogsko ku

*) Psanj sw. Bernarda na krále Wladislawa II. dali gsme w Časopisu, w letošnjm II. swazku.

Konstantinopoli, odkudž po krátkém odpočinutí na břeh Asiatský přeplaweno gest. Nynj se také Francauzové k taženj chystali. Papež Eugen III. přišel sám do Paříže, wložil do klathy giž napřed všech, který by proti Francii cos nepřátelského podnikli; podal zehnage králi kříž a tobolku pantnickau, a těšil pozůstalé přibuzné geho. Sebraw bez prodlenj wogsko připrawené táhl Ludwjk říšj německau a uherskau za Němci, a sljbiw mjr cjsaři Emanuelowi, bral se ku Konstantinopoli, kdezto od cjsaře slawně přigat a častowán byl. Ale nedůwěra mezi Řeky a Francauzy mnohým dala příčinu swárům a půtkám, tak žeby málem nepřátelstwj zgewně bylo wypnklo, zwlášť, když giž prwé gedna strana Francauzů na tom stála, aby se lsiwé a Frankům powždy odporné vláde řecké konec učinil. Slib ale, který gen s newěřjcimi bogowati kázal, a roztraušená powěst o welikém wjtězstwj křížáků německých nedaly času záměrům těmto, a pudily do Asie. Zde však mjsto wjtězstwj hrozná wogsko německé očekávala záhuba. Wedeno totiž průwodčjmi řeckými táhlo proti Ikonium, chtějce sultánstwj zdegsj zbořiti a kratšj cestau zemi swatau dosáhnauti. Brzy však nastal nedostatek potrawy, neboť obywatelé měst, kudy se táhlo, zawjrali bran, nechťjce djlem křížákům ničeho prodáwati, nebo gen w ceně, která mohowitost chudobných z wětšjho djlu pantnjků vysoko přesahowala. Ginj obdržewše přes zed městskau napřed zlato a stříbro křížáků, ničehož jim za ně

nepodali, neb wápno w mauku mjsje mnohé paut-
 njky otráwili. Čjm dále řidsj města, pustějšj kra-
 giny, hroznějšj nedostatek ; w málo dnech sljbili
 do Ikonium přiwesti Franky průwoděj ; ale pu-
 stiny neobmezené wždy wjce se šjřily, město se
 nikde nenkazowalo, průwoděj w noci prchli, s
 trnutjm uzřeli Křesťané, že schwálně do mrtwých
 panšty zawedeni gsau, kde ani wody, ani potrawy
 pro dobytek nebylo. Radcej se, coby w takowé
 nauzi počjti bylo, překwapil nagednau Paramus,
 polnj wůdce Masuda, sultána Ikonského, w čele
 silného wogska. Ze wšech stran osypáni rogem
 rychlogjzdných střeloů tureckých nemohli jim o-
 dolati ani neywýtečnějšjm hrdinstwjm, a Turci,
 když sgedné strany na ně antok učiněna, rozprch-
 nůwše se rychle, na giných stranách smrtjej šj-
 py na zástupy zwlášt neozbrojených pantnjků za-
 sjlali, nestanauce po mnoho dnj, až celé wogsko
 křesťanské pobito, zgjmáno a rozplášeno. Ze
 70.000 branných ušlo jen as 7000 mužů hrozně-
 mu zahynutj, z nebranných pak žen a dětj nikdo
 skoro newywáznul. Bljže Nicei spogily se ramy
 wogska německého s Francauzy, mnozj se ode-
 brali domů, a Konrád do Konstantinopole, chtě-
 ge pro vyplněnj slibu odtud po moři do Jerusa-
 léma putowati. Francauzowé, střehauce se podob-
 ného neštěstj, táhli saredným pomořjm středo-
 asiatským k Efesu přes Meander řeku a město
 Laodiceu, delšj, ale dle domněnj gegich gistějšj
 cestau. Rozdělwše se ale na mezjch Pamfilie

neprozřetelně wogska, přepadeni byli od Turků opodál následujících, a zadní oddělení na hlavu poraženo. Přední dosáhlo po nešickských nesnázích, hladem a nemocemi zcela zmořeno Ataley, města na pomoří v Pamfilii, kdežto Ludvík s obyvateli Řeky ve smlouvě všed, aby všechny poutníky bez aubony do Antiochie sprowadili, se svými a šlechtou po moři napřed tamže se odebral. Sotva však odplaul král, obgewili Atalegští hanebnou zrádu. Olapivše a ošidivše poutníky ze všeho gmění zanechali je hladu, nemocem a bídě weliké, zpěčující se do Antiochie zprawázeti gich; ti pak, kteří sami nastoupili cestu, djlem hladem, djlem mčem tureckým docela zahlazeni gsau. Z welikého wogska francauzského, 60.000 mužů silného, gen nepatrné zbytky do Antiochie a od tud s Ludvíkem do Jerusalema se dostaly, gehoť tjmže časem také král Konrád z Konstantinopole do Akkon na řeckých lodích se přeplawiw, šťastně dosáhl (1148.). Nawštjwivše nábožně mjsta swatá řadili se s knjzaty Jerusalemskými, kterak by se ku prospěchu králowstwj nowá sjla wynałožiti měla, načez uzawřeno, mocného a rozkošného Damasku se zmocniti. We třech wogskách tedy wytáhli proti němu; prwnj wedl král Balduin, druhé Ludvík, třetj Konrád. Gíž krásné okolí města dobyto, gíž se o to gednalo, komu wláda Damasku připadne, tu vznikla neswornost mezi knjzaty, an geden druhému nowého zbožj nepřál, powěst o přjchodu wogska tureckého hrozila, a kře-

šťané od Damasku odtáhli. Rozmrzelj nad tjm králowé západnj odebrali se po moři, Konrád na lodjch řeckých, Ludwjk na Sicilských do vlastj swých, gežto roku 1149. šťastně dosáhli.

Tak se skončilo toto druhé taženj křižácké ode dwau neymocnějšjch králů, nesčjslného rytjřstwa a neyméně 180.000 lidj podniknuté bez neymenšjho užitku; zrada Řeků a Katoljků východnjch, neswornost, zisťnost, neznámost kragin a konečně nekázanost byly přjčiny tak nešťastného konce geho. Horliwost křižácká tjm welmi utuchla, a swatý Bernard, genž w smělé důwěrnosti šťastný východ byl předpowjdal, nynj od zlomyslných falešným prorokem a swodným diwotworcem nazýwán.

(Pokračovánj.)

5. Žiwotowé Swatých a Swětic Božjch.

Od

Františka Sušila,
professera theologie w Brně.

(Dokončenj.)

Spis žiwotů těch buď dále

3. wěrný; cokoli se wyprawuje ze přesných pramenů, z listin hodnowěrných čerpáno buď; nic nebuď neprawého, wymyšleného přigjmáno; věci negisté, pochybné, wiklawé, záhadné za gisté, nepochybné a prawé wydávány nebudte. I swatým zagisté neywjce o prawdu šlo, anož pro prawdu

se i života opovážovali. Tuto potřeba spisovatelů taktu a také instinktu kritického, aby věděl pléwu od zrna odinychati, podlaudilé příběhy mezi skutečnými nepokládati, zázraky a diwy, které nedopadají ku pravdě, newyličowati. Nedá se zagisté zapjрати, že do studánky, z níž wážený legendy, někdy také kala naběhlo; že tu newčasná horliwost katoljků nedosti oswjcených, tu ošemetnost haeretiků, tu podwod zlých, peněz žádostiwých lidí za Šimonem Magem chodjících podmetnula mnohé věci, čímž wjru příkládati nelze, an prawdiwost gegich na mělkých spoléhá důwodech, a anto patrné známky powrženosti nosj. Ale co z toho následage? Může-li to hodnowěrnosti přesných pramenů býti na škodu? Na padesáte apokryfických ewangelij cjrkwí podlaudně podstrčeno bylo: ale proto tjm kanonická ewangelia tak málo škodu wzala, že raděgi přesnota a prawota gegich we stkwělegšjm se gasně ukázala. Cjrkew swatá weždy nenáwiděla tak řečeného klamu pobožného, a lež lichopobožnau zawrhowała. Tertulian (d. bapt. 17.) a sw. Hieronym (cat. 7.) wyprawugj, že sw. Jan Ewangelista kněze gakeho-si s důstogenstwj složil, poněwadž newprawdiwých byl napsal wěcj o sw. Pawlu a o swaté Thekle, horliwostj gakausi lichou byw zaweden. Sněm w Řjmě l. 494 za Gelasia I. položený zatratil newprawá akta sw. Georgia od Arianů sljpaná. Tak cjrkwew sw. po wšecky wěky gednawala, a Grotius, muž protestant, wyznáwá (l. de antichr.), že

wymyšlená akta nemohau papežům winau dána býti. Ano cjrkew swatá, gak wýslovně dj Baronius (annal. eccl. ann. 302. §. 103) skutky Swatých nikdá tak nečjtáwala, aniž čjtáwati nedala, gako Ewangelium, nobrž dowoluge i ty' genž we breviárjch a martyrologijch se nalezaly, zkušowati a wyšetřowati, podlé výroku Apoštolowa: *Wšech wěcj zkušugte, což dobrého gest, toho se držte. A* na giném mjstě (ib. ann. 307. §. 31 et 52.) napomjná týž Baronius, aby spisatelé žiwotů Swatých raděgi méně, a však co gisté gest a nepochybné, nežli mnoho, a však wrátkého, záhadného wyprawowali. Podlé toho také maudřj a wěhlasnj mužowé cjrkwě spisowánjm žiwotů Swatých se objragjce wšemožně se wystráhali, aby we spisy gegich nic bludného nezaběhlo. Ribadaneira, učedlnjk Ignacia z Loyoly a gehu po mnohá léta průwodce, patnácte let po smrti toho Swatého, l. 1572, sepsal žiwot gehu ; kterak sobě počjnal při tom, sám předkládá, a mezi giným dj: *Tertium fuit, ne inani styli affectatione res propositas amplificarem.* We druhém l. 1587 na konci učiněném wydánj téhož žiwota se omlauwá, proč žádných diwů o sw. Ignaciowi, gako za gehu žiwota od něho wykonaných, byl newyprawowal, gakých se byli mnozj nadáli. *Bůh, dj, neylépe wj, kdy a kde a kým a gakým způsobem má diwy činiti,* a dokládá: *Sed tamen neque omnes sancti viri miraculis excelluerunt. Non enim sanctitas cuiusque signis, sed caritate aestimanda est.*

Podobně spis swąg o životu téhož swatého Igná-
cia z Loyoly napsaný l. 1585, w Řjmě wydáný
— zawjárá Maffei, tento Livius Jesuitůw: *Alia
item de Ignatio mirabilia narrantur, quae
quia mihi haud satis explorata sunt, necesse
non habui adscribere, praesertim quod claro-
rum hominum sanctitas non tam signis et mi-
raculis, quam caritate in Deum et vitae inno-
centia contineatur.* A giž swatý Chrysostom se
byl prohlásil (Rom. 4. in ep. Philipp.) w tato slo-
wa: *Pro Krista trpěti gest wětšj milost, nežli
diwy činiti.* Neméně sw. Augustin (epist. 137.)
prawj: *Ita nec in omnibus memoriis sanctorum
Deus miracula fieri voluit, qui dividit unicui-
que, prout vult.*

A však proto se nesmj spisowatel životů
Swatých prawidly dnešnj negatiwnj newěrné kri-
tiky spravowati, Swatým milosti Božj utenčo-
wati, a životy gegich ode všech, i historickými
důwody upodstatněných zázraků, gako snad za-
hrada od hausenek očišťowati. Kdyby zagisté
prawda měla měřena a wážena býti podlé autoků
surowé kritiky, tu by všickni diwowé do kořen
wymjtěni, a celá ta budowa, genž na nich spo-
léhá, by zbaurána byla. A však nic nenj nesmy-
slněgšjho a blázniwěgšjho nad rozumovánj a mu-
drowánj proti historii, a zpozdlá snaha, udalosti,
na mjsto abys gim zówěrky rozumu podčjnněl, pod
mjrků swých oblíbených domyslů podmaňowati,

na prázdno zapadati musj. Prawda, absolutnj gsauc, nezáwisj od toho, co lidé o nj saudj.

Welmi památno gest widěti, gak libowolný saud o wěcech nad obzor empirie powšednj se wznášejcejch někdy od lidj učených (i neučených) wynášen býwá. Gsau, genž po Chremylowi hulákagj: *εαν πεισῆς, ου μη πεισεις*. Ti se zpěčugj wjru přidawati tomu, čeho rukama hnedle hmotnýmá se domakati nemohau; gich rozum wášněmi srdee (tělesnostj, anebo, poneywjce u učených, pýchau) prohlaupá. S těmito zarytými skeptiky dále se tu zabýwati nemůžeme. Ginj tomu dáwagj mjsta, že owšem za Krista a za Apoštolůw dáli se diwowé; od té doby ale, po časech Apoštolských připauštěti nĕgakých diwů se zdráhagj. Těmto ale naproti stogj hodnowěrná swědectwj mužů nade wšeliký odpor wznešeněgšjch. Ireneš we spisu proti haeretikům psaném (2, 31.) wyprawuge: *Když w dolehlivé nauzi obec celá se sešla na modlitbách a postech trwagjc, wrátil se duch zemřelého w mrtwolu geho, a člověk tak darowán byl modlitbám swatých (křesťanů).* Origenes, muž podiwu hodné učenosti, hlubokomyslnosti a pobožnosti, we knihách proti Celsowi sepsaných (1, 46.) dj: *Stopy ducha Božjho u nás se posawáde na křesťanech shledáwagj; nebo tito uzdrawugj, démony wymjtagj, a dle wůle Kristowy mnohé věci předpowjdagj. . . . Mnoho takowého gsem sám zkusił, což kdybych popisowati hodlal, až věci ode mne zkušéné a*

spatřené, we hlasitý smích by se newěrcové vydali, domnívajíce se, že jsme to vymysleli. Ale svědek jest Bůh, že pravdy se dokládáme. Pro taková svědectví vidj se jinj přinuceny býti, aby i po Apoštolech zázraky připanštěli, takto sobě to vysvětlugje, že gako slunce zapadlé po sobě čerwánky na nebi ponechává: tak i slunce života, Kristus, mocj swan po swém odchodu zázraky působil. Ale ti zapomjnagj na slova Páně (Mat. 28, 20.): *gá s wámi gsem až do skončínj swěta*, zapomjnagj, že přjpowědi Kristowy Apoštolům učiněné (Mat. 17, 19. Jan 14, 12.) o diwech od nich se stáwati magjcjch nemohau na gediné toliko Apoštoly slyšány býti; anoť, gak dobře zaznamenal protestantský Angličan, zaslanžilý Collier, spisatel cjrkewnj historie, genž kwetl na počátku předešlého stoletj, apoštolové sami celého swěta na wjru neobrátili. *Proč by, přidává on, mluwe o diwech sw. Albána, nebyl měl Bůh pozdějšj swé sluhy úwěrnými listy zaopatřiti?* Co osnowáno jest na nepohnutém základu prawdy a na podstatě wěcnatých důwodů, tomu wjry odpjratí, nic se od nesmyslnosti nedělj. Slašj-li bjlému řjkati černé? Anebo magj-li tu platiti ginj důwodové, a může-li člověk sobě dowołowati, výroky pjsma a historické děginy ke swým smyslům a nesmyslům natahowati? I tu platj onano stará nás z tradicie došlá propowěď: *γινεσθε δοκίμοι τραπεζίται* (budťe zdatnj peněžoměnci). Geště posawáde zagisté ruka Páně nenj ukrácena, aby we

příběhy světa tohoto zasahovati nemohla; aniz On tak tvorů svých se odčeti, a na pekog mimo-swětý se odewzдал, aby se o ně dokona nestarati a ge osudu náhodnému, gako řemeslník djlo swoge, zanechati měl. Gestě ta slova Páně: *Grá gsem s wámi až do skonání světa*, negsau wyprázd-něna. Gestě nedospěl člověk k takové důstog-nosti, aby skutky Božj rozumovánjm svým zálad-ným proskaumati, přesáhati, a aučinkovánj Bo-zjmu — zákony wydáwati mohl. Nechce-li se we službu tomu, genž w rági prawil: *Budete gako bohové*, knížeti strastnému wydáwati, musj wyznati, že možno Bohu wykonáwati věci, genž nám wždy newystihlé zůstanau, a že rozumek náš klátiwý s krhawýma očima swýma gest saudcem welice špatným. *)

*) Paměti hodno gest, co se čte o Kateřině Emmerichové, Augustiniánce kláštera sw. Agnéty w Dylmách we Westfalii, we kni-ze od Klem. Brentána, genž gi po mnohá léta šetřil a skaumal, wydané: *Das bittere Leiden unseres Herrn nach den Betrachtungen der gottseligen Kath. Emmerich. Sulzbach 1833.* Co se s nj dálo, totiž auplná stigmatizacij, a ran každým pátkem bolestné se otwíránj, swědectwjm přemnoha mužů nepředpogatých, zwláště lékařů, nade wšecku pochybnost potwřeno gest. I prote-stanti (n. p. Tholuck, *vermischte Schriften Th. I. Nro. 2. die katholischen Wunder*) wyznáwaj, že popudliwostj nerwů, animal-njm magnetismem a psychologickým postupem wšhecko se nedá wyložiti, že ostává něco, což wyššjmu aučinkovánj připisowati dlužau. Na každý způsob takto se uprawdilo to, čemu w žiwotě sw. Františka Assiského swět newěřej wju přidati se zpěčowal. Wiz o tom i: *Christliche Mystik von J. Görres, II. Theil, S. 458. ff.*

4) Rázne a charakteristické budú životy Swatých, budú wjce charakteristiky wnitřnjho gich žiwota, nežli žiwotopisowé. Ze swatých každý podle swého způsobu swatost progewował. Gest geden duch, a však darowé geho mnozj a rozdjlnj gsau. (I. Kor. 12, 4.) Ze wšech zářila gasnota Páně (Mat. 13, 43.); ale giná gest stkwělost slunce, giná měsje, giná hwězd rozličných (1. Kor. 15. 41.) Geden papršlek w sedmero barew se rozplýwá. Giž wněšnj gich okoličností, čas, kragina, mjsto, staw, stářj, pohlawj, giž ty byly u nich tak rozličné, gakož ge byl prorok nowého zákona (Apoc. 7, 9) widěl, an Bůh milostj swau práwě k tomu tak hogně se propůgčuje, aby ze wšech pohlawj, pokolenj, wěků, pronárodů, gazyků a stawů lid sobě swatý nastrogil, následowný dobrých skutků. Ta biskupowé, učitelowé, kněžj, lékařowé, práwnjci, wálečnjci, řemeslnjci a rolnjci, čeledjnowé a služebnjci, manželowé a wdowy, mládenci, pan-ny, pacholjkowé, děwice, sprostj a učenj, wysocj a njzej, urozenj a neurozenj, slowem lidé wšeho druhu se mezi nimi nalezagj. Neymenšj rozdjlnost stranu wnitřnjho žiwota se u nich ukazuje. Wšecky ty zbožné duše, gako drubdy Eli-seowy nádoby, olegem milosti Božj se naléwaly; a však milost ta u rozličných rozličné wywodila účinky. Ze wšech ljbezná Hospodinu harmonie splýwá; a však každý má swůg obzwláštnj tón. Wšickni obraz Kristůw do wnitřku přigj-mali a we krásu geho se docela proměňowali;

a však Kristus u giných ginak wyobrazen gest. U těch zagisté něžným, ladným, půwabným malbám školy florentinské, u giných nebeským, ragským, ubožněným podobám ideálnj školy římské, u giných opět pomyslným, hlubokomyslným wýtworům školy německé se podobá. „*Mezi Swatými, dj Augustin, gest geděn swětěgšj, mǎcněgšj, sprawedliwěgšj, mǎudřegšj než druhý; ale w domě Otce gsau přjbytkowě mnozj.*“ U těch se gewila swatost co silná, hory přenásegjcy wjra, u oněch co hluboká pokora; u toho co oběť lásky, u onoho co hryzawá kagichnost a hnětliwá skrausšenost; u gednoho wraucnau pobožnostj, u giného něžnau, procjděnau cudnotau srdce. U mnohých nalezáme poklidnau, poswátnau gakausi rownowáhu swěta duchownjho a tělesného; ginj garau, plamennau láskau býwali unášjwáni u weliké činnosti swé; giné opět wjce passiwnj duše samy utichaly a se odmlčowaly, aby Bůh dogjmawěgi k srdci gegich mluwiti, a w nich takořka sám diwy swé milosti prowaditi mohl. Wšickni gsau wýkwětowé nebeštj, kwjtká ragská na lučinách cjrkwě wyrostlá, rosau milosti pěstowaná, wůní Kristowu wydáwagcj. Ale ánto ginj, sněženkám podobni, kwětnatau wesnu wěku nowého celému člowěčenstwu nastalého opowj dali (mladátká), podobagj se ginj milostným, láskau rozháraným w plném létě prokwětagjcjm růžjm. Ginj opět newinným, cudným, stydliwým lilijm (panny), tichoswatým konwalinkám (děti), opatrným, pilným,

starostliwým chudobkám (matky), ginj wážné rosmarině se rownagj (n. p. paustennjkowé), a opět ginj roztauženým slunečnicem, po slunci žiwota oči ustawičně točejm. Neyušlechtilegi ale gewj se duše podobné wiołkám skromným, pokorným, w tiché nepoznané saukromné dobročinnosti se ukrywagjejm, dŕjwe garnj ranau wůnj zapáchagjejm, nežli wzrostagjejm. Tak wšady u každého z nich ginák a ginák Duch Boží se ukazowal, a tjm práwě plnost, bohatost a welebu křesťanstwa progewowal. Na to se swatopisec dobře znáti musj. On gednotliwé powahy pozorowati, stežegné stránky těchto powah bedliwě skaumati, a w tak zračném swětle wyličowati powinen gest, aby w neurčitých powšechných nástinech wšecko w gedno nesplýwalo, a podoby gako we mhlách se neztracowaly. Od něho wnitřnj žiwot Swatých náležitě prohlaubán, úmyslowé gegich činů wynalezáni, pramen skutkůw gegich dokonale obádán, a až k samé dŕlně, k rodišti ctnostj gegich pronikáno býti musj. Pak gediné možno w takowém obrazu ge wystawiti, gak toho prawda žiwota Swatých důstogna gest. K tomu newyhnutelně potřeba, aby

5) Žiwotowé ti byli použitelní, upotřebitelní, tak wystaweni, aby ge čtenář lehko na sebe obrátiti, a podlé nich weškerý žiwot swůg uprawowati mohl. Nebudte swatj popisowáni gakoby z giné látky sestáwali, w giném swěta oboru se byli narodili, gakoby žádným nebyli křehkostem a

náruživostem podrobeni býwali, dokonce pak nebudte poklésky, kterým někdy podléhli, za ctnosti vydávány; aby tak čtancj srdce neztracowal, úzkau cestau za nimi kráčet, a odtad potah nebral, že dokonalost takowau Bůh genom od oněch Swatých žádati mohl. Protož negenom wnitřnj život gegich wyličowán a duch gegich wyobrazowán, ale i cesta okazowána býti musj, kterau chodjce k takowé swatosti dospjwali. Život gegich wnitřnj se před námi gako znova wywinug; obraž geho před našima očima powstáwey. Spi-satel životů těch nebud' podoben sochaři onomu, genž učňowi ukázaw sochu, prawil: „Děley, aby tétohle se twá wyownala;“ nobrž raděgi rowney se onomu, genž před učňowýma očima sochu wytwořowal.

Owšem pak dobře wjme, že Swatých *we wšem* člověk našinec následowati nemůže. Swatost života gegich druhdy tak vysoko wynikla, že wšecko naše pochopowánj, neřku-li následowánj, přesáhá. Nám genom z daleka žásnauti, hlubinu tu ale wyskaumati nelze. Každý sice o ctnost se upřjmně zasazugjcj na sobě pozoruge, že čjm wjce we mrawnosti prospjwá, tjm wyše i požadowánj zákona mrawnjho wystaupá, tak že ho nikdá dostihnauti nemůže. O swatých ale, duchem Kristowým naplněných platj ono k Diognetowi pro-nešené (c. 5.); *τοῖς ἰδοῖς βλοῖς νικῶσι τοὺς νομῶς* (wlastnjm zákonem životy přewyšugj). Život gegich neméně diweim gest milosti Božj; tak že člo-

wěk tělesný zádumčiwými ge býti pokládá, an se mu napořád na zámezj zabjhati zdagj. Žiwot gegich gest nám malbau na skle, o njž pochybowati nelze, gižto však pokolenj dnešnj docela zapomenulo. A odtad nám gest w časech našich zkušowati, že lidé, gimž mozek puchem stuchliny naběhl, měřjdko empyrické psychologie a logických pogemů k gich žiwotům přičiňugj: a poněwadž nestačuje, neginák než gako nezvedené děti sobě počjnegj, genž o stůl se uraziwše, na pomstu geg ubjgegj. A však dá-li se genius uchopiti w sjt formulj a kategorij klátiwého rozumu? Kdo nechce s nadmychowánjm ducha wěku tohoto wypowied' na lichó činiti o žiwotu Swatých a Swětic Božjch, ten nepředpogatau mysl přinesti, nade předsudky wěku našeho se podnésti, uši pro neytiššj hlas Božj otewřeně mjtj, duši swau smyslem a wjmawostj pro mrawnau wznešenost opatřiti, ten vlastnjm žiwotem, vlastnj zkušenosť k gich žiwotu se připogiti musj; ginák genom slepý o barwách, hluchý o harmonii saudj. Spisatel žiwotů zmjnných negenom se w tom opatřiti, ale i maudrosti užjwati musj, anoť nemožno a nerádnó, ustawičné mnohodennj posty, bděnj, těla trýzněnj, obyčegnému člověku skoro nesnosné, Swatých některých všem lidem k následowánj předkládati. Ať nedjme o wytrženjch mysli, zgewenjch a widěnjch, o daru prorocťw a diwů činěnj, což wjce Bohu patřj nežli Swatým. Přjkrosti onyno spisowatel žiwotů Swatých a Swětic Božjch tak

k myslí přiváděg, aby čtenář gako wčela ze wšeho med sobě spasitelný wybjal, a tak gich použití a ge wystawiti uměg, aby nebyli kamenem urážky, ale stupněm dokonalosti. Tudy na wnitřnjho ducha, gjmžto Swatj při nich wedeni byli, na gádro těch činůw, na čerwenau nitku, která těmi přjkrostmi se prowlká, ukazug; to, co ony gako w záwitku ku poučenj a následowánj poskytuğ, rozwinug, a tomu wyučug, gakby čtenářowa duše se takowému Swatého nebo Swětice skutku ozywati, gakby on w obyčegných okolnostech swých tučěž etnost na gewo dāwati mohl. Slowem, kde woda spasi- telného naučenj sama se ncwylěwá, musj po praménkách wedena býti. Konečně

6) Žiwotowé ti budte srdečni, pronikawi, probuditelni, tak strogeni, aby ne tak rozum zagj- mali, gak raděgi srdcem hýbali, a w neynižšj hlaubi duše wázli. Takowými zagisté i Swatj za swého na zemi putowánj se shledāwali, že kdo gim na bljzko přišli, pohnuti, probuzeni, obráceni býwali. Kdo žiwoty Swatých čte, buď gemu, gakoby vlast- njma očima wzdelawatelné gegich obcowánj spa- třowal; gakoby do swatyně přišel, kde nebeský wzduch wěge, ragská tichost panuge a srdce hlasu Božjmu samoděk se otwjrá; gakoby slyšel tlu- kot Syna Božjho (Apoc. 3, 20.) který hospodau u něho přigat býti žádá. Kdo ale w tom zreadle se zhljdnul a obličeg swé duše spatřil, tomu buď, gakoby hlas s hůry, gako druhdy k Saulowi na cestě do Damašku, k němu mluwil: Pozorowal

gsi tu lásku k Bohu a bližnjmu? tu pokoru? tu srdnatost křesťanskau? A ty, co ty činjs?! Či negsi té wjry, gaké oni byli? Negsau-liž to přibuznj twogi, pokrewenci twogi, gež gedna matka cjrkew zplodila, a na stegných s tebau potrawách wychowala? gestliže ti a ty mohli, proč bys ty nemohl? A pak aby zastydě se w modlitbách wraucných ke Slitownjku se winul, snažně o milost na cestu tutěž prosil, a mužně za Swatými chwátal. Slowem žiwotowé ti tak budte uprawněni, aby srdce čtenářů gako rosau nebeskau zawlažowaná všemi ctnostmi prokwétala, aby oni neustávali, ažby i na *nich s odkrytaw twářj se obrážela welebnost Páně, a proměnění byli w obraz Kristůw od swětlosti we swětlost.* 2. Kor. 3, 18.

6. *Wědecké osprawedlněnj cjrkewnjch přikázanj.*

Od

Jakuba Němečka,

kněze cjrkewnjho a wychowatele u hraběte Černjua.

Za našich časů, kdo chce býti vzdělanějšj, obyčegně pohrdá wšjm, co cjrkew uěj a přikazuje. Při takowém stawu wěcj nemůže přigjtí newhod, gestliže se pokusjme o osprawedlněnj — zatjmn toliko — přikázanj cjrkewnjch, a sice o

ospravedlněnj wědecké, čili takowé, které by ze samé podstaty lidské bylo čerpáno, a proto si přístupn k myslm sebe vzdělanějšjm vymáhalo.

Člowěčenstwo gest celek, a to netoliko nakupený, gako gest k. p. hromada obilnjch zrn, neh giného stegnorodého zbožj, alebrž gest celek ústrogný, gako gest k. p. strom, lidské tělo, a w lidském těle zase nerwy, žjly a t. d.

Ústrogný celek powstává, když se z gednoho středu wjce andů neb členů rozwine, tjmto středem buď w srostlau aneb nesrostlau gednotu, či celost, spogeno ostává, a pod wládan téhož střednjho členu celostnj život odbywá.

Celostný život se rozeznává od života pauhého gednotliwce právě tak, gako k. p. zbornj hudba od hudby gednotliwého hudebnjka. A gako gest u zbornj hudby třeba, aby tu wjce gednotliwých hudebnjků působilo, aby všickni w stegný čas, aby sauhlasně či gednotwárně aučinkowali, a aby pro gistéjšj dowedenj všeho toho pod správau gednoho gako neypřednějšjho členu postaweni byli: tak totěž u každého celostnjho života se djti a mjsto mjti musj.

Člowěčenstwo gest ústrogný celek zvláštjho způsobu. Ono má tu powahu do sebe, že ze dwau středů powstává, oběma w gednotu se pogj, a pod dwogj gegich správau dwogj celostný život progewuge.

Geden střed, z kterého se člowěčenstwo w mnohočlenné ústrogj rozwinulo, a geště dále se

rozvjaj, gest náš tělesný praotec Adam, tak že opravdu celé lidské pokolenj — alespoň dle těla — nic giného nenj, než u mnohost rozvinutý Adam. — A druhý střed, z kterého naše človečenstvo má swůg půwod, gest náš Spasitel Jezš Kristus. Nebo gako dobrovolné zadost učiněnj za naše hřjchy — tento spásitelný skutek geho swobodného ducha — gest též newyhnutelnau wýmjkau, bez které by se byl Adam po swém pádu w pokolenj nerozwinul, a bez které by našeho človečenstwa nestálo. Kristus gest tedy práwě tak našjm půwodnjm otcem dle ducha, gako gest Adam našjm půwodnjm otcem dle těla. A to gest také přjčinau, pro niž nazýwá sw. Pawel Krista druhým Adamem. (1. Kor. XV. 45. 47.)

Z toho následuge, že naše pokolenj též dwogjm swazkem w gednotu se spoguge. Gednau gest gednotau, poněwadž weškeré z Adama pocházej; a po druhé, poněwadž geho rozwinutj a geho gsaučnosti Kristus gest půwodcem. A tento společný všech půwod, ačkoliw nás w nesrostlý *) celek sgednocuge, předce w užšj gednotu nás wjže, než k. p. peň u stromu kořeny, suky a ratolesti w gedno slučuge. Nebo tento hmotný swazek dá se násiljm zrušiti; kdežto náš swazek

*) Takowým nesrostlým celkem gest k. p. také každý wčelnj rog, u kteréhož též gedna matka všem gednotliwčům dává půwod, w gednoš ge udržuge, a nad nimi włádne.

společného původu ostává pro každau moc a sílu nezrušitelným; — my totiž nepřestaneme nikdy býti syny Adamovými dle těla a Kristovými v duchovním smyslu, pokud sami trváme. Mimo to může se každý o své s ostatním pokolením společenosti přesvědčiti, an se vidí od něho nad míru odvislým, a více než všickni živočichové k samostatnému žití nedostatečným; člověk nejen ve svém dětinství bez cizí pomoci neobstojí, ale i později celé své zaopatření, svou potravu, svůj oděv, své obydlí, všecko pohodlí, všecko vzdělání, ba i svou řeč a všechny své vědomosti od ostatního pokolení si vypůjčuje.

Proto také jest člověčenstvo pod dvou vládu se svým dvěma celostním životem postaveno. Ono totiž, ač jedno a totéž jest pokolení, předce jest jiným ústrojným celkem, pokud od Adama pochází, a opět jiným, pokud svůj původ z Krista bere; (t. j. jinými slovy: ono musí býti jedním státem, a jednat cirkví) — a jakožto dvou ústrojný celek musí také dvou celostných životů (státní a církevní) prožívat, z nichžto každý chce svým příslušným středem býti spravován. A tak jest naše pokolení postaveno jednat pod vládu svého tělesného praotce, a po druhé pod vládu svého Spasitele. Kterážto vládu, poněvadž tento na nebe vstoupil, a onen smrtí z tohoto pokolení zmizel, musí oba provozovati skrze zástupce — a tudíž povstává

na zemi vláda swětská čili státnj, a vláda duchownj čili cjrkewnj.

Tu giž se namjta otázka : gak se má uspořádati celostný žiwot našeho pokolenj swětskau vládu, a gak vládu duchownj, čili Kristem?

Swětskau vládu má se zřjdiť celostnj žiwot tak, aby přjslušel na člowěčenstwo, pokud si ge co pošle toliko z Adama předstawugeme, na Spasitele se tu zatjm neohlžegje. Musj tedy takowý celostný žiwot býti společným a sauměrným pěstowánjm a wýhodným užjwánjm wšeho toho, co člowěčenstwo má kromě spasenj. Protož swětská vláda wztahuge se na celau zemi a wěškeré gegj plody, na promysl a obchod, ano ponekud i na uměnj a wědy.

Duchownj vládu pak musj se celostnj žiwot tak zřjdiť, aby přjslušel na člowěčenstwo, pokud gest ančastnjkem spasenj. Musj tedy Spasitel skrze swé zástupce celostnj žiwot tak uspořádati, aby se tu dobře nakládalo s poswátným dědictwj, které on swému pokolenj w magetnost odewzdał ; — a poněwadž to uspořádánj se děge we členech, genž gsau swobodnj tworowé, musj se owšem státi pomocj uložených přikázanj, kterými se ono přjslušné se spasenjm nakládánj nařizuge.

Nakládá se pak se spasenjm přjslušně, gestliže člowěčenstwo z geho přjtomnosti náležitau radost progewuge ; — gestliže geho potřebu uznáwá, čili swau hřjšnost a zkázu, na gegjžto ulěčenj

mu ono spasitelné dědictwí propůgčeno, kagieně osvědčuge; a gestliže to bedliwě we swůg užitek obracj.

Proto musj Spasitel skrze swé zástupce lidskéma pokolenj přede wšjm to přikázánj zwěstowati: Pomni, ó člowěčenstwo, abysi swau radost z propůgčeného spasenj slawně obgewowalo, tak, aby weškeren twůg žiwot, gak skrze rozličné časowé oddjly ku předu kráčj, stal se radostným stawenj zgednaného pro tebe wykaupenj a wšelikých přjbehů, kterými bylo k swému konci přiwedeno; — čili: Pomni, ó člowěčenstwo, abysi „swátky zasvěcené swětילו.“ Takowj časowj oddjlowé nebo rozdjlowé — našemu pokolenj, gakožto obywateli zemuj planety přirozenj — gsau: naše roky, čtwtletj, tédni*) a gednotliwé dni se swými hlawnjmi částkami. Kdykoliw se tyto časowé

*) Tédni gsau našemu pokolenj přirozeny, pokud gest témuž pokolenj přirozeno, přebýwati w našj slunečnj saustawě a potřebowati Kristowa narozenj a zadostiučiněnj, z kterýchžto dwau okolnostj ony časowé částky pocházegj. Od Adama t. až ku přjštj Kristownu uplynulo zrowna sedmkrátě sedm roků slunečnjch t. g. takowých, kde za gedn ten rok poslednj planeta w našj slunečnj saustawě swůg běh okolo slunce dokoná, a tjm samým celá naše slunečnj saustawa gednau swé weškeré polybowánj odbywá. Proto ponkazuje počet sedm wšude a wždycky na naše skrze Krista spasenj a milostiwá leta, co se gindy každých padésáte let, aneb po každých sedmkrátě sedmi letech slawila, byla gsau dle vlastnjho wýkladu Kristowa proroctwjm milostiwého času, který s Kristem nastal a dosawáde trwá, an tu wšecka wina se odpauštj a wyswobozenj z gegjch wěčnjch a časnjch trestů, tedy z wšeliké bjdy se děge.

rozdjly obnowj, musj se u nás také slawnost našeho spasenj obnowiti. My tedy musjme mjti slawnosti, které se každoročně nawracugj, gako gsau naše výročnj swátky, gimižto celý spasitelný žiwot Páně s geho wýtečnými přjběhy slawjme; — musjme mjti slawnosti, které se čtwtletně nawracugj, gako gsau naše suché dni, gimižto swěcenj kněžstwa, čili odewzdánj dokonaného djla Kristowa w magetnost člowěčenstwa slawjme; — musjme mjti slawnosti, co se týdně obnowugj, gako gsau naše neděle, kterými radostné dokonánj gak všeho stwořenj, tak i našeho wykaupenj slawjme; musjme mjti slawnosti, které se každodenně s hlawnjmi částkami dennjmi obnowugj, gako gsau naše swaté hodinky, které kněžstwo odbýwá za celé pokolenj, a kterými se slawj brzo spasenj wůbec, brzo takowé z něho přjběhy a stránky, genž gsau rozličným časům přiměřeny. — Pročež gest potřebj, toto práwě uwedené cjrkewnj prikázanj, kde o zaswěcených swátcech řeč gest, w širšjm smyslu wykládati a to zaswěcenj na wšecky časowé rozdjly wztahowati, předce pak s tjm obmezenjm, že člowěčenstwo, gsauc pracným dobýwánjm chleba zaměstnáno, we swé celosti gen některé wýtečnějšj časy swětiti může, a ostatnj slawnost skrze zástupce odbýwati musj, t. g. skrze swé kněze — (proto wšj práce u wydobýwánj wyžiwy zbawené) — pro které gsau wšecky dni „feriae,“ a kteřj, každodenně sedmkrátě spasenj slawjce, sku-

tečně weškeren žiwot člowěčenstwa w radostnau slawnost lidského wykaupenj proměňugj.

Dále musj Spasitel skrze swé zástupce lidskému pokolenj zwěstowati to přikázanj: Pomni, ó člowěčenstwo, abysi mezi všemi přjběhy, kterými bylo twé spasenj dokonáno, zvláště slawilo mau smrt, kterau gsem z poslušnosti podstaupil, abych za twau neposlušnost zadost učinil; a která gako gest hlawnjm základem celého wykaupenj, tak má býti hlawnjm obsahem wšj twé radostné slawnosti; — čili: Pomni, ó člowěčenstwo, abysi w zasvěcený swátek celau mši swatau pobožně slyšelo.

Pak musel Spasitel swému pokolenj na přj-slušné uspořádánj geho celostnjho žiwota to přikázanj dáti: Pomni ó člowěčenstwo, abysi po wšecky časy wyznávalo, že hřjchem a welkau bjdan gsi stjženo, a že ti mé spásy gest potřeba, — tak aby wšecken twůg žiwot, gak se skrze wšeliké časowé rozdjly pohybuge, byl také kagicnostj, sebe zapjránjm, a nad sebau bděnjm — aby byl půstem w neyširšjm smyslu toho slowa; čili: Pomni, ó člowěčenstwo, abysi „čtyřidceti dnů půst, čtvery suché dui, a giné ustanowené posty zachowávalo, i w pátek a w sobotu od masitých pokrmů se zdržowalo;“ — a abys „w zapowězený čas swatebnjho weselj ndržel.“ Proto kdykoliw se w našem pokolenj wšeliké časowé rozdjly obnowugj, musj se tu také, pokud možná, obnowiti kagjcj půst. My musjme mjtj posty,

které se nawracugj alespoň každoročně, čtvrtletně, a týdenně. Tu se děje welni pochopitelným způsobem, že se naše radostné slawnosti a naše kagjcj posty stýkagj, kteréžto stýkánj stáwá se tak, že slawnost a půst buď na tentýž čas připadá, aneb že půst předcházj a slawnost bezprostředně následuge, obogj pak gest dosti přjslušné. K. p. náš Adwent, čili očekáwánj Spasitelowa přjstj, zdali nemusj býti spolu po Spasiteli tauhau aneb kagjcjm wyznáwánjm, že gest nám Spasitelowy pomoci třeba? — Též čtyřidcetidennj půst, kde slawjme trpké zadostučiněnj Kristowo, — (z weškerého žiwota gehu do čtyřideti dnj k tomu cjli sestředněné, aby se tu weškerý hřjšný žiwot našeho pokolenj od Adama až do saudného dne wypodobnil) — gak může ten čas nebyti našj winy a gegj záhuby kagjcjm wyznáwánjm? — Tak i w suché dni, kde swěcenj kněžstwa, čili odewzdánj Kristowy zásluhy w ruce člowěčenstwa slawjme, přjhodně potřebu téhož daru kagjcjm postem osvědčugeme. — Naše pátky — gako gindy a ginde i soboty*) — gsan přjslušna památka spolu Kristowy smrti, a spolu našj powinnosti, genž nás k pokánj a zapjránj našich žádostj dohánj. — Pak na wigilie před welkými swátky gest slušno, abychem swau tauhu po spasenj dali na gewo, a gehu u nás potřebu kagjcjm

*) W Uhrjch a w Bawořjch stáwá sobota dosawáde postnjm dnem. Tjm wjce w tak nazwaných katol. ckých kraginách k gihu, gako u p. we Wlašjch, Španieljch, w Portugalu. — Red.

postem wyznali; nebo gak pak bychom se mohli druhý den ze swého spasenij wýtečněgi radowati, kdybychom dotčeným způsobem wědomj u sebe neožiwili, že ho nám potřeba? — Že však právě ugmau w požjwánj pokrmů dáváme na gewo swau po spasenij tauhu, swé hřjšnosti a zkázy uznalost a k zapjránj swých žádostj ochotnost, to se stává z té slušné přjčiny, poněwadž žádost gjdla gest mezi všemi neypředněgšj a neywšeo-bečněgšj, a gakoby ostatnjch žádostj zástupnicj, a tudy i zdrženliwost w tomto ohledu gest takměř středem všeho giného se zapjránj.

Konečně musel Spasitel lidskému pokolenj i to přikázánj dáti: Pomni, ó člowěčenstwo, abys toho drahého daru, gegž gsem ti na zlěčenj twé winy a zawiněné wěčné i časné smrti odewzdal, horliwě užjwalo; — čili: Pomni, ó člowěčenstwo, abys neyméně gednau w roce swému nařjzenému kněžstwau se zpowjwalo a při času welikonočnjm swátost oltářnj přigjmalo.“ W těchto dwau swátostech se totiž nacházj hlawnj obsah celého spasenij; w swátosti pokánj se nám uděluje milost k wyhlazenj winy a wěčné smrti, a w swátosti oltářnj se nám uděluje milost k zahlazenj časné smrti, — nebo kdo ten pokrm požjwá, neumjrá,“ anť ho Kristus „w saudný den wzkrjjsj“ k wěčnému žiwotu. (Jan VI. 50. 53.) Ostatně připomenauti slušj, že tjmto přikázánjm přigjmánj ostatnjch swátostj za zbytečné se newyhlašuge, ale spjše z nepřjma se nařizuge.

Musil tedy Spasitel skrze své zástupce našemu pokolenj pro uspořádánj geho celostnjho žiwota práwě takowá přikázanj dáti, gako se skutečně w našj cjrkwí nacházegj; o kterých gen tolik chceme geště podotknauti, předně, že ode všech w tentýž čas a stegným způsobem zachowáwati se musegj, protože gimi ne snad gen saukromý žiwot gednotliwých osob, ale celostnj, čili weřegný žiwot má se uspořádati, což bez gednotwárného a zárownjho přispěnj všech křesťanů práwě tak gest nemožné, gako gest nemožné, aby bez zárownjho a sauhlasného působenj gednotliwých hudebnjků rádná sbornj hudba powstala; — a pak chceme podotknauti, žeby muselo k neywěšjmu prospěchu gak gednoho každého, tak celé lidské společnosti slaužiti, kdyby bedliwým a všeobecným zachowáwánjm cjrkewnjch přikázanj weřegný žiwot skutečně se stal wraucjm a slawným ze spásy Kristowy se radowánjm, kagjcjm po nj tauženjm a horliwým gj užjwánjm. —

Z toho všeho gest patrno, že se cjrkewnj přikázanj opravdu na lidské podstatě zakládagj — poněwadž totiž člowěčenstwo gest ústrogným celkem, který od Krista má swůg půwod, od něho w stálau gednotu aneb celost gest spogen, a od něho i musj býti we swém celostnjm žiwotě přjřslušně, t. g. podlé našich cjrkewnjch přikázanj spravowán. — Čjmž owšem mysljme, že gest wědecké osprawedlněnj těchto přikázauj ku konci přiwedeno.

7. Kázanj na hod Božj wánočnj.

Od

Wáclawa Mich. Pešlny, *)

kanownjka na hradě Pražském a redaktora.

*Maria zachowdwała wšecker słowa ta, sklúdagjc ge w
srdci swém. (Luk. 2, 19.)*

Radowal se Noe, když z newýslovné milosti Božj wyswobozen byl od potopy swěta; radowal se Abraham, když nebeské posly widěl; radowala se manželka geho Sára, že gi synem potěšil Bůh u wysokém stárj, kdežto se domnjwala, že neplodnau giž zůstane; radowal se Loth, když skrze angely wyswobozen byl ze záhuby měst Sodomských a Gomorrhských; radowal se Josef, že se po dlauhém čase shledal opět s bratry swými; radowal se patriarcha Jakob, že se opět shledal se synem swým Josefem, o němž se domnjwal, že zahynul, že roztrhán byl od diwě šelmy; radowal se Mojžš se wšjm lidem Israelským, když ge wywedl Hospodin wšemohaucjm ramenem z Egypta, a prostředkem rudého moře uwedl na pausť, wyswobodiw ge z ruky ukrutného krále Faraona; radowal se též i Dawid, když přenešena byla archa. Páně do města geho; radowal se Šalomaun, kdy weliké djlo Jerusalemského chrámu bylo dokonáno. Radowali se

*) Klademe kázanj toto proto do Časopisu, že neznáme dosawáde wánočnjho kázanj, keré by wýslovně gednalo o Rodičce Božj.

wšickni, kterýmž swrchowaný Hospodin zvláštnj dobrodinj a zvláštnj milost prokázati ráčil; a sice radost gegich byla tjm wětšj, tjm srdečnĕjšj, tjm roznjcenĕjšj: ějm důležitĕjšj bylo dobrodinj, ějm znamenitĕjšj byla milost, kterauž přigali z ruky Pánĕ.

Radugj-li se lidĕ, prokazuge-li ěim Bůh lidské toliko wĕci: powážiti můžeme, gakau radostj muselo teprw zplĕsati srdce blahoslawenĕ Rodičky Božj Marie Panny, když účastna gsane swrchowanĕ milosti, porodila gednorozenĕho Syna Božjho, Jezše Krista. — Wšak této radosti, kterauž zplĕsala dnes Maria Panna, gsmeť i my účastni, mogi přátelé! neboť Pán Jezš se narodil pro nás, pro spasenj naše. Slowo tělem učinĕno gest a přebýwalo mezi námi, a widĕli gsme sláwu geho, sláwu, gakožto gednorozenĕho od Otee, plného milosti a prawdy.

An ale dnešnjho dne ničemu geštĕ neučil Pán Jezš, žádných zázraků nekonal, ničeho newstanowil, nobrž co nemluwnátka w geslech spočjwal, kamž geg položila panenská matka geho: radugme se aspoň upřjmným srdcem s neyblahoslawenĕjšj Marij Pannau, radugme se, že se nám narodil Pán Jezš, radugme se, že se dnes stal počátek našeho wykaupenj. Abychom se ale s blahoslawenau Rodičkau Božj dokonale radowati mohli: prwĕ nám wĕdĕti gest, nač se gegj radost zakládala. Protož gsem sobĕ, s pomocj Božj umjnil, k našemu duchownjmu wzdĕlánj gednati dnes

o radostech blahoslawenĕ Rodičky, Marie Panny.

Radowalať se blahoslawená Rodička Božj Marie Panna při porodu swém:

1. *Že se gj naplnilo, což gj od angela bylo powědjno, a*

2. *Že i ginj lidé pozníwali, že noworozený Ježjš prawým gest Messiášem.*

Sláwa na wýsostech Bohu tobě slitownjku wěčnému, kterýž gsi se ustrnul nad křehkostj lidskau, a dals Synem swým *pokog lidem dobré wíle* na zemi, kteréhož ginák swět dáti nemohl. Tebe welebj ze skutku tohoto welikého milosrdenstwj twého weškero nebe; a rytjřstwo nebeské zwěstuge to lidem, že se gim narodil Spasitel, genž gest Kristus Pán, w městě Dawidowě; a tobě se klanj a tebe welebj weškera země, že we gménu Ježjš potěšeno gest weškero pokolenj lidské. Ó když wám, w Kristu milj přátelé! w hodině této o takowých přewysokých radostech hlásati, a hod Božj wánočnj nynj oslawowati budu: gist tjm gsem, že gak vždy činjte, i dnes s libowolnostj poslyšjte slowa, kteráž mluwiti budu dále we gménu Páně.

I.

Když přišla ona plnost časů, po které taužili swatj patriarchowé, kterau předpowjdali swatj prorokowé, a kterau bolestně očekáwali všickni nábožnj, w kterém se mělo státi usmjřenj mezi uraženým božstwjm a kleslým člowěčenstwjm, poslán byl od Boha archangel Ğabriel do města ĝalilegského, kterému gméno Nazaret, ku Panně

Marii, kteraužto pozdrawiw takto řekl: „Ay počneš w žiwotě, a porodjš syna, a nazůweš gméno geho Ježš. Tenť bude weliký a Syn Neywyššjho slanti bude; ty ale muže nepoznáš, neboť Duch swatý staupj w tě, a moc Neywyššjho zastjnj tobě.“ Dnešnjho dne se gj wšecko naplnilo, co gj nebeský posel zwěstowal: a protož zplésalo srdce gegj radostj newyslowitelnau. Radowala se Maria Panna, *α)* že porodila, *β)* a to Syna Božjho, *γ)* a že při tom porodu zachowala *panenské neporušenosti*, a zachowáwala wšecká slowa ta, skládajc ge w srdci swém.

α) Když přigala Maria Panna pozdrawenj od angela, nawštjwila tetu swau Alžbětu s tan naděgj, že na nj zgewena bude weliká mocnost Páně, a protož zwolala: „Welebj duše má Hospodina, a zplésal duch můg w Bohu Spasiteli mém, že wzezřel na ponjženost djwky swé. Neb ay, od této chwjle blahoslawenau mne nazýwati budau wšickni národowé; neboť mně učinil weliké věci ten, genž mocný gest, a swaté gméno geho!“ (Luk. 1, 46. 49.) Radowala-li se giž tenkráte blahoslawená Rodička Božj, když gj bylo zwěstowáno, že w neyblahoslaweněgšjm žiwotě swém byla počala, gakauž radostj zplésati muselo nynj gegj srdce, anať widěla, že se naplnilo weliké zasljbenj Hospodinowo? (Žalm 50.)

Raduge se matka, když gj Pán Bůh pomohl; raduge se, ačkoli hřjšná počala, a w bolestech porodila, raduge se, že se člowěk narodil na swět. Raduge-li se ale matka obecná z pohledu

na rozeňátko swé: gakauž tedy radostj zplésati muselo srdce blahoslawcné Rodičky Božj, kteráž gest počala w newinnosti neporušené, kteráž počala zázračným způsobem, působenjm totiž Ducha swatého, zastjnenjm moci Neyvyššjho, a kteráž swé nemluwnátko bez bolesti porodila, poněwadž nebyla poddána žádnému hřjchu, bywši milosti Božj plna, a Pán Bůh s nj.

β) Raduge se matka z rozenice swého, poněwadž se člowěk narodil na swět, člowěk, kterýž gj důkazem gest netoliko Božjho požehnánj, nobrž i wěrnosti a manželské lásky; ostatně ale newj, odchowa-li ho až k wěku dospělému: anebo pokyne-li gj Pán žiwota a smrti, aby mu ho w mladosti nawrátila; newj, bude-li se těšiti gednau ze štěstj swého djtěte, bude-li z nemluwnátka swým časem djtko zdárné čili nezdárné anebo bude-li žalostj a bořem krwáceti nad neštěstjm geho? Z toho ze všeho newj nic, nemůž na hlédnauti do temné budaucnosti, aby wěděla, gaký osud gegj djtě očekáwá: ale přede se raduge.

Ó gakau tedy radostj zplésati musela blahoslawená Rodička Božj, kteráž z angelského zwěstowánj wěděla, že nemluwnátko swé dochowá, netoliko k swému potěšenj, nobrž i ke spasenj weškerého člowěčenstwa; o němž wěděla, že veliký bude, a Syn Neyvyššjho bude slanti, a že gemu dá Pán Bůh stolici Dawidowu, a že kralowati bude w domě Jakubowě na wěky, a že kralowstwj geho nebude konce. Gakau radostj oplýwati musila, když widěla, an to nemluwnátko,

kteréz spočjwalo w geslech, goduorozeným gest Synem Božjm? Spočjwal sice w geslech Pán Ježjš, obwinut plénkami, co neychudšj a ney-opowrženěgšj člowěk, nieméně widělať w něm přede blahoslawená Rodička blesk sláwy a žiwý obraz podstaty Otce nebeského, gednorozeného Syna geho, kterýž nese wšecky věci slowem moci swé, kterýž seděl a opět seděti bude na prawici welebnosti geho na wýsostech. Neboť o něm řekl Hospodin neyswrchowaněgšj: „*Syn mąg gsi ty, gá gsem dnes zplodil tebe,*“ a opět: „*Gá budu gemu Otcem a on mi bude Synem: protož klaněgte se mu wšickni angelé Božj! Klaněgte se mu řkauce: Stolicé twá, ó Bože! trwá na wěky wěkúw. Berla prawosti twé gest berla králowstwj twého; málował gsi sprawedlnost, a neníwiděl gsi neprawosti: protož pomazal tebe, ó Bože! Bůh twīg radosti olegem nade twoge spolucačstnjky.*“ — W takowěmto rozgjmánj swrchowaného důstogenstwj Ježjše Krista oplýwala potěšenjm, radostj a newyslowitelným blahem Rodička Božj, hledje na spanilé, nebeské pacholátko. „*Ten, kterýž na počátku založil zemi, a gehož djlo gsau nebesa, skrze něhož wšecky věci učiněny gsau, a bez něhož nic učiněno nenj, což učiněno gest, ten, kterýž stwořil i mne: ráčil wywoliti mne ponjženau djwku za matku swého člowěčenstwj. Ten, kterýž žiwj nebeské ptactwo, a otwjrage dobrotiwau ruku swau weške-rého žiwočicha naplňuje požehnánjm: chce ma-terského ode mne počjwati pokrmu. Ten, kte-*

rýz nebesa blankytem oděl stkwělým, který propůgčil slunci, měsíci a hvězdám welebnau a libau gasnost, kterýž lilie polnj krásau přiodjwá: chtěl od matky chudé obwinut býti plénkami a chatrným přioděn býti rauchem. Ó díky tobě, swrchowáný na wýsostech za tu milost, že gsi mé srdce tak newyslowitelnými radostmi naplniti ráčil!!“ Tak asi w radosti své zplésala Maria.

Radowala se ale blahoslawená Rodička Božj netoliko sama pro sebe, nobrž radowala se též i z wykaupenj celého člowěčenstwa. Ó gaká to radost pro každau matku, když zdárný gegj syn gest přjčinau prospěchu a blaha giných lidj; když widj, an potřebným rád propůgčuje swau pomoc, a že skrze něho mnohý wezdegšjho štěstj dochází. Takových ale mateřských radostj pozjwala blahoslawená Rodička Božj giž při narozenj Krista Pána; neboť wěděla, že gednorozený Syn Božj genom proto se wtělil a člowěkem učiněn gest, aby žádný, kterýž wěřj w něho, nezahynul, ale měl žiwot wěčný; že se narodil proto, aby lidem nawrátil, čehož ragským pádem zbaweni byli; aby nešťastné pokolenj lidské wykaupil z poddanosti ducha pekelného, swým poslušenstwjm aby ge smjřil s rozhněwaným nebeským Otcem, a otewřel gim opět brány do wěčného blahoslawenstwj; wědělať, že on gest, kterýž hned w rági byl zasljben *prwnjm rodičům*, kterýž potřjti má hlavu hada pekelného; že on gest, o němž řekl Hospodín *Abrahamowi*, že w geho neyswětěgšjm gměnu weškero pokolenj lidské bude pozehuáno; .

že on to gest, gehož *prorokowé* předpowjdali, gehož očekáwali *sprawedliw* na swětě, a *swatj Otcowé* žádali w předpekľich s tanžebnostj newkogitelnau. Poněwadž ale wěděla, že Syn gegj gest tjm zasljbeným *Messiášem*, a ona nástrohem spasenj: w rukau Božjch nebylo lze ginák, než že zaplésala duše gegj radostj newyslowitelnau. Blahoslawená, že slowům angelským uweřila!

γ) Aby ale radost gegj swrchowaného dostaupila stupně, zachowalať w početj a *w porodu swém panenské důstognosti*. Neboť tak gako slunečnj paprsek proniká sklo swým gasným swětlem, a předceť se nedotýká geho čistoty; ne ginák učinil Utešitel Duch swatý; zastjněnjm moci geho počala Maria Panna we swém žiwotě, a však panenská čistota zůstala neporušena. Spoguge tedy Maria mateřské zásluhy s panenským důstogenstwjm. *Tak to se stalo*, že z čistého, nezkaleného pramene *čistá* se wyprýštila *woda*, kteranzby obmyti byli hřjchowé naši; neboť slušno bylo, aby král nebeské sláwy tau *brannu wešel*, kteráž se stkwěla neporušenostj, a aby sám gsa počátkem wšj swatosti této neporušenosti matce swé neodňal. Widauc tedy blahoslawená Rodička Božj, že právě *požehnaní gest mezi ženami*, anať, nepoznawši muže, porodila swaté nemluwnátko, a že i wšecky *panny daleko přewyšuge důstogenstwjm*, anať w neporušenosti mateřských nabyła zásluh: zplésala newinná duše gegj radostj newyslowitelnau skládagjc wšecky wěci w srdci swém.

Má-li člověk gakan radost, a widj-li, že i ginj lidé s njm se těšj, radost geho tjm wětšj wna-
dy, tjm wzácnějšj ceny, tjm sladšj rozkoše nabý-
wá. A práwě to bylo při blahoslavené Rodičee
Božj Marii Panně: radowala se negenom proto,
že se gj naplnilo, což gj od angela bylo powědj-
no, nobrž radowala se také proto, že i ginj lidé
poznáwali, že noworozený gegj syn gest Synem
Božjm a zasljbeným Messiášem.

III.

Wěděliť všickni synové Israelštj, že swr-
chowáný Hospodin gim sljbil Messiáše, a všickni
ho také očekáwali, i to wěděli z prorockých pj-
sem, že práwě nynj schylowal se ten čas, w kte-
rémž uložil Bůh zgewiti swé slitowánj. Poně-
wadž ale mezi tjm odgata byla berla od Judy, a
nebylo žádného knjzete z domu Dawidowa; nobrž
wywolený Hospodinůw národ úpěl pod těžkým a
krutým garmem národu pohanského: přewrátili
gsau wšecken pořádek, a domnjwali se we swé
zaslepenosti, že Messiáš bude welikomoeným krá-
lem, kterýž w neywětšj sláwě s nebe staupj, wy-
swobodj Israelský národ z poddanosti Římské,
zahladj wšecky nepřátele geho, upewnaj trůn swůg
na zemi, a rozšjřj Israelskau vládu od východu až
na západ. Ale Pán Jezjš přišel na swět beze wšj
sláwy, chudinká panna byla geho matkau, w chlě-
wě se narodil, chatrnými plénkami byl obwinut, a
w geslech odpočjwal: a protož ho Fariseowé a
učitelowé zákona nepoznali. Ne bez přjčiny stě-
žowal sobě Hospodin skrze proroka Isaiáše řka:

„Poznal wůl wládaře swého a osel geste Pánu swého: Israel pak mne Boha nepoznal, a lid mŕg ustanowenj mému neporozuměl.“ (Isai. 1, 3.)
 Však: „chwáljm tě, Otče, Pane nebe i země, že gsi skryl tyto věci před maudrými a opatrnými, a zgewil gsi ge maličkým. Tak, Otče, nebtě se tak ljúbilo před tebou.“ (Mat. 11, 25. 26.) Co zatjm mndrcowé a učitelowé zákona marnau se klamali naděgj, marným očekáwánjm pozemského Messiáše: poslal Bůh dobromyslné *pastýře* do Betléma, aby se klaněli Ježíši noworozenému, a tjm *welikau* způsobili *radost blahosláwené Rodiče* geho.

a) Práwě, když se narodil Pán Ježíš w Betlémě Judowě, ponocowali w kragině této *pastýři* stráž nočnj držjce nade swým stádem. A ay, angel Páně stál podlé nich, a gasnost Boj obkljčila ge: i báli se báznj *welikau*. A však angel gich potěšil a řekl gim: „*Nebogtež se, neboť ay, zwěstugi wám radost welikau, wám přede wšjm, a však radost, kteráž býti má všemu lidu. Nebo narodil se wám dnes Spasitel, genž gest Kristus Pán, w městě Dawidowě. A toto wám bude znamenjm: Naleznete nemluwnátka, obwinuté plénkami a položené w geslech.*“ A hned k angelowi se připogilo množstw *nebeského rytjřstwa, chwáljčjch Boha a řkaucjch: „Slůwa na wýsostech Bohu, a na zemi pokog lidem dobré wůle.* — Gak mile se zotawili *pastýři* od téhož zgewenj *angelského*, zplésali we swých srdcejk, a radostně se nabjzeli *wespolek*,

řkauce: „*Pogďmež do Betléma, a wizme tu wěc,*
genž se stala, kterauž nám ukázal Pán.“ I při-
šli chwátajce, a našli Marii Pannu a Josefa,
kteréhož wywolil Bůh za opatrownjka a pěstouna
swého člowěčenstwj, — i nemlawňátko položené
w geslech. Nalezli, a klaněli se gemu. — Po-
važme, Prátele moji! gakowau nad tjm. pocjtila
radost blahoslawená Rodička Božj. W noci se
narodil Pán Jezjš, a na úswitě giž prikwapili
gsau pastýři, aby uwjtali hosta nebeského, aby
poznali swého Spasitele, a klaněli se gemu, swé-
mu Messiáši. Nemýlila gich sprostnost, nemýlila
gich chudoba, nemýlila gich zewnitřnj chatrnost;
nobraž drželi se genom slow angelských, gakož i
Maria se gich držela, že ten gest Kristus Páně.
A když se nawraceli pastýři, hlásali radostnou
tuto nowinu všem lidem: „Ay spěgte do Betlé-
ma,“ wolali po wšj kragině, „neboť se wám giž
narodil Spasitel, genž gest Kristus Pán; měli
gsme widěnj angelské, zgewil nám Hospodin, že
se naplnil čas zasljbenj geho, že se giž narodil
Wykupitel swěta. Uvěřili gsme slowům ange-
lowým, šli gsme do Betléma, widěli gsme nebe-
ské nemlawňátko obwinuté plénkami a položené
w geslech, a poznali gsme, že Slovo, kteréž na
počátku bylo u Boha, že Slovo tělem učiněno
gest, a přebýwá mezi námi, a widěli game sláwu
geho, sláwu gakožto gednorozeného od Otce plně-
ho milosti a prawdy!“ Roznesla se tato powěst
po wšj kragině, a diwili se všickni těm wěcem,
kteréž jim praweny byli od pastýřůw, a přicháze-

li z bljzka i z daleka, aby widěli nemluwnátko, a klaněli se swému Messiási. Ó zdaž tedy nezplésalo srdce blahoslawené Rodičky Božj, když widěla, an pastýři poznali swrchované důstogenstw nemluwnátka gegjho, a že se nowina tato počala rozhlašowati po wšj kragině?

Maria zachowáwala wšeka slowa ta, skládajc ge w srdci swém.

b) We vzdálených kraginách, tam na východu slunce ukazuge se na nebi newjdaná hwězda. Mudrcowé těch kragin, w pjsmě Božjm zběhlj, sandj, že se gisté narodil ten welikomocný král z pokolenj Juda, kterého připowědel Stwořitel, kterého předobrazowali patriarchowé a předpowjdali prorokowé, a usaudili hned, že se dncs naroditi musel welikomocný král, gehož oznamuge hwězda tato. Ay sebrali poklady swé a wydali se na cestu, hledat téhož nebeským znamenjm zgeweného krále. Hwězda gim ukázala cestu do Jerusaléma, pak i z Jerusaléma do Betléma, a tjm se chystala nowá radost blahoslawené Rodičce Božj.

Mandřj, wážnj a bohabognj mužowé přichážej z dalekých kragin, ptagj se po gegjm nemluwnátku. Kráľowské důstogenstw na mysli magjce hledaj ho sice u Herodesa krále, zákon Božj a nebeská hwězda gich ale do Betléma weđe, k přibytku neychudšjmu. Oni se wšak nedáwagj mýliti chudobau mjsta, nedáwagj se mýliti chudobau paňenské matky, nedáwagj se mýliti chudobau wšeho nábytku: nobř wěřj pewně znamenj Božjmu, a klaněgj se před nemluwnátkem, w němž widj

nikoli pozemského, a však nebeského krále, a otwjragjce poklady své obětugj gemu zlato, kadidlo a mirrhu. Ó gakby neplésala blahoslawená Rodička Božj, anať widj, že takowá pocta se dęgo od mužůw maudrých, wážných a bohabogných, od mužůw přišlých z dalekých kragin k gegjmu synu, ač byl posawáde gen *malé* nemluwnátko. Maria zachowávala wšecká slowa ta, skládagj ge w srdci swém.

c) Sotwy že se počala utišowati z takowého nawštjwenj radost gegj, sotwy že odešli mudrowé, gegichž přjchod naplnil radostj Marii Pannu, chystá se gj opět radost nowá, neb se byli naplnili dnové očišťowánj gegjho podlé zákona Mogžšowa. Nesliť tedy nemluwnátko do chrámu Jerusalémského, aby ge postavili před Pánem. Byl pak člowěk w Jerusalémě, gemůžto gméno *Simeon*, a člowěk ten byl sprawedliwý a bohabogný, očekáwagjcej potěšenj Israelského, a Duch swatý byl w něm. A odpověď byl dostal od Ducha swatého, že neuzřj smrti, lečby prwé uzřel Krista Pána. Když ale uwodili nebeské pacholátko swatý Josef a Maria panenská matka geho, aby učinili za ně podlé obyčege zákona, přišel i Simeon wnuknutjm Ducha swatého do chrámu: a ay otewřjny gsau oči geho a poznal, že toto nemluwnátko gešť onen od wěkůw zasljběný Wykupitel: a protož roznjcen gsa radostj welikan wzal ge bohumilý stareček tento na lokty své, a chwále Boha řekl: „*Nynj propauštjš služebnika swého, Pane, podlé slowa swého w spasenj, neboť widěly giž mé oči spasenj*

twé, kteréž gsi připravil, před obličegem wšech lidj, swětlo k zgewenj národům, a sláwu lidu swého Israelského.“ Anať widěla blahoslawená Rodička Božj srdečné roznjeenj nábožného Simeona a slyšela, že zgewuge weliké tagemstwj Božj : zplésala duše gegj radostj, gakowauž gešće žádná matka nezplésala nade swým synem zdárným. „W prawdě tedy — myslila u sebe — mým Jezjšem učiněno bude spasenj weškerému člowěčenstwu, on gest swětlo k zgewenj národům, a sláva lidu swého Israelského. Ó gak šťastná tedy gsem, gešto mne Bůh k tomu zwolil, abych se stala matkau wykaupenj lidského ; neboť ay swrchowanau gsem u Boha nalezla milost, a protož blahoslawenau mne nazýwati budau všickni národowé !“

Anať se gešće těšj blahoslawená Rodička Božj ze slow Simeonowých, giž zase giná se gj naskytuge radost. *Anna, prorokyně, dcera Fanuélowa,* kteráž téměř newycházela z chrámu, posty a modlitbami slaužjc Bohu dnem i nocj, přišla w té době do chrámu. I ona poznala w nemluwnátku Spasitele swěta; a sotwa že domluwil Simeon, chwálila Pána, a mluwila o nebeském tomto rozenci wšechněm, kteréž čekali wykaupenj Israelského; a powzbuzowala wšech poslauchagjcjch, aby rozhlašowali radost tu, která se stala všemu lidu. Maria Panna zachowávala wšecká slowa ta, skládajc ge w srd. i swém.

Ó zagisté weliká, slavná, newyslowitelná byla to radost, kterauž pripravil Hospodin w těchto dnech předústogné a neyblahoslawenějšj Marii

Panně. Radowalať se *gedno*, že se gj naplailo, což gj od angela bylo zvěstowáno; totiž že porodila, a to Syna Božjho bez porušenj panenské swé čistoty. Radowalať se však za *druhé* proto, že též ginj lidé poznáwali, že noworozený Ježš gest Syn Božj: gako pastýři, mudrci od východu slunce, Simeon, Anna, a skrze ně všickni sprawedliwj w Israeli, ano i mnozj mezi národy pohanskými.

Anať se při swém neyswětějšm porodu z tolikerych přjčin radowala blahoslawená Rodička Božj: přičiňmež se, rozmilj Prátele! abychom i my přispěli k radostem gegjm. Čjmž ale nám možno, přispěti k radostem Rodičky Božj? — Ay přjčina radosti gegj sama nám, to zgewuge. Radowala se totiž Maria Panna, že i od giných lidj poznán a oslawen byl Pán Ježš. — Přistupme tedy k gesljm, pozneyme, že ten gest Kristus Pán a Wykupitel swěta, a zwoleyme k němu wřelým srdcem a powýšeným hlasem: *) *Ó Adonai, a wůdce domu Israelského! klanjme se tobě a srdečné wzdáwáme díky, že gsi, ačkoliw Bůh od wěčnosti, zmařiw sebe samého, způsob služebnjka přigal, a ku podobenstwj lidj učiněn gsa we způsobu nalcen byl gako člověk. Ó kořenu Jesse! kterýž stogjš na znamenj národům, na kterémž držj králowé ústa swá, gehožto polané gsau žádali; kla-*

*) Duchownjm bratřjm známo, že gest to wzato z breviáře z sedmi „O“ hodinek adwentnjch.

njme se tobě a srdečné vzdáváme díky, že gsi přišel k wyswobozenj našemu. *Ó kljči Dawidůw!* kterýž otwjráš a nikdo nezawjrá, zawjráš a nikdo neotwjrá; klanjme se tobě, a srdečné vzdáváme díky, že gsi přišel, abys wywedl wězně z domu žaláře, kterjžto seděli we tmách a w stjnu smrti. *Ó wychádzegjci blesku wěčného swětla a slunce* sprawedlnosti! klanjme se tobě a srdečné vzdáváme díky, že gsi přišel, abys oswjtil každého člověka přicházegjciho na tento swět. *Ó Emanueli,* králi všemohaucj, gehožto Slowem všecky wěci učiněny gsau! klanjme se tobě a srdečné vzdáváme díky, že Slowo tělem učiněno gest a přebýwalo mezi námi! *Ó* pozney všECKO stwořenj, gak swrchowaná milost propůgčena gest nám lidem: a protož klaněg se každé koleno w neyswětějšjm gměnu Jězjš, každé koleno nebeských, zemských i pekelných, a každý gazyk wyznáwey, že Pán Jězjš Kristus gest w sláwě Otce swého. — Ty pak, neysladšj Jězjši! kterýž gsi pro nás tak hluboce se ponjžil, propůgč nám té milosti, abychom, gešto se tobě wgeslech spočjwagjcmu klanjme, klaniti se tobě mohli s neyradostnějšj Matkau twau tam, kde s Otcem a Duchem swatým rowný Bůh žiw gsi a kralugeš we wěčném blahoslavenstwju. Amen.

O z n a m o w a t e l.

A) LITERATURA.

1. Abrahams a Sta. Clara, weiland k. k. Hofpredigers in Wien, sämtliche Werke. Erstes Bändchen. Judas, der Erzschem. S. XII. 112. Passau bei Winkler, Wien bei Gerold.

Spisowé starého Abrahama od sw. Kláry opět i opět tiskem vydávání býwajj, a z katolických Časopisů geden vydávánj toto chwálj, druhý ale za zhytečnatu wěc to pokládá. Časopis: Allgemeiner Religions- und Kirchenfreund von D. Benkert, Jahrgang 1835, 9. Heft, vydávánj spisů těchto nikoli nechwálj, a to sice z té příčiny, že spůsob mluwy P. Abrahama toliko do starých časů se hodil, a že řeči geho, genž prý za onoho času vážné city budily, našim lidem směšné býti musj. Zdali se za onoho času posluchači P. Abrahama od swaté Kláry při mnohé žertowné průpowědi geho neusmjwali, newjm; to ale wjm, že se nynj každý téměř, kdož se w geho spisech přebjrá, chce vlastně jen smáti, a že to gest obweselenj mysli, ne ale poučenj a vzdělánj, k čemuž se nowým gich na swětlo vydávánjm měřj. Wjdeňané prý gsau neyweselegšj lidé na swěte; a smjch, chechtánj prý všemi obyčejj tam hledagj. Pro tu příčinu to také gest Wjdeň, kdežto spisy Patera Abrahama zvláštnj gsau pochaukau, a jako jiné zbjrky anekdot a frašek na swětlo vycházegj.

Že Pater Abraham gest ducha plný, živý, gádrný spisowatel, spisowatel hogné nřenosti a neobhyčegných nadánj, o tom sice žádné pochybnosti nenj; ale z toho nikoli nepocházj, žeby klassickým byl spisowatelem; to gest takowým, kterýž po všecky časy a od wětšjho počtu lidj s užitekem se čjtá. On dle kněžského powołánj swého vlastně učiti a vzděláwati chce, a bez odporu nřednu mnohowážnau, zlatau prawdu přednášj; ale wětšj djl po-

myslů geho neslaužj prawdě, nýbrž gen k obweselenj, a zwán bud' spjše komičným, než mrawoučným. Znatel spisů geho nepochybně na tom zůstává, že wtíp geho byl ku podivu plodný, ale ne dosti vzdělaný, a že se následowně ne každý čtenář plody ducha geho vyřáží a obweselowati může. Zde onde dowtipy geho gsau hledané, sprosté, všednj a takotka newtipné. „W domě kwasitelů čjše a winné sklenice okolo stolu skákagj, gako synowé Israel okolo zlatého telete skákali; to konečně náradj progedeno býwá, a nezůstává nic než měď na nose. — Mnozy gsau spráwcowé a auřednjci, genž ubohých sedláků neholtj napolo, nýbrž dokonce stjrhagj a dran. Polykagj a zažjwagj chudého poddaného gako hladový žebrák kus chleba. Adam w rági byl prwnjm auřednjkem; geho a Ewy, panj geho, oděw byla owěj kůže: za našich časů ale djetě mnohého auřednjka oblečeno gest w kůži sedláka. — Častým běhánjm po ulici panny býwagj koblíhám podobny učiněny, kteréž hjlé w kaupel vstupngj, ale rudé zase wycházegj. — Kdybychom za dnů našich po každé lži hwjzdati měli, ustawičně bychom habu brausiti museli. — Chce-li muž gjti na kázanj, tedy mu zlá žena giž doma čte kapitolu; chce-li se zpowjdati: tedy mu zlá žena, dřjwe než gde z domu, všecky hrjchy geho wyčjtá, a onť w nj nalezá prawé zpowědj zrcátko.“ Ty a takowé myšlénky gsau owšem kratochwilné a směšné, ale gen lidem porušené chuti; vzdělaný člowěk se gim směje proto, že z wtípnosti gegich cos welmi newtipného a nepřjležitěho wykukuge.

Mrawoučenj gest welmi wázná wěc, kteráž žádných šprýmů nesnášj, a nyzkau komičnostj čili šutečnau (burlesque) mluwan zlehčena býwá. Pater Abraham a Sancta Clara tedy křesťanské mrawoučenj prawě tak předkládá, gakž nikoli předkládáno býti nemá; a spisowé geho nikoli tak neobweselngj, gakož i dobré wěci škodj. Byltě on genialnj hlawa, ale nešťastná; mluwati měl na diwadle, ne na kazatelnici! Ti, genž geho: „Judas der Erzschem, Narrennest, Huy und Pfay der Welt, Abrahamisches Bescheidessen, Geistlicher Krämerladen“ a podobné spisy bud' w geho vlastnj staré Němčině, anehož w nowěgšj řeči na swětlo wydáwagj, špatné služby tjm lidem prokazugj, poněwadž ge ku smánj nutj; kdežto by spjše plakati měli, a swaté prawdy gim, ať tak řku, úsly ma-sopustnjho blázna hlásagj.

† V. Zahradnj.

2. Kwětný wěneček školnjm djtkám ku slawnostem uwitý od Wáclawa Alexandra Pohana, přjseznjho a weřegného biskupského notára Buděgowického, člena českého národnjho muzeum, též Pražské gednoty přátel k zwelebenj cjrkewnj hudby, a faráře w Poříčj nad Sázawau. W Praze 1838. W knjžecj arcibiskupské knih-tiskárně. Welký 12. str. 154. Cena 20 kr.

Že každý katecheta a učitel powinen gest, o to se snažiti, by w srdcích sobě swěřených djtek powinnowanau uctiwost k představeným tak duchownjm guk swět-ským, lásku a wděčnost k rodičům a dobrodincům, a wůbec gemný, autlý a spanilý cit wzbudil, ožiwił, posilnil a rozmnožil, gest wěc bez odporu prokázaná a nikoho tagná. Tato péče wzdrželáwati děti i podle srdce, náležj ku přednjm a hlawnjm powinnostem každého přestaunae. Byli gsau ale časowé, kde mnozj gádro a wrch našeho dobrého wychowáwanj zakládali na wzdrželáwanj srdce a ejtjcy mocnosti. Také wychowánj bylo owšem chybné a stranné. Za našich ale časůw zdá se, že učitelowé do protiwného zase uběhli hrjchu, gešto přecasto rozum wzdrželáwagj s ugmau a se škodau srdce, patřjce toliko k poznawacj mocnosti duše. A také wychowánj gest ópět nepravé a chybné; nebo plodj mudráky bez srdce a citu, genž snad wšecko znagj, a nic necjtj; genž snad mnoho užitečného a spasitelného nměgj, ale nič užitečného a spasitelného nečinj. Prawý tedy přestaun děj na wšecky mocnosti duše působj blahočinně, on wzdrželáwá, obohacuge a oswěcuge rozum, i čistj, šlechtj a podpaluge srdce. Z toho giž newyhnutelně gde, že wěrný přestaun každé musj použiti přjležitosti, aby i gednoho i druhého dosáhl, a žeby se úřadu swého nehodným stal, kdyby ku přjkladu i těch krásných přj-ležitostj, kteréž zawdává žiwot školnj, a ku kterýmž počjtám wšecky udalosti a slawnosti školy, dětj, gegich rodičů a představených se týkagcej, k wzdrželánj mrawnjho citu dětského upotřebiti obmožkal. Nebo ty a takowé přjležitosti wolagj hlasiť k dětem, by to, čemuž se naučily, i wykonaly a w žiwot uwedly. Ty a takowé přjčiny poskytgj dětem přjležitost, by uctiwost, lásku, wděčnost a giné autlé city, gimíž nadehnuto gest srdce gegich, obgewily. Těch ale školských slawnostj a wůbec wšech těch udalostj, genž se i djtek dotýkagj, a gichžto

maudrý a šlechetný katecheta aneb učitel byl měl pou-
žiti, gest takměř nesčítelné množství. Giž k nowému
roku, giž ke dni narozenj, giž k gmeninám hned otce,
hned matky, aneb pastýře duchownjho, aneb učitele swět-
ského rádo by dítě swé winše a wřelé žádosti na gewo-
dalo. Hned zase školnj zkaušenj, hned biskupská wisi-
tarj, hned swěcenj nowé školy, hned uwjtánj nowého du-
chownjho pastýře, a giné a giné poskytagj se přjležitosti,
kterézto hluboko do srdce dětj sáhagj. A ústa ge-
gich by se neměla otewřiti? Gazyk gegich mělby swázán
zůstati? — Než desti giž o prospěšnosti a potřebnosti takow-
ých promlaw, řetj a pjsnj školských a dětských; řku
toliko, že ne každý toliko má času a chuti, wždy nowé
a nowé twofiti. Často děti samy nabjhagj na pana ka-
techetu, nalahagjce a prosjce, aby gim napsal winš, „že
bude tatjuka — maminky swátek.“ Kdoby tedy s rado-
stj nepřiwjtal takowé knížky, kteráž w sobě hognau a
bohatau zásobu wšelikých takých promlaw a pjsnj k dět-
ským a školským slawnostem zahrnuje? A takowaužto
knížkau gest práwě ona swrchu dotčená welebuého pana
faráře Pohana. Názew gegj měl poněkud úplněgšj býti,
by se hned wědělo, co wšecko w sobě zawjrá: nebož
obsah gegj gest na neywyš rozmanitý a bohatý. „Proslew
při nastaupenj nowé wrchnosti. Zpěw k wečernjmu o-
swětlenj. Přánj k stawu manželskému tétěž. Přánj k
nowému roku. Přánj k zrozeninám. Přánj k gmeninám.
Pjseň k narozenj wrchnostenského dědice. Řeč při do-
sazenj wrchnjho úřednjka. Uwjtánj nowého duchownjho
pastýře. Pjseň k installacj geho. Přánj gemu k nowé-
mu roku. Těž. Přánj k zrozeninám geho. Přánj k
gmeninám. Těž. Těž. Zpěw k gmeninám duchownjho
pastýře. Promluwy ku počtěj duchownjho pastýře penj-
zem čestným. Národnj pjsně. Citowé mládeže školnj
po přestálé nemoci duchownjho pastýře. Řeč k druhoti-
nám (?) kněžským. Zpěw k téže slawnosti. Uwjtánj kate-
chety. Přánj gemu k nowému roku. Přánj k zroze-
ninám geho. Přánj k gmeninám. Řeč na rozlaučenau.
Uwjtánj nowého učitele. Přánj gemu k nowému roku.
Přánj k zrozeninám geho. Přánj k gmeninám. Těž.
Přánj k stawu manželskému. Řeč ku počtěj geg penj-
zem čestným. Uwjtánj mjestnjho školnjho dohlédače. Přánj
rodicům k nowému roku. Těž. Těž. Přánj k zroze-
ninám otcowým. Těž. Přánj k zrozeninám matčiným.
Těž. Přánj k gmeninám otcowým. Těž. Zpěw djtek

k gmeninám otcovým. Pránj k gmeninám matčiným. Též. Wděčnost k gmeninám matčiným. Uwjtánj macechy. Řeč k druhotinám manželským. Uwjtánj biskupa. Zpěw k wešternj slawnosti. Pjseň před udělowánjm sw. biřmowánj. Pjseň mezi stolowánjm. Citowé wděčnosti po skončené slawnosti. Promluwy před zkaušenjm mládeže školnj od Biskopské milosti. Rozmluwa. Řeč po skončeném zkaušenj. Promluwy před zkaušenjm a po zkaušenjm mládeže školnj od okresnjho dozorce. Též. Též. Promluwy před zkaušenjm a po zkaušenj pololetnjm. Djky za prémia škole darowaná. Promluwy před zkaušenjm a po něm. Djky chudých žáků za darowaná obuwa. Promluwy před zkaušenjm a po něm. Djky neypilněžšjch žáků za knížky darowané. Promluwa před zkaušenjm promyslowé školy. Rozmluwa promyslowých žákyň o lnu. Pjseň. Promluwa po zkaušenj. Promluwa před zkaušenjm a skončenjm roku školnjho. Rozmluwa o šitj košil. Pjseň. Promluwa po zkaušenj. Promluwa opět před zkaušenjm. Rozmluwa o ctnosti. Promluwa po zkaušenj. Djkůšiněnj žaka při swém ze školy wystanpenj. Též. Též. Též. Též. Též. Djkůčiněnj promyslowé žákyň. Promluwy k poswěcenj nowě wystawené školy. Pjseň národnj, — Giž z toho obsahu gest průwodno, že spis tento wšem pádnům katechetům welmi whod přigde, a to tjm wjce, paněwadž podobného ani w gazyku našem ani w německém posud nestáwá. — Než ale kterak tato bohatá zásoba látek gest wypracowána? Gaká gest wnitřnj cena práce této? Tuzjm, žeby postačiti mělo, připomenauti toliko pádnům čtenářům podobné práce, kteréž nám welebný pan antor čas od času w „*Přjtelj mládeže*“ gest podáwal, byw geště kaplanem w Plané nad Lužnicj. Tak gakož w oněch, tak i w těchto wane srdečnost, srozumitelnost, přiměřenost, krátkost a důkladnost. Sloh gest naskrze čistý, žiwý a práwě český, tak že zwlášť i w tomto ohledu nemůžeme knížce této swrchowané swé chwały odepřiti, a spolu stjžnost swau na welebného pana spisowatele zařagiti, proč medle, gsa tak hognými a krásnými dary ducha a srdce obdařen, literatury vlastonecké hogněgi plody swými neobohacoge. Nese pak řečená knížka na čele swém weleatawné gméno *Geho Oswjcenosti wysoce urozeného Pána, Pana Jana, knížete z Lobkowic, wěwody na Raudnici, etc.*, národnjch škol a všeho dobra horliwého rozmáhatele, genžlo přigaw přjpis knihy této, geště wjce cenu gegj a wzácnost zweličil.

J. V. Jirášek.

3. *Słowo o pobożności w chrámmu Páně bez modlitebnj knihy ; pronešeno u příležitosti posudku dila: „Ein Versuch zur Erleichterung des innern Gebetes; theils zum Betrachten, theils zum Lesen.“ Von dem Freiherrn Clemens Droste zu Vischering, Bischof von Calama, Weihbischof und Domkapitular zu Münster. Münster 1833. 8. Bog. 26.*

Za našich časůw shledáváme, že mužské pohlawj w městech téměř naskrze, na mnoze však i po wesnijch na weřegně služby Božj chodj bez modlitebnj knihy. Otázka, co by se dalo sauditi o takowé pobožnosti?

W starém zákoně chodjwal obecný lid bez žaltáře a bez giných modlitebnjch knih do chrámu Jerusalemského. Žalmy, kteréž se na cestě, anebo w chrámě zpjwaly, uměle giž každý z paměti, anebo lewita werš po werši lida předřjkával, takž i wšecká giná pobožnost byla neywjce obecná: protož nebylo potřebj, aby kdo gakých s sebou nosil modlitebnjch knih a giných pomůcek k podnjcej swé pobožnosti. Mimo to, an wjme, že tenkrát nebylo národnjch škol, zawřiti gest, že wšeobecný lid se we čtenj neznal: a protož ani potřebowati nemohl knih k modlenj. Posléze máme dosti příkladůw, že lidé we starém zákoně — i ti, genž čjsti uměli, často se modlili toliko w duchu, anebo takowé prashy wyléwali před Hospodinem, k gakým gich w rozličných potřebách vlastnj srdce wedlo. Widjme to na Agar 1. Mogž. 21, 16., na Mogžjšowi 2. Mogž. 15, 1 — 22. 32, 31., a ginde, na Josue 10, 12., na Anně, matce Samuelowě 1 král. 1, 10., na Dawidowi 2. král. 24, 17., na Eliášowi 3. král. 18, 36. 37., i w onom podobenstwj, kteréž dal Kristus Ježjš, Luk. 18, 9 — 14.

Co se weřegných služeb Božjch dotýká, zachowán byl pořádek a způsob starého zákona i w prwnj cjrkwj, owšem pokud se to dělati dalo. Scházal se wěřjcej lid, a prwe než se konala neyswětěgšj oběť, zpjwal společně žalmy, pozděgi též giné duchownj písň. Když se pozpjwalo, učinil biskup, anebo kněz giný kollektu: modlitbu *společnau*, po společné modlitbě čtena byla částka sw. Pjsma, buď ze St. zák., buď z skutkůw a listůw apoštolských, a potom částka sw. Ewangelium. Po Ewangelium bylo kázanj, po kázanj opět společné zpěwy a společné modlitby až

do tiché mše. Po přijímání nejsvětější Svátosti oltářní opět bylo společné díkyčinění a zpívání Zalmůw.

Ačkoliw ale w pozdějším věku pro docílení obecné gednoty we službách Božích newjice latinský ritus zaweden byl: nieméně onano weřegná a společná pobožnost se zachowávala, a s výjimkou některých měst, kde se při službách Božích tak nazwaná figurální hudba provozuje, až po dnes se zachowává. Schází se lid před ustanowenau hodinau ke službám Božím a společně zpívá, anebo společně se modlí; takť se zpívá příhodná píseň před kázáním i po kázání, a píseň ke mši swaté, aniž pak se rozchází lid po skončených službách Božích, aby gešť gednu píseň společně nezazpíwal, anebo společně se nepomodlil. Zvlášť pak tento chwalitebný způsob tam se zachowával, kde ustanoweni byli tak nazwanj literáci; ať ale na mnoze bratrstwo toto wyzdwíženo gest, udržel se přede až po dnes sem tam po městech, a we wesnicjch téměř naskrze starohylý a krásný tento způsob.

Nynj pak tam, kde se společně zpívá, a společně se konají modlitby, není potřebj, aby se *každý* nosil a modlitebnj knihau do kostela, můžeť buď z paměti zpíwati, anebo se modliti po tom, genž předřjkává. Takowáto společná pobožnost zasluhuje dogista přednost před každau jinau pobožností, poněwadž hlasitý zpěw mocněgi na srdce působj, mysl výš k Bohu pozdwihuje, a poněwadž společná modlitba, gakž dj sw. Jan Zlatoústý, násiljm dobývá nebe.

Kdyby tedy při weškerých službách Božích zaweden byl společný zpěw; anebo giné společné modlitby, mohl by jim každý býti přítomen s náležitau pobožností i bez modlitebnj knihy, a beze všech giných podobných pomůcek.

Negsau ale wešceky služby Božj prováděny společným zpěwem; tam kde wjce duchownjch gest, konány býwají také gen tiché mše swaté. Kdo přítomen gest tichým službám Božím, a gest s to, zcela obrátiti srdce a mysl swau k Bohu: i tenkrátě může býti beze všech pomůcek we své pobožnosti. Kdyby člověk roztržitý nebyl w sobě sám, a wytrhowán nebyl těmi věcmi, kteréž gsau wůkol něho: z sebe sám by se dobře modliti mohl. Mnoho-li pak gest těch, kteří přicházejí do chrámu Páně beze wšj roztržitosti? Mnoho-li gest těch, kteříž w kostele ničímž z modliteb wytrhowáni býti nemohau? Chceme-li upřimuj býti, wyzweyeme genuu, že wel-

mi málo gest těch, kteříž při tichých službách Božích bez růžence a bez modlitební knihy neroztržitě modliti se mohou, Opanšitěj domow, a srdce gest plno domácejích starostí, anebo jiných myšlének, kteréž s modlitbou spogiti docela se nedají. Řekne-li se takovým lidem, když sami žalují na sebe, že v kostele roztržiti bývají: „Odložte na ten čas, co jdete do kostela, všechny starosti světské, zapuďte všechny myšlenky, kteréž by vás v modlení vytrhávaly:“ tehdy se to lehko řekne, ale těžko zachovávat, a to tím více, když i v chrámu Páně nachází člověk dosti podnětů roztržitosti. I ten, kterýž s dokonale připraveným srdcem wstoupil do Swatyně, zewnitřních smyslů svých ale, bych tak řekl, na uzdu nepojmá: widí zde onde svého známého, tu mu kde bezděky na mysl, kdy a kde se s ním sešel, co s ním jednau, a t. p. Malé ohlídnutí: tu stojí kdos v oděvu welmi stkwostném, tam jiný v oděvu neslušném: a hned bezděky onjm se hawí, tím bezděky běře pohoršení. Ginde stojí přichozí; a hned bezděky wtírají se myšlenky, co gest zať, odkud přišel, co zde pohledává, kam jde? Geden z dlouhé nemoci se vykřisal, ponejprw se dal najíti v kostele, na jiném patrný gest widěti neduh: gak hogný to podnět, gjmž obrazotwornost člověka bezděky od pobožnosti odvádí? Zde widí člověk svého dobrodince, tam svého nepřitele: mohl by arci a měl by se za oha modliti; za onoho: aby dohrotivý Bůh byl gemu odpłatan; za toho: aby srdce jeho napřijmil a napravil, a cť učinil zlého, aby mu za hřích nepokládal. Však ala gak lehko na jiné přiwáděn býwá myšlenky. Wida dobrodince: s potěšením si připomíná, co dobrého giž od něho přigal, a co má ještě od něho k očekávání; wida nepřitele: — ať nedjm, že se rozpaluje hněwem proti němu a mstaui, — pohled na něho působí w něm zluč anebo ljost.

Řekneme-li: „Newzhlídey po lidech, abys w modlení nebyl wytrhován:“ — i to se dá snáze říci, než vyplniti. Kde se mnoho lidí schází do kostela, nelze tak lehko se wyhnauti všemu tlačení, giž tím bezděky hlawa se hne, a oči ginam zabloudí; a i to není třeba, aby se snad po lidech točil: gediné wrtnutí okem postačuje, aby shledal wěc, kteráž by w modlení mohl býti wytrhován.

Řekneme-li: „Hleď na oltář, kněze w modlení následuj, sgleduocug mysl swau s myslí jeho:“ ani tím nepředejde me weškerým roztržitostem. Člověk žiwější

obrazotvornosti, nikam se neohlžže a upřeně na oltář hledě, předce může býti v modlenj wytrhowán a meyen. Giž ozdoba oltáře může geg přiváděti na myšlénku: který dobrodinec k tomu co přispěl? a t. p. tu teče swjōka, nebo silně kauťj, poněwadž we wosku mnoho pryskyřice a t. p., ministrant to ono špatně wyslowuge, odpowjda welmi na hlas, to ono bylo hy na něm k wystawenj. Ay, mnoho-li tu wěcj, gimiž žiwěgšj obrazotvornost nabýwá podnětu roztržitosti?

Řkau některj: „Gá se postawjm anebo kleknu do kautka, nikoho newidjm ani slyšjm, leč znamenj od oltáře, a modljm se bez roztržitosti.“ Možná, že geden druhý to dowede, kdyby to ale všechněm možná býti mělo, wšecky chrámy Páně musely by dáti přestawiti, a každý by záležeti musel w samých přehrádkách a kantečkách: i gaké by to byly chrámy? a ani tjm by nebyla překažena wšecka roztržitost, ano snad by se i množila.

W tom nám zagisté každý rozumný přiswědčj, že člověk nenj s to, aby se čtwrt nebo půl hodiny z paměti toliko, bez umdlenj modlil. Člověk nenj nikdy docela pánem swých myšlének, ani ten, kterýž co žiw mnoho přemeyšlel, a wj, gak by řjdl a na gistau wěc obracel swé myšlénky; což tedy teprwa ten, kterýž w těch se wěcech docela necwičil?

Což tedy, gakým prostředkem se dá npantati pozornost, gak se dá neysnáze wyhnauti weškerým roztržitostem při tichých službách Božjch?

Neylepšj prostředek k docjlenj neroztržitosti gest dobrá modlitebnj kniha. Oči gsau wázány na slowo, kteréž před nima ležj, a nemohau se po kostele potulowati, a mysl gest podporowána, aby rozgjmala právě to, co se na oltáři děge. Dokud lid čjsti neuměl, chodjwal s růžencem na služby Božj, a cwičen byl tak, ze při obyčegném tomto modlenj celé umuđenj Páně rozgjmati mohl. Dobrá to byla pomůcka pro toho, kterýž ginak modliti se neuměl. Co ale rozšjřenjm národnjch škol zbhělost w čtenj se rozšjřila, w připadnosti této proukazuge modlitebnj kniha neylepšj službu.

Proč ale předce chodj mnozj do kostela bez modlitebnj knihy? Co tjm chj dokázati? Snad gsau s to, i bez modlitebnj knihy pobožně se modliti?—Dokud neodstranj swrchu podotčené překážky, nesnadno gim uwěřime. Může se modliti sic člověk, gak geg k tomu vlastnj srdce wede: setrwá-li však w této pobožnosti

přes celau mši swatan, a setrwá-li tak wždycky, aby ani gednau ničjmž nebyl wytrhowán a meyllen: tomu docela odpjráme. Kdo chodj toliko na tiché služby Božj, a to wždycky bez modlitebnj knihy, o tom se wšj gístotau twrditi můžeme, že byl často w kostele, ale málo kdy se nábožně pomodlil, a že tjm méně setrwal w pobožnosti přes celau mši swatan. Anebo stydj se snad weřegně Bohu slaužiti? — Ó že pak se nestydj každodenně mnohonásobná dobrodinj přigjmati od Boha, od něho býti milowánu, a dautati w milosti geho věčného dogjti spasenj! „Kdo mne wyznává před lidmi, dj Kristus Ježjś, wyzuámť i gá geg před Otcem swým, kterýž gest w nebesjch.“ Když se pak stydj w kostele modliti, proč chodj do kostela? Anebo snad pauhá přjtomnost postačuje? Wěru, kdyby se na té přestáwati mělo, mohlo by se řjci, že i němá twář, kteráž časem swým zaběhne do kostela, anebo kamenné a giné sochy, kteréž w kostele gsau, Bohu se klanj a slaužj! Anebo snad to může slauti službau Božj, když gegich sein tam se točenjm, ausměchem, šeptem, neslušnými posuňky práwě pobožnj křesťané herau pohoršenj? Běda tomu, skrze kteréhož pohoršenj přicházj!

Má-li býti překažena tato wlažnost w kostele: každému na srdce položeno bud, aby chodil bud tam, kde společně zpjwati může, anebo nikdy ginak, než s modlitebnj knihau.

Má sice pauze wnitřnj modlitba do sebe welikau cenu, anať gest základem wšj pobožnosti: wšak má-li býti dokonalá, potřebugeť zwláštnjho nawodu, a ten dogista poskytuje swrchu dotčená kniha.

Fr. Hawrdnek.

B) ROZLIČNOSTI.

Rodový kmen Swobodných Pánů Schrenků z Notzingu.

W prwnjm swazku letošního Časopisu našeho podala redakce ze mnoha spisů sestavené „*Popsání rodu Swobodných pánů Schrenků z Notzingu.*“ — Toho se we Wjdui dočetl pan Josef Bergmann, c. k. direktor Ambrožského kabinetu, muž hlubokozpytný, a w rozsáhlé učenosti své nad mjru slavný. I poslal nám listem od 29. Zářj b. r. psaným auplný rodový kmen starožitného rodu toho; očekáwage, že k oprawenj prwnjho čjsla našeho wáhati nebudeme, přjtomné sestawenj geho, gak ge z neomylných pramenů byl wyčerpal, w Časopis náš přjgmauti, gjm vlastnj naše uwedenj doplniti, a auplným wykazem tjmto čtenářům našim gisté nemálo se zawděčiti. — Redakce uznáwá uweřegněnj i také za wše swědomitau, by toliž budawcj žiwotopisec, kterému méně by snad bylo neomylných pramenů se dopjditi, průwodějho w něm našel, gemuž by po hoku bezpečně kráčel.

Wynechajce ostatnj postrauné prameny rodu toho, uwádime zde jen ten přjmy, z kteréhož náš *Neydůstognějšj Arcipastjř, Geho Knjžecj Milost Aloys Josef,* pocházj.

Praotec :

Trifon Schrenk,

rada hraběte Thurinského, a manželka geho Pelagiä rozená Ruleckh, anebo Kisl, zasnaubena gemu roku 1209.

Berthold Schrenk,

syn gegich; kterýž pogal za choť Teklu Brack; kaupil w Bawořich zámek Notzing. Zemřel r. 1278.

Mikuláš Schrenk z Notzingu w Egmatingu,

syn předešlého; pogal za manželku Gertrudu Implan, a zemřel r. 1336.

Mikuláš II. Schrenk,

syn předešlého; setnjk cjsaře Ludwjka; pogal za manželku Markětu Vetterowau.

Bartoloměj I.

syn předešlého; prwnj geho manželka Anna Astatin, druhá Alžběta Schreiber z Grumbachu.

Bartoloměj II.

z druhého manželstwj předešlých, rada wéwodůw, manželka geho Dorota Handschüher.

Bartoloměj III.

z téhož manželstwj; za manželku pogal Markétu Engelhartowau.

Kašpar Schrenk z Notzingu na Egmatingu,
syn gegich, dwornj rada wéwody Baworského, a choť
geho Alžběta Hoferowá z Falkenšteyna.

Bartoloměj IV. Schrenk z Notzingu,
syn gegich; dwornj rada Baworský, wrchnj nad král. zbrogni-
ej, důchodnj Mnichowský, městský wrchnj Eckmühlský; prwnj
choť gehu Alžběta z Fuossbergu, druhá choť Sibilla z Meytingu.

Karel Alexander,
syn gehu z druhého manželstwj, městský wrchnj Eckmühlský,
od r. 1570 až do r. 1580. Prwnj choť gehu Maria z
Mainingenu, druhá choť Eufrosina Barthowá.

Jan Alexander,
z prwnjho manželstwj; a manželka gehu Kateřina z Asche.

Jan Křtitel,
syn gegich; manželka Kateřina Markéta z Jarsdorfu, za-
snaubena r. 1689.

Jan Giřj, Swobodný Pán,
syn gegich; manželka gehu Maria Anna, swobodná Panj z
Stingelheimu.

Jan Křištof Adam, Swobodný Pán,
syn gegich; komornj wolence Baworského, umřel r. 1764.
Manželkau mu byla Marie Antonie, hraběnka Henkelowá
z Donnersmarku.

František Seraf Viktor,
syn gegich; komornj rakauský, narodil se r. 1747; umřel
r. 1810. Manželka gehu 1. Barbara, hraběnka z Wrthy,
2. Teresie Swobodná Panj z Astfeldu, 3. Maria Swobodná
Panj z Haugwiců.

Z druhého gehu manželstwj narodil se :

Aloys Josef.

Knjže, Arcibiskup Pražský a Primas královstwj Českého.
Narozen 24. Března 1802; vysvěcen za Olomuckého svě-
tjeho biskupa, pod gmenem w Ptolemaidě, 25. Března
1838; od Cjsařské milosti Ferdinandal, za arcibiskupa Praž-
ského gmenowán, 20. čerwua 1838; od Swatosti Papežské
Řehoře XVI. za Arcibiskupa potvrzen, 17. Zářj 1838; na
stolec Arcibiskupský intronizowán, 4. Listopadu 1838. W
řadě biskupů Pražských LV. a w řadě Arcibiskupů XXVIII.

Pětina.

Žiwotopis

*důstogného pana Jana Ewang. Hanikyře, faráře Plánského, biskupského strýdnjka okresu Gi-
stebnického, dozorce národních škol, rady Česko-
Buděgowické wysoce důstogné konsistoře, a magetnjka
weliké zlaté čestné medalie, dne 26. čerwna 1830
w Pánu zesnulého.*

Od

Wáclawa Alexandra Pohana.

přiseznjho a weřegného biskupského notára Buděgowického, člena
českého národnjho museum, též Pražské gednoty přátel k zwe-
lebenj cirkewuj hudby, spoluauđa Dědictwj Swatého Jana Nepo-
muckého w Praze, a faráře w Poříčj nad Sázawau.

*Wzbudjm sobě kněze wěrného, kterýž wedlé srdce mého, a wedlé
duše mé činiti bude. W II. knize král. 2, 35,*

Do wěnečku kwětinowého mužů o wjru, cirkew, vlast
a dobré obecne wýtečně zaslanužilych, gakowých wysoce
důstogná Redakcj bohoslowneckým časopisem k gich eti
a na wzor wnjmawý welehnému kněžstwu časem wige, po-
dávám ze stjnu wonnau fialku, ana ač gen kwjko skrow-
nické, přede ladný ten wěneček tužjm přiozdojb.

Gestiř důstogný pan *Jan Hanikyř* ¹⁾, farář Plánský ²⁾,
narozen w Praze dne 10. Prosince 1756 z rodičů poctiwých
a w sousedstwu draze wážených. Giž w autličkém wěku
swém tak wýbornau stkwěl se paměťj, že úlohy latinské,
gakowé se staršj bratr geho p. *Antonjn* byl hlasitě uěj-
wal, co papaušek ku podiwu hbitě odrjkáwal. Tož roz-
hodlo budaucj osud geho. Hned w dewátém roce wěku
swého wkročil w prwnj třjdu latinskau, a giž ku konci
roku školnjho co herec w diwadle latinském wystaopil.
W čtrnáctém roku dokončil běh gymnasiálnj, a nemage
zákonajeh 15 let ku přigetj w řád towaryšstwa Ježjšowa,
opáčil třjdu poslednj. Roku wšak následugcejho wywázna
z horké nemoci, ztratil w témž třjdu swých milowaných

1) Gindy rod slawný rytjřů ze *Semina nad Labem*. Wiz ži-
wotopis p. *Antonjna Hanikyře*, zakladatele ústawu Dědictwj swa-
tojanského w Praze.

2) *Planá* nad Lužnicj, panstwj Zeleckého w kragi Tábořském,
Buděgowické diéciesj, na silnici, w přeutěšeuém údolj ležjcy.

rodičů *Jana*, mistra řeznického a měšťana Pražského³⁾, následkem wodnatelnosti, a *Alžbětu*, rozenau *Potašowskau*, máti pečliwan, na hlawničku. Ted' nastala proň⁴⁾ zlá rada, kam s třemi bratry a s dvěma sestrami se utéci? — Než kde úzkost nevyšší, tamť býwá i pomoc Páně neyblížší. Negináč než co angel sirotkům ku pomoci seslaný s nebe, ugal se wedlejší saused, slowútný měšťan, a zámožný mistr řeznický Nowoměstský p. *František Kobrč*, ač přibuzný nebyl, ubožátek těchto, uweda ge do domu swého a slibuge co vlastnj otec gich obstarati; kterýžto také wěrně slowu swému dostál. Brzy na to byw p. Jan Hanikýř w řád Jesuitů přigat, odebral se, od swého pěstouna stkwostně wyprawen, s dětinnau radostí do Brna do noviciátu; však geště swau dwanlétan nepřekkal zkaušku, an po zrušenj řádu towaryšstwa Ježíšowa, roku 1773, s srdcem obolestněným se zas k swému pěstounu uchýliti musil. Cwiče nynj djtek geho w začátkách liternjch, oddal se libomudrctwj a bohoslowj wěrným wynaloženjm všech duchownjch mocnostj, až konečně došed cje swého, dne 21. Zářj 1780 na kněžstwj poswěcen byl.

Giz dne 24. Zářj 1780 dostalo se mu kaplanstwj Petrowické; když pak geho důstogný a učený farář p. *Hynek Jaroljm Malý*, šlechtic z Dulechowa⁵⁾ do domu kněžských wyslauženců na odpotinatj se byl ubral, byl na žádost wysoce důstogného p. *Františka Rosola*, kanownjka Staroboleslawského a faráře Sedleckého dne 10. Srpna 1782 tamě přeložen. Wida principála swého obtjžným úřadem rozsáhlého střjdnictwj zabaweného, zastau pil ho wěrně, nesa téměř sám gediny břjmě krušné dne i horka. Powinnosti swého wzneženého powolanj milowal upřjmně, a horliwým namáhánjm na winici cjrkwě Božj stal se wěrným a hodným dělnjkem Páně. Slowo Božj hlásage wýmluwnostj apoštolskan a w ohni mladistwém, zagjmal srdce posluchačů četnjch i z osad okolnjch. O wzdělánj a šlechtěnj útlé mládeže býwal swrchowatě pečliw, k nj hlasem přjwětíwým mluwě; pakli vlastnj rodi-

3) W žitnobranské ulici bydljceho.

4) Neystarší bratr *Antonjn* byl toho času giz w řádu towaryšstwa Ježíšowa.

5) Doktor pjsem swatých a cjrkwenjho práwa, Proto-Notár apoštolský, a kujžecj arcibiskapský střjdnjk okragj Berzanského a Bechýnského.

že gim školu nawštěwowati bránili, woláwal hlasem otce milugjcjho: *Nechte malických, a nebraňtež gim gŕti ke mně, neboť takových gest králowstwj Božj. 6)* W třjdu neywybornějšjho záctwa swěho gmenowal *Geho Excellencj, neydůstognějšjho pana Františka dě Paula Pištěka, arcibiskupa Lwowského, cjs. král. tagnau radu a t. d., gegž také křtil; proto gehu zwláštnj šetrnosti došel po kolikráte. W okolj žádného na bljzku nemage lékaře, sám se léčenj nemocj obyčegných třjdy chudičké s prospěchem oddal, na swůg vlastnj penjz léků obstaráwage, takže, když napotom farářem na Zelecku w kragi Táboorském se stal, od Sedleckých osadnjků častěgi o poradu dožádán býwal.*

Dne 24. Února 1803 nastaupil saru Malšickau s osadau Táboorskau mezugcej, kdež rozlehlau, 16 wesnic, a w nich 3500 dušj zahrnugcej winici Páně wzděláwal po 12 let sám gediný s příkladnau pilnostj a křesťanskau odhodlanostj. Nad stádem sobě swěřeným bděl co otec přepečliwý, krmě štědře owečky swé slowem Božjm a chlebem poswátným; zblaudila-li která, pastwy sobě newějmagje vlastnj, hledal gi co pastýř předobřý neunaweně, a s nj, nalezna gi, ku stádu co wjtěz s tichau radostj pospjchal. Neduhj gegich léčil on sám, a smýwal gich skwrny w kaupeli pokánj. A když konečně pastýř gich k sobě powoláwal, on ge do owěince neyblaženějšjho starostliwě doprowázal. Při tolikém duchownjm zaměstknánj nezapomněl na maličké nikdy, škola býwalať gemu přednětem pastýrstwj neydůležitějšjm. Autlých djetek osady očkowal s prospěchem on sám. K ústawu Pražských slepých přispěl 50 zl., a též 50 zl. k ústawu wogenských wyslanženců. K hognějšjmu nadánj Malšického učitele složil gistinu 100 zl. W. č., z nichž wy-padagcej auroky se gemu, když se při weřegně zkaučce wyznačj, za odměnu, ginak chudému ústawu dostáwagj. Malšický chrám Páně okrášlil nowými warhanami, a zásobil ho obřadnjm oděwem kněžským. Pro ty i giné mnohé wytečné zásluhy a wýborné vlastnosti stal se hned roku 1806 biskupským tagemnjkem střidnietwj Gistebnického, wšechnu důwěru a přjzeň *Geho Excellencj, neydůstognějšjho pana Jana Prokopa⁷⁾, prwnjho biskupa*

6) Marek 10. 14.

7) *Uraběti Schafgotsche*, swobodného pána z Künasta a Greifensteinu, řádu sw. Leopolda kommandatora, dne 8. Kwětna 1812 w Pánu zesnulého.

Česko – Buděgovickeho, mage, a byw miláčkem swého střjdnjka důstogného p. *Jakuba Glücka*, faráře Plánské-
ho, muže zbožného a weleslawného. — Dále co sirotek opuštěný weden prozřetelnau rukau Páně w dům a ochranu cizj, a naučiw se we škole dwauleté zkaušky prawau cenu lidské dobročinnosti a lásky účinné znáti, propůgčowal se každému k službám ochotně; zvláště pak w letech drahých penězi a obiljm rád podporowal swých wěrných osadnjků, takže zřjodka rodina nalezena, gjžby štědrá ruka geho byla nepotěšila. Třjždě chuděj prominul laskawě tisjce, možněgšj však pozůstawił wolno na gřeše upláceti swé dluhy. Roku teprw 1814 náhoda odhalila zgewněgi srdce geho šlechetné, an po úmrtj gistých chudičkých rodičů třech malých djtek, sirotků bjdných se ugaw, w domě swém otcowsky ge pěstowal. Tito wznešenj skutkowé doličugi sami, gak plamennau láskau od swých prostomilých osadnjků musil milowán býti, kterýžto plápol w útrobach dlanu tagený tenkrát neymocněgi wyrazil, když *Geho Oswjcenost p. Josef František knjže z Lobkowic a wéwoda na Raudnici* (P. T.) co patron milostiwy gemu, za odměnu geho neoceněných zásluh, úmrtjm welehného p. *Matjáše Kregcara* nprázdněnu faru Plánskau propůgčiti ráčil, by mage pohodlněgšj a zdrawěgšj tam ohydli, a moha kaplana wywydržeti, w stárj swém ušetřiti se mohl. Ledwa zpráwa o ztrátě lidumilého pastýře se k ušjm zbožných osadnjků donesla, wše, mladj i stařj, mužowé i ženy, hořekugjce, k němu se hrnuli, úpěnlivé prosjce, by stádo swé neopauštil, Bohem se dokládugjce, že gistinu uložj k zřjzenj nowého kaplanstwj, gakowé však teprw geho horliwy nástupnj p. *Tadyás Fühndrich* uskutečnil. Málemby w rozpaku présentacj byl wrátil, kdyby rozšafný a učený lékař p. *Josef Umlauf*, znage pramen choroby geho, byl ho nepřemluwil.

Rozlaučiw se bolestně s milowanými osadnjky dne 23. Dubna 1815 ubjral se, od 1200 miláček swých doprowázen, k swé nové newěstě Plánské. Přišed přjmo do chrámu, držel přjstupnj řeč k swým nowým owěčkám, a byl od důstogného a učeného střjdnjka a děkana Cheynowského p. *Josefa Marka* w úřadě swém nowém installowán. Zde s pomocnjkem swým nawykau čilostj se wěrně ugjmaj winice Páně. Sjmě Božj rozsjawal bohate w horliwosti poswátne, služba Božj se rozmnožila a zbožnému

starečku nebylo obtížno i dvě hodiny kleče s osadnjky konati pobožnost. Škole Plánské daroval 108, a Košické filiální 4 knihy. K zlepšení přjmů učitele Plánského položil gistinu 150 zl. w. č. pod tauže u Malšic omlouenau výwjnkau; a k nadání Plánského školnjho pomocnjka dvě gistiny 86 zl. a 65 zl. 10 kr. w. č. Chudau mládež školnj ohstaráwal po všecká léta oděwem, papjrem, inkaustem a jinými potřebami. Neypilněgšj a nemrawněgšj záctwo býwalo, po skončenj zkaušek pololetnjch. knjžkami a obrázky obdarowáno, a u stolu gehu s četnými a wzácnými hosty wyčastowáno. Roku 1819 *powýšil Geho Excellencj, neydůstogněgšj pan Arnošt Konstantin Růžicka, biskup Buděgowický, p. Jana Hanikýře* k důstognosti stjdnjka a dozorce škol Gistebnického okresu, a gmenowal ho radau konsistornj; w téže hodnosti ho weleslawné Gubernium dne 17. Února 1819 čjsl. 55496 potwrdilo. W ohorn nowém snažil se swědomitě dosti činiti wšestranným powinnostem swým, drže se cesty křesťanského pořádku. Netáčil nic, kde prospěl mohl, a proto milowán byl. S duchownjmi podřízenými bratry gednal bratrsky, wjdnuš se měl k učitelům co přijatel laskawý, a k autlé mládeži školnj co otec dobrotiwý. Wše na přjchod gehu se těšjwalo, a školy pod gehu dohledem kwětly co kwětnice sluncem blahoděgným w podletj oswětlené. Wyššj auřadowé oceniwše zásluhý gehu, častěgi pochwalu a spokogenost swau progewowali gemu. — Okrasa obytu Božjho býwala neyzamilowaněgšjm předmětem gehu, tak že směle s sw. Dawidem zwolati mohl: *Hospodine, milowal gsem okrasu domu twěho, a mjesto obýwánj sláwy twě.*⁸⁾

zl. kr w. č.

a) R. 1815 zgednal křjžowan cestu, geuž stála - - - - -	500 — —
b) 1816 dal z fošen wytesati hrob Božj, ozdobil ho zrcadlowými paprsky, zapraweno - - - - -	132 — —
c) 1817 od štafirowánj hlawnjho oltáře platil - - - - -	600 — —
d) 1819 od štafirowánj kazatelny - - - - -	760 — —
e) 1820 šest nowých swjcnů řezbářského djla dobře pozlacených na oltář welký,	130 — —
f) 1821 ozdoba obrazu welikého oltáře	60 — —

8) Žalm 25, 8.

- g) 1822 zgednal mórowé nové mešnj rau-
cho se zlatými prýmy za - - - 130 — —
h) 1823 kaupil nový kalich za - - - 71 12 —
i) 1824 za čerwený a střjbreu bohatě
krunjplowaný mešnj ornát (właská
práce) - - - - - 100 měř žita
k) 1825 na nové warbany wynaložil 500 zl. w.č.
l) 1826 na okrasu a štafirowánj gich 80 — —
m) 1828 mřjže na kůru řezbářského dj-
la štafirowaná stála - - - - - 260 — —
n) Slawná brána ohrady hřbitownj - - - 70 — —
o) Zwelehowánj zádušnjho lesa, a přj-
kop kolem wedený přes - - - - 200 — —

Připočteme-li k tomu stawowánj řemeslnjku a u-
mělců, též náklad na faru stawenj a hospodárstwj wede-
ný, snadně by se 6000 zl. w. č. ušledalo.

Weda znamenitý náklad na ozdoby chrámowau, chrá-
mů duchownjch Duchu sw. zasvěcených z mysli nespú-
štil nikdy; zůstalť otcem chudých, nalezagjejch u něho
podpory wždycky.

Gakkoli swých šlechetných činů, obět čisté a nezišt-
né lásky Bohu chystage, gakž gsem w spjsku swém⁹⁾
naň narážel, přepečliwě tagil, aby zásluhy geho w stjnu
marné swěta chwály wěčné ceny nepozhyly. Konečně
přede, an mřja zásluh geho dowrřena byla, odhrnul *Geho
Excellencj, neydůstogněšj pan biskup Buděgowický
Arnošt Konstantin*, záclonu drahuě tagených weleslaw-
ných činů geho, schwáliw geg neygasněšjmu mocnáři.
Zatjm se pageduáwalo, aby welkau zlatau čestnau meda-
lij od *Geho c. k. Milosti* wyznačen byl; cože k 28.
Zářj 1830, kteréhožto dne družiny swého kněžstwj a
wýroěnj památku zasvěcenj chrámu Páně slawiti zamý-
šlel, se chystalo. Z gara roku 1830 odbyw as w polo-
wici střjdnictwj swého kanoniekau a školnj wisitacj, giž
churawý a k zemi skloněný zpět se nawrátíl. Těd' propukla
prsnj wodnatelnost, gakowauž on sám dáwno předpowě-
děl. Wždy pilen služby Božj, aniž w nemoci swé dal
si uhrániti Neywyššjmu w swatyni geho přinášeti obět
nowozákonnj, by geho osadnjci zwláště w neděli w službách
Božjch žádně ugmy netrpěli. Smrt, an swědomj dobré

9) W kwětném wěnečku str. 27.

ničehož se neleká, byla gest genu lhostegná, a mysl wese-
selá oslazowala trpký kalich podaný genu s hůry. —
Wida ho slábnauti a s prsnjm neduhem krušně zápasiti;
nawrhl gsem genu, by co dobrý pastýř, nawykly owěič-
kám swým wždy swjiti: příkladem šlechtyným, swátostmi
nemocných se opatřiti neprodléwal, k čemuž i mládež
školnj powolaw, k nj řeč krátkau sice, však gadrnau
co otec umjragjej k djtkám swým držel. Lehce po-
mysliti, gakým hořem něžná srděrka, co šipem ostrým
hluboce raněná, zalkala. Dne 26. Čerwna z rána prošeď
sji od gednaho okna k druhému, a nawšjwiw bratra
swého patera Antonjua, w ten čas w domě farjnjm bytugzejho,
i wěrného kaplana swého, uleh!, a pljcnj mrtwicj raněn
očekáwal okem klidným poslednj žitj swého hodinku.
Okolo pak gedné hodiny polednj, bez pohnutj a obyčej-
ného chropťenj, w smysln neyužšjm, usnul w Pánu w 74.
roce wěku swého welmi pokogně a nábožiš, a duch geho
blažený wznesl se na perutjch žiwé naděje a lásky čisté
k obyťm ragským, kde u prameň wěčných wěčně ze-
lená se palma.

Dlužno mi nehodu pamětihodnan připomenauti, že
dne následugjejho 27. tagemnjm zwěřněného p. střidnjka
Jana Hanikýře p. *Antonjn Weinmann, šlechtic z Wein-
feldu*, děkan a druhdy wýtečný ředitel hlawnj školy Tá-
borské, muž wzdělaný a wůbec wážený, z této časnosti
se odebral, a tak aněad vikariátuj zcela osřel. Gešř
na krátce před swým úmrtjm, sám prsnj wodnatelnos-
tj tak skljičený, že z wozu do střidnjkowa obydlj na
rukau donešen býti musil, obradowal ho poslednj ná-
wštěwau swau. Bolno však zjřati bylo obau důstognjků k
prsaum se tisknaucejch w slzách plynauti, a na rozlaučenad
konečně se wespolek žehnati.

Těla gegich bezdušná byla dne 29. Čerwna, a sice
p. tagemnjka hned z rána, a p. střidnjka k polednjmu
od wysoce důstogného p. *Wogtěcha Beneše Juhna*, in-
fulowaného probošta Gindřicho - Hradeckého a arcikněze
Táborského in pontificalibus slawně pohřbena. Při po-
hřbu p. Jana Hanikýře se 33 kněží, wysoce urozený p.
Lukáš Piller, c. k. ěuberniálnj rada a kragský Tábor-
ský, tamnj slawný magistrát, hlawnj školy učitelstwo, a
mnoho pp. auřednjků wynašlo. Z toho a z úpěnj osiře-
lých osadnjků samo se udá, gakau oddanost a lásku zwěč-
něný p. Jan Hanikýř za duň předraheho žitj swého po-
zjwal.

Tepřw neywyššjm ustanowenjm ode dne 30. Čerwna, tedy giž po úmrtj geho, ráčila *Geho c. k. Milost* gemu zhledem na geho gak školnj tak farnj zásluhy weliký zlatý penjz s auškem a pentlj neymilostiwěgi udělit. .

Z poslednj wúle p. Jana Hanikýře od 15. Máge 1830 wyswitá tentýž doch, gakýž za duň žiwotnjch on progewowáwal. Nebera w potah slawnost polřehnj, zákonnj i giné menšj odkazy, zde toliko co zwláštnjho a geho důstogného, uweđu.

α)	Založil zwěčněný p. střdnjk na ročnj památku za duši swau - - -	250	zl.	W.	č.
β)	Odkázal chrámu Páně Plánskému na zřizenj nowých postranných oltářů	300	—	—	—
γ)	Odkázal chrámu Páně Hlawateckému na štafirowánj warhan - - -	150	—	—	—
δ)	Škola Plánské odkázal - - -	100	—	—	—
ε)	— Košické — - -	100	—	—	—
ζ)	— Malšické — - -	100	—	—	—
η)	— Sedlecké — - -	100	—	—	—
θ)	— Petrowické — - -	50	—	—	—

s tjm doloženjm; aby z vyplýwagjećch anroků knihy, papjr a inkaust pro neychudšj žáky každoročně se opatřowaly.

α)	K wystawenj školnjho domu w Košicjch určil swé aktivnj dluhy w přiškolených tam obejch - - -	597	51 1/2	—	—
κ)	K zřizenj školy Slapské na Malšicku přispěl s tamnjmi aktivnjmi dluhy -	58	20	—	—
λ)	K nadánj školnjho pomocnjka w Malšicjch darowal - - -	72	40	—	—
μ)	Za universálnjho dědice pozůstalé čisté mohowitosti ustanowil ústaw Plánských chudých; gemuž dle auřednjho dopisu mne co exekutora testamentu došlého připadlo - - -	3879	47 3/4	—	—

Byltě ostatně stareček wšj wážnosti hodný, uměnj milowný, české literatury štědrý podpůrce, kněz mrawů neauhonných, k nepřátelům přjkladný, w auřadě swém sprawedliwý, w obcowánj přjwětiwý, a w domácnosti mjr ně šetrný, nám pozůstawiw wznešený přjklad co drahé dědictwj k následowánj. — *Budiž gemu oslawu wěčná!*

Řeči.

držané při installowánj důstogného Kreibického faráře, Litoměřické diéciesj, a kandidata doktorátu bohoslownjho, pana Františka Dittricha, za kanownjka vždy wěrné kapitoly na hradě Pražském a německého kazatele, w král. chrámu Páně sw. Wjta, 1. Zárj 1839.

W prwnjm swazku lonském uwedli gsme na stránce 131 celý obřad installowánj Metropolitánských kanownjků Pražských, a w swazku letošnjm III. na stránce 695 installowánj nadzmněného nowě zvoleného pana kanownjka; kde gsme w stawu nebyli řeči při této slawnosti držané připogiti, an swazek giž až na poslednj arch dotištěn byl. Co tedy zde následuge, budiž přigato jako dodatek k oné zprávě nowého powýšenj w kapitole Pražské.

Řeč.

urečdůstogného pana kandidata znj w následujcě slowa:

Reverendissimum, Illustrissimum ac Amplissimum semperque fidele Capitulum!

Domini Domini Gratiosissimi!

Divina gratia et misericordia per benigna suffragia Vestra vocatus, coram Vobis, Reverendissimi, Illustrissimi ac Amplissimi Domini, me sisto, humili animo supplicans, ut opus, quod liberali sapientia Vestra est inceptam, gratiosa in hunc Reverendissimum, Illustrissimum et Amplissimum Ordinem receptione solemnī generosa benignitate Vestra perficiatur.

Immensam quidem hujus Amplissimi Capitali Metropolitanī, quod pristina de republica sacra atque profana merita sempiternae fidelitatis titulo decorant, immensam dico, solidam, veramque gloriam, tum avitam, tum praesentem, ad mentis trutinam revocans, tantae fortunae trepidus erubescō, qua in ejusdem sinum cooptandus adesse jubeor. Equis non erubescit, quis se dignum existimet, qui collegio Virorum adjungatur, quod non minus penna metuente solvi fama superstes, quam coaevorum ora certatim laudant, celebrantque? — Sacram Religionem no-

stram Catholicam in terris nostris Praelatorum et Canonicorum Metropolitanorum sapientia et animi invicti fortitudine conservatam, scientiarum culturam eorundem indefesso conamine nullo non aevo promotam, imo regiminis columnam illorum fidelitate atque constantia eversionis periculo ereptam fuisse lux veritatis, historia testificatur; multi eorum lecti, qui Dei ecclesias regant; multi, qui gravissima reipublicae munera obeant; multi, qui juventuti patriae erudiendae dirigentes invigilent; et quid plura? oculis cerno viros tanta sapientia et eruditione, tanta virtute ac indolis praestantia, tot tantisque meritis, tam altis dignitatis gradibus insignes, ut vetustam Reverendissimi, Illustrissimi ac Amplissimi Capituli hujus claritatem usque adhuc intemeratam incorruptamque vigere, quilibet aequus rerum arbiter fateri debeat.

In tantorum igitur Virorum consortium arcessi, quem non augeat? tam praeclaram hujus Collegii amplissimi gloriam a Majoribus fundatam, tot saeculis conservatam, et ad praesens usque temporis momentum inviolate florentem una tueri, servare et augere jussum, quem non sollicitet? — Cum vero praesignata vestigia premere, et exempla praelucenda sequi operae minus difficilis esse videtur, quam viam patefacere incultam: et me gloriosissimo nomini Vestro nil affecturum non despero, meliora indefatigabili contentione me secuturum esse sancte promittens. Nam ad id spes quaedam affulgeat, e praecipuis vitae meae anteactae lineamentis colligere lubeat!

Wysočanae in circulo Zatecensi a piis parentibus genitus, pieque educatus, anno aetatis duodecimo a fratre carissimo, eo tempore in Gymnasio Commotoveno humanitatis Professore, ad studia vocabar, quae illo duce ac moderatore paterno ibidem laudato cum progressu absolvi. Inde Pragam, altioris eruditionis fontem, me contuli, disciplinis philosophicis me dicatum. Trium jam semestrium laboribus feliciter exantlatis, singulari divinae providentiae nutu factum est, ut publicae Augustissimi expostulationi parerem, qua, gravi illo bello supremo in Gallia depugnando philosophiae auditores in adjumentum medicum requirebantur. Siquidem eo tempore omnem humanam miseriam obtutui meo exhibitam considerans, rerumque terrestrium vanitatem divina gratia illustrante perspiciens e tanto experientiae perutilis campo redox, in vineam Domini confugiendi, eique vires meas quasunque consecrandi immutabile consilium cepi, quin promissos ad

altiores gradus adscensus, quin alia vitae commoda oblata respexerim. Hinc acquisito mox absolutorio philosophico, studia theologica partim Litomericii, partim Pragae eo cum progressu absolvi, ut eximii Professores mei (insipiens dico) in exequendis muneribus sacris aliquod nomen mihi angurarentur! Sacrorum dehinc ordinum particeps, primum Steinschönaviae per novem annos Cappellanum, tum parochiae Kreibicensis Administratorem, mox Parochum ad praesens usque tempus gessi. Quae industria, quo fervore religioso munera mihi demandata obiverim, testimonia Reverendissimo, Illustrissimo ac Amplissimo Capitulo exhibita summam eloquantur. Id solum, commemoratae spei gratia, bona venia Vestra adiungere liceat, vix ullum Steinschönaviae extitisse, vix ullum Kreibicii existere, qui discessum meum non doluerit, non doleat. Nam honorem Dei in omnibus quaerere, praepositos venerari, pares diligere, subditis humanum facilemque me exhibere, sacra digna cum devotione administrare, sancta ubique sancte tractare, ecclesiae munditiam ac splendorem omni modo curare, de juventute diligentem providamque curam adhibere, pauperi et inopi verbo et facto succurrere, aegrotos et afflictos consolari, comitate, fuci nescia, quemlibet habere, in hominum societate graviter et suaviter versari: — haec erant, eruntque praecipua vivendi principia praecordiis meis inscripta, quae secutus, aut sequi conatus, officiis meis satisfacere mihi videbar, blandamque parochianorum estimationem lucrabar.

Talia palam prae se ferre alias quidem verecundia vetat; Viris tamen Illustrissimis ac Amplissimis, tanta gloriae dignitatisque ubertate fulgentibus vel ideo proponenda videbantur, ut me, receptionem in Ordinem vestrum Reverendissimum, Illustrissimum ac Amplissimum flagitantem non omnino indignum censere, simulque sinceram hanc professionem tanquam pignus futurorum morum meorum recipere gratiose dignemini.

Est vero, quod submissionis quoque ac pietatis filialis sensa Reverendissimo ac Celsissimo Principi, Domino Domino Aloysio Josepho, Archipraesuli Gratosissimo hic publice pandam, Eique vitam incolumem, regimenque diuturnum a Deo ter Optimo Maximo efflagitem. Auferat Numen Supremum meis de annis, illisque Aloysii Josephi adiciat, quippe qui a Spiritu Sancto positus est regere Suam Sanctam Dei Ecclesiam.

Hisque devoti animi sensis ex intimo pectore depromtis, jam ad Te, Reverendissime, Eximie, Spectabilis, Magnifice, Illustrissime ac Amplissime Domine, Domine Decane Capitularis, hujus sacrae Metropolitanae Ecclesiae et regni Bohemiae Praelate etc. me convertito, humillimas preces meas coram Te effundens, ut, quod Reverendissimum, Illustrissimum ac Amplissimum Capitulum gratiose est molitum, Tu pro eminenti dignitate, et, qua polles, auctoritate, Tuoque singulari, quam ipse expertus sum, atque omnes experiuntur, comitate affabili, insignique benevolentia gratiose complere jam non tergiverseris.

Injungens itaque mihi, quidquid meorum erit officiorum, ad installationis meae actum gravissimum progredi, meque in dignitatis mihi gratiose adjudicatae, juri-umque ei adnexorum possessionem realem, dando mihi stallum in choro, et vocem suo tempore competentem in Capitulo benignissime instituere, investire et confirmare non dedigneris. Me tanti beneficii ad extremum usque vitae habitum fore memorem, atque gratularum pro tanta benignitate referendarum certam mihi legem esse dicturum solenniter sancteque spondeo. Dixi.

Na řec tuto veledůstogného pana kandidata, odpověďel wysoce důstojný kapitolný pan děkan, Dct. Wáclaw Wiljm Wáclawjček, cjs. kral. gubernialný rada, emerit. rektor university Pražské, následující řecj:

Venerabilis Domine Curate!

Frater in Christo amatissime!

Petis abs me, ut Te hujus sac. Metropolitanae Praegensis Ecclesiae Canonicum electum in realem et actua-lem ejusdem Ecclesiae Canonicatus, eique adnexorum ju-rium possessionem instituam, investiam, installe et con-firmem, dando Tibi stallum in choro, et vocem suo tem-pore competentem in Capitulo. Spectatis ingenii et animi Tui dotibus, solida Tua scientia et in rebus divinis eruditione, ferventi Tuo cultus divini zelo et fidei ortho-doxae amore, in dicendo probata habilitate, in agendo dexteritate, animi Tui candore, vitae gravitate, morumque integritate, qua nunquam non facem praetulisti aliis, cu-ram animarum per annos quindecim in incrementum Ec-clesiae Dei et reipublicae salutem tam praeclare et fide-liter exercendo, ut commisso Tibi gregi valedicens magnum

Tui reliqueris desiderium; — his omnibus attente perspectis ad respondendum prolatae petitioni Tuae eo lubentius me accingo, quo magis desidero et exopto, ut Reverendissimi semperque Fidelis Capituli gremio, adeoque sanctae hujus Metropolitanae divi Viti Ecclesiae ministerio adsciscantur viri, qui ejusdem Ecclesiae gloriam et honorem, quo coronavit illam Dominus, et quo illa e tot saeculorum temporibus enituit per omnia clarissima, tueri et servare valeant.

Tu hujus quidem gloriae decora quaedam attigisti, sed illa rei summam non complent; ea enim si enumerare volueris, vix amplissimum dicendi spatium suffecerit. Juvat itaque illas solum s. Metropol. Ecclesiae et Capituli memorare praerogativas, quae Te praecipuorum novae vocationis Tuae officiorum commonesciant, et quidem

- a) officii, quod Tibi incumbet in choro, et
- b) muneris, seu provinciae capessendae Tibi in spectatissimo hujus principis regni nostri Basilicae sacro suggestu.

Idcirco silentio praetereo beneficentiam et liberalitatem, gratiarum munera et privilegia maxima, quibus summi Pontifices, *Eugenius III.*, *Alexander III.*, *Innocentius III.*, *Honorius IV.*, *Urbanus V.*, *Bonifacius IX.*, *Clemens XI.*, et novissime *Benedictus XIII.*, bulla data Romae apud s. Petrum sub annulo Piscatoris, die 22. m. Dec. a. 1728. Pontificatus sui anno quarto, *Ecclesiam et Capitulum Metropolitanum* condecorarunt et illustrarunt. Praetermitto singularem amorem et venerationem Principum, Regum et Caesarum augustissimorum erga eandem S. Metropolitanam Ecclesiam nostram, et quidem *divi Wenceslai*, qui eam fundavit; *Boleslai Pii*, qui eam in cathedralem exexit; *Spitihnevi II.*, qui eam ampliavit; *Bořnógii II.*, *Wladislai* et *Ottocarorum regum*, qui eam et Capitulum maximis gratiis, privilegiis, exemptionibus et libertatibus munierunt; *Caroli IV.*, qui suam Pragensem Ecclesiam unice amavit, sacris et profanis opibus munificentissime exornavit, ac insuper, quod ei summae est gloriae, in Metropolitanam exexit; — *Ferdinandi I.*, qui eam post terribile incendium, quod anno 1541. acciderat, restauravit, et in ea cum conjugē sua, Imperatrice Anna, Ludovici regis sorore, sepeliri voluit; — *Ferdinandi II.* denique, qui eam e potestate haereticorum ereptam, pristinae libertati restituit. Nam obtenta singulari Numinis divini benignitate de Fri-

derico Palatino, regni Bohemiae incubatore, et de haeresi ipsa in Albo Monte prope Pragam memorabili victoria, coeptae loci sacerrimi abominationi non tantum modum posuit, sed finem, a Deo ipso, ut eventa patuit, destinatus orthodoxae in Bohemia Religionis vindex.

Verum haec omnia missa facio, quo enim, Frater charissime! ad celebrandam Dei Optimi Maximi cultum annuum, et dignam precatoris conditionem implendam magis magisque exciteris inflammersque, oculos mentis Tuae intentos habeas velim ad tot et tantos intercessores, *ad Ecclesiam primitivorum, qui, teste Apostolo, conscripti sunt in Coelis*¹⁾; *ad Seniores, quos sacer vates Joannes vidit prostratos coram Agno, habentes phialas aureas plenas odoramentorum, quae sunt orationes* (προσευχαι) *Sanctorum*²⁾; *orationes inquam Sanctorum, adeoque etiam Sanctorum, quorum sacri cineres in hac S. Metropolitana Ecclesia asservantur, tot tamque insignes, ut vix urbem ullam in Europa, unam si excipias Romam, inveneris, in qua tam raras et tot coelestium intercessorum sacras reliquias pio peregrino venerari liceat. Quadraginta sunt hi, cum s. Basilio exclamo, s. Vitus, s. Wenceslaus, s. Adalbertus, s. Sigismundus, s. Procopius, s. Ludmilla, s. Joannes Nepomucenus etc. hi et quadraginta sunt alii, unam hic orationis vocem emittentes. Qui aliqua premitur angustia, ad hos confugit; qui rursus lactatur, ad hos recurrit; hic ut a malis liberetur, ille ut duret in rebus laetis. Hic mulier orans pro filiis auditur, peregrinanti viro reditum incolumem, aegrotanti vero salutem implorat. O sanctum chorum, sacrum ordinem! o cuneum inexpugnabilem! o communes generis humani custodes, optimi curarum socii, precum adjutores, legati apud Deum potentissimi! s)*

Utinam igitur et Te, Frater charissime, sancti patriae Cechicae Patroni, caeterique Sancti omnes, quorum sacris reliquiis earamque excellentia et copia sacra Metropolitana Pragensis Ecclesia merito gloriatur, ad celebrandum cultum divinum, sustinendamque cum Deo per assidnam orationem commercium continuum magis magisque excitent: -- hoc primum e praecipuis vocationis Tuae officiis assignandum Tibi est *in canonicali divi Viti basilicae choro!*

1) Hebr. 12, 23. 2) Apoc. 5, 8. 3) Orat. in 10 Martyr.

Cum enim interius exteriusque consistas spiritu et corpore, ores necesse est, imprimis spiritu, omnibus scilicet animae Tuae facultatibus, mente et notitia sursum erecta, recordatione altitudinis et magnitudinis Dei, memoria omnium Ejus beneficiorum, cordeque, quod amet et ardeat.

Verum preceris hic ad Deum corpore quoque, quo palam in conspectu omnium patefiat, quid Tuo in animo versetur, parte itaque spiritus Tui externa atque conspicua, et corporis habitu tali, qui praeclaram precatoris pietatem prae se ferat.

Ores hic Deum sedulo et constanter; quo enim plus temporis absque officiorum reliquorum violatione sublimi huic negotio, quod praestat universis, impenderis, eo melius facies, et eo plus aliis de spiritu Tuo tribues, quod praestare non poteris, si vix tantum habeas, quantum Tibi sufficere possit.

Si enim hominum quilibet ad cultum Dei, ad precationem teneatur, nonne Sacerdotem, utpote cujus pars et hereditas Deus est, quique de abundantia spiritus religiosi, quo ipsam imbutum esse oportet, etiam in populum dispensare debet, eo magis obstrictum esse liquet? planeque Canonicum, qui pluribus adhuc titulis: et vinculo muneris et alimenti lucro, et vocationis impulsu, et foundationis debito, et formula juris: *beneficium datur propter officium*, et praescripto conscientiae: *absentes non faciunt fructus suos*; — verbo, status proprietate ad cultum divinum, pensumque ea ratione proprie dictum *canonicum* devincitur?

Inde dictae in jure canonico *Praesentiae*; inde distributiones quotidianae; inde officia singulis fere hebdomadis diebusque adhaerentia; inde jussae deductiones mercedis ad incuriae gradum, subtractiones proventuum, distributionum multa; inde contentio legum ad satisfaciendum muneribus; causis absentiae non nisi legitimis, aut corporali infirmitate, aut Ecclesiae utilitate, aut summi Imperantis negotiis patriaeque obsequiis exceptis.

Quem itaque nunc Tibi, venerabilis ac charissime Frater, indicavi locum, statum officiorum Tibi assignat *in choro*, et quidem in choro Ecclesiae, in qua omnia, quae conspicis, tacite magnalia Dei loquuntur: pavementum, quod tot piorum et Sanctorum ossa tegit, — parietes antiquissimae sacris et votivis picturis ornatae; arae sacris lipsanis graves etc. haec et alia divinam hic potentiam, providentiam et misericordiam tam mire

depraedicant, ut hic vere insignis domus Dei et porta coeli habeatur, in qua pie et ardentem Deum adores, remque coelestem, qui spargenda a Te Evangelii semina foecundet, assidua oratione efflagites!

En alternum muneri Tui locum — in sacro suggestu, in longe spectatissimam hanc divi Viti cathedra, quae supra alias eminet, *magistra, materque* caeterarum regni nuncupata! 4) Personat ea toto haereseos Hussiticae tempore nihil aliud, nisi catholicum; et ubi caeteros Hussii erroribus obtemperarunt, haec sola Deo protegente impolluta permansit, attollens vocem suam ut tubam, et annuntians Hussitis, Calixtinis, Pikarditis etc. falsa dogmata et scelera eorum.

Verantamen hic locus non est, fidei semper illibatae gloriam et decorem multis commemorandi, qua sancta Pragensis Metrop. Ecclesia semper effulsit; quippe quae maximis in fide divina ab heterodoxis agitata tumultibus et pressuris, decumanis vexata impiorum procellis, non minus in fide sacra Romano-Catholica et Apostolica cum invicta constantia inexpugnabilis nunquam non persistit, quam etiam in fidelitate sua erga legitimos Principes, augustissimos Caesares, Reges suos haereditarios, quasi caulis Marpesia in fluctuum violentis assultibus duravit inconcussa.

Id ipsum testatum facit et perspicuae eloquitur augustissimus Imperator et Rex *Ferdinandus I.*, qui quotiescunque ad Praelatos et Canonicos literas daret, singulis bene vicibus huiusmodi eximiis usus est titulis: *Deo, Ecclesiae, et Nobis semper fidelibus, devotis, dilectis* etc. 5) *In obedientia et fidelitate Sedis Apostolicae et Nostrae constantissime perseverantibus* etc. 6) *Nobis in fidei integritate et constantia perspectis et probatis* etc. 7) — In literis vero ad summum Pontificem *Paulum IV.* instaurandae archiepiscopalis sedis Pragensis causa datis, inter alia de Praelatis et Canonicis id magnum assernit: *Viros fuisse semper in retinenda et defendenda Religione orthodoxa summae integritatis et constantiae; perque illos stetisse, quod catholica Religio et Romanae Sedis observantia non fuerit e regno eliminata et extincta penitus* etc. 8)

4) Carol. IV. 5) Dat. Lincii 1530. die 6. Nov. 6) Dat. Viennae 1534. die 8. Mart. 7) Dat. Ratisbonae 1545. die 18. Aug. 8) Dat. Pragae ad Paulum IV. 1558. die 15. Novemb.

Magnum sane encomium! atque eo majus, quod a tanti nominis judicijque Principe, Rege, Imperatore provenerit!

Ut vero et Tu, Candidate dignissime, encomio hoc celebratam s. Metrop. Pragensis Ecclesiae, semperque fidelis Capituli gloriam et honorem, quantum in te est, una sustineas, partes Ecclesiasticis in hac principis regni nostri Basilicae cathedra implere adnitaris ad exemplum antecessorum e Capituli gremio, verbi Dei praeconum, eloquentia, eruditione et sanctitate conspicuorum. Horum itaque sequere vestigia; in his enim, et maxime in inclyto Sacramenti poenitentiae Protomartyre, *divo Joanne Nepomuceno*, Sodali olim nostro, nunc Intercessore potentissimo apud Deum, *vera praeconum sacrorum perfectio infulsit et religio.*⁹⁾ Hunc et illos consecrando praedicabis *Jesum crucifixum*, coelestemque Ejus doctrinam, quae divina dogmatum suorum origine conspicua, immutata, semper sibi constans, et integra terrarum gentes in viam ad aeternam animarum salutem dirigit certam et nullibi fallentem; — praedicabis doctrinam christiano-catholicam ita, ut in dogmatibus ac praeceptis Ecclesiae Petro-apostolicae exponendis et demonstrandis totus verseris, ac ejusdem auctoritate nisus, ultra Ecclesiam sapere non audeas. Est enim haec Ecclesia, adserente Apostolo, *columna et firmamentum veritatis*¹⁰⁾, quam Idem ille, *qui est Via, Veritas et Vita*¹¹⁾, Ipse aeternus Dei Filius in terris instituerat, promittens Apostolis Suis Spiritum Sanctum Paraclitum, praesidiumque Suum et auxilium usque ad consummationem saeculi¹²⁾, quo nulli obnoxia sit errori, atque tam firma et stabilis perduret, ut *adversus eam inferi portae nullo tempore praevalcant.*¹³⁾

Praedica igitur doctrinam unius, sanctae, catholicae, Petro-apostolicae Ecclesiae, sive Christi doctrinam, quae ex densissima mentium caligine veritatem provocavit, mortis metum asperum fugavit, generosumque libidinis contemptum pectoribus inseruit, fluxam et inanem opum terrestrium voluptatem ex una, aeternam vero prohibitis et innocentiae mercedem ex altera parte ostendens; — *Jesu Christi* doctrinam praedica, quae bono cuique benignissima praebet solatia, quin et mentem conscientia mali sauciam sanat, aperiens impenetrabilia illa mundi moralis

9) Kempensis lib. I. c. 18. 10) 1. Tim. 3, 15. 11) Joan. 14, 6. 12) Matth. 28, 20. 13) Matth. 16, 18.

arcana, mortalium sagacissimis adeo occulta, ut viam ad vitam illam spiritualem, cujus tanta cupidine flagrabant, invenire et agnoscere nullatenus valuisent; — *Religionem* praedica, quae Patris aeterni e sinu a Filio Suo Consubstantiali terris illata, sola cunctas vitae nebulas disjicit, aenigmata solvit, veram salutis viam commonstrat, sola parietem intergerinum peccatorem a Numine divino arcenstem disturbat, unionem cum Summo Bono non tantum promittit, sed et re ipsa operatur et efficit, viventem solatur, morientem reconciliat, vitamque immortalem praestat, aut sicut s. Augustinus fidem catholicam depingit: *quae peccatores homines salvat, coecos illuminat, infirmos curat, fidos justificat, poenitentes reparat, justos augmentat, martyres coronat, virgines et viduas et conjugales casto pudore conservat, clericos ordinat, sacerdotes consecrat, in aeterna haereditate cum sanctis Angelis collocat.* ¹⁴⁾

Memineris vero simul, Frater charissime, Te in primo sacrae eloquentiae loco constitutum iri; oratoris itaque partes imple pari vi eloquendi. Metropolis pluribus titulis eminens, incolae ejus altioribus praediti facultatibus hoc confluentes, dicendi gravitatem et copiam exigere videntur majorem; dicente Paulo: *Sapientiam loquimur cum sapientibus.* ¹⁵⁾ Comparent pariter saepenumero alieni a fide nostra, complectere eos brachiis appertis, quae sunt: scientia et charitas. Etenim si unquam, hodie potissimum a sapienti et prudenti praecone verbi divini plurimum pendere, neque ullum literarum genus Evangelio Jesu Christi prodesse magis illo, quo tuta praestentur dogmata, et frigidus ille torpor in rebus religionem spectantibus, quem Indifferentismum dicimus, longe propulsetur, quis non videat?

Brevi esto orator, quo electa auditorum multitudo omnis generis et conditionis permultum moveatur animis, quo cuncti peractis divinis e templo egrediantur meliora sapientes, ut sono vocis Tuae evanescente, sanctimonia dictionis Tuae in cordibus et animis persistat.

Verum sis orator non verbo solum, sed et opere, laude fidei ac virtutis, utriusque exercitio, speciminibus et exemplis; — Canonicus nomine et omine, vitae canonicae amans, dignum Collegii Metropolitani membrum in hujus inclytae Ecclesiae emolumentum et gaudium no-

14) Serm. de Trinit. 384. cap. 4. 15) 1 Cor. 2, 6.

strum, atque in gaudium et solamen *Reverendissimi ac Celsissimi Boëmorum Antistitis, Principis-Archiepiscopi Aloysii Josephi*, cui vitam, cui incolumitatem, regimenque diuturnum bene precabaris. Faxit Numen Optimum, ut uberrimos sacri moderaminis sui percipiat fructus Pastor vigilantissimus! Cujus sollicitudo et avertit pericula et damna reparat, Cujus mansuetudo probos retinet, et revocat malos; Cujus exemplum currentes incitat, accenditque fatiscentes; nihil exagerravero, si hoc sub Archipraesule beatissimam nos tenere conditionem dixero.

Fac igitur, ut paternis Ejus studiis, favore ac benevolentia dignum Te reddas; fac pro indole Tua plane affabili; per quam subjectorum Tibi animos omnes conciliasti adeo, ut Te amicum et patrem diligerent, et vocitarent, ut fratrem Te exhibeas inter nos confratres, praebentes mutua signa integritatis non corruptae, charitatis non fictae, urbanitatis non dolosae; fac denique pro gratae mentis Tuae propensione, quam erga omnes, a quibus beneficii quidpiam accepisti, verbis factisque soles demonstrare, ut suffragationum nostrarum sis memor, attendens, ne Tui ad nos evocatio unquam scribatur in pulvere.

Accede jam, Venerabilis ac Praecellens Domine Candidate! ut amplissimo Praelatorum et Canonicorum coetui Te inseram. Praesta praestanda, et ordinis Tui cape in signia, de quibus Tibi nobiscum boni omnes gratulantur. Dixi.

Zpráva.

Neydůstognějšj pan Arcibiskup, Knížecj Milost, ráčil téhož nově zvoleného pana kanovníka, dne 4 ho Listopadu, za svého konsistornjho radu vyvoliti; a přigul k cjlí tomu w arcibiskupské kapli své, u přjstogjčjch svědků, wysoce důstogněho světjcjho pana biskupa Pražského a konsistornjho přésesa, Františka Tippmanna, a wysoce důstogněho kanovníka a konsistornjho rady pana Petra Kregčjho, od něho obyčegnuu přjsahu.

Životopisové

w přítomném století zemřelých spoluaudiv theologicke fakulty na universitě Pražské.

Od

Det. Maximiliana Kav. Millanera.

cjs. král. rady, professora pastorálky, emerit. rektora universj.

(Pokračovánj.)

XL. Ditrich Petr Josef Wáclaw. Narozen 7. Dubna 1767 we Skalici na Aupě w Králověhradecku, byl již w dewátém roku věku svého od otce, djlem hospodářstwj, djlem obchodnictwj w plátně se zanášegjeho, Pilnikowskému, we zvláštnj powěsti stogjcjnu učiteli. Šmidowi, odewzdan, aby se přede všjw německé řeči učil. R. 1773 nawštjw w Otcem swým Morawu, uведен pak do Trutnowa, po 3 měsčjch do Bydžowa, a konečně co čekanec řádu towaryšstwa Ježjšowa do Giřjuského semináře, kdež po 3 léta studowal. Po wyzdwiženj téhož dostal se do Braunowa; musel však již w přjštjm roce skrze wpád Pruské tlupy se vzdáliti, a dokonat humaniora w Brně; filosofická studia, s obdrženjm magisterium z týchže, w Holomanci. O wánocjch 1783 obdržel w Hradci Králové, co čekanec světskoduchownjho stawu, nižšj poswěcenj. W podzimku 1784 wstaupil do Pražského semináře, kdež skoro tři léta žil, a pak, k wyššjmu wzdělánj w sokratické methodě, do Wjdně odeslán gest. Roku 1787 obdržew po swém návratu w Chrasti wyššjho poswěcenj, přinesl w Srpnu t. r. slawnau prwnj oběť w témže kostele, w němž někdy pokřtěn byl. Několik neděl na to powolan do Prahy, aby w generálnjm seminári mjsto préfekta přewzal, za něgž mezi tjm zwolen byl. A však již 5. Dubna 1788 obdržel faru Kostomlaty w Litoměřické diécesj, již hned nastaupil. Po gedenácti měsčjch byl opět přjčinan svého přjkladného a chwalebneho chowánj na wynospěgšj w Hrubém Bezně w Boleslawsku přesazen, kdež až do 25. Ledna 1805 setrwal, obdržew r. 1794 hodnost a titul děkana, r. 1795 auřad biskupského okraskowého wikáře, a r. 1799 čestné kanownictwj při Wyšehradském kollegiatnjm kostele. Dle své žádosti, zakládagcj se na tenkrát powstalau, uozděgi částečně opět odstraněnu, a

protož také po celý čas života jeho pozdřovanu ižko-
myslnost, byl 4. Prosince 1800 za sjedlnjho kanownjka
při témž chrámu zvolen, kteraužto přebendu ku konci Ledna
1801 přewzal. Po složených přjenných zkauškách ze
wšech předmětůw bohoslownjch, gsa oswobozen od přede-
psané disputacj, byl 10. Srpna 1802 na hodnost dok-
torstwj w bohoslownj powýšen. Na zimu r. 1803 ob-
držel weřegnuu řádnau stolicu učitelskuu wšeořecněho
křesťansko — náboženského a cjrkewnjho děgepisu s
patrologij, vlastenského cjrkewnjho a bohosloweckého
literárnjho děgepisu, ku kteréžto stolicu se giž, gsa
prefektem w semináři, připravowal, a giž pak až do
swé smrti se zvláštnjm ohledem na dogmatiku chwalitebně
zastával. Při tom swěřen mu též auřad č. k. censorsa
bohoslownjch a českých spisů. W témž roce, gakož i
podruhě 1822 spravowal děkanstwj theologické fakulty.
Za skutečného duchownjho radu p. knjžete biskupa Kur-
ského a spolu Wyšehradského kollegiatnjho probosťa, hrá-
běte Boul-S'chanensteina byl r. 1813 gmenován. R.
1815 přednášel kromě swého vlastnjho předmětu též pa-
storálnj nawedenj w německé řeči mjsto giného. R. 1821 k
gmeninám geho wěnowali mu chowanci geho tištěnau českau
báseň: Hlas w dč uosti, kteráž na weđer w sjni geho s
prowázenjm hudby se odzpjwala. Ku společnosti české-
ho vlastenského Museum přistaupil hned při zřjzenj gěgj
w roce 1822, s prohlášenjm se k ročnjm přjspěwkům.
Co spisowatel wydal mimo dole uwedené také několik
menšjch pracj, k. př. r. 1794 sedm duchownjch pjsnj,
pozděgi předmawu k wydánj swého starého překlada
knihy sw. Chrysostoma o powstánj padlého, — mnoho giných
pracj, gichž opětně wydánj poznamenánjmj opatřil, u př.
r. 1818 českau cjrkewnj kroniku utraquisty Bohuslawu
Bilegowského, pode gménem Skalického, od swé ot-
činy odwozeného; r. 1821 pod gmenem geho wydánj
spis S. Eusebii Hieronymi de viris illustribus, gakož pro-
dromus vasti operis, kterážto kniha capita selecta scriptorū
ad historiam universae ecclesiae christianae spectantia
obsahowati měla, wšak ale newyšla; konečně r. 1822
deset českých kázanj Tomáše Baworowského o pokánj pode
gménem *Kljče*, dle swého německého Dittrich utwořeného;
taktěž téhož „Zrcadlo blahoslaveného žiwota — Wýklad
na weliký pátek — Kázanj na Ewangeliu, kteréž se
ře na Boží Tělo.“

Veštj práce geho gsau následugjej :

1) Žiwot a učenj Pána našeho Jezjše Krista, 835 stran w 8. s částkau swého žiwotopisu w předmluwě. Inj wydánj 1793, druhé 1809.

2) Series praepositorum collegiatae Ecclesiae SS. Apost. Petri et Pauli in castro Wyšehrad ad Pragam : cum succincta ejusdem Ecclesiae et Capituli historia. 1802. 1 djl w 4.

3) Zákon Pána Jezjše Krista, 1823. 364 stran w 4.

Byw náhodau přewržen w kočáru na swé cestě w podzimnjch prázdninách r. 1803, ačkoliw se hned do Prahy nawrátil, roznemohl se na dáwiwau auplawici a zemřel neočekáwaně po krátké nemoci ua ochrlenj plje 26. Zářj 1823. w 61. roce swého wždy činného a užitečného žitj. Tělo geho pochowáno w četném průvodu geho býwalých záků, společnjků a přátel na východogijnu straně Wyšehradského kollegiátunjo chrámu, kdež náhrobek z černého mramoru následugjej nápis ob-
sahuge.

Piae Memoriae.

Rasmus. Doctissimus. Eximius. Et. Spectabilis

D. D. Jos. Pet. Wen. Dittrich.

Bohem. Skalicensis. Canonic. Residen. Wyšehrad. Artium. Liberal. Philoso. Et. Theol. Doctor. In Universit. Ferd. Historiae. Ecc. C. Reg. P. O. Professor. Libror. Theolog. C. R. Censor. A. 1806. Et. 1822. Theol. Facult. Decanus. Celsissi. Ac. Rssimi. D. D. Car. Rudol. Princ. Epi. Curiensis. Consiliarius. In. Spirit. Inful. Societat. Musei Bohe. Membrum. Act. Emerit. Decan. Magnobez-
nen. Vicarius. For. District. Boleslaviensis.

Obiit

Die VI. Cal. Octobris.

Sapientiam Viri istivs referet gens ;

LaVDes enarrabit eCClesia.

Nad tjm nacházj se též geho znak, zawjragjej w sobě na hoře wikářský klobauk, pod njm pastýřskau hůl a infulu, w štjtu latinské D.

XLI. *Hirule Antonjn.* Narodil se w Kroměžři na Morawě 9. Srpna 1759, a wstaupil giž co ginoch do tehdegšjho cisterciáckého řádu we Welehradě na Morawě. Filosofická studia odbyl w Holomanej, kdež i také magisterium z nich obdržel; theologická dokonal w knžě-

ejm arcibiskupském bohobsloweckém učilišti u sw. Wog-
těcha w Královém dvoře co konviktiář w tehďáž stáwagj-
cý, česko-morawskému cisterciackému řádu náležejcí praž-
ské kolegi u sw. Bernarda, (nyněgěj c. k. administracj
státnjch statků,) na kněžstwo byl wyswěcen 11. Zářj 1784.
Po wyzdwiženj téhož kláštera wstoupil do swětskodu-
chowňho stawu; wykonaw předepsané přjsné zkaušky
podrobil se 30. Čerwna 1786 slawné inauguraľnj dispü-
taej. Brzo na to ustanowen za katecheta na djwěj škole
u Uršuljek w Praze, w kterémžto auřadě pilnostj a
schopnostj zwlášťe wynikage, 18. Kwětna 1790 we
welké Karoljnské sjni k hodnosti doktora theologie
dospěl. Pozděgi stal se Litoměřickým biskupským no-
tářem, synodáľnjm examinátorem, kráľowským, kanownjkem,
konsistornjm radau, školdozorcem, direktorem tamnjch
bohobslownjch dićcesalnjch učilišť, a rektorem biskupské-
ho alumnátu. Požjwage zwlášťnj přjzně Geho knjžecj
Milosti Pražského Arcibiskupa Wáclawa Leopolda Chlum-
čanského z Přestawlk a Chlumčau p. i. obdržel brzo
po přesazenj Geho Knjžecj Milosti z Litoměřické biskup-
ské na Pražskau arcibiskupskau stolicj, 20. Kwětna 1815
děkanstwj při kapitole kollegiatnjho chrámu u SS. Koz-
my a Damiana w Staré Boleslawi; gehož ochranstwj po-
wždy Pražským arcibiskupům přináležj; a poněwadž
prébenda tato s osobnjm přebýwáňjm spogena není, žil
od těch dob w Praze. Zde učiněn nápotom insulowa-
ným přelátem, skutečným Pražským arcibiskupským kon-
sistornjm radau, kanceljřem, kancelárským direktorem,
konsistornjm archiwářem a inspektorem knjžecjho arcibi-
skupského alumnátu. Theologická fakulta zwolila ho přd
rok 1817 za děkana, gakož i za mjestoseniora, a w tom
ohledu co přjsedecjho akademického senátu. Zemřel;
zastáwage gmenowané hodnosti a auřady, na zapáľenj
žaludka 16. Ledna 1824 w 65 roce wěku swěho. Tělo
geho odwezeno do Staré Boleslawi, a na taměgějm hřbi-
towě pochowanó gest. On sám sice newydaľ žádných
spisů tiskem; wěnowán byl mu však následujcej, genž
spolu bližšj známost gehu zásluh o wzděľáňj magetnostj
k Staroboleslawskému děkanstwj přináležejcejch podává:
„Geographische Ortsbestimmung von Altbauzlau, nebst
topographischer Beschreibung des Gutes gleichen Namens.
Von Cassian Halaška.“

(Pokračowánj.)

O uctěnj ostatků swatých.

(W. Sion 1839. N. 99.)

Gakkoli w časopisu tomto krásné a různé pogaďnáj o Ostatcích swatých a uctě gich se giž nacházj: předce mám za to, že uctěnj o nich ze srdce gednoho z knjzat ejrkewnjch plynaučj a w mocné důraznosti progewené, w témže časopise právem mjsto swé zaujme, obzvláštně w čase nyněgšjch přjhodné, kde protestantě na náměstjch, kde snad před časy ke cti Swatým katolické sochy stáwaly, wjězným spisowatelům swým s hluchými, katolické uctě podobnými slawnostmi nákladné sochy pozůstawuj.

Wysoce důstogný pán, biskup Rodezský (we francuzském departementu Aweyronu, w poleduj to Francii) wyžádal sobě od Swatosti Papežské sw. ostatků z katakomb řjmských. I obdržel ostatky swatého Artemona. Načež dne 25. března r. 1839 rozeslal po okrsku swém list pastýřský, z něhož wzácná tato slowa uwedena budte:

„Právě ten, genž antrpně se usmjwá, spatřiw, gakeže pobožný wěřej pozůstanky některého Apoštola nab Mučednjka cťj: s počtu u hrobu pochybnůstkáře, u hrobu sebebige na kolena klesá. Či gme newiděli za časů neyposledněgšjch, kdy se zhola ničemu newěřilo, kterak zástupy pautnjkůw k popeli Jana Jakuba Rousseau *) wju přikládali, a k náhrobku geho s tau sláwau, s tau wraucnostj se hrnuli, s gakowau my sliby plniti se snažjme? Nespatřili gme, kterak zvláštnj gacjsi ctitelové Voltairowi o některé hadžjky po něm pozůstalé se hašterili, a pra za nic něstogjej nádobj z domu geho za náramný penjz kupowali? A giž-li pak toho alespoň času welicj duchowé naši maudřegi si počjnagj? Byloliž pak kdy widěti, aby se we ctěnj welikých mužčw, aneb kohož za takowého magj, až toli bez obrany ku zbožňowánj gich a ku klaněnj, se gim wystupowalo? Že čemus wěřiti, čemus se klaněti třeba, toť tedy i neyopowážliwěgšj důwtipnjkowé na gewo dāwagj. A od té chwjle, co se neuměgj wjce kořiti Bohu, spatřogeš ge, hrdé tyto duchy, na kolena padati před lidmi! A pro Boha mého! před gakými to lidmi? I gakyčto naučej mrawnjch ke zdokonalenj sebe můž sobě sebrati člowěk

*) Dne 27. Čerwna 1839 držela se w Genfu sláwa na počtu Rousseauowi. K obrazu geho uwedeno 2000 wystrogených djtek. U wečer město oswětleno, hudba a ohňowý strog slawnost wywyšowaly.

z života gich? Z nich polowice gedna sawwěké swé kazila spisý gedem napuštěnými: druhá prolila potoky krwe a slzi. Wšak což z toho? Musegjt musitelně stawěti se památnjkowé, wrcholi swými až k nebesám sáhagjce, aby prach a popel hrdin kryli, genž metlami byli ku trýzněnj národůw! A — ó hanba a potupa rauhawá! — chrámy se musegjt wzdehláwati, aby chowali pozůstatky mudrákůw, genž učenj o mrawjch rušili, náboženstwjt tupili, ústawy vlastenecké pomlouwau špinili; ohawné, prawjm ostatky, těch, gežby pohanský Řjm we duech swé ctnosti, swé sláwy na poprawu byl wlekl; teh-dáž, kdy neporošitelný Kato obludu onu mudráckau, z Řecka do pochybowánj zblázněného, na břeh Italie wychrlenau, za pomezj swé swobodné obce zpátky wypuditi da! — A tak mudrcowé wy, ráčjte-liž pak kdys nábožné sprostnosti wjry našj a cirkewnjeh obyčegůw našich čehos maličko prominauti? Pocta k počtě, tážeme my se, neplatj-liž, kdo ctnost w uctiwosti má, tolik co onen, genž náruživostem se kořj? Ostatky k ostatkům, nezasluhoge-liž pak popel umučěného pro prawdu tolik počty, co popel newěrce, genž tjm tráwil žiwot, že prawdu potapowal? A nerowný počet k nerownému, zdaliž nenj to wěc rozumněgšj, wjru se čtrnáctým stoletjm i se všemi stoletjmi zachowáwati: než bezbožný onen wěk křjsiti z mrtwých, nad gehož, žel že přepozdnjm, pohřhem, weškerý swět radostným zaplesal zwukem?

A i wy mužowé uměnj, genž tolik nocj bdjce obě-tujete, a tolik potu wyléwáte, abyste zhjrký waše přj-rodnoj ohohatili, abyste waše preyštěniný, waše kápaniny, waše hmyzy uspořádali, gednotliwěcký tyto co poswátné poklady ošetrugjce: dowoljte-liž wy nám, abychom kosti swatých našich chowagjce, gim některakau cenu příklá-dati směli? A smjme-liž pak ctihodným těmto předmě-tům lasku swau a šetrnost wěnowati, zlosti wašj nie ne-popuzugjce, a ausměškú wašich neprobuzugjce? Wyť pak hory doly prorýwáte, až do neyskrytěgšjch wnitřnostj ze-mě se dokopáwáte, byste počet wrstew gegjch poznali, byste z nich pozůstatky, gakýchsi pokroků zašlých pra-swětdů wydobyli, a snad i častěgi sobě z těchto zwě-dawých pátránj o některý důklad wjce pro newěru swau sebrali! Ay tedy, ptejtež se této spekliny, wyslýcheyte trosky tyto! Což odpowědj wám? Daufáte-liž, že řeči nabudau, by wám o stwořenj swěta a o welikých pře-wratech země zprawu daly?

O! pogďtež raděgi k nádobě této poswátne, gegžto mramorowé plosky celowanjm nábožných tisjcu wyljbané gsau! Kostj těch, prachu toho se tažte a gistiěgšj odpowědi podá wám! Patřtež na nohy tyto; pohybowalyť se, aby skljčenému co neyrychlegi ku pomoci přispěly! Patřte na ruce tyto: neustályť dobrodinj udělugjce! Patřte na ústa tato: hlásalať swětu slovo mjru a spásy, a otewřela se poslednjkráte, aby se modlila, odpustila, žehnala! Pozorugtež srdce toto, kteréž gakkoli w prach gest rozpadlé, geště láskau tlauci se zdá, láskau k Bohu swému, láskau k bratřjm! — a posmjweytež pak se, smjte-li, pociě, kteréž takowé lidstwu předkládá wzory, a gim tolik wýmluwná naučenj podává!*

Ku konci obnowuge wrchnj pastýř tento stará nartizenj, kteréž proti zlému užjwánj ostatků swatých wydána gsau.

Západnj Slowané a literatura česká,*)

Podiwný to úkaz našeho oswjceného wěku, že Anglicko, Francauzy, ano i samo Německo spráwněgšjch má wědomostj statistických a národopisných o východnj a západnj Indii, ba i o centralnj Africe, nežli o středu, o srdci našeho djlu swěta, w Čechách, na Morawě, w Slezsku a w půlnočnjch Uhřjch západnjini Slowany osjdleném. Křiwe, směšné a nadto zlomyslné úsudky o těchto národech z nowěgšjch cestapisů a geografických kněh zde nwáděti, byloby zcela zhytečné, gešto spisů takýchto u hogném wýbornu stáwá. I o wěci samé nikdy bychom zagisté nebyli wlowili, kdyby čjm dál tjm hustěgi, a gelikož se mu nikde odporu nekladlo, tjm s wějšj drzostj sobě počjnagjoj klamstwo se swými smutnými následky tělesnému i duchownjmu blahu oněch tíchých národů záhubau nehrozilo!

*) Pod tjnto nápisem wyšel w německých „Wšeobecných Nowinách Augšpurských (we přjloze k čjslu 278 od 5. řjgna 1839) welmi důležitý článek, gegž pro wějšj rozšřenj obsažených w něm prawd tuto w překlady českém čtenářum našim podávámé. Gednát o předsudcích, s nimiž geště napořád ctitel materského gazyka we vlasti českoslowanské co bogowati má; gef pak nám zwlášť proto welewjtaný a pamětihodný, že byl wyšel w časopise, kterýž po weškerých zemjch, kde německy se mluwj, ze všech neyslowutněgšj guéno a neyčtetněgšj čtenářstwo má.) — Wzat gest překlad tento „z Kwětů,“ časopisu u J. H. Pospěšila wycházegjeho.

Počet slowanských obyvatelů w Cechách, na Morawě w rakauském Slezesku a w půlnočních Uhřích, s nepatrnými odstíny českým gazykem mluvějch, daleko sahá přes *osm* millionů, a přigmeme-li, že jeden million z nich, což owšem maximum přewyšuge, w německé řeči tau měrau se zdokonalil, aby německé knize mravného anebo wědeckého obsahu mohl porozuměti, tedy neyméně *sedm* millionů lidj geště wybývá, genž k dušewnjmu a technickému sebe vzdělánj žádného giného nemagj prostředku mimo stwořitelem sobě propůgčené austrojj, — mimo *řeč mateřskou*. Wjdná rakauská vláda, zvláště na počátku tohoto stoletj to nahljžegje a na mysl uwažugje, vydala nemalý počet blahoděgných rozkazů, gimíž se správcowé duchownj, učitelé, lékařowé a auřednej českých zemj k nabytj dokonale známosti gazyka českého zawazugj, aby se takto užitek slowanských poddaných tjm wjce ožiwil. *) A progewugeť se zagisté giž i blahoděgné působenj těchto neyvyšších rozkazů na mravnost a materialnj blaho národa, a práwě w těchto rozkazech zakládaj se i kořeny nové, utěšeně zkwjtagj-oj literatury české. A však překážka zvláštijnho, w dušewnj historii gediného—to druhu hrozj záhubnými bauřemi a smrtelnými ranami této swjzj literárnj haluzi. Geť to *sočiwoť a rozhořčenost západnj Ewropy proti weliké východnj řjši slowanské*, a z toho wynikagj-ej *zlomyslné* nwažowánj a posuzowánj wšeho, co slowanské gest. Auglické, francauzské a německé dennjky wybjzegj ku křižáckým taženjm proti Slowanřtwu. Wždyť pak každý nepogatý čtenář zanewřjti musj na gměno Slowan, čte-li dopisné články, w nichžto n. p. stogj: „Tjm se nám o dobrý krok přibližuge uskutečněnj oně strašné (slowanské) wšerjše, w njžto naskrz gedna panowati bude mjra a wáha, gedna celnj saustawa, gedna řeč, gedno pohodlj, a však i naskrze gedna ospalost dušewnj, gedno otroctwj.“ (Wšeobecné nowiny od 6. Srpna, článek: Prusko.) Ano i mjrumilowného rakauského občan, genž dotnd swau pozornost na procitugj-ej literatura českau byl ohrátil, aneb dokonce i péro swé gj byl oběťowal, nad mjru nelibě musj to dotknauti, dozwydál-li se z druhého pruského článku Wšeob. Nowin (od 5. Srpna 1839), „že gakéhosi *tagného* slowanského spolčenj we způsobě *swobodného* towaryšřtwu stává, genž pod

*) Ó by se gen zachowali!

mocnou ochranou k pewnému směruje cili. Towaryšstvo to“ — píše dopisowatel berlínský — „má prý velikých prostředků, w mnohých zemích i přátely, a skoro všude vyslance, geuž gistým národujm nášjm, kmenným malichernostem, ba i křivému světoobčanstwu (kosmopolitismu) ljhotej, a takto rozšjřenj swých náhledů všude usnadňuj. Wšem kmenům a národům (tak znj gegich wyznánj wjry) nastane gedna vláda, gedn gich bude spravowati zákon, gedno gich dušewně bude spogowati náboženstwj.“

Polowice obywatelů cjsařstw j rakauského sestává ze samých Slowanů; gsautě to tišj a však rozumowého vzdělánj naneywejš potřebnj lidé. Uwážj-li bogácnyj ponekud čtenář práwě uwedená slowa, bude zagisté hledět zapřiti dosawádnj náklonnost ku kmenowcům swým a k literatuře gazyka mateřského, aby gmjn nebyl za podezřelého Slawomila, rozšřrowatele aneho přjznuwce kmenowé malichernosti. A nenjť wěru mnoho k tomu potřebj, weliký djl českého čtenářstwa, ano i mnohého slowanského učence, geuž z auřadnjch aneho rodinných ohledů přjliš opatrným býti se naučil, od vzděláwánj kmenowců swých odstrašiti. Českému spisowateli nekwestau žádně laury, žádná peněžitá odplata neodměňuje snaženj geho: tolika pocit *surchowaně potřebného vzdělánj lidu* musj péro geho řjdi; pakli ale křiwý úsudek a nwozowánj w politické podezřenj čistě wědomj toto mu otráwj, pak odhodj s newolj péro a zanechá lid i řeč losům — průmyslowé nicosti a intelektuálnjmu kališti.

Ostatně možno, ba i wjře podobno, že se leckterému ruskému patriotu o ruské powšechně monarchii snjwá, — ano že i mezi nerskými Slowany takowj snitelé mjsj se nacházegj: a však tolika nedužiwé politické snářstwo může we mhlawých obrazjch *takýchto* suň hrozjcej metlo skutečnosti widěti. Nenjť wěru ewropegského národa, kterýby po změně swého politického stawu *méně* taužil, jako kmen západnjch Slowanů rakauských; *cizj, ano ledwa pochopitelná gest národu tomuto myšlénka, žeby vláda, zákon, náboženstwj změniti se mohlo*; a měli-li bychom u takowéhoto giž lidu rewolučnjch myšlének hledati a gich následků se obáwati! Gaká medle auzkost by se nás musila zmocniti, pomysljme-li na dautnagjej giskry w Anglicku, Francouzsku, Italii a Německu, kdežto se politická nespokogenost k oné we slowanských zemjch zagisté má co 10:1! Ne, nikoliw s auzkostj a

báznj, nýbrž s radostným saucitem uvažowati bude o-
swjcený lidumil, budiž on Němce, Francouz aneb Slo-
wan, probuzenj se literatury západnjch Slowanů, co
známku wzkrjšeného dušewnjho žiwota těchto národů,
wida že se takto negen swatá powinnost lidskosti napl-
ňuje, nýbrž i *mrawnj szla Rakauska u weliké mjře
wywysuge*. Pod ochranau Rakauska wywigj se druhý
slowanský žiwel literatury a wzdělanosti, kterýž co in-
tellekturnj mocrnost, naproti wzdělánj ruskému, pewně
na rakauské žezlo se upjną, a tragický osud sausednjho
skoro wyhybnulého králowstwj před očima mage, swémjr-
né zákony, swau řeč a náboženstwj před welikým slau-
čenjm s cizjm hubiwým žiwlem srdatě a wěrně chrá-
niti bude.

Překwapugjgj gsautě wýpadky wědeckého snaženj
Slowanů západnjch, w několika desjtiletjch, skoro bez
powšjmnutj literárnjho swěta západoewropského, láskau
k národu a vlasti w blahotinné tichosti na swětlo wyslé.
Gestiť to nad mjru potěšitelné, — gelikož to o žiwém
směru literárnjho snaženj swědčj, — že se we wědách na
praktický žiwot wplýwagjgjch neywětšj pokroky učinily.
Přjrodopisné, na uměnj, řemesla a wěcnaté wzdělánj ná-
rodnj wztahugjgj se spisy *Preslowy, Smetanowy, Amer-
lingowy, Filcigowy, Sedlčkowj, Jungmannowy, Šád-
kowj* a g. postačitelným gsau nám důkazem, že snaženj,
zlepšiti materialnj staw lidu slowanského, gediným
gest podnětem, tolik wýtečnjch mužů západnjho Slowanstwa
k literárnj činnosti powzbuzugjgj. *Jungmannůw* welkolepý
slownjk, který co do praktické důkladnosti, hlubokosti a
obšjrnosti filologického skaumánj, sotwa druhým podobným
djlem giného ewropského gazyka překonán bude, pak
Šafařjkowo mistrné djlo: „Slowanské starožitnosti,“ tyto
obě hlawnj ozdoby literatury české, w běhu poslednjch
let na swětlo wysly.

Plody nowěgšj české belletristiky uvažowati, ne-
náležj do ohoru těchto listů; běžně wšak podotknauti mu-
sime, že, ačkoliw se gednotliwé třpytiwé poklady w nj na-
cházegj, nionéně wyslé přjsně wědecké spisy ryzostj a
rozsahem swým gi překonáwagj. — Chuť wšak k čjtánj spi-
sů belletristických stále se zmáhá, a střednj řjdy mezi Če-
chy, Morawany a Slowáky chápagj se w radostném úžasu
kněh, gichžto obsah i sličná zewnitřnj forma tak mocrně
k sobě wábj. Mužowé, genž před desjti lety ani zdánj
neměli, žeby gakého spisowného českého gazyka stáwalo,

uňj se těmto spisům k vůli česky, a stávajj se často horliwými učiteli české literatury. Neypotěšitelněgi působj takowěto spisy na krásné pohlawj. Panj, neomámené politickými motaninami, nadto gemněgšjím citem nadané, a mrawnj ano náboženskau potřebnost gazyka mateřského srdcem chápagicj, přidržujj se, pakli se gen o řeči a osudu gegjm poučily, s radostnou horliwostí strany zastupitelů literatury. Spisowatelky, gako wysoce zaslawžilá *Magd. Rettigowá*, gemno – a hlubokocitná klášternj panna *Maria Antonia* a záhy zesnulá básnjřka *Tichá* ozdobugj giž garnj wě nec literatury české.

České časopisectwo zaujmná důstogné mjsto a činj zadost powolanj swému wo vyššjím smyslu. Gest austrogjm wědy, pěstaunkau wšeobecného blaha a vlastenectwj. Za prwnjm učelem kráčegj časopisowé *Krok*, *Časopis pro katolické duchowenstwo*,*) důležitj, čtwtletně vycházegj *Časopis českého Museum*, a *Časopis technologickj*. Mezi oněmi listy, genž druhému učela w četněgšjím obecnstwě gsau nápomocny, počjná sobě neyčinněgi týdennj, *Květy*. — Slowanské země poskytuğj nám bohaté, geště newyčerpané prameny časopisecké; gsau takměř pralesem, gehožto se posud ledwa dotknulo požjagjcgj péro časopisectwj. Gak bohatá na romantické episody a gak málo známa geště gest historie oněch zemj! gak zagjmnawé gsau popisy malebných krağin, mrawů, obyčegů a žiwota nesčjslných kmenů slowanských! gak půwabni swjžj zwukowé gich básniectwj! Přitom časem potřeba káže, lid o lečems poučiti, powzbuditi, potěšiti geg a i poraditi gemu; takže pro nowelletky a diwadelnj tleskot, tuto newywůžitelnau lágagjcgj stodni obyčegných žurnálů, w českých listech skrowné gen mjstečko wybýwá.

Neykrásněgšj owoce slibugjc utěšeně zagisté rozkwjtá literatura západnjch Slowanů; ale bohužel i zde protiwné mocnosti nacházjme, wzpjragjcgj se proti wzdláwánj gazyka a národa. Sem náležj mimo neuáwist proti wšemu slowanskému wzdláánj, která takměř giž w modu wošla, geště ony námjtky, které wěšj djl tak nazwaných wzdlánců w Rakausjch wzdláwánj českého gazyka nawrhugj, totiž nedostatek žiwů wzdláwateľnosti, twrdost a sprostost české řeči, zadržowánj potřebného cwičenj se w gazyku německém, a konečně onen surowj

*) Který přes tisje odbětatelů žjtá.

wýrok, „aby se polozapomenuté upomínky neobnowowaly řeči k vůli, kteráž owšem polomrtwau gest.

Že se řeči české potřebných žiwů vzdělawatelnosti nedostává, namítati může jen ten, kdo we vlastenské historii zcela gest nezběhlý. Odkazugi toliko na slawnau epochu vzdělanosti české za Karla IV. a Rudolfa II. habsburského. O vzděláwagjejch ústawech, genžto w 16. stoletj w Čechách kwetli, učený Jungmann (we swé „Historii literatury české, w Praze 1825“) takto se wygádlil:

„Nebylo městečka bez dobře spořádané školy; we většjch městech i wjce škol bylo. W Praze počtalo se gich šestnácte, w Kutné hoře dvě, w Boleslawi dvě. W každé z nich bylo neyméně po dwau, w mnohých po třech, čtyrech i pěti učiteljch, gakož toho počet záků potřeba činil. Nikdo k tomu auřadu připuštěn nebyl, kdo aspoň bakalářem nestal se w Karoljně, to gest, kdo důkazů swé k tomu schopnosti weřegně newydal. Byli to z většjho djlu učenj lidé, mistři swob. uměnj, giž drjwe swého auřadu spisy wydanými zuámj. Odtud pošlo, že za Rudolfa w českých městech snadno bylo nalezti měšťany, kteřj Virgilia, Ovidia, Horacia, ano Homera, Anakreona čtali, a sami latinské a řecké básně skládali. Tak spořádanými školami dle gistěnj Stránského nižádný tenkrát národ w Ewropě honositi se nemohl.“

Řeč, která mohla býti orgánem takových vzděláwagjejch ústawů, musj zagisté postačitelné množstwj žiwů vzdělawatelnosti w sobě zawjratl. Klassickau řeč českau, gak w 16tém stoletj kwetla, podnes západnj Slowané co wzor následugj a obdiwugj. Proč chceme nynj pochybowati o tom, co před stoletjmi nad všechnu pochybnost powýšeno stálo? o tom, čehož historická fakta, ano obrowská tisknutá djla doswědčugj?

Nežjřjcka se na českau řeč i ta stjžnost weđe, že gest twrdá a sauzwučkami přeplněná. Ačkoliw řeč česká měkkau zpěwnost italského a lehkau zwučnost španielského gazyka do sebe nemá, za to však ginými oplýwá dokonalostmi, které přednostem všech skoro gazyků wyrownati se mohau. Přirozený gegj wýtečný rlytmus, podiwná ohebnost a způsobilost u wygádlěnj každého odstjnu gemných citů i wšelikého bauřiwého pathosu, činj gi každé poetické a řečnické okrasy u neywyššj mjtě schopnu. Gegjnu časoslowu, které přesným a ausčrpným wýznamem s řeckým časoslowem zápasj, musgij weškeřj žiwaucj gazykové ustaupiti.

Neprávě vyějíá se gazyku českému, gako by zwučkami geště wje přeplněn byl, než sám gazyk německý. Saohlásky w sadách wlaských, českých a neměckých stogj k sobě w tom poměru gako 5: 6: 8. —

Arciže lpj domněnka sprostosti a newyhlazenosti na poněťj gazyka českého. A však přjčina této domněnky nezakládá se w řeči samé, nýbrž w přjpadečných okolnostech gegich. Řeč, která po dvě stoletj bez wzděláwánj všech autlegájch nadsmysluých poněťj zůstáwala, která po dvě stoletj wylančena byla ze společností šlechtických, z knih a z mluwy učenců; která wyhostěna, pronásledowána poslednj swé autočiště w chyši rolnjkwě nalezla, musela arci we wzděláňj pozadu ostati, a nemohla, gelikož gen neytužšjm, neyhrubšjm kořánjm na prwopočátečné půdě bytu swého utkwěla, nigakž oně wyhlazenosti nabyti, kteréhy w přjwětíwěgšjch okolnostech byla dosáhla. Dvě stoletj zůstala řeč česká ohmezena toliko na wygáďrenj wěcj materialnjch; w neyprostšjm toliko oboru se pohybugje, muselať arci pogem wšednosti a podlosti a nezhěhlého wzbuditi. Zkusme pak to samé s některau ginau u p. německau řečj: nechme gi dvě dlanhá stoletj toliko w ústech rolnjků a formanů objhati: — a pak teprwa sudně o sprostosti, wšednosti gazyka českého.

Zcela nedáwduá gest námjtká, že se pěstowánjm gazyka českého mnohem potřebněgšjm wzděláňj se w gazyku německém ugma děge. Negedná se o to, aby se pěstowánj gazyka německého w Čechach a na Morawě, kdežto za přjčinau taměgšjch politických i literarnjch okolností naueywyš potřebným gest, ugma činila; gest toliko řeč o pěstowánj gazyka co prostředku mrawnjho i materialnjho blaha nižšjch třjd lidstwa. An pak ejle toho bez pomoci a přjčiněnj wzdělaněgšjch stawů dosáhnutí uelze, tedy k uskutečněnj tohoto předůležitěho záměru i wyšo postawené třjdy přjspjwati musegj. Nesmj se pak i zapomenanti, že *německé* wědy skaumánjmj a výsledkami w oboru gazyka českého wytěženými *zyskagj*. Negsan-li to právě neyaučinliwěgšj literatowé češtj, kteřj pole německých wědomostj w oboru historie, národ- a zeměpisu, w oboru gazykozpytných a starožitnuostných bádánj, pracemi swými obohatali? Připomeu zde toliko *Pelclowu* historii českau, *Dobrowského* a *Kolárovu* gazykozpytné a národopisné práce, *Palackého* kritiku českých děgapistůw, gakož i geho

mistrnau historii českau, a posléze Šafaříkowsy kritické hlubokomyslné práce. Tato díla českých spisowatelů, w německé řeči sepsaná, poskytuji německému gazykozpytci a dějepisnému badateli hogného swětla u wnitř Slowanska, dosawad hustými mhlami zahaleného; wděčně má to tedy nestraunná wěda uznati, že česká řeč znamenité, důležité památnjky ze zřícenin minulosti na swětlo nesla, německému skauemateli ge co stawiwu k budowánj swětohistorických pomnjků podáwagje.

Welmi často čjtati a slyšeti gest, že gazyk český co polomrtwá řeč žádné budaucnosti nadjti se nemůže. Prawda, zakrsalé gēnom duše chowagj tauhu národnosti *provincialnj*. A to owšem o Walonech, Wallisech, Bascech a o giných až na několik stotisje dušj rozdrobených pozůstatcích národových platiti může; řeč ale, kterau *osm millionů* lidj mluwj, smj plným právem národnjm gazykem se gmenowati. Na gměnu konečně owšem málo záležj; wěr, factum samé přesáhá historickau opravdowostj wšecku swolowánj našeho wěku. Na počátku nynějšjho stoletj obnášel wškerý počet Slowanů w Čechách, na Morawě a w půlnočnjch Uhrjch ledwa pět millionů. Pročež ať se nemluwj o zakrsánj a wysychánj kmené slowanského: patrno, že Slowanské lidnatosti w tom samém poměru přibýwá, co lidnatosti německé. A bytby gj i nepřibýwalo tak bystře, zdaž to přjčinnau býti může, wzdělawánj slowanského národa zcela zanechati? Ano, lidé, kteřj za staupence lidumilnstwj gmjni býti chtěgj, magj za to, že se zmařenj a zahlazenj české řeči wšehubiwému času má zanechati, a pročež zcela a nigakž gi nepodporowati: gedenkrátě prý na hřbitowě gegjm nowý, oblažugjej žiwel wzdělanosti německé zakwitne. O! wzornj lidumilowé, gak ohawný gest wáš absolutismus! Kolika stoletjm, ano kolika tisjeletjm dáte uprehnauti, nežli ejle swého, i neynásilnějšjmi umrtwugjejmi prostředky dosáhnete! — Řeč rakauských Slowanů může, smj se budaucnosti nadjti: za to radj slechetné záměry, maudrá nařizenj otcowské vlády, která wšecky důležitosti občana šetrně skaumagje, to, co za neyprospěšnějšj uznala, w blahočinné tichosti w skutek uwádj. Rakauská vláda dočká se gednau oblažugjejch, nepřehledně bohatých následků z této gemu šetrnosti a úcty k národnjm gazyku. Duchownj, učitel, státunj auřadnjhowé, pakliže se w normálnjch školách a gymnasijch předepsáným ewičenjm w řeči a slohu českém

pro swůg budaucj okres činnosti připrawj, budan moci aučiniwěgi k prospěchu národa a státu působiti, nežli se posud dalo, an pauze německy mluwjemu auřednjku důležitosti lidu zastáwati bylo, proti gehož řeči, rodu a mrawům předsudky naplněn byl. Národ slowanský, genž každý wděk, který se geho drahé, dlabo neuznané materské řeči prokazuje, s tkliwau wděcnostj uznává, připogj se w ohniwém zanjcenj k důležitostem swého cjsarského domu; a tato oddanost a obětugcej se wěrnost západnjch, k dašewnjmu žiwotu prociťlých Slowanů stane se nynj mnohem rozhodugcej, než by obyčegný pozorowatel udalostj politických mohl se nadjiti.

Přehled všech z panugjcjho Saského Domu do duchownjho stawu přeshlých audů;

dle neynowěgžjho rodowého kmene H. Karla Lange. W Lipsku 1823. (w českém národnjm Museum)

Od

Bedřicha Hrabala,

kněze cjrkewnjho, kandidata bohoslowj a t. d. adjunkta bohosloweckého studium na vysokých školách Pražských.

Předmluwa.

Přjtomná práce má co přjdawek ke zwláštnjmu cjrkewnjmu děgepisn poslaužití. Poněwadž předmět gegj, sám o sobě powažowán, welmi zanjwawý, negen poučenj nobrž i wzdelánj podáwagcej gest, a gešto podobná poznamenánj ohledem ostatnjch ewropských panugjcjch dworů bychom si přáli, ať prameny a pomůcky toho wědeckého snaženj welmi řjdké gsau — máme za to, že i tento skrowný přjspěwek, co počátek djla toho, zde onde nebude nemile přjgat.

A) Z weškerého domu Saského

do stawu duchownjho byli přestaupili od r. 772 až do 1461.

- 1. Bedřich,** syn Děřicha II. hraběte Eulenburgského, a potomnjho Markraběte Landburgského, — *biskup* w Minstru, zemř. 1152 a pochowán w Děwjně.

2. *Heřman*, syn prwnjho markrabj Mišeňského z linie Konráda welikého, *biskup* w Bam-berce, zemř. 1177.
3. *Oda*, a
4. *Berta*, sestry téhož a *abatiše* w Gerbstädtu (a).
5. *Aneška*, též sestra, *abatiše* w Quedlinburku (b).
6. *Dětrich V.*, syn hraběte Weissenfelského Dětricha IV. čili Utiskovaného, w 13. stoletj, — *biskup* w Naumburce.
7. *Gindřich*, bratr téhož, — *probošt* w Mišni.
8. *Adleta* a
9. *Hedwika*, dcery Gindřicha oswjceného, markrabj Mišeňského a prwnjho landkrabj Durinského z této linie, w 13. stoletj, — obě *geptišky* we Weissenfelsu (c).
10. *Sigmund*, syn markrabj Mišeňského a landkrabj Durinského Bedřicha II. čili Wážného, — *biskup* Meziborský, narozen 1330, zemř. 1357. a pohřben w Mišni.
11. *Bedřich*, bratr tohoto, — *biskup. administrator* w Meziboře, nar. 1329.
12. *Ludwjk*, též bratr těchto obau, — *arcibiskup* Děwjuský, zemř. 382., a pochován w Děwjnuž.
13. *Beatrix*, sestra týchže, — prvé choť hraběte Bernarda Anhaltského, pak *abatiše* w Seuselicjch (d).
14. *Sigmund*, wévoda Saský, syn Bedřicha I. čili Rogowného, prwnjho wévody a wolence Saského z této linie, — *biskup* Wircburský, nar. 1146, zemř. 1457, pochován w Mišni.
15. *Hedwika*, dcera wolence Bedřicha II. čili Mjrného, — *abatiše* w Quedlinburku, zemř. 1519 a
16. *Markéta*, sestra téže, — *abatiše* w Seuselicjch.

B) Z Arnoštowy linie.

17. *Albrecht I.*, syn wolence Arnošta I. — *arcibiskup* Mohucký, nar. 1161, zwolen 1482, zemřel 1484 a gest i zde pohřben.
18. *Arnošt II.*, bratr geho, — *biskup* Děwjuský, nar. 1466. zwolen 1476, ženč. 1513, i zde pohřben.
19. *Marie*, wévodkyně Saská, dcera wévody Sasowjmarského Jana Wiléma I., — narozena

1571, od 1601. *abatise* w Quedlinburce, zemřela 1610 a tutěz pochována.

20. *Dorota Žofie*, dcera wévody Saso - Altenburského Bedřicha Wiljma I., — zrozena 1587, od 1618 *abatise* w Quedlinburku, zesnula 1645.

C) Z linie Saso-Wjmarské.

21. *Anna Dorota*, dcera wévody Saso - Wjmarského Arnošta II. zrozena 1657, gsauc 1681 *proboštka* a 1681 *abatišj* w Quedlinburku, zemřela 1704 a pohřbena we Wjmaru.

D) Z linie Saso-Meiningenské.

22. *Alžběta Arnoština Antonie*, dcera wévody Saso-Meiningenského Bernarda III., — zrozena 1681. od 1713 *kněžna abatiše* w Gandersheimu (e), slawila 1763 své 50leté vládařské jubileum a zemřela 1766.

E) Z Albertowy linie, Inj oddělenj.

od r. 1464 až 1746.

23. *Bedřich I.*, syn wévody Saského Albrechta srduatého (německého Rolanda), — zroz. 1474, 1498 za *welmistra* německého řádu zvolen, zemřel 1510 a pochován w Mišni.
24. *Dorota*, dcera wolence Saského Kristiana I., — naroz. 1594, 1610, powolána postulátujm dekretem za *abatiši* w Quedlinburku, zemřela 1617 a pochována we Freiburku.
25. *August*, syn wolence Jana Giřjho I., — zrozen 1614, stal se 1625 koadjotorem, 1623 za skutečného *arcibiskupa* Děwjnského postolován; pozděgi wévodau Saso-Weissenfelským učiněn; zemřel 1680 a pohřben we Weissenfelsu.
26. *Kristian August*, syn wévody Mauricia Saso-Zeiského, — zroz. 1666, *biskup* w Rábn 1696, *kardinal* 1706, *arcibiskup* Ostřehomský 1707; zemřel 1725.
27. *Mauric Adolf Karel*, syn wévody Bedřicha Gindřicha Pegauského a Nowoměstského na Orle, —

— zrozen 1702, ku katolickému náho-
ženstwu přistoupil 1716 a w staw du-
chownj 1718, *kanowníkem* w Koljně stal
se 1719, *proboštem* w Starém Oettingu
1722, *děkanem* 1725, *arcibiskupem* Far-
salinským 1730, *biskupem* Litoměřickým
1733 ; zemřel 1759.

IIIé Oddělenj,

od r. 1656 až 1823.

28. *Maria Kristina*, dcera wolence Saského, krále Pol-
ského a welkowéwody Litewského, Bedři-
cha Augusta II. — zrozená 1735, hwěz-
dokřjžnice a dáma řádu Alžbětinského,
gakož i od r. 1773 *abatise* w Remire-
mondu (f) ; zemřela 1782.
29. *Kljment Wáclaw*, gegj bratr, — narozen 1739, od
1768 *arcibiskup* a wolence Trierský, swa-
té římské říše w Gallii a Arelatu arcikan-
cljř, *biskup* Augsburský, zkněžněný *pro-
bošt* w Ellwangu, *administrator* zkněž-
něného opatstwj Prjmského, *kanowník* w
Koljně, *welkokřjžník* řádu Maltezského
atd. ; zemřel 1812 a gest w zámku O-
berdorfu pochován.
30. *Maria Kunigunda*, sestra téhož, — zrozena 1740 ;
od 1776 zkněžněná *abatise* w Esseně (g)
a Throně (h), gakož i hwězdokřjžnice a
dáma řádu sw. Alžběty.
31. *Maria Anna*, dcera wolence Bedřicha Kristiana, —
zroz. 1757, owdowělá wéwodkyně Zweibrü-
kenská, od 1798 *abatise* slechtického
ústawa u sw. Anny w Mnichowě, též
dáma řádu sw. Alžběty a králowny Špa-
nielské Marie Ludowjky.

Poznamenánj dle Martiniera.

- (a) *Gerbstätt*, někdy powěstný klášter řádu Benedik-
tinského u Eislebenu w hrabstwj Mannsfeldském ;
založen r. 940 gistým hrabětem z Wetjna, gehož
sestra prwnj abatiši tam byla.
- (b) *Quedlinburg*, klášter téhož řádu mezi knjžetstwj
Halberstadským a Anhaltským ; zaražen ejsařem
Gindřichem Pláčníkem okolo 936.

- (c) *Weissenfels*, mezi Lipskem a Naumburkem na Sále s někdejší panenským klásterem Klarisek, genž r. 1664 w gymnasium přetwořen byl.
- (d) Martinier uwádj čtyry rozličná mjsta pod tjmtó gménem, aniž dokládá, w kterém z nich by se byl klášter panenský nacházel.
- (e) *Gandersheim*, we wéwodstwju Brunswicko - Wolfenbyttelském; založen w polowici 9. stoletj wéwodan Ludolfem a chotj geho Oda, — a bydlelo gindy 24 kanownic w něm.
- (f) *Remiremonde*, we wéwodstwju Lotarinském, s panenským klásterem Benediktinek giž před r. 1090 založeným.
- (g) *Essen*, we Westfálsku we wéwodstwju Bergském, založen pro geptišky řádu Benediktinského Hildesheimským biskupem swatým Alfridem r. 861 — a pozděgi na knížetstwju powýšen.
- h) *Thron*, též zkněžněné panenské opatstwju téhož řádu w biskupstwju Luttišském nedaleko Músi; založen r. 992 gakausi hraběnkau Stryenskau, chotj sw. Ansfreda, potomnjho biskupa Utrechtského.

Zpráva o slowanském Ewangelium w Remeši.

Od

Wáclawa Hanky,

rytíře řádu sw. Wladimjra, knihownjka národnjho Museum a t. d.

Pochybnost a negistota, w které gsme až posawád z ohledu na starobylost a půwod slowanského ewangelium w Remeši se nacházeli, ay ted' nagednau a mimo nadánj k weliké našj radosti zmizela! Čhtěgje laskawého čtenáře uwesti na stanowišťe, z něhož by sám o věci náležitě sauditi mohl, klademe zde přede wšjm zpráwu o rukopisu tom¹⁾, gakž gi p. Strojew w ru-

1) Rukopis ten, dlanho za ztracený powažowaný, záležj ze dwau půwodně docela rozdjlných a gen pozděgi do gedné knihy swázaných částek, totiž z cyrillické, 18 listůw, a glagolické, 29 listůw, dehromady 47 listůw we kwartu. Wiz Časop. Mus. Ročnjk 1828. sw. II. str. 252 — 254.

ekých nowinách podal, potom pak k nj své opravy a přídavky připojme.

Ze Sewernj Wčely Nr. 260 dne 16/29 Listop. 1899.

Několik slow o glagolitické části slowanského rukopisu, na kterýž přísáhali králové francauzští při swém korunowánj.

(Z listu do Wjdně k ***)

. Zdělugi Wám nowinu, kteráž Wám důležitá bude, gakožto znateli a milownjku glagolické pjemnosti. To, co gsem dřjwe psal (zakládage to na filologických i paleografických srownánjch) o čase, ku kterémuž nálež tento slowanský rukopis, na kterýž přísáhali králové francauzští při korunowánj swém w Remeši, potvrzoge se nynj položitelným důkazem. Žádage doplniti pátránj swá o tomto zvláštnjm rukopise, wytištěná w Žurnale Ministerstwa Národnj Oswěty (1899, N. 1. str. 87—103), psal gsem do Paříže, ke společnému našemu známému Sylvestru²⁾, a prosil gsem ho, aby pro mne facsimile s poslednjch slaupcůw glagolické části Remešského rukopisu sňal. Sylvestre z dobroty své neodřekl mi w prosbě, zagel do Remeše, a před týdnem poslal mi fac-simile se třj poslednjch slaupcůw. Počna rozbjratí glagolické klykyně (karakuli), spatřil gsem, že na konci Remešského rukopisu nacházj se přjpiska, psána tauž rukau, gako i celá glagolická část manuskriptu. Z této přjpisky gewj se, že Remešský rukopis náležj k 1395 roku, že kyrilowská část geho, psána gakýmsi Otcem Prokopjem, byla vlastnostj gakéhosi Nebožwjka Karela, i darována od něho w slawnitý klášter t. g. monastyr, do kostela sw. Trojice ke cti swatým Jeroným a Prokopiu. Litugi, že Wám nemohu dostawiti samého fac-simile, neboť gsem ge předložil w naši Akademii Wěd; aspoň Wám posílám geho obsah, wpsaný ode mne s neywětšj spráwnostj (s weličajseju točnostiju).

„ЛѢТѢ ГНѢХЪ. 1. 3. 9. 5. (У. Т. П. Д.) СВАТО
ЕВНЛІЕ А ЕПЛІЕ ЕСТО СХПІСАНИ СЛОВѢНСКИМЪ
ВЪЗКЕМЪ. ТІЖ МАЖІ СПІЕВАНІ ВІТІ НЪГОДІ.
КАДІЖЪ ОЦІТЬ ПОД КОРѢНЪ МШІ СЛѢЖІ.

А ДРУГА СТРАНА ТІЕХВО КНІЖЕКЪ. ВНЕНЖЪ Ё
ПО ВРЪ РѢССКЕГО ЗКНА. ПСАЛЪ ЕСТІ ПРО-
КОПЪ ОЦІТЬ СВѢ РѢКЪ. А ТО ПІСМО РѢССКЕ
ДАЛЪ НЪБОЖВІКЪ КАРЕЛЪ. КЮ ВРВІЦРЪ РЗІМ-
СКІ. КО СЛАВѢНІТОМЪ ВО КЛШТРЪ. АКЕ ЦТІ
СВАТЕМЪ ЕРОНІМЪ. І СВАТЕМЪ ПРОКОПЪ. ГО-
СПОДІНЕ РАУМЪ ДАТІ ПОКОІ ВІЕНУНІ. АМІНЪ.“

2) Professoru krasopisu w Paříži a wydawateli wýtečné zbírky njmkůw a rukopisůw, wycházegjey pod titulem: Paleographie universelle.

Toby bylo: „Lét hospodních 1. 3. 9. 5. (č. t. p. d.) swiato ewangelie a epistolie jesto supisani slowienskim jezykem, tiž maži spiewani biti ugodi, kdiž ocet pod korunu mši služi.

A druga strana tie christowo knížek w nenž jest po wíerie ruskeho zakona. psal jesti prokop ocet swu ruku. a to písmo rúské dal niebožwík karel kiúwrwi car rzímski ko slawienítomu wo klašteru a ke cti swiatemu ieronimu. i swiatemu prokopu. hospodine račmu dati pokoi wíenčni Amen.“

Takowým způsobem, připska ta w několika řádcích zničuge wšecky do nynějška panugjej domněnky, wše předpoklady o Remešském rukopise. Pamatujte se, gak mnoho a gak různohlasno psali o něm učenj filologowé! Gedni, spolu s Alterem, dokazowali, že gest laupežně wzat z říznice (sakristie) Konstantinopolského chrámu sw. Zofie od owladěwšich 1204 roku Carhrad křijákůw; druzj, spolu s Dobrowským twrdili, že gest darowan francauzskému králi Ludwiku swatému od srbské panownice Heleny; třetj že gest přivezen do Francie od Anny, dcery Jaroslawowy; čtwtj než wšech nenj ku přečtenj. Gá pak zůstávám při prwnjm nijněnj swém o zgewenj se rukopisu toho we Francii, wyložéném ode mne w Žurnále Min. Nár. Oswěty 3).

Z poslaných muě fac-similij, a z bywšeho u mne prwé 4), widěti, že glagolická část rukopisu zcela nenj Ewangeliem, gak za to drželi do těch dob. Ona zawjrá w sobě zlomek gakési bohoslužebné knihy, neboť w nj spolu se čtenjmi z Ewangelij nacházegj se také čtenj ze starého zákona (ku příkl. na poslednjm listě z knihy Jesusa Siracha hl. 45. řádka 1 — 6.) Následowně glagolická část Remešského rukopisu nenj pokračowánj w kyrilowské, gežto gistotně w sobě Ewangelia zawjrá. W připomenutém wýše článku mém ukázal gsem, čjm se končj kyrilowská část Remešského rukopisu i čjm se počjná glagolická . . .

W Petrohradě 3/15 listop. 1839.

Sergij Strojew.

Weliké djkj wzdawáme Sergiju Michailowiču za postaránj, a weliké djkj professoru Sylvestru za wěrné snětj fac-simile, předloženého práwě ruské Akademii Wěd. Z wýše wytištěného obsahu ale powjme, že tento gakýsi Nebožwík Karel gest welmi znamenitá osoba, a onen gakýsi Prokopij pro staroslawanskau literaturu geště znamenitějšj; gakž to každý pozná sám, když řádky ginjm rozdělenjm slow a nepatrnmj změněnjm několika liter, a gak se nám zdá, newiděwše ani rukopisu, ani snjmků těchto řádků, wěrněgi a správnaěgi zde postavjme 5), nežli w glagolice newelmi zběhlý p. Strojew. Odkud ale cerkw sw. Trogice w péro p. Strojewa zablaudila, nepochopugem.

3) Toho geště w Praze nemáme.

4) Totof giž 1831 roku wyhotowené fac-simile zde přikládám.e.

5) Glagolické je HP w magj četl pan Strojew za ž: č za k a skoro wšecky t m za w u; zdaž w slowech ruského a ruské podwogné s stogj, newjme, tak gako zdaž nenj w rukopise druhá strana.

„ЛѢТЪ ГНѢХЪ 1. 3. 9. 5. (У. Т. П. А.) СВАТО
ЕВНЛІЕ А ЕПІАКІ ЕШТО СЪ ПИСАНИ СЛОВАНСКИМЪ
ЛЗКЕМЪ. ТИЖ МДЈІ СПІЕВАНІ БІТІ НА ГОДІ. КДІЖЪ
ОТЦЪ ПОД КОРѢНЪ МШИ СЛЪЖІ.

А ДРУГА СТРАНА ТІЕХТО КНИЖЕКЪ. В НЕНЖЪ Ё
ПО ВРЪ РЪССКЕГО ЗКНА. ПСАЛЪ ЕСТІ ПРОКОПЪ
ОТЦЪ СВЪ РЪКЪ. А ТО ПИСМО РЪССКЕ ДАЛЪ НЕ-
БОЖТИКЪ КДРЕМЪ. УТВРТИ ЦРЪ РЗИМСКИ. К ОСЛА-
ВЪНИ ТОМЪТО КЛШТРЪ. А КЕЦТИ СВАТЕМЪ ЕРО-
НИМЪ. ІСВАТЕМЪ ПРОКОПЪ ГОСПОД НЕР ДУЪ МЪ
ДАТИ ПОКОІ ВЕУНИ. АМНЪ.“

To gest w českém gazyku glagolickými literami a čte se takto :
„Let hospodinových 1395 Swato Ewangelié a Epištolie;
gešto sú pisány slowanským gazykem, tyž magj zpiewány býti
na hody, když otec pod korunú mši slúžj.“

„A druhá strana tiechto knížek, w niejž gest po wiěru
ruského zákona, psal gesti Prokop otec swú rukú 6). a to pjamo
ruské dal nebožtj Karel čtvrtý ciesař rzimský k oslawienj to-
muto klášteru a ke cti swatému Jeronýmu i swatému Prokopu.
Hospodine rač mu dati pokog wiečny. Amen.“

6) K tomuto kostelu Karel IV. leta ut supra (1348) přistawěti
dal klášter sw. Jeronýma, do kteréhož uweďw Mnichy Slowáky, gim
knih Slowanských přichystal množstw, aby tjm Jazykem wšecj
služby činili, a wstanowil gim opatá korunowaného etc. Paprocký
in Diadocho str. 363. — Za Opata Pawlā II. rota Žižkowa, obořila
se na klášter, chtějgc geg zkazyti. On newěda o gině radě, poručil
klášter otewřiti a wysěl s bratry w kněžské raucha oblečenými proti
wogákům s Tělem Božjm —, žádage, aby se upokogili a Chrámu Božj-
ho od Cýsaře Karla ku poctiwosti Národu Slowanskému, z kteréhož
Čechowé pošli, wystaweného, nebořili. Přisljbila to učiniti rota wo-
genská, ale aby bez meškánj gim pod obogj spůsobau podáwáno bylo,
což Opat učinil, a po přigjmánj přinucen gsa k tomu, otewřel Zákry-
stygi, odkud wzato Klinotůw weliké množstw. Tamž str. 364.
— Že bylo mezi těmi klenoty i to Kwangelium, na gehož bohatej
deskách ostatky Swatých zasazeny byly, gest welmi k wjře podobno.
Ale gak se do Remeše dostalo?

Práwě tak Karlem IV. chrámu sw. Wjta darowaně Ewangeliem
sw. Marka, z pokladu k oltári slawně na hody nošeno a zpjwáno bý-
walo. A gak to neystarěj posud známý rukopis latinský, fak ono ney-
starěj rukopis slowanský gest, nebo neystarěj posud známé Ostromjřské
Kwangelium w Petrohradě, psáno bylo l. 1057. a sw. Prokop, kterýž
wysokého stáří došel (umřel 35. břez. 1053), wyhotowil ho swú rukú
spjše geště gak poaušewnj, aneb geště snad před odchodem z učenj,
aby na pauš knihu měl, než gak opat.

Gak často s bolestj srdce gsem mysljwal: což pak ani li-
terky slowanského písma z časůw prwnjho křestanstwj w Čechách
ani ze slowanského kláštera na Sazawě přepaté horliwosti la-
tinské neušlo! A hle, po osmi stech letech zácłona se nám od-
krýwá! Ó dobromyslň Durichu! ó blahosměrný Speranský! ó
přjnsosaudný Dobrowský! kterýžs mi neyposlěz tebe z Prahy pro-
wázeglejmu o osudech slowanského obřadu w Čechách mnoho
wyprawowal⁷⁾, že gste se nedočkali radosti té!

O swatém Prokopu postavjme zde několik řádkůw z legend
od 12ho až do 17ho věku, a o cjsaři Karlu IV. zkrátka co se
týče založenj a nadánj slowanského kláštera, nynj w Emauzjch
řečeného.

„Tempore siquidem Ducis Oudalrici, in divino cultu viri
magnifici, fuit Heremita Procopius nomine, natione Bohemicus
de Villa Chotun, Sclauonicis litteris a Sanctissimo Quirillo Epis-
copo quondam inventis et statutis, canonicè admodum imbutus,
in saeculo presbyter eximius, honesta vitae et casta mysteria ce-
lebrans, postmodum infula monasticae armatus professionis, solus
cum solo Deo in fidei pignore inconuulsus deguit.“ Anonymus
Sazaviensis apud Cosmam.

Z toho gest w Passionalu w Musem z 13ho věku: „Eyl
w czechy zemi geden opat, gemužto gmie bylo Prokop. czech
vrozeni. Gehož swati Kwirillus biskup, slowanskemu písmu na-
uczył. Nayprwe byl swieczky knyez wšye czty plni przykłada
przieswateho, zywota przyczysteho.“

Z legendy, gegjž negmenowaný spisowatel prawj, že gi ze
sawwěké w slowanském gazyku sepsané přeložil, dokládage se:
Deo tamen conscio teste, historia veridica, de sclauonicis litteris
in latinitate translata, cuius materiam succincte adior explicare.
— „Procopius natione Bohemigena ex ingennis parentibus etc.
— cuius origo extat ex quodam territorio, cui nomen vulgariter
Chotim. Qui nimirum ab ipsis infantiae rudimentis Deum, fontem
vitae sitiens etc. — Videntes ejus praeclari genitores pueri
tantam gratiam Dei in eo rutilare, commendayerant eum in castro
Visegradensi Magistro liberalium litterarum studiis, ut eorum in-
formatione coelestibus institueretur disciplinis, ubi tunc temporis
famosum studium Sclavonicae linguae vigeat. Ibiq̃ue egregios
magistrorum theoriae quotidie carpebat fructus, cum verba, quae
in sacris codicibus legebat, mox in opera cum Dei adiutorio ver-
tebat etc.

Slowanské legendy neznáme, ale podobná gest w českých
rýmech požjmagici: Slyšte stari i wy dieti etc. Starobylá sklada-
nie Djl 1. str. 1.

„Swatj Prokop gest slowanského rodu
Nedaleka at českého Broda
Tu wes dobře Róh rozplodil
W nícížto sie ten swatj narodil
Těi wsi imie Chotun diegi
W nícížto bydleže starj kmet etc. —
Prokop od dietinawie swého
By chowanj welmi čsného
Po Bazie tvorci tužieže

7) L. 1828 prowázel gsem Dobrowského. o sw. Ludmile na
Tetjn, on gel do Chudenic a wjc se newrátíl.

*Swětškú sláwu potupiše etc. —
 Widáce to roditeli
 Jakého synáčka gmieli,
 Wzechu mezi sobú radu
 Chtíeć geg sláti k Wyšehradu
 K mistru na slovo wzatému,
 By geg učil čtenj wiemu,
 Kdež slawné učenje bieše
 W slowenském iazyce ktwieše
 Tu Prokop w učenje lónie
 Čital wzdy s snahu w zákonie
 A kehdy tu w krátkém častie
 Tonu pismu nauči sie
 Mistři se tomu diwiechu.
 Mezi sobú tak mluwiechu etc.*

Ze starého Missalu, gegž měl někdy prof. Pelzel, a kterýž nynj bezpochyby s geho knihami w knihownu na zámek Děčinský přišel:

„Erat s. Procopius bohemus oriundus de quadam villa Chotin, non longe a Praga, a beato Cyrillo slayonicis apicibus episcopo imbutus, in Wissegradum a parentibus nobilibus ad scolae ad literas appositus etc.“

Giž Cruger „Sacri pulveres 1663,“ gakož i Buzelinus skoro téhož času, o slowanském gazyku žádne zmjny nečinj. Prwnj die XXV Martii prawj: „A. D. 1053 Procopius, Confessor Krenita et sazawiensis Monasterii Abbas etc. — Antequam Benedictinum cucullum Brzevnoviae indueret Procopius, Wissehradi ad s. Clementis sacerdos sacra administravit. Nati in Bohemia tam eximij Coelitia cunas, non civitas aliqua regia, sed Chotau-num, Bohemo-Brodum inter et Curzimum regias urbes situs Pagus, sibi vindicat etc.“

Buzelinus též geg giž do Břevňowa, aby slowanstwj ukryl, sázj: „Brennoviae in Bohemia S. Procopii Abbatis. Hic Cothumae in Bohemia natus, Praegae litteris imbutus et sacerdotio initiatus est. Sed altiora animo concipiens, a monacho quodam Breunoviensi monasticis institutus disciplinis, mox vitae ab humanis sejunctae negociis normam accepit etc.“

O zastawenj liturgie slowanské w Sazawě dj Anonymus Sazaviensis apud Cosmam, pag. 102.: Et libri linguae eorum deleti omnino et disperditi nequaquam ulterius in eodem loco recitabantur. A opět pag. 204. Idem Abbas (Diethardus) libros, quos non invenit loco sibi commissos, praeter sclauonicos, ipsemet nocte et die immenso labore conscripsit etc.

To o sw. Prokopowi na ten čas dosti řečeno bud': ted' geště o cjs. Karlovi a klášteru Slowanském w Praze několika slovy se zmjnjme.

Dne 19. listop. 1347 vydal cjsař Karel IV. základnj list na založenj kláštera benediktinského pro Slowany na předměstj Pražském ke cti swatým slowanským Cyrillu, Methodiu, Wogtěchu a Prokopu, pak sw. Jeronýmu, pončwadž tento, gak se tehďáž za to mělo, biblj z hebrejského w slowanský gazyk přeložiti měl. Karel našel, aby se w tomto kláštere mše, pjsně a hodiny a wšecy služby božj, gakož to papež Klement VI. byl schwálil, a gakož w slowanských zemjch za obyčej magj, wždy w slowanském gazyku držely. Ku konci listiny té prosj nástup-

njky swé a napomíná ge welmi přisně, aby nic neměnili, a kdoby se předce opowázil gináče činiti, na toho hněwu božjho žádá. Dne 23. srpna 1348; 18. a 20. ledna, pak 1. a 20. listop. 1349; 15. a 17. listop. 1350; 28. unora 1351; 13. ledna a 1. listopadu 1352 rozmnožowal důchody gegich platy a dědinami, a dne 26. srpna 1356 nadal ročnj důchod desjti hřiwen pro gich pjsaře, aby pro klášter ustawičně knihy w šlechětném gazyku slowanském (nobilis linguae slavonicae) psal a přepisowal. Dne 23. března 1372 we středu po weliké noci odebral se slawně Karel se synem swým Wáclawem w králowské ozdobe, w průvodu Wáclawa wéwody a wolence Saského, Jana arcibiskupa a wolence Mohuckého, arcibiskupůw Pražského a Ostřehomského, biskupůw Měčského, Augspurského, Pařížského a Neuburského, wéwody Opolského a giných knížat swětských w nowé město Pražské, a dal slowanský klášter arcibiskupu Pražskému co neyslawněgi poswětit. Na wšeco to gsau listiny tištěny w knize F. M. Pelzel's Karl der Vierte, König in Böhmen, Prag 1780 we dwau djlech.

Přiložený snjmek takto se čte:

1) *Cyryllská část.*

*weliká. čelowěci-že ču-
dišasja glagoljušče kako-
jest'. jako i wětri i more
posluša jeho.*

*Měsjaca togo 27 strast swjatomu
nesteru. i kapeline Evangelie
išči septembrja w : 2:*

*Měsjaca togo w 30 pamiat' swjatomu
Kyriaku patriarchu i zino-
wiju. Evangelie pis. septembrja w : 3:*

MĚSJACA NOJEM'BRJA

*w . 1 . den pamjat swjatoma bezm'zd'ni
koma kuz'my i d'm'jana*

Evangelie ot Matheja

W ono wremja priz'wa isus učeníky

swoja. i dať im' vlast

na dušech nečistych d-

a izgonjat' ja i celi-

ti wsjak nedug i w'

Text ten z Ostrožské biblij :

*Math. welia. čelowěcy-že čudišasja glagoljušče. kľo jest' sej, jako
VIII. 27. i wětri i more poslušajut jeho.*

Oktewrij 27 swjatago mučennika nestera.

Oktewrij 30 swjatych mučennik zčnowia i zčnowi.

MĚSJACA NOJEMWRIA.

1, swjatych hesrebreńnik kozmy i damiana

*Math. X. I. Přizwaw obanadesjate učennika swoja dať im vlast'
na dušech nečistych, jako da izgonjat' ich iščělit' wsjak
nedug i wsjaku etc.*

2) *Snjmek glagolické části.*

tost' poda bli | žiki. Koruna bratii

jako nasaždjanie | w goře liwansce.

sada slawu bogu ot | ust' swoich i wi-

me christowo. slawa jeho je

w cerkwi christowy.

БЕЛНКА·УЛВЦНЖЕУЖ
 ДНШАСАГЛЩЕ·КАКОСА
 ЕСТЬ·АКО^{ВЪ}НТРННМОДЕ
 ПЕСЛОУШАЕГО·

МЦА^СТГО·ЗК·СТРАТМУ
 НЕСТЕРОУ·НИКАПЕАННЕ·ЕУ
 НШНСЕПТРА·КА·Б:

МЦА^МТГОВБЛ·ПАТСТМУ
 КУРНАГСУ·ПАТРА^ХНА^СИЗНО
 КНЖ·ЕУ·ПН·СЕПТРА·ВБЛ:

МЦАНО·СЕМЬ·РА

ББЛАНЬ·ПА·СТМА·БЕЗ·МЪ·ЗА·НИ

ИМА·КОУ·ЗЫ·МАНД·МБЛНА

ЕУ·Ш·МА·ТФ·ЕД

Б·ПРИЗ·БА·КОУ·УЕ·НИ·КЫ

С·ВОА·НДА·СТН·МЪ·ВЛАСТЬ

НА·ДХ·НЕ·УН·СТН·ХУ·ДА

АН·З·ГОНА·ТЛ·АН·Ц·АН

ТН·К·СА·И·З·НЕ·ДОУ·ГЬ·НЬ

𐌸𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸 𐌸𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸 𐌸𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸
 𐌸𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸 𐌸𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸 𐌸𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸
 𐌸𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸 𐌸𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸 𐌸𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸
 𐌸𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸 𐌸𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸 𐌸𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸
 𐌸𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸 𐌸𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸 𐌸𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸
 𐌸𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸 𐌸𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸 𐌸𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸
 𐌸𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸 𐌸𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸 𐌸𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸

𐌸𐌹
 𐌸𐌹
 𐌸𐌹
 𐌸𐌹

𐌸𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸 𐌸𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸 𐌸𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸
 𐌸𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸 𐌸𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸 𐌸𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸
 𐌸𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸 𐌸𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸 𐌸𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸
 𐌸𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸 𐌸𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸 𐌸𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸
 𐌸𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸 𐌸𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸 𐌸𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸
 𐌸𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸 𐌸𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸 𐌸𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸
 𐌸𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸 𐌸𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸 𐌸𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸

OD LUKI.

*W(o)no wrème. rče isus učeníkom s
wroim'. Niktože w / žigajet'. swětilnika
i postawljajet' i po / d spudom' na na
swěščnici. da wcho / dežče w dom wid.
et' swět . Swětilnik . . .*

Text ten z Ostrožské biblij ;

*Okrest jeho wěnc bratii. jako pro-
zjabenie kedrsko w liwaně i obyduže jeho etc.*

Eccl. L. 13.

*Niktože-ubo swětilnika wžeg, w skrowě
polagajet, ni pod spudom, no na swě-
tilniče, da wchodlažči swět widjat.*

Luk. XI. 33.

Z těch několika řádečkůw Ewangelii a Siracha dá se arci welmi málo o gazykn cyrileské i glagolické části Remešského rukopisu sauditi, však srownánj Ostrožského textu s tjm ukazuge patrně weliký rozdíl přeloženj.

Ze všeho, co jsme napowěděli, gasně wyswítá, že Čechům náležj slůwa neystarějho ted známého cyrillského ewangelium ; nebo položme-li, že sw. Prokop rukopis ten geště před swým paustennictwjm napsal (což gistě k wjře podobno gest), budeme mjti rukopis aspoň o půl stoletj staršj, nežli gest Ostromirowo ewangelium w Petrohradě, psané l. 1057.

Ostatně odsjláme čtenáře ku přečtenj toho, co Dobrow ský we swém spisu: Geschichte der ältern böhmischen Literatur, Prag 1818. 8. na str. 46 — 63, o osudu slowanské liturgie a cyrillského i glagolického pjsmenictwj w Čechách důkladně wyložil.

Přjdawek. — Právě když přjtomná zpráva giž byla wysazena, dostali jsme z pošty Nro. 50. Lwowských Rozmaitości od 14. pros. 1839 s tjmto oznámenjm:

„Pjsmo Journal général de l'instruction publique z měsice zářj r. b. zawjrá rozprawu o rukopise slowanském nacházegicjm se w bibliothece města Remeše (we Francii) známém učenému swětu gmcnem: Le texte du Sacre, na kterýž, gakož podánj i swědectwj děgepiscůw znj, přísáhali dáwnj králowé francauzštj, když ge w chráně Remešském mazáno. Spisowatelem té rozprawy gest pan Jastrzębski, kterýž cwiče se w králowské škole diplomatické (w Pařiži) w uměnj čtenj, rozuměnj i oceněnj autentických pjsmennjch pomníkůw, gel do Remeše z poručenj býwalého ministra oswěty, pana Salvandy, w aučelu wyšetřěnj powahy a wážnoosti téhož slowanského rukopisu, i následky wyšetřěnj swého zawřel w zmjnně rozprawě. Dle něho rukopis ten gest celý slowanský a dělj se we dvě části, z nichž gedna psána gest vlastnoručně od sw. Prokopa opata kláštera Sazawského w Čechách okolo 1010 — 1040 r., druhá pak část náležj gednomu z mnichůw kláštera sw. Hieronyma (w Praze), založeného od Karla IV. r. 1349. Obě částky zawjraj naučenj na neděle i swátky, wyňaty z nowého zákona. Dlahý čas takowá newědomost panowala, že rukopis ten za arménský držáno ; teprwa Petr Weliký w čas přebýwánj swého we Francii prwnj geg za slowanský uznal.

K Dedicowj sw. Jana Nepomuckého

w měsčejch Řjgnu, Listopadu a Prosinci 1839
přistaupili:

P. T. p. a P.	zlaty	střda	wšl. dodan.
Frant. Formánek, kaplan w Teynici, Buděg. diéc.	10	III	1
Frant. Slawjček, farář w Dlážowě „ „	10	III	1
František Babor, farář w Žinkowě „ „	10	III	1
Jan Finger, kaplan w Žinkowě „ „	10	III	1
Wáclaw Oswald, farář w Malenicjch „ „	10	III	1
Jakub Kubišta, kaplan w Kuběticijch „ „	10	III	1
Jan Paleček, farář w Třeštj, Brněnské diéc.	10	III	1
Frant. Chumek, farář w Čestini, Buděg. diéc.	10	III	1
Petr Spann, duchownj zpráwce w Hušicjch .	10	III	1
Frant. Nowotný, sedlák w Benešowě, Král. d.	10	III	1
Antonjn Kež, kooperator w Jarošowě, Bud. diéc.	10	III	1
Jan Seiche, tagemnjik Vik. Gistem. far. w Hošti „	10	III	1
Wuwřinec Marek, duch. spr. w Střjžowě. Brn. diéc.	10	III	1
Josef Italy, zámecky kaplan w Pirnici „ „	10	III	1
Frant. Lůstner, farnj adm. na Smjchowě, w Praze	10	III	1
Wáclaw Janský, měst. mistr bednářský w Praze	10	III	1
Frant. Černý, farář w Rosicjch, Brněn. diéc.	10	III	1
Jan Chlemjšk, děkan w Jaroměři, Hrad. diéc.	10	III	1
Jan Hubálek, staršj kap. w Jaroměři „ „	20	II	1
Leopold hrabě z Thunu, w Praze	20	II	1
Matěj Fučjk, farář w Hluboké, Buděg. diécesj	10	III	1
Josef Djk, kaplan w Zdicijch, w Arcidiécesj,	10	III	1
Jan Dušjk, vik. kons. rada, far. w Kwaseřow.	10	III	1
Tomáš Dolák, kaplan we Welhartic. Bud. diéc	10	III	1
F. Wjwara, ryt. řádu Malt. w Horažďow „ „	10	III	1
Jan Slawjček, duch. sp. w Sw. Hor. „ „	10	III	1
Ondřej Cellerin, farář w Swogšicjch „ „	10	III	1
Frant. Trachta, farář w Hartmanicjch „ „	10	III	1
Frant. Tonner, duch. spr. w Hor. Kut. „ „	10	III	1
Ondřej Tonner, vik. tag. far. w Welhart. „ „	10	III	1
Wojtěch Bermann, polesnj w Konopišti, Arcidiéc.	10	III	1

W měsčci Unoru wydláwá direkcj ustawu letošnj čjsla, a sice IX., díl II. Pane zřstuň; X. Šematismus ústawu; XI. Pobožná úřwečka. Kdyby se čjsla tato, proti odepánj w základnjm lřstku, do welikonoc zde neodebrala, odešli se pak po arcidiécesj wikařiátujmi posly, do Prahy k zelenému čtwtřku přišedšjmi. Spolunulowé w ostatnjch diécesjch ar se přihlásj k neyhlížšj řiliálce, a tam si od rozšřřowatele čjsla wyzdwižená odepřali dajj.

Holoma w čtj diécesnj páni spolunulowé w Holomauci, w Neugebaurském kněhkupectwj; Brněnštj w kněhkupectwj Seidlowském. — Kdoby do půl lěta obslaučn nebyl, poštau se u redakcj přihlas.

Poznamenánj

wšech oněch správěch duchownjch w arcidiécesj, kterjch **Neydûstogněgšj naš Arcibiskup. Knjže Pán, ALOYS JOSEF**, w minulém I. roce arcipastýrské vlády své, pro gegich zásluhy w správě duchownj a w cjrkewnjm spiso-watelstwj milostiwě wyznamenati ráčili.

Knjžecj arcibiskupský Notariát

gsau obdrželi :

Herrschmann František, tag. Pražsk. general. vikar. farář w Mnišku.

Jirsjk Jan, farář w Minicjch, Slanského vikariátu.

Labler Vincenc, děkan w Berauně, téhož vikariátu.

Suchy František, děkan w Rokycanech, téhož vikariátu.

Zauper Stanislav, kapitulár Teplenský, gymnasiálj prefekt w Plzni.

Powýšenjm w hodnosti

poctěni byli :

Ettel Antonjn, farář w Auřeňowsi, děkanem a konsistornj radau.

Hlawan Ant., arciděk. w Plzni, stal se arcib.komis filos.stud. w Plzni.

Hutter Bernard, farář w Planě, Plzenského vikariátu, děkanem.

Lagler Ant., far. u s. Štěp. w Praze, em. t. g. v. Pr. konsistornj radau.

Kugler Frant., kapit. Tepl., far. w Chotěš., děkanem pro osob. swau.

Kanonikálnjm expositorium

wyznamenáni byli :

Hlawáček Josef, farář w Winoři, w Brandeyském vikariátu.

Hron Wogtěch, knjžecj arcibiskupský tegemnj.

Pecka František, děkan w Zásnukách, w Nowo-Koljmském vikar.

Pernikl Jos., direktor hlawnj školy w Nowém Koljně, téhož vikar.

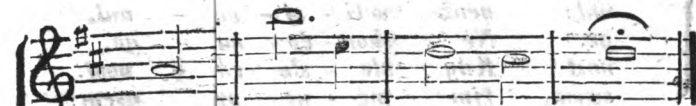
T.

Sörensen.

Maestoso.

t-čně	ge - ho	twor - stwa
-křm	dal, gak	po - ky -
-dé	kau - li	pa - nu -
-sti	wě - čná	ne - smjř -
-raf	dar - mo	w ple - su

hlas.	gest, co	stwo-řil	nás.
nul;	ho ten	wy - wi -	nul.
ge.	ta gi	ste - du -	ge.
nost!	two - řit	bla - že -	nost?
swém	můg : gá	dj - tě	gsem!

Maestoso.

- čně	ge - ho	twor - stwa
-------	---------	-------------

hlas.	gest, co	stwo-řil	nás.
-------	----------	----------	------

Toby bylo: „Lét hospodnich 1. 3. 9. 5. (č. t. p. d.) swiate ewangelie a epistolie jesto supisani slowienskimi jazykem, tiž maži spievani biti ngodi. kdiž ocet pod kornnu mši služi.

A druga strana tie christowo knížek w nenz jest po wie-rie ruskeho zakona. psal jesti prokop ocet swu ruku. a to pismo ruske dal niebožiwk karel kiuwrwí car rzimski ko slawienitomu wo klasteru a ke cti swiatemu ieronimu. i swiatemu prokopu. hospodine račnu dati pokoi wienčni Amen.“

Takovým způsobem. připska ta w několika řádcích zničuge všecky do nynějška panující domněnky, vše předpoklady o Remešském rukopise. Pamatujte se, gak mnoho a gak různohlasno psali o něm učenj filologowé! Gedni, spolu s Alterem, dokazowali, že gest lanpežně wzat z řiznice (sakristie) Konstantinopolského chrámu sw. Žofie od owladěwšich 1204 roku Carhrad křižákůw; druzj, spolu s Dobrowským twrdili, že gest darován francouzskému králi Ludwiku swatému od srbské panownice Heleny; třetj že gest přivezen do Francie od Anny, dcery Jaroslawa; čtwtj než všech nenj ku přičtenj. Gá pak zůstávám při prwnjm mýněnj swém o zgewenj se rukopisu toho we Francii, wyloženém ode mne w Žurnále Min. Nár. Oswěty 3).

Z poslaných mně fac-similij, a z bywšich u mne prwé 4), widěti, že glagolická část rukopisu zcela nenj Ewangelium, gak za to drželi do těch dob. Ona zawjrá w sobě zlomek gakési bohoslužebné knihy, neboť w nj spolu se čtenjmi z Ewangelij nacházegj se také čtenj ze starého zákona (ku příkl. na poslednjm listě z knihy Jesusa Siracha hl. 45. řádka 1 — 6.) Následowně glagolická část Remešského rukopisu nenj pokračowánj w kyrilowské, gežto gistotně w sobě Ewangelia zawjrá. W připomenutém wyše článku mém ukázal gsem, čím se končj kyrilowská část Remešského rukopisu i čím se počjná glagolická . . .

W Petrohradě 3/15 listop. 1839.

Sergij Strojew.

Weliké dky vzdáváme Sergiju Michailowiču za postaránj, a weliké dky professoru Sylvestru za wěrné sněť fac-simile, předloženého práwě ruské Akademii Wěd. Z wyše wytištěného obsahu ale powjme, že tento gakýsi Nebožiwk Karel gest welmi znamenitá osoba, a onen gakýsi Prokopij pro staroslawanskau literaturu geště znamenitějšj; gakž to každý pozná sám, když řádky ginjm rozdělenjm slow a nepatrným změněnjm několika liter, a gak se nám zdá, newiděwše ani rukopisu, ani snjunku těchto řádků, wěrněgi a spráwněgi zde postavjme 5), nežli w glagolice newelmi zběhlý p. Strojew. Odkud ale cerkew sw. Trogice w péro p. Strojewa zablaudila, nepochopugem.

3) Toho geště w Praze nemáme.

4) Totof giž 1831 roku wyhotowcné fac-simile zde příkládáme.

5) Glagolické je HP w magj četi pan Strojew za ž: č za k a skoro všecky t II za w III; zdaž w slowech ruského a ruské podwogné s stogj, newjme, tak gakto zdaž nenj w rukopise druhé strana.

„А Б Т Ъ Г Н Х Ъ 1. 3. 9. 5. (У. Т. П. А.) СВАТО
ЕВНЛІЕ А ЕПІЛІЕ ЕШТО СЪ ПИСАНИ СЛОВАНСКИМЪ
АЗКЕМЪ. ТИЖ МАЈІ СПІЕВАНІ БІТІ НА ГОДІ. КДІЖЪ
ОТЦЪ ПОД КОРЪНЪ МШИ СЛЪЖІ.

А ДРУГА СТРАНА ТІЕХТО КНИЖЕКЪ. В НЕНЖЪ Ё
ПО ВРЪ РЪССКЕГО ЗКНА. ПСАЛЪ ЕСТІ ПРОКОПЪ
ОТЦЪ СВЪ РЪКЪ. А ТО ПИСМО РЪССКЕ ДАЛЪ НЕ-
БОЖТИКЪ КДРЕАЪ. УТВРТИ ЦРЪ РЪЗІМСКИ. К ОСЛА-
ВЪНИ ТОМЪТО КЛШТРЪ. А КЕЦТИ СВАТЕМЪ ЕРО-
НИМЪ. І СВАТЕМЪ ПРОКОПЪ ГОСПОД НЕР АУЪ МЪ
ДАТИ ПОКОІ ВЕУНИ. АМНЪ.“

To gest w českém gazyku glagolickými literami a čte se takto :
„Let hospodinowych 1395 Swato Ewangelie a Epištolie, a
gešto sú písány slowanským gazykem, tyž magj zpiewány býti
na hody, když otec pod korunú mši slůžj.“

„A druhá strana tiechto knížek, w niejž gest po wieře
ruského zákona, psal gesti Prokop otec swú rukú 6). a to písmo
ruské dal nebožtík Karel čtvrtý cesař rzimský k oslawienj to-
muto klášteru a ke cti swatému Jeronýmu i swatému Prokopu.
Hospodine rač mu dati pokog wiečnj. Amen.“

6) K tomuto kostelu Karel IV. leta ut supra (1348) přistawěti
dal klášter sw. Jeronýma, do kteréhož uweďw Mnichy Slowáky, gim
knih Slowanských přichystal množstw j, aby tjm Jazykem wšecky
služby činili, a ustanowil gim opata korunowaného etc. Paprocký
in Diadocho str. 363. — Za Opata Pawla II. rota Žižkowa, obořila
se na klášter, chtějce geg zkazyti. On newěda o gině radě, poručil
klášter otewřiti a wyšel s bratry w kněžské raucho oblečenými proti
wogákům s Tělem Božím —, žádage, aby se upokogili a Chrámu Božj-
ho od Cýsaře Karla ku poctiwosti Národu Slowanskému, z kteréhož
Čechowé posli, wystaweného, nebořili. Přisljbila to učiniti rota wo-
genská, ale aby bez meškánj gim pod obogj spůsobau podáwáno bylo,
což Opat učinil, a po přigjmánj přinucen gsa k tomu, otewřel Zákry-
stygi, odkud wzato Klinotůw weliké množstw j. Tamž str. 364.
— Že bylo mezi těmi klenoty i to Ewangellum, na gehož bohatých
deskách ostatky Swatých zasazený byly, gest welmi k wjše podobno.
Ale gak se do Remeše dostalo?

Práwě tak Karlem IV. chrámu sw. Wjta darowaně Ewangellum
sw. Marka, z pokladu k oltáři slawně na hody nošeno a zpjwáno bý-
walo. A gakto neystarěj posud známý rukopis latinský, fak ono ney-
starěj rukopis slowanský gest, nebo neystarěj posud známé Ostromjřské
Ewangellum w Petrohradě, psáno bylo l. 1057. a sw. Prokop, kterýž
wysokého stáří došel (umřel 35. břez. 1053), wyhotowil ho swú rukú
spjše gešte gakto pausteunjk, aneb gešte snad před odchodem z učenj,
aby na pausť knihu měl, než gakto opat.

Gak často s bolestj srdce gsem mysljwal: což pak ani lterky slowanského písma z časůw prwnjho křestanstw w Čechách ani ze slowanského kláštera na Sazawě přepaté horliwosti latinské neušlo! A hle, po osmi stech letech záclona se nám odkrývá! Ó dobromyslň Durichu! ó blahosměrný Speranský! ó přjnosaudný Dobrowský! kterýžs mi neyposlěz tebe z Prahy prowážegjmu o osudech slowanského obřadu w Čechách mnoho wyprawewal 7), že gste se nedočkali radosti té!

O swatém Prokopu postavjme zde několik řádkůw z legend od 12ho už do 17ho wěku, a o cisari Karlu IV. zkrátka co se týče založenj a nadánj slowanského kláštera, nynj w Kmauzjch řečeného.

„Tempore siquidem Ducis Oudalrici, in divino cultu viri magnifici, fuit Heremita Procopius nomine, natione Bohemicus de Villa Chotun, Sclauonicis litteris a Sanctissimo Quirillo Episcopo quondam inventis et statutis, canonice admodum imbutus, in saeculo presbyter eximius, honesta vitae et casta mysteria celebrans, postmodum infula monasticae armatus professionis, solus cum solo Deo in fidei pignore inconvulsus deguit.“ Anonymus Sazaviensis apud Cosmam.

Z toho gest w Passionalu w Musenu z 13ho wěku: „Byl w czechy zemi gedlen opat, gemužto gmie bylo Prokop. czech vrozeni. Gehož swati Kwirillus biskup, slowenskemu písmu nauce. Nayprwe byl swieczky knyzez wšye čty plni příkladu přieswateho. zywota přiezysteho.“

Z legendy, gegjž negmenowaný spisowatel prawj, že gi ze sawěké w slowanském gazyku sepsané přeložil, dokládage se: Deo tamen conscio teste, historia veridica, de sclavonicis litteris in latinitatem translata, cujus materiam succincte adorior explicare. — „Procopius natione Bohemigena ex ingenuis parentibus etc. — cuius origo extat ex quodam territorio, cui nomen vulgariter Chotim. Qui nimirum ab ipsis infantiae rudimentis Deum, fontem vitae sitiens etc. — Videntes ejus praeclari genitores pueri tantam gratiam Dei in eo rutilare, commendaverant eum in castro Visegradensi Magistro liberalium litterarum studiis, ut eorum informatione coelestibus institueretur disciplinis, ubi tunc temporis famosum studium Sclavonicae linguae vigeat. Ibiq. egregios magistrorum theoriae quotidie carpebat fructus, cum verba, quae in sacris codicibus legebat, mox in opera cum Dei adiutorio vertebat etc.

Slowanské legendy neznáme, ale podobná gest w českých rýmech počjnjagj: Slyšte staři i wy dieti etc. Starobylá skládanie Djl 1. str. 1.

„Swatý Prokop gest slowanského rodu
Nedaleka at českého Broda
Tu wes dobře Bóh rozplodil
W niežto sie ten swatý narodil
Těi wsi imie Chotuň diegi
W niežto bydleže starý kmet etc. —
Prokop od dietiustwíe swého
By chowania welmi čsného
Po Bazie tvorci tužieže

7) I. 1829 prowážel gsem Dobrowského. o sw. Ludmile na Tetjn, on gel do Chudenic a wje se newrátil.

*Swětškú sláwu potupide etc. —
 Widúce to roditeli
 Jakého syndčka gmieli,
 Wzechu mezi sobú radu
 Chtíec geg sláti k Wyšehradu
 K mistru na slovo wzatému,
 By geg učil čtenj wiemu,
 Kdež slawné učenie bieše
 W slowenském inazycie ktwieže
 Tu Prokop w učenie lónie
 Čital wzdy s snahu w zákonie
 A kehdy tu w krátkém čase
 Tomu písmu nauči sie
 Mistři se tomu diwiechu.
 Mezi sobú tak mluwiechu etc.*

Ze starého Missalu, gegž měl někdy prof. Pelzel, a kterýž nynj bezpochyby s geho knihami w knihownu na zámek Děčinský přišel:

„Erat s. Procopius bohemus oriundus de quadam villa Chotin, non longe a Praga, a beato Cyrillo slavonicis apicibus episcopo imbutus, in Wissegradum a parentibus nobilibus ad scolae ad literas appositus etc.“

Giž Cruger „Sacri pulveres 1663,“ gakož i Buzelinus skoro téhož času, o slowanském gazyku žádné zmjanky nečinj. Prwnj die XXV Martii prawj: „A. D. 1053 Procopius, Confessor Eremita et sazaviensis Monasterii Abbas etc. — Antequam Benedictinum cucullum Brzevnoviae indueret Procopius, Wissehradi ad s. Clementis sacerdos sacra administravit. Nati in Bohemia tam eximij Coelitia cunas, non civitas aliqua regia, sed Chotau-num, Bohemo-Brodum inter et Curzimium regias urbes situs Pagus, sibi vindicat etc.“

Buzelinus též geg giž do Břevňowa, aby slowanstwj ukryl, sázj: „Brennoviae in Bohemia S. Procopii Abbatis. Hic Cothumae in Bohemia natus, Pragae litteris imbutus et sacerdotio initiatus est. Sed altiora animo concipiens, a monacho quodam Brennoviensi monasticis institutus disciplinis, mox vitae ab humanis sejunctae negotiis normam accepit etc.“

O zastawenj liturgie slowanské w Sazawě dj Anonymus Sazaviensis apud Cosmam, pag. 102.: Et libri linguae eorum deleti omnino et disperditi nequaquam ulterius in eodem loco recitabantur. A opět pag. 204. Idem Abbas (Diethardus) libros, quos non invenit loco sibi commisso, praeter sclauonicos, ipsemet nocte et die immenso labore conscripsit etc.

To o sw. Prokopowi na ten čas dosti řečeno bud': ted' geště o cjs. Karlovi a klášteru Slowanském w Praze několika slowy se zmjnjme.

Dne 19. listop. 1347 vydal cjsař Karel IV. základnj list na založenj kláštera benediktinského pro Slowany na předměstj Pražském ke cti swatým slowanským Cyrillu, Methodiu, Wogtěchu a Prokopu, pak sw. Jeronýmu, pončwadž tento, gak se tehďáž za to mělo, biblj z hebrejského w slowanský gazyk přeložiti měl. Karel našel, aby se w tomto kláštere mše, písne a hodiny a všecy služby božj, gakož to papež Klement VI. byl schwálil, a gakož w slowanských zemjch za obyčej magj, wždy w slowanském gazyku držely. Ku konci listiny té prosj nástup-

njky swé a napominá ge welmi přisně, aby nie neměnili, a kdoby se předce opowázil gináče činiti, na toho hněwu božjho žádá. Dne 23. srpna 1348; 18. a 20. ledna, pak 1. a 20. listop. 1349; 15. a 17. listop. 1350; 28. unora 1351; 13. ledna a 1. listopadu 1352 rozmnožował důchody gegich platy a dědinami, a dne 26. srpna 1356 nadal ročnj důchod desjti hřiwen pro gich pjsaše, aby pro klášter ustawičně knihy w šlechětném gazyku slowanském (nobilis linguae slavonicae) psal a přepisował. Dne 23. března 1372 we středu po weliké noci odebral se slawně Karel se synem swým Wáclawem w královské ozdobě, w průvodu Wáclawa wéwody a wolence Saského, Jana arcibiskupa a wolence Mohuckého, arcibiskupůw Pražského a Ostřehomského, biskupůw Měčského, Augspurského, Pařížského a Neuburského, wéwody Opolského a giných knížat swětských w nové město Pražské, a dal slowanský klášter arcibiskupu Pražskému co neyslawněgi poswětiti. Na wšecko to gsau listiny tištěny w knize F. M. Pelzel's Karl der Vierte, König in Böhmen, Prag 1780 we dwau djlech.

Přiložený snjmek takto se čte:

1) *Cy rillská část.*

weliká. čelowěci-že ču-
dišasja glagoljužče kako-
jest'. jako i wětri i more
posluša jeho.

Měsjaca togo 27 strast swjatomu
nesteru. i kapeline Evangelie
išči septembrja w : 2 :

Měsjaca togo w 30 pamiat' swjatomu
Kyriaku patriarchu i zino-
wiju. Evangelie pis. septembrja w : 3 :

MĚSJACA NOJEM'BRJA

w . 1. den pamjat swjatoma bezm'zd'ni
koma kuz'my i d'm'jana
Evangelie ot Matheja
W ono wremja priz'wa isus učeníky
swoja. i dast im' vlast
na dušech nečistych d-
a izgonjat' ja i celi-
ti wsjak nedug i w'

Text ten z Ostrožské biblj :

Math. welia. čelowěcy-že čudišasja glagoljužče. kľq jest' sej, jako
VIII. 27. i wětri i more poslušajut jeho.

Oktewrij 27 swjatago mučennika nestera.

Oktewrij 30 swjatych mučennik zěnowia i zěnowii.

MĚSJACA NOJEMWRIA.

1. swjatých besrebrebnik kozmy i damiana

Math. X. I. Přizwaw obanadesjate učennika swoja dast im vlast
na dušech nečistych, jako da izgonjat ich iščěliti wsjak
nedug i wsjaku etc.

2) Snjmek glagolické části.

tost' poda bli | žiki. Koruna bratii
jako nasažďanie | w goře liwansce.
sada slawu bogu ot | ust' swoich i wi-
lne christowo. slawa jeho je
w cerkwi christowy,

БЕЛНКА·УЛВЦНЖЕУЖ
 ДНШАСАГЛЩЕ·ІСАІКОСА
 ЕСТЬ·АІСОН^{ВЪ}ТРННІМОДЕ
 ПОСЛОУШАЕГО·

МЦА^СТГО:З^СІС:СТ^СТМУ
 НЕСТЕРОУ·НКАПЕАННЕ^АЕУ
 ИЩНСЕПТРАХ:Б:

МЦА^МТГОБЪЛ·ПАТСТМУ
 КУРНАКУ·ПАТНАР^ХИЗНО
 КНЖ·ЕУПН^ССЕПТРАХЪТ:

МЦАНОЕДЛЪБРА

БЪАЙ^МНАСТМАБЕЗМЪЗАНИ

ІМА·КОУЗЬМАНДЫМЪНА

ЕУ^АШМАТФЕД

Б·ПРИЗЪБАІСОУЧЕННИКЫ

СВОА·НДАСТЫНМЪВЛАСТЬ

НАДЪХЪНЕУНСТЫНХА

АНЗГОНАТЪАНЦЕАН

ТНЪСАІЗЪНЕДОУГЪНЫБ

OD LUKI.

W(o)no wrępie. rče isus učenikom s
wroim'. Niktože w / žigajet'. swětilnika
i postawljajet' i po / d spudom' na na
swěščnici. da wcho / dešče w dom wid.
et' swět. Swětilnik . . .

Text ten z Ostrožské biblí ;

Okrest jeho wěnc bratii . jako pro-
zjabeńie kedrsko w liwaně i obyduže jeho etc.

Eccl. L. 13.

Niktože-ubo swětilnika wžeg, w skrowě
polagajet, ni pod spudom, no na swě-
tilniče, da wchodlašči swět widjat.

Luk. XI. 33.

Z těch několiků řádečků Ewangelii a Siracha dá se arci
welmi málo o gazykn cyrileské i glagolické části Remešského
rukopisu sauditi, však srownánj Ostrožského textu s tjm ukazu-
ge patrně weliký rozdjl přeloženj.

Ze všeho, co gsme napověděli, gasně wyswítá, že Čechům
nležj sláwa neystaržjho teď známého cyrillského ewangelium ;
nebo položíme-li, že sw. Prokop rukopis ten geště před swým
paustennictwjm napsal (což gistě k wjře podobno gest), budeme
mji rukopis aspoň o půl stoletj staršj, nežli gest Ostromirowo
ewangelium w Petróhradě, psané l. 1057.

Ostatně odsjláme čtenáře ku přečtenj toho, co Dobrow-
ský we swém spisu : Geschichte der ältern böhmischen Litera-
tur, Prag 1818. 8. na str. 46 — 63, o osudu slowanské litur-
gie a cyrillského i glagolického pjsemnictwjm w Čechách důkladně
wyložil.

Přjdawek. — Právě když přjtomná zpráva giž byla
wysazena, dostali game z pošty Nro. 50. Lwowských Rozmaitości
od 14. pros. 1839 s tjmto oznámenjm :

„Pjsmo Journal général de l'instruction publique z měsjece
zářj r. b. zawjrá rozprawu o rukopise slowanském nacházegicjm
se w bibliothece města Remeše (we Francii) známém učenému
swětu gmenem : Le texte du Sacre, na kterýž, gakož podánj i
swědectwjm děgepiscůw znj, přísáhali dáwnj králowé francouzštj,
když ge w chrámě Remešském mazáno. Spisowatelem té roz-
prawy gest pan Jastrzębski, kterýž cwiče se w králowské škole
diplomacké (w Paříži) w uměnj čtenj, rozuměnj i oceněnj au-
tentických pjsemnjch pomníkůw, gel do Remeše z poručěnj bý-
walého ministra oswěty, pana Salvandy, w aučelu wyšetřěnj po-
wahy a wážnosti téhož slowanského rukopisu, i následky wyše-
třěnj swého zawřel w zmjné rozprawě. Dle něho rukopis ten
gest celý slowanský a dělj se we dvě části, z nichž gedna psá-
na gest vlastnoručně od sw. Prokopa opata kláštera Sazawského
w Čechách okolo 1010 — 1040 r., druhá pak část nálezj gednomu
z mnichůw kláštera sw. Hieronyma (w Praze), založeného od
Karla IV. r. 1349. Obě částky zawjragi naučenj na neděle i
swátky, wyňaty z nowého zákona. Dlanuhý čas takowá newědo-
most panowala, že rukopis ten za arménský držáno ; teprwa
Petr Weliký w čas přebýwánj swého we Francii prwnj geg za
slowanský uznal.

Poznamenánj

wšech oněch správěcŭ duchownjch w arcidiécesj, kterých **Neydŭstogněsŭj náš Arcibiskup. Knjže Pán, ALOYS JOSEF**, w minulém I. roce arcipastýrské vlády své, pro gegich zásluhy w správě duchownj a w cjrkewnjm spiso-watelstwŭ milostiwě wyznamenati ráčili.

Knjžecj arcibiskupský Notariát

gsau obdrželi :

Herrschmann František, tag. Pražsk. general. vikar. farář w Moišku.

Jirsjk Jan, farář w Minicjch, Slanského vikariátu.

Labler Vincenc, děkan w Berauně, téhož vikariátu.

Suchy František, děkan w Rokycanech, téhož vikariátu.

Zauper Stanislav, kapitulár Teplenský, gymnasiálnj préfékt w Plzni.

Powýšenjm w hodnosti

poctěni byli :

Ettel Antonjn, farář w Auteřowši, děkanem a konsistornj radau.

Hlawan Ant., arciděk. w Plzni, stalse arcib.komis filos.stud. w Plzni.

Hutter Bernard, farář w Planě, Plzenského vikariátu, děkanem.

Lagler Ant., far. u s. Štěp. w Praze, em. t. g. v. Pr. konsistornj radau.

Kugler Frant., kapit. Tepl., far. w Chotěš., děkanem pro osob. swau.

Kanonikálnjm expositorium

wyznamenáni byli :

Hlawáček Josef, farář w Winoři, w Brandeyském vikariátu.

Hron Woytěch, knjžecj arcibiskupský tegemnj.

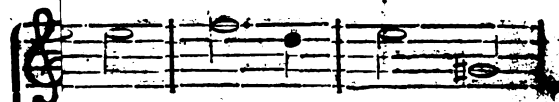
Pecka František, děkan w Zásmukách, w Nowo-Koljmském vikar.

Pernikl Jos., direktor hlawnj školy w Nowém Koljně, téhož vikar.

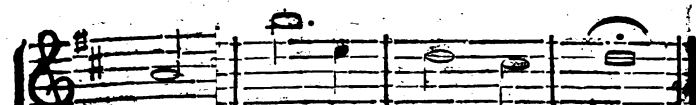
T.

Sørensen.

Maestoso.

t-čně	ge - ho	twor - stwa
-kūm	dal, gak	po - ky -
-dé	kau - li	pa - nu -
-sti	wě - čná	ne - zmje -
-raf	dar - mo	wple - su

hlas.	gest, co	stwo-řil	nás.
nul;	ho ten	wy - wi -	nul.
ge.	ta gi	sle - du -	ge.
nost!	two - řit	bla - že -	nost?
swém	mūg : gá	dj - tē	gsem!

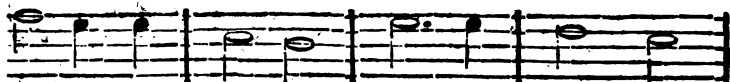
Maestoso.

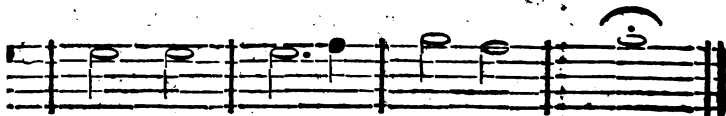
- čně	ge - ho	twor - stwa
-------	---------	-------------

hlas.	gest, co	stwo-řil	nás.
-------	----------	----------	------

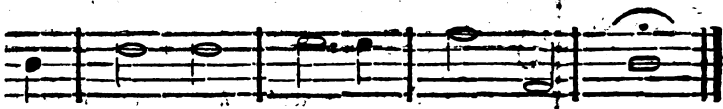
nj - wá	sau - zwučně	ge - ho	twor - stwa
á - sných w ples	wě - kům	dal, gak	po - ky -
é - ho	na každé	kau - li	pa - nu -
i - ra,	proň ge - sti	wě - čná	ně - smjr -
ij - lj	sám Se - raf	dar - mo	w ple - su

dn wel - ký	gest, co	stwo - řil	nás.
wět z ni - če	ho ten	wy - wi	nul.
do - bro	ta gi	sle - du	ge,
- stá - lo	two - řit	bla - že	most.
est Ō - tec	můg : gá	dj - tě	gsem!

- wá sau - zwu - čně ge - ho twor - stwa

Pán wel - ký gest, co stwo - řil nás.

Wacław Pieck.

vj Rakauském,

cké cjrkwę odpadlo				Židů		
W						
k r a g r t l e t j		a u h r n k e m		p o k ř t ě n o		
III.		IV.				
W Čech	2	1	10	47	5	10
	1	—	7		1	
	9	11	30		3	
	—	—	—		1	
Na Mora a w cjs. S	3	—	7	25	19	47
	2	1	10		16	
	2	6	8		2	
W Halic	—	—	—		—	
	—	—	—		—	
	—	—	—		—	
W Raka	—	—	—	1	42	45
	—	—	—		3	
	—	—	—		—	
	—	—	—		—	
W Štýrs	—	—	—	1	—	
	—	—	—		—	
W Ilirii	—	—	—	2	—	3
	—	—	1		—	
	—	—	1		3	
	—	—	—		—	
	—	—	—		—	
	—	—	—		—	
	—	—	—		—	
	—	—	—		—	
19		19	76	108		
lo w roce 1833, o . 81 dušj,						
1834, o . 470						
1835, o . 474						
1836, o . 528						
1837, o . 593						
letech přimnožilo o 2146 dušj.						

Obsah swazku čtŕrtého.

Pogednánj.

	Str.
1. Cjrkew nadzewaská, gegj spogej s cjrkwj pozemskau	625
2. Saustawa učej J. K. n sw. Lukáše a Matauše obšaženého	657
3. Proč cjrkw katol. mnoho nesnázj trpěti musj - - -	696
4. Taženj křižácká (pokračowánj) - - - - -	709
5. Žiwotowé Swatých a Swětic Božjch - - - - -	727
6. Wědecké osprawedlněnj cjrkewnjch přikázanj - - -	740
7. Kázanj na hod Božj wánočnj - - - - -	751

Oznamowatel.

a) Literatura.

1. Abrahams a S. Clara sämtliche Werke 1. Bdchen - -	767
2. Pohana, Kwětný wěneček školnjm djetkám nwitý - -	769
3. Drostes, Ein Versuch zur Erleichterung d. innern Gehetes	772

b) Rozličnosti.

Rodowý kmen Swobodných pánů Schrenků z Notzingu - -	777
Žiwotopis důst. p. Jana Hanikýře - - - - -	779
Řeči při installowánj důst. p. kanow. Frant. Dittricha -	787
Žiwotopisy zemřelých spoluandů theol. fakulty w Praze -	793
O uctěnj ostatků Swatých - - - - -	802
Západnj Slowané a literatura česká - - - - -	805
Andowé Saského dworu w duchownjm stawu - - - - -	812
Rukopis sw. Prokopa w Remeši (r. 1010) - - - - -	810
Zpráva o Dědictwj Swatojanském - - - - -	824
Roráte - - - - -	825

Pogednánj doslál pod názvem:

- 71 Wědecké osprawedlněnj cjrkewnjch přikázanj Němeček
- 72 Poslaupnost kap. děkanů w Staré Boleslawi Horčice
- 73 Přjspěwek k hist. o lit. bratrstwjch . . . Pelikan
- 74 Tomáš Moore. Žiwotopis Tentýž
- 75 Wyswětl. mjst bibl. o půwodu mocnosti wlád. Plaucar
- 75 Mozarabská mešnj liturgie Simenec
- 76 Duch křesťanstwa, (báseň) Picek
- 78 Inkwisicj Wotýpka
- 79 Wolenj stawu „
- 80 Uctěnj swatých ostatků „
- 81 Zawedenj wzdělawagjcjho čtenj „
- 82 Napoleon „
- 83 Statistický přehled přešlých osob ku kat. cjr. Nadherný
- 84 Audowé Saského dworu w duch. staw . Hrabal
- 85 Rukopis sw. Prokopa w Remeši Hanka.

Redaktor: Wáclaw Mich. Pešina, kanownjk, konsistornj rada.

Obsah

wšech čtyř swazkůw dwanáctého ročnjho běhu.

1. Dogmatika.

O prawdě Mogžjšowa wyprawowánj. o pádu prwnjch rodičůw	I.	17
Shledáme-li se na wěčnosti	II.	211
O milosti Božj	III.	417
Cjrkew nadzemská, gegj spogenj s Cjrkwj pozemskau	IV.	625

2. Mrawoučenj.

O cjrkewnjm přikázanj postu	I.	43
O welebnosti swědomj w úkonech geho	III.	453
Wědecké osprawedluňej cjrkewnjch přikázanj	IV.	740

3. Cjrkewnj historie.

Polská legenda o sw. Wogtěchu	I.	68
Taženj křižácká	I. 76. III. 434. IV.	709
Bulla Rudolphi II. de dignitate Principis, cu- juslibet archiepiscopi Pragensis	I.	168
Pražská kapitola sw. Wjta až do prwnjho ar- cibiskupa Pražského	I. 177. II.	389
Žiwotopisy spoluandůw theologicke fakulty	I. 180. II. 394. III. 579 IV.	798
O bratrstwech	II. 264. III.	481
Gasnodol swatého Bernarda	II.	335
Žiwotopis wel. p. Ant. Hanikýře	II.	335
Jerusalém a Božj hrob	II.	379
Zanjenj chrámu Božjho hrobu	II.	385
Žiwoty Swatých a Swětíc Božjch	III. 543. IV.	727

4. Biblické studium.

O užitku gazyka hebrejského . . .	II, 254	III. 727
Saustawa učenj Ježíše Krista u sw. Lukáše a u sw. Matauše	III, 527	IV. 637
Přeloženj Zalmů		II. 317

5. Pastýřský anřad.

Řeč držaná při wisitacj	I.	98
Prawá křesťanská láska we smjšeném man- želstwj mjsta nemá	I.	122
Ježíš Nazaretský, král Židowský	II.	221
O hluboké Cjrkwe prozřetelnosti při objránj perikop	II.	308
Řeč pohřebnj na smrt wel. p. Norberta Srba	III.	715
Kázanj na hod Božj wánočnj	IV.	751

6. Cjrkewnj práwo.

O swaté stolici	I.	109
---------------------------	----	-----

7) Liturgie.

Obřad installowánj kanownjků na Wyšehradě	II.	371
Žehnagcjej Řehoř XVI.	III.	371

8. Básnictwj.

Zkáza Sodomy a Gomorrhj	I.	9
K Gmenowinám p. t. Frant. Nowáka, arcibi- skupa Záherského	I.	135
Pjsně	I.	198
Słowo štedrosti	II.	355

9. Literatura.

I. 139. II. 359. III. 561. 612. IV. 767.

10. Cjrkewnj zpráwy a rozličnosti.

I. 181 — 196. II. 403 — 414. III. 570 — 611. IV. 77

Poznamenánj
wšech Pánů Spisowatelů,
kteřj k Časopisu tomuto
w roce 1839
pracemi swými přispjwali.

W P r a z e.

Dittrich František, kanownjk na hradě Pražském, kons. rada.
Daucha František, kněz cirkewnj. A. D. S. J.
Fišer Adolf, kapitulár stráhowský a bibliotekář.
Franta Josef, korrektor w arcibiskupské knihtiskárně.
Hanka Wáclaw, bibliotekář Národ. Mus. rytjř Wladim. řádu.
Hawránek Frant., kněz ryt. řádu křjžow., kaplan u sw. Petra.
Helfert Frant., čest. kanow. na Wysehradě, děkan Radonický.
Hrabal Bedřich, adjunkt při fakulě theologicke.
Krbec Jan, rektor u sw. Gijj. A. D. S. J.
Millauer Max., c. k. rada, emerit. rektor univ., prof. pastor.
Pešina Wáclaw, kau. na hradě Pražsk. red. Časop. a Děd. Swatoj.
Picek Wáclaw, kandidát doktorátu práv.
Plaucar František, dokt. bohoslowj, knjž. arcib. ceremonář.
Sommer J. W., faktor w knjžecj arcibiskupské knihtiskárně.
Wáclawjček W., dkt. kap. děk., c. k. gub. rada, emerit. rekt. univ.

W Arcidiecezj Pražské.

Beer František, farář w Pterowě.
Cjsař Karel, farář we Wosowě. A. D. S. J.
Gabulka František, duchownj zpráwce w Konogedech.
Hausmann Karel, kaplan w Slaném.
Hlawáč Jan, vikár. tagemnj, farář w Postupicjeh.
Horčice Josef, kand. theol. kanow. w St. Boleslawi. A. D. S. J.
Jahnel Josef, druhý zámecký kaplan w Njžboru.
Jirsjk Jan, kand. theol. far. w Miniejch, Spoluzaklad. D. S. J.
Kust Josef, kaplan w Nowé Wsi.
Macan Jakub, farář w Slabci.

Pohan Wáclaw, buděgow, biskup, notář, farář w Poříčj. A. D. S. J.
Sika Jan, kaplan w Zdislawicich.
Simenec František, kaplan w Střezmji. . . . A. D. S. J.
Smetana Josef, dkt. kapitulár Tepelský, prof. fysiky w Plzni.
Wiršink Leopold, kandidát theologie, probošt w Raudnici.
Wobornjk Sewerin, kand. theol. duch. zpráwce w Křečowicich.
Wotýpka Josef, duchownj správce w Popowicich.

W Litoměřické diécesj.

Náhlowský František, kaplan w Českém Dubě.
Rehák Antonjn, kaplan w Daubrawici.
Winařícký Karel, far. w Kowani. Aud. Národ. Mus. a D. S. J.

W Královéhradecké diécesj.

Pelikán Wáclaw, duchownj správce w Chotěšicich. A. D. S. J.
Reis Jan, kandidát theologie, kaplan w Kopidlně.
Stárek Jan, kand. theol. prof. mor. w Královéhradci. A. D. S. J.

W Budějowické diécesj.

Körner Jan, dtk. professor bibl. studium, rektor semináře.
Němeček Jakub, wychowatel hrabat z Černjnu.
Nowáček Jan, kaplan w Kumžaku. Spoluzakl. Děd. Sw. Jan.
Sláma František, farář w Chrásticich. . . . A. D. S. J.
Wacek František, farář w Teynici. . . . A. D. S. J.

W Brněnské diécesj.

Holásek Josef, farář w Blansku. A. D. S. J.
Kincel Fr., krag. děkan, konsist. rada, farář w Lauce. A. D. S. J.
Sušil František, prof. bibl. studij. Zakladatel Děd. Sw. Jan.

Wšech 45.

Wáclaw M. Pešina,

kanownjk, konsistornj rada, redaktor.

František Čelakowský,

korektor stylu.

Poznamenánj

wysoce ctěných Pánů, panů odběratelů
Časopisu pro katolické duchowenstwo,
w roce 1839.

I. W Arcibiskupstwj Pražském.

Geho Knjžecj Milost, Neydůstogněgšj Pán, Pan
**Aloys Josef, Swobodný Pán Schrenk
z Notzingu, Knjže, Arcibiskup Pražský,**
Primas králowstwj Českého, Papežský Legat,
ustawičný Kancłjř University Pražské a Ochránce
Studij, Doktor bohoslowj, Chrámů Páně Olomů-
ckého Kanownjk, Zakladatel Dědictwj Swato-
Janského, a t. d.

Wysoce důstogný Pán, pan František Tippmann, biskup
Satalský, Suffragan, konsistornj Prěses, Dom-Custos,
Děk. Staroboleslawský, Direkt. fakulty theol., Spolu-
zakladatel Dědictwj Swatojanského, a t. d.

Wysoce důstogná kapitola a konsistoř.

P. T. P. a p.

Frant. Pöllner, probošt u sw. Wjta, gym. dir. výber zem. stawů.
Wácl. Wáclawjček, dkt. kap. děkan, c. k. gub. rada. rekt. univ. emer.
Jos. Werner, prélat, arcijáhen, kons. rada, ryt. wjce řádů. A. D. S. J.
Josef Ranch, prélat, domscholastik, konsist. rada. A. D. S. J.
Mikul. Tomek, dakt., kanownjk Dom-Kantor, kons. rada, exam. syn.
Jan Renner, kanownjk senior, kons. rada, exam. syn.
Wácl. Pešina, kan. kons. rada, redaktor Časopisu a Dědictwj S. J.
Josef Lindauer, kanownjk, konsistornj rada. A. D. S. J.
Michael Willer, kanownjk, konsistornj rada.
Petr Kregčj, kanownjk, konsist. rada, exam. syn. A. D. S. J.
František Dittrich, kanownjk, kons. rada.

Josef Helfert, dakt., prof. cirkewnjhò práwa, kons. rada.
Aloys Wydra, dakt. práw, zemský advokat, kons. rada.

Hron Wogtěch, arcibiskupský tagemnj 1. ceremonář. A. D. S. J.
František Plaucar, dkt. bohoslowj, arcibiskupský 2. ceremonář.
Kodauer Jan, tagemnj arcibiskupské konsistoře.
Bretschneider Karel, dakt. práw, konsist. kasjr.

*) A. D. S. J. znamená: *Aud Dědictwj Swato-Janského.*

Kujžek František, registrator.
 Höniger Jaroljm, protokolista rádnjho stolu.
 Kalina Jan z Jétensteinu, expeditor, *kasjr Časopisu a Dědictw.*
 Šmid Vincenc, protokolista exhibitu.
 Kristof Wogtěch, kněz cjrkwnej, mjestodržej protokolllu.
 Stach Wáclaw, kněz cjrkl., mjestodržej kancellisty.

Arcibiskupský semenčíř.

P. T. P. a p.

Jan Büttner, prob. u W. Sw., kan. w St. Bol., rekt. sem. A. D. S. J.
 Wáclaw Signund, spiritual. A. D. S. J.
 Antonjn Rost, doktor filosofie, préses.
 Josef Palleta, vicepréses.
 Bedřich Hrabal, kand. theologie, adjunkt při fakultě theolog.
 Antonjn Rispler, provisor.
 Seminárská knihowna. A. D. S. J.

Nowosvěcenj kněži.

Eichler Josef. Klimeš Emanuel. Klika Josef.

Absolwowanj pastoralisté.

Kaštan Josef. † Wewerka Emilian.

Posluchači bohoslowlj w IV. roce.

Cjsař Karel, buděgow.	Starý Jan.
Gürke Jan.	Trenkler František.
Mašek František.	Till František.
Mařenec Jan, buděgow.	Witunka Josef, buděgow.
Pruha Karel.	Wlček František.

Zwicz Jan.

W III. roce.

Altmann Antonjn.	Podhagský Josef, králohrad.
Bien Jakub.	Procházka Josef.
Hauser František.	Schak Josef. . A. D. S. J.
Hawelec Josef.	Signund Wáclaw.
Kohaut Jan.	Šiman Wogtěch.
Kratochwil Wáclaw.	Skampa Alois.
Nowák Wáclaw.	Zlonický Josef.
Pawla Jan.	Zucker Antonjn.

W II. roce.

z Ehrenwaldu Rudolf.	Kramer Josef.
Felber Josef.	Wiedemann Josef. králohrad.

W I. roce.

Echerer Wiljm.	Mudra František.
Hronek Wáclaw.	Raymann Jan.
Kopř Josef.	Řezáč Jan.

Špachta Adolf.

Wšech 43.

Geho Excellencj, wysoce urozený Pán, pan
Karel Chotek, hrabě z **Chotkowa a**
Wognjau, Rytjř c. k. rakauského zlatého rauna,
Welkokrřžnj k. k. rakauského Leopoldowa řádu,
c. ruského řádu Sw. Alexandra, a Rytjř král.
sardinského řádu sw. Maurice; cjs. král. tagná
rada a komornj k, Neyvyššj Purkhrabj králowstwj
Českého, a Président c. k. zemského řizenj, a t. d.

Po městech Pražských.

P. T. P. a p.

Jos. Köhler, dkt., general a welmistr řádu Křiž., ryt. řádu Leop. †
Hier. Zeidler, dkt., opat Strah., prélat, c. k. almužnj k a censor.

Ant. Lagler, far. u s. Štěp., em. tagem. gener. vik. far Praž. A. D. S. J.
Beer Jakub, rytjř řádu křiž., komendator, dkt. prof. dogmatiky.
Bergner Karel, psalista u sw. Wjta.

Böhm Wáclaw, katecheta při Malostranském Gymnasium.

Censura, cjs. král., 4 wýtisky.

Cikart Wáclaw, arcibisk. zpowědnj k u sw. Wjta. . A. D. S. J.

Čelakowský František, korektor Časopisů.

Čížek Daniel, farář u sw. Wáclawa, přítomně w Cerhowicjch.

Damm Josef, p. quardian kapucjnů na Hradčanech.

Daubek Frant., repräsent. měšťan na Nowém Městě, čjs. 247.

Duchownj u sw. Gijř.

Dufek Leander, benediktjn w Emausjch, admín. we všeob. nemocnici.

Fanta Antonjn, kaplan u sw. Mikuláše.

Frank Josef, kněz cirkewnj, wychowatel hrabat z Waldšteynu.

Franta Josef, korektor w arcibiskupské knihtiskárně.

Franz Wáclaw, farář u sw. Wjta na hradě Pražském.

Fříček Nepom. Provincial řehole w. p. Františkánů.

**) Redakcj žádá slušně pány odběratele, by sobě neztyžili,
poštou gj k wědomosti dáti, kdoby z nich w tomto posnamenánj
ze gména uveden nebyl; a skrz koho Časopis dosahwád obdržowali.
Psanj si redakcj w pošty rüda wyplatj. — Též žádá spolu, když-
by spoleaudstwj Swatojanské komu přisaditi se byto zapomnělo,
také gj toho wědomj dáti.*

Gedlička Emilian, kapitulár a kaplan na Strahowě.
 Hanka Wácl, rytíř Wladim. řádu, bibliotekář národ. Museum.
 Hawránek Frant., kněz rytířsk. řádu křižow., kaplan u sw. Petra.
 Herrschmann Fr., kand. bohosk., zást. vřk., farář w Mějsku.
 Holec Josef, podpřewor rytířsk. řádu křižownjků.
 Holubář Gotthard, kapit. na Strah. a duch. apr. w Nebužicích.
 Hora Antonjn, kaplan w Teyně.
 Horák Antonjn, farář u sw. Apollináře.
 Hůrka Vincenc, kaplan u sw. Haštala.
 Janský Wácl., mistr bedn., w čjs. 569 na Now. Městě. A. D. S. J.
 Jungmann Jos., dokt. přef. na akad. Gymn. ryt. Leop. řádu. A. D. S. J.
 Kaffka Frant., kan. na Vyšehradě, arcib. notář. A. D. S. J.
 Kanka Jan Nep., dokt. práv, emer. rektor Univers. A. D. S. J.
 Klenka Jan, kaplan u sw. Wogtěcha.
 Klenz Ambroš, řádu sw. Augustina, nowicmistr.
 Kelenatý Jos., rytířs. Malthes. řádu, far. u Marie de Victoria.
 Koch Josef, kandidát dektorátu práv.
 Košťálovský Jan, kapitulár a kazatel na Strahowě.
 Krbec Jan, rektor u sw. Girj. A. D. S. J.
 Kreilhueber Josef, kaplan u sw. Wogtěcha.
 Küffer z Asmanwille Wogtěch, kapl. u sw. Gindřicha. A. D. S. J.
 Landa Josef, kaplan u sw. Duchá.
 z Lobkowic kníže Ferdinand, wýwoda na Randnjci.
 Lüftner František, kaplan na Smichowě. A. D. S. J.
 Maxa Jan, rytířs. řádu křižow., kaplan u sw. Petra.
 Merhaut Petr, staršj kaplan u sw. Hawla.
 Millauer Max. c. k. rada, prof. dogm. emerit. rektor universj.
 Mičan Antonjn, ryt. řádu křižownjků, kaplan.
 Mráz Hynek, děk. u Všech Swat., kan. w St. Bol. admin. u Worš.
 Museum národnj.
 Nádherný Kajetan, direktor listowny c. k. gubernium.
 Nowotný Jan, farář u Neyswětěgěj Trogice.
 Oliwa Antonjn, farář u sw. Haštala.
 Pošťan c. k. pro dwa negmenowané.
 Procházka Wogtěch, čest. kan. na Wyšeh., farář u sw. Wogtěcha.
 Přihonský Frant., dokt. libomudrcwtj, kanownjk w Budišíně.
 Redakcj Časopisu „Wčely.“
 Redakcj Časopisu „Kwětů.“
 Redakcj Listů pro polnj hospodáře.
 Řehoř František, kaplan u sw. Wjta.
 Řivnát Ignác, kaplan u sw. Štěpána.
 Schreiner Karel, farář u sw. Mikuláše.
 Schrenk, Swob. Pán z Nocingu, Josef, čjs. král. gub. tagemnj.
 Seidl Wácl., nákladnj, domácj pán, Mal. Str. čjs. 86. A. D. S. J.
 Slawjček Antonjn, zatimnj kooperator u sw. Wáclawa.

Špinka Antonjn, registrator w domě šlechtičen na Hradčanech.
 Stieber Daniel, kapitulár a farář na Strahowě. A. D. S. J.
 Strohbach Pawel, c. k. gub. rada, ředit. zem. stavitel. A. D. S. J.
 Swoboda Ant., kanc. w gub., ředitel aerar. lithogr. A. D. S. J.
 Swoboda Josef, farář na Smichowě.
 Swoboda Martin, magistratuální registrant.
 Šediwý Šebastian, kaplan u sw. Apollináře.
 Sylva Tarouca Bedřich, hrabě, bohosk. pro děc. Olomuckau.
 Teyrich Maximilian, kapitulár, kaplan a katecheta na Strahowě.
 Thomas Josef, kaplan u sw. Gindřicha.
 Tillinger Gaudenz, p. Quardian Františkánů.
 Tippmann Antonjn, koop. u Matky Boží Sněžné.
 Tischer Bedřich, kaplan u sw. Štěpána a admín. u sw. Ignáce.
 Tomsa Fr., ingrossista u c. k. aučetnictwí, prez. gub. translator.
 Tšary Antonjn, rytířs. řádu křiž., tagemnik a farář.
 Wawřík Jan, kaplan u Neyswětěgšj Trogice.
 Weyrauch Erwin, kapitulár na Strahowě, tagemnik opatský.
 Weywoda František, farář we Wolšanech.
 Wyšehradská wysoce důstogná kapitola. A. D. S. J.
 Woborník Stanisław, podpřewor řádu kazatelského.
 Woršilinský klášť., wel. Matka, Marie Vinc. Mayerowá. A. D. S. J.
 Tamléž Mater Angelina, tagemnice a prokarátorka. A. D. S. J.
 Woříšek Flavian, řehole milosrdných bratrj. A. D. S. J.
 Wšech 175.

W Arcidiécesj.

P. T. P. a p.

W Beraunském Vikariátu.

Wác. Motz, vikár, kona. rada, arc. notář, děkan w Bezdědicích.
 Brabec Karel, kaplan w Bezdědicích.
 Boleška Wácław, duchowuj zpráwce w Strašicích.
 Bělecký Kornel, předst. Piar. res. dir. h. šk. w Berauně. A. D. S. J.
 Burka Antonjn, administrator w Tetjane.
 Čabaun Antonjn, kaplan w Neuměteli.
 Djk Josef, kaplan w Zdicích.
 Dmych Josef, farář we Welisi.
 Exner František, kaplan w Cerhowicích.
 Gruber Jan, vikárny tagemnik, děkan w Meytě.
 Hanausek Wácław, lokalista w Hadlicích.
 Jodl Erasm, kaplan w Žebráku.
 Kodim Josef, kaplan w Žebráku. A. D. S. J.
 Kaubek Wácław, kaplan w Berauně. A. D. S. J.
 Kubišta Ondřeg. arcibis. notář, děk. w Lechowicích. A. D. S. J.
 Labler Vincenc, děkan w Berauně.

Negedly Wogtělč, děkan w Zebráku.
 Obraz Kašpar, děkan w Hořowicjch.
 Řib Josef, děkan u sw. Jana pod skalau.
 Rýšawý Wáclaw, podpřewor Františkánů w Hořowicjch.
 Schimaandl Josef, exposita w Zbirowě. A. D. S. J.
 Sydek Tomáš, exposita w Bnešicjch.
 Tureček Jan, farář w Praskolesjch.
 Waniš Průkop, exposita w Loděnicjch.
 Wondřich František, administr. zám. kaplan na Zbirowě.
 Worel Josef, exposita w Zdicjch.
 Wunsch Jan, kaplan w Bezdědicjch.

W Brandegském Vikariátu. A. D. S. J.

Josef Horčice, kand. theolog., kanow. w St. Bolesl. A. D. S. J.
 Demuth Wáclaw, kaplan w Staré Boleslawi.
 Čermák František, farář w Klomjné.
 Hlawáček Josef, vikárnj tagemnj, farář we Winoři. A. D. S. J.
 Hora František, farář w Hlawnokostelnjm. A. D. S. J.
 Macán František, děkan w Čelakowicjch.
 Pipota Antonjn, kaplan we Winoři.
 Schmid Mikuláš, admfo, děkanstw w Staré Bolesl. . A. D. S. J.
 Steiger Josef, děkan w Benátkách.
 Vikariátnj knihowna.

W Budinském Vikariátu. A. D. S. J.

Petr Geřábek, vikář, konsistornj rada, děkan we Wepřku.
 Artner Dom., kapit. na Strahowě, emer. přew. admin. w Radonicjch.
 Brožowský Petr, farář w Chříně.
 Czagl Antonjn, farář w Lužci.
 Družický Martin, vik. tag., děkan w Zlaticjch. . . . A. D. S. J.
 Fährndrich Tadiáš, farář we Wlnowai.
 Fischer Mikuláš, farář w Pozdni.
 Hanser Josef, dekt. w Ekonomdectwj, farář w Peruci.
 Hochmann Josef, kaplan w Radnici.
 Král Josef, kaplan we Wlnowai.
 Merklas Josef, arcibiskupský notář, farář w Horjné.
 Müller František, farnj administ. w Liboteynici.
 Peer Josef, farář we Wraně.
 Peer Manswest, farář w Kmetznosi.
 Petřik Emerich, kapitulár Strahowský, inspektor na Pátku.
 Pták Josef, administrátor w Teynici.
 Rennert Wáclaw, kaplan w Budini. A. D. S. J.
 Slanina František, farář w Citowě.
 Srb-Mátěg, kaplan na Wraném. A. D. S. J.
 Štěpnička Antonjn, kaplan we Wepřku.

Straka Wáclaw, farář w Charwatci.
 Walsa Wáclaw, farář w Černaušku.
 Záweský Jan, kaplan w Charwatci. A. D. S. J.
 Zykl Jan, exposita w Bechlíně.
 Vikariátnj knihowna.

W Bystřickém Vikariátu.

Wawř. Schauf, vik. kons. r., arc. not. far. we Wrcholtowicjch. A. D. S. J.
 Bastl Matěj, duchownj správce w Redošowicjch.
 Beber Martin, kaplan we Wrcholtowicjch.
 Brádek František, duchownj správce we Stěbuzowsi.
 Čisar Josef, farář w Bystřici.
 Časlavský Hynek, děkan w Benešowě.
 Ehrenberger František, kooperator w Poříčí.
 Fürst Wáclaw, duchownj správce w Anběnicjch.
 Gičinský Wáclaw, duchownj správce na Hrádku.
 Hanikýř Josef, farář w Kondratci. Spoluzakladatel D. S. J.
 Hlawáč Jan, vikárj tagemnj a farář w Postupicjch.
 Klaber Wawřinec, farář w Kosmici.
 Kolář Jakub, exposita loretský, kaplan we Wladjmě.
 Konečný Josef, farář w Chotěšanech.
 Krodl Leopold, duchownj správce w Třebesicjch.
 Malý Wáclaw, kaplan w Benešowě.
 Materna Jan, kooperator w Štěpánowě. A. D. S. J.
 Meder Augustin, farář we Wokrauhlicjch. A. D. S. J.
 Pohan Wácl., buděj. bisk. notář, farář w Poříčí. A. D. S. J.
 Radlo František, kaplan w Postupicjch.
 Sika Jan, kooperator w Zdislawicjch.
 Stibic Josef, farář w Šlapanowě.
 Strnad Josef, zámecký kaplan w Gemništi.
 Tichý Josef, kooperator w Benešowě.
 Wáňa František, kooperator w Bystřici.
 Weselý František, děkan w Nadčeradci.
 Wiljmek Jan, farář w Štěpánowě.
 Wilt Hynek, kaplan w Diwišowě.
 Wlasák Antonja, kaplan we Wladjmě.
 Wolf František, farář w Jankowě.
 Wotýpka Josef, duchownj správce w Popowicjch.

W Chebském Vikariátu.

Hofmann Josef, ryt. řádu křižow., kazatel we Františk. láznjch.

W Českobrodském Vikariátu.

Jan Morawec, arcib. vikář, kons. rada, děkan w Černém Kosteleji.
 Blažek Josef, kaplan w Bristwji.

Jabulka František, duchownj správce w Konogedech.
Mazánek Josef, farář we Witicjch.
Šederle Jan, administrator w Pořičanech.
Wenz Matěj, farnj administ. w Stojmři.
Wunderling Jan, děkan w Kauřimě.
Vikariátnj knihowna.

We Falkenawském Vikariátu.

Auer Joachim, zámecký kaplan, kustos kabinetu w Kunžwarta.

W Heydsckém Vikariátu.

Frey Pawel, kapit. Teplský, ins. w Marianských láznjch.
Ortmann Antonjn, ředitel hlawnj školy w Plánu.

W Kolýnském Vikariátu. A. D. S. J.

Josef Balatý, čest. kan. w St. Bol., vik. a děk. we Swogšicjch.
Březina Josef, duchownj správce we Weltrubech.
Hulek Karel, farář w Dobřichowě.
Hušek Karel, farář w Nowé wsi.
Pernikl Josef, direktor hlawnj školy w Nowém Koljně.
Prokeš Antonjn, duchownj správce we Wohari.
Strnad Peter, farář w Starém Koljně.
Štika Antonjn, kaplan w Dobřichowě.
Vikariátnj knihowna.

W Mnichowickém Vikariátu.

Wáclaw Schuster, vikář, konsist. rada, farář w Česticjch.
Bitcan Martin, farář w Sázawě.
Bodužanský Josef, farář w Janowicjch.
Girkowský Jan, duchownj správce w Jařlowicjch.
Hänsel Wiljm, kooperator w Ondřegowě.
Horáček Wáclaw, arcib. notář, farář w Ondřegowě. A. D. S. J.
Hýbeš Tobiáš, farář w Skaliči.
Ludwjk Jan, duchownj správce we Wranowě.
Ringler Wáclaw, kooperator w Gjelowě.
Suchan Matěj, kooperator w Krýžowém Kostelci.
Wolf Wogtěch, farář w Ratagi. A. D. S. J.

W Ostrowském Vikariátu.

Šipaunský Antonjn, farář w Židlicjch. A. D. S. J.

W Plzeňském Vikariátu.

Antonjn Popp, vikář, konsist. rada, děkan we Weyprnicjch.
Diessl Jan, kaplan w Degšjně.
Dostal Filip, arcibiskupský notář, farář w Degšjně.

Eisenhut Jan, kaplan w Plzni.
 Hlawan Ant., arcib. komis. při filos. úst., arciděk. w Plzni. A. D. S. J.
 Kubišta Petr, kaplan w Plzni.
 Lang Jakub, farář w Kralowicjch.
 Marek Jan Gindřich, farář w Kozogedech. A. D. S. J.
 Nekola Karel, farář we Woboře.
 Piller František, kaplan w Plané.
 Růžička Karel, direktor hlawnj školy w Plzni.
 Smetana Josef, dokt. libom. kapit. Teplský, prof. fil. w Plzni.
 Schellinger Jan, staršj kaplan w Plzni. A. D. S. J.
 Wiesner Antonjn, kaplan w Plzni. A. D. S. J.

W Pražském Vikariátu. A. D. S. J.

Frant. Lampa, vikář, konsistornj rada, farář w Liboci. A. D. S. J.
 Brzorad Jos. Calasanz, dkt. práv, pán na Lochowě. A. D. S. J.
 Haas Pawel, farář w Hostiwicjch.
 Hora Antonjn, kaplan w Liboci.
 Krch Antonjn, duchownj správce w Modřanech.
 Medlin František, kaplan w Michli.
 Modroch Jan, farář w Auněticjch. A. D. S. J.
 Richter Ondřej, ryt. řádu křižownjků, farář w Hloupětjně. A. D. S. J.
 Starša Wácl., emerit. vikář Mnichow., děkan w Auřeňowsi. †
 Tingel František, kaplan w Babenti.
 Wewerka Wáclaw, kaplan w Auřeňowsi.
 Zimmermann Josef, duchownj správce w Stodůlkách. A. D. S. J.

W Přibramském Vikariátu.

Frant. Kostka, dkt. boh., vik. a kons. rada, děk. w Přibrami. A. D. S. J.
 Bartuněk František, kaplan na Swatém Polí.
 Cjsař Karel, farář we Wosowě. A. D. S. J.
 Čížek Wogtěch, duchownj správce we Wišnowě.
 Draský Tomáš, arcib. notář, duchow. správce w Hluboši.
 Dworák Josef, rytjř řádu křižow., kaplan w Starém Knjně.
 Exner Filip, farář w sw. Kilianu.
 Frank František, zámecký kaplan w Makowě.
 Jiraušek František, kaplan w Mnišku.
 Končický Jos., ryt. řádu křiž., farář w Starém Knjně. A. D. S. J.
 Krch Jan, farář na sw. Polí.
 Lagler Josef, farář w Mnišku, kandidát bohoslowj. . A. D. S. J.
 Leubner Josef, farář we Wšeradicjch.
 Ondrák Prokop, katecheta hlawnj školy w Přibrami. A. D. S. J.
 Opatrný František, kaplan w Sliwiczjch.
 Pachmann Petr, farář w Sliwici.
 Rothberger Jan, kaplan w Přibrami.
 Rojt František, farář w Dolnobbitech.

Stach Antonjn, farář w Slapech.

Šomek Emanuel, Maltežského řádu, farnj administrátor w Pičjně.

W Rakownickém Vikariátu.

Jan Swoboda, arcib. vikář, konsist. rada, farář w Kozlanech.

Aksamit Karel, zámecký kaplan w Křiwokladech.

Čechura Karel, kaplan w Nowých Strašicjch.

Hněwkowský Wogtěch, kaplan w Čisté.

Hornof Wogtěch, farnj administrátor we Wolešně.

Jahnel Josef, zámecký kaplan w Njžboru. A. D. S. J.

Kanský Wáclaw, farář we Welkém Augezdě.

Kepler František, farnj administrátor w Kaunowě.

Kosler Tomáš, farář we Zběžně.

Macan Jakub, farář w Slabcjch.

Michálek Antonjn, vikárnj tagemnj, farář w Mutěgowicjch.

Nedwěd Wáclaw, duchownj správce w Nezabudicjch.

Nišťera František, kaplan w Kozlanech.

Nowotný Wáclaw, duchownj správce w Renčowě.

Špalek Wáclaw, duchownj správce w Městečku.

Wohanka Wáclaw, kaplan w Mutěgowicjch.

Wotěra Josef, farář w Petrowicjch.

Záruba Wáclaw, kaplan w Rakownjce.

Vikariátnj knihowna.

W Rokicanském Vikariátu.

Jan Jaeger, arcib. vikář, konsist. rada a děkan w Radnicjch.

Alizar František, farář w Liblěně.

Bolzer František, farář w Mirešowě.

Jezbera Josef, farář w Stablówě.

Kosinka Josef, kaplan w Čiškowě.

Lemoch Josef, farář w Mešně.

Liška Jakub, kooperator we Woseku.

Liška Tomáš, farář w Prusjně.

Miška Wogtěch, zámecký kaplan w Liblěně.

Pišťek František, děkan w Plzenci.

Poláček Šebestian, farář w Čiškowě.

Sedlák Martin, duchownj správce w Skořici.

Suchý František, vikárnj tagemnj a děkan w Rokycanech.

W Slánském Vikariátu. A. D. S. J.

Jan Bezděka, čest. kan., vikář, kons. r., děk. w Lidicjch. A. D. S. J.

Baroch František, duchownj správce w Hobšowicjch.

Březina Josef, farář w Hořelici.

Dwořák Josef, kaplan w Nautonicjch. A. D. S. J.

Engelthaler Karel, farář w Hostauni. A. D. S. J.
 Foyta Jos., kan. u Všech Sw., vik. tag. děkan w Taehlowicjch.
 Gaube Benno, tagemnjik vikariátu, farář we Swárově.
 Hampeys František, kaplan w Měci. A. D. S. J.
 Hausmann Karel, kaplan w Slaném. A. D. S. J.
 Hořegšj Josef, farář w Kwilicjch.
 Hubený Jan, duchownj správce w Tuchlowicjch.
 Jirsjk Jan, kand. theol. farář w Minicjch. *Spoluzakladatel* D. S. J.
 Jungmann Jan, ryt. řádu křiž., farnj administrátor w Tursku.
 Kodilek Augustin, kaplan w Železně.
 Krčjk Josef, kaplan w Minicjch.
 Kubišta Josef, farář w Družci.
 Lička Kašpar, farář w Kladně.
 Lička Wogtěch, farář w Pcherách.
 Mlčan Filip, duchownj správce w Libšicjch.
 Přibjk Vincenc, děkan na Smečně.
 Rokos František, kaplan we Zwolenowsi.
 Sigmund Benedikt, kandidát theologie, děkan w Slaném.
 Sitte Wogtěch, duchownj správce w Tuchoměřicjch.
 Slunečko Wácl., rytjř řádu křiž., arcib. notář. farář w Aunošti.
 Srb Norbert, arcib. notář, farář w Nautonicjch.
 Štule Wáclaw, kaplan w Kwilicjch. A. D. S. J.
 Šwestka František, farář we Měci. A. D. S. J.
 Zahradnický Augustin, guardian frant. bratrj w Hágku.
 Žitek Wáclaw, duchownj správce w Srbci. A. D. S. J.

W Taužetjnském Vikariátu.

Gily Bruno, Jakub, bibliotekář w prém. kanonii Teplenské.
 Karljk Hugo, prof. cjr. hist. a cjr. práwa w kanonii Teplenské.
 Reil Albert, provisor a kantor w kanonii Teplenské.
 Sturm Josef, administrátor děkanstwj Manetinského.

We Wotickém Vikariátu. A. D. S. J.

Kristian Friček, arcib. vikář, kons. rada a farář w Dublowicjch.
 Ausobský Célestin, kaz. řádu sw. Frant. we Woticjch, A. D. S. J.
 Chwosta Jan, arcib. notář, farář w Krásné Hoře.
 Čtrnáctý Jan, děkan w Neweklowě.
 Franz Prokop, pater guardian Františkánů we Woticjch.
 Gerson Jos., ryt. z Ragersdorfu, vik. tag., arcib. notář, děk. w Sedlci.
 Herrmann Řehoř, farář w Bělci.
 Hulička Wogtěch, farář w Nechwalicjch.
 Kacerowský Antonjn, arcib. notář, farář w Podčepicjch.
 Kareš Wáclaw, farář w Arnoštowicjch.
 Keil Antonjn, administrátor w Kosowé Hoře.
 Kratochwjle Karel, duchownj správce w Kamejku.

Lenk František, arcibiskupský notář, farář w Maršowicjch.
Procházka Desiderius, osobnj děkan w Prčicjch.
Richter Josef, děkan w Sedlčanech.
Roštlapil Josef, farář we Woticjch.
Simenec František, kaplan w Střezmjti. A. D. S. J.
Stulfa Antonjn, farář w Janowicjch.
Urban Emanuel, exposita w Jesenicjch.
Urban Matěg, kaplan w Maršowicjch.
Wiljmek František, kaplan w Netwořicjch.
Witták Tomáš, farář na Chlumě.
Wobornjk Sewerin, duchownj správce w Křečowicjch. *)

W Praze negmenowanj tři.

W Praze 178.
We Vikariátech 289.

Wesměs 467.

*) Kde by gaké pochybenj se nalezlo, Žááá redackej o geh oznámenj, by w přjštjm poznamenánj tomu se wyhowělo. Obláží také sobě každý nowj pan odběratel w psanj na poště newyplacném spolu i swěg vikariát nám oznámí, a stacj, gak se w češtině píše, uvesti.

II. Litoměřické biskupství.

Neydůstogněšj Pán, pan Augustin Bartoloměj
Hille, Biskup, člen mnoha učených a dobro-
činných ústavů, Aud Dědictwj Swato-Janského,
a t. d.

P. T. P. a p.

Wáclaw Kára, kapit. děkan, kons. préses, stud. direkt. A. D. S. J.

Josef Nečasek, kanownjk, konsistornj rada, exam. syn.

Ignác Jakš, kanownjk, kons. rada, redakt spisu pédagogického.

Josef Pfeiffer, vicerektor sem., censor českých kněh. A. D. S. J.

Raymann Jan, konsistornj protokollista.

Manžel Jan, nowě wysvěcený kněz cirkewaj.

Biskupský semenář.

Posluchači bohoslowj w IV. roce.

Zumann Antonjn.

W III. roce.

Dlaske Josef.

Maucha Josef.

W II. roce.

Čermak František.

Gihláš Antonjn.

Kendjk Josef.

Kosina Josef.

Kunz Antonjn.

Pařík František.

Wohlmann Hugo.

Zdobinský Josef.

Na wenku w Diéeesj.

P. T. P. a p.

W Austeckém Vikariátu.

Čermák Filip, farář w Liběchowě.

Černohaus Antonjn, kaplan w České Austi.

Hanousek Jan, farář w Prachowě.

Thun, hrabě Leo. Leopold, w Dečjně. A. D. S. J.

W Boleslawském Vikariátu.

Cebuský Filip, farář w Luštěnicjch. A. D. S. J.

Černohaus František, kaplan w Reyšicjch,

Bělohaubek Josef, kand. theol., děkan w Kosmonosjch. A. D. S. J.

Geřábek Jan, farář w Bezně.

Lauterbach Jan, kupec w Mladé Boleslawi. A. D. S. J.

Linka Jan, děkan w Čerwené Daubrawici.
Řehák Antonjn, kaplan w Čerwené Daubrawici.
Winařický Karel, farář w Kowani. A. D. S. J.
Vikariátnj knihowna.

W Gabloňském Vikariátu.

Eisert Křištof, kaplan Zákopský. (Reichsstadt)

W Doxském (Hirschberg) Vikariátu.

Neřasek Josef, kaplan w Skalsku.
Prochazka Giřj, farář w Skalště.

W Libochowickém Vikariátu.

Čerwinka Vincenc, kaplan w Dlažkowicjch.
Zacke Wáclaw, farář w Žiškowicjch.

W Libereckém Vikariátu.

Hujer Ignác, farář w Lankowci.

W Mělnickém Vikariátu.

Černý Josef, kaplan w Chorušicjch.
Hnogek Antonjn, děkan na Mělnjce.

W Nimburském Vikariátu.

Řehoř Horecký, vik. emer. a děkan w Rožďalowicjch. A. D. S. J.
Beránek Wáclaw, farář we Wosenicjch. A. D. S. J.
Holub Jan, kaplan w Nimburku.
Kopecký Antonjn, farář w Kostomlatech. A. D. S. J.
Kučera Josef, kaplan w Křinči A. D. S. J.
Matauš Josef, duchownj správce w Mladé. A. D. S. J.
Neumann Josef, farář w Křinči. A. D. S. J.
Nowák Antonjn, kaplan w Libáni. A. D. S. J.
Nožička Josef, kaplan w Nimburku. A. D. S. J.
Pačowský Antonjn, farář w Libáni. A. D. S. J.
Renner Josef, farář we Mčeli. A. D. S. J.
Stěhule Josef, duchownj správce w Laučenj. A. D. S. J.
Šoregs Frant., kaplan w Rožďalowicjch. *Spoluzakladatel* D. S. J.

W Semilském Vikariátu.

Krupař Josef, farář w Šumbece.
Swatoš Antonjn, kaplan we Wolešnici.

W Turnowském Vikariátu.

Horák Wáclaw, kaplan w Turnowě.
Kořinek Jan, kaplan we Wšeně. A. D. S. J.
Pacelt František, kaplan w Teyně.
Pohořelý Josef, kaplan w Turnowě.
Šaurek Josef, děkan w Turnowě.
Šolc Jan, duchownj správce we Wiskři.
Wetešnjak František, děkan w Sobotce. A. D. S. J.

Wesměs 62.

III. Králo-Hradecké biskupstwj.

Geho Excellencj, Neydůstognějšj Pán, pan Karel Hanl, Biskup, c. k. tagná rada, emerit. c. k. guberniálnj rada, Aud Dědictwj Swato-Janského, pak wjce učených a dobročinných Společnostj.

P. T. P. a p.

Josef Müller, kapitolnj děkan, kons. přeses, studij direktor.
František Pelikán, kanownjk, konsistoruj rada. A. D. S. J.
Stárek Jan, doktor, professor morálky. A. D. S. J.

Biskupský semendář.

Křikawa Jan, doktor bohoslowj a libomudrcwtj, Spiritual.

Posluchači bohoslowj w IV. roce.

Bartoš Karel.	Křeček Jan. A. D. S. J.
Daubrawa Josef.	Lichtag Antonjn.
Hawrda Adolf.	Šafránek Mjchal.
Král František.	Tupec Josef.

Wacek Leodegard.

W III. roce.

Brichta Alois.

Nowak Peregrin.

W II. roce.

Chmeljk Antonjn.

Hanl Josef.

Rezek Wáclaw.

W I. roce.

Kordina Josef.

Stránský František.

Pirkl Josef.

Zástěra Wáclaw.

W Diécesj.

P. T. P. a p.

W Bydžowském Vikariátu.

Čančara František, kaplan w Lužci.

Haas Josef, kaplan w Žehuni.

Šafránek Josef, kaplan w Nowém Bydžowě.

Petzold Josef, kaplan w Bydžowě.

W Chrastekém Vikariátu.

Josef Munzar, čest. kan., vik., kons. rada, adm., děk. w Chrasti.

Lebeda Josef, kaplan w Chrasti.

Lichtenberg Josef, kaplan w Chrasti.

Slanina Josef, kaplan we Weywanowě.

Wlk Karel, duchownj správce w Kostelci.

W Chrudimském Vikariátu.

Dewoty Josef, čest. kan., notář, děk. w Mikulowicjch. A. D. S. J.

Kapucjnský klášter w Chrudimi.

Krombholz Vincenc, vikárnj tagemnj, farář w Přelauči.

Koželuh Wáclaw, duchownj správce w Lánech.

Patočka Karel, kaplan w Přelauči.

Vikariátnj knihowna.

Wáša Wáclaw, kněhkupec w Chrudimi.

W Gičjnském Vikariátu.

Kazda Jan, katecheta hlawnj školy w Gičjně.

Kuhn Jan, direktor hlawnj školy w Gičjně. †

Maryška Josef, kaplan w Gičjně. A. D. S. J.

Nowotný Jan, kaplan w Pecce.

Petera František, farář w Bělohradě.

Suchý František, kaplan w Gičjně. A. D. S. J.

Sydon Josef, kand. theol., katecheta na Gymn. w Gičjně.

W Jaroměřském Vikariátu.

Krulich Wácl., řed. a kat. hl. školy w Králové Dvoře. A. D. S. J.
Peer František, kaplan w cjs. král. nemocnici w Josefowě.
Prudič Wáclaw, kaplan w Králové Dvoře.
Zahradnjak Wáclaw, duchownj správce w Sendražicjch. A. D. S. J.

W Králo-Hradeckém Vikariátu.

Hawel Josef, farář w Plotištjch,
Trnka František, kněz cirkewnj w Práskace.

W Kopidlenském Vikariátu.

Frant. Wacek, c. dw. kapl. vik. kons. rad., děk. w Kopidlně. A. D. S. J.
Bižičtš Antonjn, kaplan we Weliši.
Jahoda Jan, farář w Sámšíně.
Jetmar Josef, kaplan we Weseli.
Křjz Matěj, duchownj správce w Hradisku.
Makeš Jan, farář we Wostružíně.
Meergans Josef, kněz cirkewnj we Weliši.
Müller Jan, farář we Slatinech.
Prokeš Martin, duchownj správce we Wohništěch.
Reiss Jan, kandidát theologie, kaplan w Kopidlně.
Školnjak František, kaplan w Kopidlně. A. D. S. J.
Waněk František, kooperator we Wrsceji.

W Kosteleckém Vikariátu.

Čížinský Josef, kaplan w Tyništi. A. D. S. J.
Dusjlek Pawel, kaplan w Geleňjm.
Vikariátnj knihowna.

W Kutnohorském Vikariátu.

Berán Josef, kooperator w Nebowidu.
Branžowský Wáclaw, kaplan we Zbislawi.
Cybulka Josef, farář w Čerwené Janowici.
Kaun Josef, biskupský notář, farář w Kanku.
Peřina Josef, kaplan w Kutné Hoře.
Sowák Wáclaw, kaplan w Čerwených Janowicjch.
Škoda Josef, kazatel u sw. Barbory na Hořách Kutných.
Wambera Jan, kaplan w Chotusicjch.
Zednjak J., kněpec w Časlawi.

W Landskronském Vikariátu.

Háček Antonjn, duchownj správce we Welké Řetowě.
Pyřkl Wáclaw, kaplan w České Třeboni.

W Lipnickém Vikariátu.

Pacák Josef, kaplan w Ledci. A. D. S. J.
Zitko Antonjn, zámecký kaplan we Wětrnjm Jenikowě.
Vikariátnj knihowna.

W Náchodském Vikariátu.

Hromádka František, duchownj správce w Rtjně.
Ludwjk Josef, duchownj správce w Študnici. . . . A. D. S. J.
Žoček Wiljm, farář w Machowě.
Vikariátnj knihowna.

W Německo-Brodském Vikariátu.

Gjlek Jan, kaplan w Krnzburku. A. D. S. J.
Nožička Josef, kaplan w Přimyslawi.
Plessel Josef, farář w Borowi A. D. S. J.
Seifert Karel, kooperator w Panenském Dole.
Sluga Matěj, emerit. biskup. vikář, kons. rada, děkan w Polni.
Windjš Ján, farář w Selenci.

W Pardubickém Vikariátu.

Jan Řepka, bisk. vikář, konsistornj rada, děkan we Wosicjch.
Beck Michal, kaplan w Sezemicjch.
Müller Josef, kaplan we Wosicjch.
Vikariátnj knihowna.

W Petrowickém Vikariátu.

Pelikán Wáclaw, duchownj správce w Chotěšicjch. . A. D. S. J.
Sehnal Josef, kaplan w Miletině.
Vikariátnj knihowna.

W Poděbradském Vikariátu.

Gežek Josef, kaplan w Poděbradech.
Moric František, farář w Liběci. A. D. S. J.
Richter František, kooperator w Liběci.
Walenta Jan, kaplan w Poděbradech. A. D. S. J.
Vikariátnj knihowna.

W Poličském Vikariátu.

Hradecký Karel, vikárnj tagemnj, farář w Sebranicjch.
Kyselka Wáclaw, farnj administrator w Bystrawě.
Lenoch Antonjn, farář w Krásné.
Šarfenberger Karel, duchownj správce w Kurowě.

W Rychnowském Vikariátu.

Holc Karel, kooperator we Welkém Auřimě.

W Sautickém Vikariátu.

Rössler Ant., prém, kapit., bisk. not., člen hosp. spol. w Želiwě.
Zelenka Florian, prém. kapit. a swátečnj kazatel w Želiwě.

W Skuteckém Vikariátu.

Hájek Wáclaw, biskupský notář, farář w Raně.
Hrdlička Wáclaw, duchownj správce w Pracowě.
Šimek Wáclaw, vikárnj tagemnj, farář w Swratce. . . A. D. S. J.
Wiljmek Frant., duchownj správce w Licibojicich. . . A. D. S. J.

W Třebechowickém Vikariátu.

Brožek Josef, kooperator we Wolešnici.
Bachmann Aloys, vikárnj tagemnj, farář w Přepichách. †
Hawelka Jan, kaplan w Dobrušce. A. D. S. J.
Kraus Josef, duchow. správce w Bohuslawicich. . . A. D. S. J.
Kašpar Jan, kněz cjrkewnj w Třebechowicich. . . A. D. S. J.
Pecháček František, kaplan w Jesenicich.
Rogek Jan, kaplan w Nowém Městě. . . Spoluzakladatel D. S. J.
Wotraubek Jan, kooperator w Slawoňowě.

We Wrchlabském Vikariátu. A. D. S. J.

Bien Leopold, farář w Gilemnici.
Sedláček Josef, kaplan w Mřičně.
Wyskočil Josef, kaplan w Gilemnici.
Weyda František, farář w Kalné.

We Wysoko-Meytském Vikariátu.

František Paul, vikář, konsistornj rada, děkan w Litomyšli.
Bezdiček Jan, absolowaný bohoslawec w Litomyšli.
Chalaupka Josef, farnj administrator w Borowí.
Heyny Jan, kaplan w Litomyšli.
Tuma Ignác, duchownj správce w Kniřowě.
Worel Josef, farář w Augezdě.

W Žlebském Vikariátu.

Brem Jan, farář we Wikanci.
Jawurek František, kaplan w Ledči.
Vikariátnj knihowna.

Wesměš 136.

IV. Budějowické biskupství.

**Geho Excellencj, Neydůstognějšj Pán, pan Arnošt
Konstantin Růžicka, Biskup, Geho c. k. Mage-
státnosti skutečnj tagná rada, a t. d.**

P. T. P. a p.

Gilgj Filek, kap. děk. kons. rada, bisk. notář, Gymnas. vicedirekt.
Wáclaw z Angelis, kapowanj, konsist. rada, biskupský notář.
Chum Wogtěch, vikarista při biskupském kostele.
Šawel Jan, }
Kregěj Antonjn, } kaplani při biskupském kostele.

Biskupský semenář.

Jan Kürner, doktor, professor bibl. stud., rektor Semenáře.
Emanuel Dawidek, doktor, professor dogmatiky.
Michael Schönbeck, doktor, professor pastorálky.
Wogt. Mokřý, doktor, prof. cirk. práwa a historie.
Matěj Leidl, préfékt w semenáři.
Knihowna seminárská.

Posluchači bohoslawj w IV. roce.

Diwil Josef.
Gregora Hynek.
Hansa Matěj.

Kraml August.
Pokorný Jan.
Tonner Aloys.

W III. roce.

Blaška Josef.
Bezpalec Hynek.
Čjžek Jan.
Gregora Antonjn.
Jenne Antonjn.
Haas František.

Kronberger Antonjn.
Paustka Jan.
Plewka Jan.
Wjtek Frant. A. D. S. J.
Wotawa Jos. A. D. S. J.
Waňaus Josef.

W II. roce.

Chrašanský Jan.
Habersberger Karel.

Král Jan.
Matdohl Jan.

Růžek Leopold.

W Diécesj.

P. T. P. a p.

W Bechynském Vikariátu.

Felix František, kaplan w Bechyni. **A. D. S. J.**
Sedláček Jakub, kaplan w Bernardicjch. **A. D. S. J.**

W Blatenském Vikariátu.

Jan Dusjk, vikář, kons. rada, farář w Kwasnowicjch. **A. D. S. J.**
Balzar Josef, far. w Stankowě, Tynhorstského Vik. **A. D. S. J.**
Banka František, kaplan w Rožmitáli.
Čížek František, kaplan w Bělicjch. **A. D. S. J.**
Gedlička Augustin, farář w Záboří. **A. D. S. J.**
Hawlíček Antonjn, kand. bohosl., far. w Kasegowicjch. **A. D. S. J.**
Jana Matěg, řehole sw. Augustina, kooperator we Lnatjch.
Klauček Martin, kaplan w Kadowě. **A. D. S. J.**
Mareš Jakub, farář w Chanowicjch. **A. D. S. J.**
Mašek Ondřej, kaplan w Záboří. **A. D. S. J.**
Mayer Jan, Maltes, kaplan w Radomyšli. **A. D. S. J.**
Křivánek Jan, kooperator w Březnici. **A. D. S. J.**
Princl Wáclaw, duchownj správce w Bohutině.
Zahořík Ondřej, kaplan w Kasegowicjch. **A. D. S. J.**

W Cheynowském Vikariátu.

Karel Haljk, vik., školdoz. kons. rada, farář w Chusnjku. **A. D. S. J.**
Farář František, kaplan w Cheynowě.
Khek Mikuláš, kaplan w Hrobech.
Tesař Matěg, kaplan w Černowicjch.

W Dešenickém Vikariátu.

Formánek Josef, kaplan w Teynici. **A. D. S. J.**
Nauš Ignác, farář w Teynici † **A. D. S. J.**
Slawiček František, farář we Skušowě. **A. D. S. J.**
Wacek František, farář w Teynici. . Aud Národ. mus. a **D. S. J.**

W Domažlickém Vikariátu.

Faster Jakub, duchownj správce w Klenči.
Schiman Martin, emerit. arcib. kons. kasjr w Domažlicjch.
Schneider Gabriel, kaplan w Klenči.
Sládeček Wáclaw, duchownj správce w Tannabergu.
Wondrašek Josef, kaplan w Klenči. **A. D. S. J.**

W Gindřicho-Hradeckém Vikariátu.

Wogt. Juhn, inf. prob., arcikněz, vik. kons. rad. děk. w Gindř. Hradci.
Blažek František, kaplan w Pěně.

Janko Ondřeg, duchownj správce w Blažegowě.

Mikš Josef, kaplan w Bystřici.

Nowáček Jan, kaplan w Kunžaku. *Spoluzakladatel D. S. J.*

Plotner Wogtěch, farář w Adamowě.

Řežický Aloys, kaplan w Gindřichowě Hradci.

Ulrich Vincenc, duchownj správce w Članku.

Zátka Josef, kaplan w Gindřichowě Hradci.

Zátka Martin, kooperator w Střemilowě.

W Gistebnickém Vikariátu.

Rokos Josef, kaplan w Malšicjch.

W Hlubockém Vikariátu. A. D. S. J.

Matěg Drexler, vikář, konsistornej rada, farář w Hošjně.

Fužjk Matěg, farář na Hluboké. *A. D. S. J.*

Linhart Josef, farář na Horách Rudolfowjch.

Maruška František, kaplan na Dobré Wodě.

Peyša Norbert, kaplan na Hošjně.

Schön František, kaplan na Bjlé Hůrce.

Schuster Jakub, exposita w Nákrj.

Weyta František, kaplan na Hluboké.

W Horažďowickém Vikariátu.

Max. Giřček, vikář, kons. rada, farář w Malém Boru. *A. D. S. J.*

Čadek Matěg, duchownj administ. w Střelohosticjch. *A. D. S. J.*

Dlask Wáclaw, Maltes. kaplan w Horažďowicjch. . . *A. D. S. J.*

Fischer Karel, měšťanosta w Strakonícjch. *A. D. S. J.*

Galla Jan, Maltes, direkt. hl. školy w Strakonícjch. . *A. D. S. J.*

Johanek Jan, farář w Hradešicjch. *A. D. S. J.*

Ladmann Wáclaw, kaplan w Nezamyslicjch. *A. D. S. J.*

Lanscha Fr., resid. kaplan u sw. Anny w Krasilowě. *A. D. S. J.*

Mrkwička Antonjn, Maltes, děkan w Horažďowicjch. *A. D. S. J.*

Picha Wáclaw, Maltes, farář w Podsrpech. *A. D. S. J.*

Pusch František, farář w Nezamyslicjch. *A. D. S. J.*

Rathhauský Jan, farář w Krasilowě. *A. D. S. J.*

Ruda Josef, kaplan w Malém Boru. *A. D. S. J.*

Schneider Petr, Maltes, katecheta w Strakonícjch. . *A. D. S. J.*

Weselský Wáclaw, kaplan w Bukownjku. *A. D. S. J.*

Weywara František, Maltes, kaplan w Horažďowicjch. *A. D. S. J.*

Vikariátnj knihowna.

W Hostaunském Vikariátu.

Wawák František, duchownj správce we Weyrowě.

W Kamenickém Vikariátu.

Wogt. Maršálek, bisk. vik., škol doz., kons. r., děk, w Kamenici.
Brunner Augustin, kaplan w Řetici Kardašowě.
Edelmann František, duchownj správce w Temnici.
Vikariátnj knihowna.

W Kaplickém Vikariátu.

Kamaryt František, kaplan w Kaplici. A. D. S. J.

W Kašparskohorském Vikariátu.

Pawlowic Wáclaw, kooperátor w Eisenstrasu.
Tonner František, duchownj správce w Horských Hutěch. A. D. S. J.
Trachta František, farář w Hartmanicjch. A. D. S. J.

W Krumloverském Vikariátu.

Karel Zahnbauer, inf. arcijáhen, vik., kons. rada w Krumlowě.
Matěgowský Antonjn, farář w Kremži.
Püschl Matěg, kaplan w Krumlowě.
Sladkowský Jan, farář w Brloze.
Sedlák Jan, kaplan w Krumlowě.

W Lukawickém Vikariátu.

August Tiebl, arcikněz, vikář, kons. rada, děkan w Březkowicjch.
Klein František, farář we Šwihowě.
Machnjk Wáclaw, kaplan w Předslawě.

W Mirowickém Vikariátu.

Bjly Karel, lokalista w Drahenicjch.
Nowotný Jan, kaplan w Starém Sedle.
Sláma František, farář w Chrasticjch. Aud. Narod. mus. a D. S. J.
Stěpán Jan, vikárnj tajemník, a farář w Podhoří.
Wrána Šim., bisk. not. far. w Mirowicjch. Spoluzakladatel D. S. J.

W Nepomuckém Vikariátu.

Josef Zemánek, vikář, školdoz. kons. rada, děkan w Nepomuce.
Babor František, farář w Zinkowě.
Elhenický Josef, kaplan w Planici.
Král Wjt, kaplan w Blowici.
Laad Antonjn, kaplan w Mysliwě.

W Nowo-Hradeckém Vikariátu.

Wáclaw Blažek, vikář, kons. rada, farář we Welešyně.
Fucker František, kaplan w Dandělbjch.

Holba Michael, kaplan w Stržowě.
 Kratochvíle Jan, vikárny tagem., farář w Kameném Anzezdě.
 Procházka Leopold, duchownj správce w Lodenicich.
 Schiel Antonjn, kaplan w Soběnowě,
 Trumpf František, kaplan we Swjnych Trhowých.

W Pelhřimovském Vikariátu.

Thadeáš Kottnaner, vikár, kons. rada, farář w Hornj Cerekwi.
 Fährich Jan, farnj administrátor w Nowém Rychnowě.
 Graff Antonjn, farář w Dolnj Cerekwi.
 Podlaha Tomáš, kaplan w Hornj Cerekwi.
 Stěch Martin, kaplan w Bozegowě.
 Tomášek Wáclaw, kaplan w Pelhřimowě. A. D. S. J.
 Vikariátnj knihowna.

W Pjseckém Vikariátu.

Matěg Tockstein, vikár, kon. rada, farář w Ginjně. A. D. S. J.
 Koblyška Ferdinand, kaplan w Ginjně. A. D. S. J.
 Kubjček Jan, kaplan w Sedlici.
 Pazaurek František, kaplan w Pjsku.
 Prantl František, kaplan w Pjsku.
 Rosipal Josef, farář na Čerwené. A. D. S. J.
 Starý Tomáš, kaplan w Záhořj.
 Tinger Matěg, kooperator w Pjsku. A. D. S. J.
 Wolf Josef, knězcej špitálský kaplan w Čizowě.

W Prachatickém Vikariátu.

Akcent Augustin, farář w Strunkowicich.
 Jakeš Wogtěch, kaplan a řed. školnj w Prachaticich. A. D. S. J.
 Kladrubský Josef, kaplan w Prachaticich. A. D. S. J.
 Mácha Jan, kaplan w Strunkowicich.
 Suchomel Matěg, duchownj správce w Korkushutě.

W Soběslawském Vikariátu.

František Hanslowský, vikár, kons. rada, farář w Bošilci.
 Figar Antonjn, kaplan w Kaladěgi.
 Hazuka Wáclaw, kaplan w Soběslawj.
 Moráwek Daniel, děkan w Teyně nad Wltawau.
 Nahlinger Kašpar, emerit. vikár, děkan w Soběslawj.
 Solber Matěg, lokalista w Nedwědicich.
 Wačkař Josef, kaplan w Soběslawj.
 Špaček Jan, farář w Šebetně.
 Taušek Antonjn, farář w Modré Hůrce. A. D. S. J.
 Tuma Martin, kaplan w Teyně.
 Wobiš Josef, vikariátnj tagemnj, farář w Hamra.

W Sušickém Vikariátu.

Adam Fialka, vikář, kons. rada, notář bisk., děkan w Sušicích.
 Dolák Tomáš, kaplan we Welharticích. A. D. S. J.
 Tonner Ondřej, vik. tagemník, far. we Welharticích. A. D. S. J.

W Třeboňském Vikariátu.

Charwát Matěj, kaplan w Třeboni.
 Kwěton František, kaplan w Stráži.
 Maljk František, farář w Gilowicích. A. D. S. J.
 Matiašek Wáclaw, kaplan w Třeboni.
 Sádlo Jan, děkan w Třeboni.
 Šweiner Gířj, zámecký kaplan na Chlumě.
 Vikariátnj knihowna.

We Woljnském Vikariátu. A. D. S. J.

Fr. Rathauský, vik. školdoz. kons. rada, far. Česticích. A. D. S. J.
 Babka Matěj, kaplan u sw. Mářj. A. D. S. J.
 Benda Křištof, Pán na Elšowicích. A. D. S. J.
 Holý Josef, děkan we Woljně A. D. S. J.
 Johánek Frant., vik. tagemník, farář we Wacowě . A. D. S. J.
 Kaubjček František, kaplan w Strašjmě. A. D. S. J.
 Lauša František, kaplan u sw. Anny w Česticích. . A. D. S. J.
 Mařjk Tomáš, kaplan we Woljně. A. D. S. J.
 Mráček Jakub, kaplan w Dobši. A. D. S. J.
 Oswald Wáclaw, farář w Malenicích. A. D. S. J.
 Pfeiffer Rudolf, kněz cirk. a wychow. w Elšowicích. A. D. S. J.
 Roswald Tomáš, kaplan w Česticích. A. D. S. J.
 Sedlecký Ondřej, kaplan w Zdíkowci. A. D. S. J.
 Škopek Jan, kaplan we Wacowě. A. D. S. J.
 Staně František, farář w Čkyni. A. D. S. J.
 Šmidinger Jos., zám. kap. w Němčicích. Spoluzakladatel D. S. J.
 Wirth Dominik, farář w Bohumělicích. A. D. S. J.
 Vikariátnj knihowna.

Wesměs 195.

W Pražské Arcidiécesj . . .	467
W Litoměřické diécesj . . .	62
W Králo-Hradecké diécesj . .	136
W Budějowické diécesj . . .	195

Wesměs w ČECHÁCH 800

Na Morawě. *)

I. *W Arcibiskupstwj Olomůckém.*

Geho knjžecj Milost, Neydůstogněgšj Arcibiskup
Pán, pan Maximilián, Swobodný Pán ze Some-
rau-Beckh, wéwoda, knjže a hrabě kráľowské
české kaple w Praze, a t. d., tři wýtisky.

P. T. P. a p.

W Olomau ci.

Jan Mácha, dokt. bohoslowj, prof. bibl. studij, emer. rekt. univ.
František Oth, konsistornj sekretář.
Antonjn Fiala, arcibiskupský ceremonář.
Jan Hampel, kongistornj registrator.

Arcibiskupský semendář.

Belrupt, hrabě Gustav, kapit. domicelár	} w II. roce.
Černý Josef,	
Dwořák Antonjn,	
Mikulka Karel,	
Sylva Taroucca, hrabě, Bedř.,	} posluchači bohoslowj.
Štěpánek Antonjn, posluchač w II. roce	
	} w IV. r. A. D. S. J.

W Boskowickém Dekandtě.

Wawřinec Mucha, kragský děkan, kons. rada, farář w Switawce.
Fiala Jan, farář w Boskowicjch.
Ondraušek Matěj, farář w Protiwanowě.
Dekanátnj knihowna.

W Budišovském Dekandtě.

Bayer Leopold, duchownj správce we Welkém Klokocowě.

W Bystřeckém Dekandtě.

Pospjžil Josef, kooperator na Swaté Hoře.

*) I důstogně welebných pánu odběratelů na *Morawě* žádáme, gak
se mjsto gegich obýwánj a gich *dekanátů* na *morawsko* pjše; pak
wáčeky proměny w hodnostech neb stacjch, i aumrtj kterého z pánu
odběratelů, pak, kdeby w přjtomněm poznamenánj pochybeno bylo, re-
dakci poštu laskawě oznámiti.

W Bzeneckém Dekanátě.

Kadlec Jakub, kooperator w Polešowicjch. A. D. S. J.
Spinka Karel, duchownj správce w Žerowicjch.

W Cholinském Dekanátě.

Antonjn Huhn, kragšký děkan, kons. rada, děkan w Choljaň.
Borowička František, kooperator w Náměšti.

W Českém Dekanátě.

Jan Hodina, kragšký děkan, konsistornj rada, farář w Čechách.

W Dubškém Dekanátě.

Stoklasa Josef, kooperator w Klenowicjch.

W Holešowickém Dekanátě.

Jahn Ignác, staršj kaplan w Holešowě.

W Hradištském Dekanátě.

Fridl Jan, kooperator w Bilowci.

W Kelčském Dekanátě.

Ficher František, kooperator w Hustopeči.
Lichocký Valentin, kooperator w Kelči.

W Kiowském Dekanátě.

Josef Dědek, kragšký děkan, konsistornj rada, farář w Kiowě.

W Kłobauckém Dekanátě.

Daubrawa Jan, administrator w Brumowě.

W Kralickém Dekanátě.

Chabičowský Fabian, farář we Weyšowicjch.
Feigerle Melichar, duchownj správce w Čechowicjch.

W Kroměřjžském Dekanátě.

Peruška Tomáš, kaplan w Kroměřži.

W Mezeříčském Dekanátě.

Springer Ferdinand, farnej administrator w Rožně.

W Misteckém Dekanátě.

František Grill, kragšký děkan, konsist. rada, farář w Misteku.
Sklenowský Jan, kooperator we Friedlandu.
Dwa negmenowanj.

W Molhenickém Dekanátě.

Gironč Josef, farář w Morawičanech.

Hansmann Jan, farář w Bausawě.

Ptáček Josef, kooperator w Brauöhlhüttenu.

W Napagedlském Dekanátě.

Hluštk František, farář w Pohořelých.

W Nowo-Gičinském Dekanátě.

Orel Jan, farář w Starém Gičjně.

W Nomo-Městském Dekanátě.

Kašparu Antonju, kooperator we Warkersdorfu.

W Opatowickém Dekanátě.

Jan Tutta, kragký děkan, konsist. rada, farář w Opatowicjch.

Drexler Peregrin, kooperator w Gewicku.

Feigerle Josef, farář we Skřipowě.

Grohmann Filip, farář w Jaroměřicjch.

Katzer Josef, kooperator w Opatowicjch.

Pawlj Josef, kooperator w Jaroměřicjch.

Swožil Antonjn, duchowuj správce w Berotjně.

Rozšlapil Antonjn, mjstnj kooperator w Subiřowě.

Dekanátnj knihowna.

W Opawském Dekanátě.

Jarošek Ludwig, duchownj správce w Stabłowicjch.

Jakub Eduard, kooperator w Ostrawě.

Klose Petr, pat. quard. Minor. kons. r., far. u s. Ducha w Oppawě.

Lelek Josef, kooperator w Hultšíně.

Mathil Ferdinand, kněz Německého řádu, kooperator w Oppawě.

Nigrin Josef, kooperator w Porubě.

Dekanátnj knihowna.

W Prostějowském Dekanátě.

Wymazal Karel, kooperator w Uřicjch.

W Přerowském Dekanátě.

Nawrátil František, farnj administrator w Přerowě.

W Šumberském Dekanátě.

Wodička František, kooperator we Wiesenbergu.

W Stražnickém Dekanátě.

Petr Morawec, krag. děkan, kons. rada, farář we Weselj.

Waněk Jan, kooperátor w Znorowě.

We Wisternickém Dekanátě.

Springer Ferdinand, kaplan w Tržicích.

We Wšetinském Dekanátě.

Fridrich Jan, duchownj správce w Zděchowě.

Kittrich Karel, duchownj správce w Howěžym.

Mácha Alexander, farář w Przně.

W Zákřebském (Hohenstadt) Dekanátě.

Dnda Martin, farář w Dubicku.

Slunečko Blažeg, farář w Lesnici.

We Zdaunckém Dekanátě.

Frant. Palka, kragský děkan, kons. rada, farář w Litenčicích.

Borek Basil, duchownj správce w Hošticích.

Wyskočil Martin, farář w Zdaunku.

Dekanátnj knihowna.

Wesměs 76.

II. W Brněnském biskupstwj.

Geho Excellencj, Neydůstognějšj Pán, pan František Gindl, Biskup, Geho c. k. Majestátnosti skutečnj tagná rada, a t. d.

W Brně.

P. T. P. a p.

Hinke Theodor, provincial kapucjnů. †

Keil Antonjn, kooperator u sw. Jakuba.

Kinský Dom., c. k. gub. transl. Piar. řádu, gedn. prov. A. D. S. J.

Knihowna libomudrců.

Letfuss Matauš, konsistornj expeditor.

Zdura Bonaventura, provincial a farář u Minoritů. . A. D. S. J.

Biskupský semenář.

František Dohnal, vicerektor biskupského semenáře.

Kmanuel Sellner, kandidát bohosl. wj, professor morálky.

František Sažil, kandidát bohosl., prof. biblických studij.

Posluchači dokoslowj w IV. roce.

Halla Antonjn.
Karásek Wogtěch.
Kiowský Augustin.
Mysljm František.

Mittner Emanuel.
Mittner Josef.
Peigerle Jan.
Wolf Alois.

Woráč Josef.

W III. roce.

Hawránek Jan.
Gedlička Matěg.

Nawrátil Josef.
Stuchlý Eduard.

W II. roce.

Merta Gustav.
Niklas Oswald.
Nowotný Antonjn.
Plachý Bernard.

Pocmann František.
Schimbera Tomáš.
Schulla Wáclaw.
Talský František.

W I. roce.

Böhm Alois.
Fritsch Jan.
Dostal Antonjn.
Geissler Bedřich.
Hudec Wawřinec.

Jelinek Karel.
Lysek Jaroljm.
Schrotz Alois.
Szlotta Gijř.
Zelinka Leopold.

Wšech 30.

W Diécesj.

P. T. P. a p.

W Austopečském Dekanátě.

Finátek Alois, duchownj správce w Popicjeh. . . . A. D. S. J.
Juránek Tomáš, kooperator w Austopeči.

W Brněnském Dekanátě.

Fričay Tomáš, tit. konsist. rada, farář w Obranech. †
Polnický Josef, farář w Střelici.
Rozmanit Jan, farář w Trobsku.
Zrzawý Tomáš, kaplan w Zabrdowicjeh.

W Bistereckém Dekanátě.

František Radda, kragský děkan, konsist. rada, farář we Zwoli.
Kopecký Matěg, farář w Rosochách.
Lawička Matěg, farář w Imrawowě.

Pospěl Josef, kooperátor w Zwola.
Uhlík Dominik, kaplan w Bistřici.
Zástěra Wáclaw, kooperátor w Rožně.

W Dačickém Dekanátě.

Antonín Sagasser, kragický děkan, kons. rada, farář w Dačicích.
Munzar Jan, farář we Wolfířově.
Skalandy Anastáz, řádu wel. Františkánů, koop. w Dačicích.
Smutný Jan, kaplan w Kostelním Vydří.
Walentin Friedl, řádu wel. Františkánů, kazatel w Dačicích.

We Frainském Dekanátě.

Frant. Křivánek, kr. děk. a školdoz., kons. rada, farář w Hostině.

W Gamnickém Dekanátě.

Nedoma Jan, kooperátor w Mrakotíně A. D. S. J.

W Garoměřickém Dekanátě.

Blatný Jan, farář w Domaměhlín.
Gedlička František, farář w Martinkově.
Prechal Benedikt, farář w Horním Augedě.
Schnaubelt Vincenc, kooperátor w Horním Augedě.
Skorpík František, kooperátor w Jarměřicích.
Wašček Antonín, kooperátor w Stáři.

W Gedownickém Dekanátě.

Wácl. Strž, děkan a školní dozorce, kons. r., farář w Křtinách.
Bystřický Vincenc, duchovní správce w Petrowicích.
Holásek Jos., far. w Blánsku, čl. přát. kost. hudby w Praze. A. D. S. J.
Jahn František, duchovní správce w Ochoze.

W Geršpickém Dekanátě.

Leop. Wodička, krag. děkan, kons. rada, far. w Hor. Konicích.
Křivánek František, farář w Hostině.
Stehlík Antonín, farář w Blížkovicích.

W Gjhlawském Dekanátě.

Frant. Kincel, krag. děk. kons. rada, farář w Lance. A. D. S. J.
Blaha František, kooperátor w Batelově.
Italy Josef, kooperátor w Pirnici. A. D. S. J.
Kemmel Bedřich, kooper. řádu Minoritů w Gjhlawě.
Marek Wawřinec, kooperátor w Stržowě. A. D. S. J.
Paleček Jan, farář w Třešti. A. D. S. J.
Špaček Adam, kooperátor w Batelově.

W Hodonickém Dekanátě.

Penninger František, kooperator w Šardicích.

W Hosterlickém Dekanátě.

Dostal František, farář we Weymyslicích.

W Kaunickém Dekanátě.

Filip Borowec, krag. děk. a školdoz., kons. rada, far. w Prawlowě.
Geřábek Jan, farář w Kaunicích.

Hitschmann Antonjn, kooperator w Kaunicích.

W Kuřjmském Dekanátě.

Dědek Karel, kooperator w Kuřjmě.

Pauchly Maximilian, duchownj správce w Drasowě.

Swjtil Josef, kooperator w Tišnowicích.

W Letowickém Dekanátě.

Bednár František, kooperator w Kunstatě.

Polanský František, duchownj správce na Černé Hoře.

Růžička Adam, kooperator w Oelsu.

W Lomnickém Dekanátě.

Essenther Jan, kooperator w Nedwědicích.

Héger Augustin, kooperator w Daubrawnjku.

Swoboda Matěj, duchownj správce w Stěpanowě.

W Meřinském Dekanátě.

Elgart Dominik, kooperator we Měřině.

Gräf Vincenc, farář w Chlumě.

Kaštil Jan, duchownj správce w Uřinowě.

Těšjk Josef, kooperator w Kamenici.

Zdárský Wáclaw, kooperator w Lance. A.D. S.J.

W Mezeřičském Dekanátě.

Frant. Keller, krag. děk. a škold. kons. rada, far. we Welké Mezeřiči.

Brosser Antonjn, farář w Obrowě.

Hawljček Jan, kooperator we Welké Mezeřiči.

Matausek Hynek, obchodnj w Welké Mezeřiči.

Swoboda Antonjn, kooperator w Obrowě.

W Mikulowském Dekanátě.

Grosser Josef, farář w Berně. A.D. S.J.

W Modřickém Dekanátě.

Vikt. Šlossar, Opat řádu sw. Bened. a prél. w Raghradě. A.D. S.J.

Dudjk Beda, klerik sw. Benedikta w Raghradě:
Halla Antonjn, kooperator w Tuřanech.

W Náměstském Dekanátě.

Frant. Holub, krag. děk. a školdoz., kons. rada, far. w Náměsti.
Král Antonjn, farář w Mohelně.
Nowotný Josef, kooperator w Mohelně.
Walenta Jan, lokalista w Konešjně.

W Nowo-Městském Dekanátě.

Mišák Jan, farář we Žďareckém Klášteře. A. D. S. J.

W Podivjnském Dekanátě.

Kubjček František, kooperator w Landshutě.
Schuster František, duchownj správce w Rakwiczch.

W Rosickém Dekanátě.

Karel Bayer, krag. děk. a školdoz., kons. rada, far. w Oslowanech:
Wořšek Manrus, emerit. přewor Ragh. farář w Ostrowačiczch.

W Slawkowském Dekanátě.

Gregor Karel, krag. děk. kons. r., em. prof. morál., far. w Gundrumě.
Kljma Antonjn, kooperator w Posořiczch.
Špaček Bernard, farář w Šeraticích. A. D. S. J.

W Telčském Dekanátě.

Tomáš Steyskal, emer. kr. děk., kons. rada, far. w Telči. A. D. S. J.
Filippi Josef, kooperator w Studené.
Jurovský František, duchownj správce w Pálupjně.
Nebuda Dominik, farnj administrátor w Mrakotjně. . . A. D. S. J.
Nedoma Jan, kooperator w Mrakotjně. A. D. S. J.
Peyčoch František, kaplan w Telči.
Roháček Josef, duchownj správce w Popelně.
Wondra Josef, farnj administrátor w Telči. A. D. S. J.

W Třebickém Dekanátě.

Frant. Keller, krag. děk. a školdoz., kons. rada, far. w Jarměřiczch.
Kropil František, kooperator w Jarměřiczch.
Janaušek Jan, kooperator w Třebíči. A. D. S. J.

W Wančickém Dekanátě.

Malešek Jan, farář w Hornjch Dubňanech.
Procházka Tomáš, kooperator we Wančiczch. A. D. S. J.
Zelnjček František, wzornj učitel we Wančiczch. A. D. S. J.

We Wiškovském Dekanátě.

Myslm František, kooperator w Brusu.

Hřebačka Josef, kooperator w Krasensku. A. D. S. J.

Kowár Josef, duchownj správce w Topolanech.

W Znogmském Dekanátě.

Fournier Arnošt, knilkupec w Znogmě.

Společnj dekanátnj knihowna.

W Želetowském Dekanátě.

Ferdinand Seka, opat a prélat Prémonstrátů w Nowé Řži.

Gruss Jan, kaplan w Pawlowě. A. D. S. J.

Krátký Wáclaw, kapitulár prémonstrátského řádu w Nowé Řži.

Společnj dekanátnj knihowna.

W Židlochowském Dekanátě.

Kropil Josef, farář w Blučjně. A. D. S. J.

Weselý Josef, kooperator w Židlochovicích.

Společnj dekanátnj knihowna.

Wesměs 146.

W Olomúcké arcidiécesj . . . 76

W Brněnské diécesj . . . 146

Wesměs na Morawě 212

W Haliči.

Geho Excellencij, Neydůstogněšj Pán, pan František de Paula Pištěk, Arcibiskup we Lwowě, cjs. král. tagná rada, a t. d.

Ondřeg Ostrawský, kapitolnj děkan we Lwowě.

Adam hrabě Rosciszewský z Rosciszewa.

Auerhahn František, katecheta při k. gymnasium we Lwowě.

Berwid František, farář w Monasteričkách.

Wesměs 5.

W Uhřjch.

W Bystřickém biskupstwj.

Neydůstogněšj Pán, pan Josef Bělanský, Biskup, a t. d., tři wýtisky.

P. T. P. a p.

Tomáš Cherven, biskup. Can. a latere, direkt. kanceláře.

Blásky Samuel, čest. kan., arcijáhen, farář we Welké Slatině.

Budický Jan, kooperator we Vihnowě.

Fodor Michal, čest. kanownjk, arcijáhen, farář w Dubowě. 2 wýt.

Kotsowský Frant., P. rektor náb. škol a farář w Březně.

Laczko Štěpán, farář Podkonicjch.

Lesiess Ondřeg, kooperator w Panském Audolj.

Messzig Ondřeg, farář w Mezi Brody.

Mozor Josef, theol. a fil. dokt., kons. asses., far. w Predajně.

Rák Matěj, kooperator w Zarnowě.

Rayss Jan Nep., farář w Trubně.

Škoda Jan, farář w Motickowě.

Scheihl Valentin, emerit. kons. tagemnj, farář w Hujnikowě.

Strba Jan, probošt z Grahly, kons. rada, farář w Dettově.

Vadányi Jos., dokt. theol. a fil., vicearcijáhen, farář w Valaszce.

Varga Tomáš, farář w Benyussowě.

W Spisském Biskupstwj.

Emerich Parstjar, čestný arcijáhen Liptowský, far. w Sw. Křži.

Arvay Petr, farář we Welkém Bobrowci.

Bartoš Gířj, farář w Swatém Mikuláší,
Kubantjk, farář Rabčický w Orawě.

W Pešti.

Ferjentach Samuel, farář A. W. w Eltsu.
z Czaban Ondřeg, koop. w Komeáthu, Ostřihom. diéc. A. D. S. J.
Kněhkupectwj pana Hartleben 5 wýtisků.
Sandross Arnašt, knihař w Kassowě, 2 wýt.

W Prešpurku.

Kněhkupectwj pana Schwaigera 4 wýtisky.
Kaszper Ondřeg, farář w Teplicich.

Wesměs 38.

W c Wjd n i.

Feigerle Ig., dktr. prof. past. direkt. a spirit. ústawu s. Augustina.
Fiedler Karel, kněz cirkewnj, wychowatel.
Gabriel Josef, kand. theol. w ústawu sw. Augustina. A. D. S. J.
Gerold, kněhkupec.
Knihowna Geho Excellencj hraběte z Kolowratu.
Knihowna Geho Oswjcenosti kněžete z Metternichu.
Knihowna Geho Excellencj p. hraběte Mitrowského z Nemyšlu.
Müsle a Braunmüller, kněhkupci.
Němeček, kněz cirkewnj.
Nowotný Wogtěch, ředitel domu Excell. hraběte z Kolowratu.

Po Rakausjch.

Anton Gířj, kooperator w Proseči na Dunagi. . . A. D. S. J.
Burian Tom., c. k. nadporučnj, prof. české řeči w Nowém Městě.
Haslinger, kněhkupec w Linci.
Kírpál Jan, děkan w Lauce, w Dolnjch Rakausjch.
Sušický Antonjn, benediktin w Gethweigu.

Wesměs 15.

W Solnohradě.

Geho knžecj Oswjcenost, Neydůstognějšj Pán,
pan Bedřich knžze ze Šwarcenberku, Arcibiskup
Solnohradský, wévoda na Krumlowě, a Primas
Swaté Řjmské Řjše a t. d.

Josef Čeněk z Wartenberku, dokt., kapit. děkan, kons. próses.
Jan Nep. Fabian, dkt. bohoal. prof. bibl. studij. . . A. D. S. J.

W Illirii.

Mikovič Jan, kooperator w Bellowě.

Mondok Jan, kooperator w Machichau .
Moyseš Štěpan, professor libomudrc twj w Záhřebu.
Šuppan, kněhkupec w Záhřebu.

Po různu w Cjsařstw 7.

W Bawo řj ch.

Schwechota Matěj, kaplan w Pasowsku.

W Drážďane ch.

Jan, wévoda Saský, Královská Wysost. . . A. D. S. J.
Hraběta Jan, k. dworský kaplan, direkt. katol. gymn. A. D. S. J.
Štěpánek Jan, král. dworský kaplan.

We Wratislawi.

Prutek Pawel, wratislawský gener. vik. we Frídeku w Slezsku.
Purkyně Josef, doktor lékařstw, professor fysiologie. A. D. S. J.
Záwacký Karel, knihař we Frídeku, 3 wýtisky.

W cizjch zemjch 9.

D o d a t e k.

Pokažtokráte, když se Redakcj k wydánj *Poznamendánj wšech odběratelů Časopisu* chystá, píše po wšech knihkupectwých, jak pozorowati lze, i do vzdálených kragin, pak po wšech sběratelých prěnumerantů žádost swau, a opakuge gi, by gj gměna wzděných saučastnjků našjch, pro wtaženj w katalog, w čas w známost dána byla: neb začátkem roku gen počet se udává, a dle toho se také počet swazků každého čtwtletj odesjlá. — A předce, k weliké neljlosti našj, stalo se letas, že gedno kněhkupectwj s udánjm žádáných gmen, která předce w dennjku swém před sebau má, do měsíce Ledna, — kdež giž katalog náš w 1200 exemplářjch auplně wytištěn byl, a pro wýlohu welikau a pozdrženj nowě přetištěn býti nemohl, — se opozdilo. Redakcj widj se přinucena těch pánů odběratelů tuto w dodatku připogiti, a tjm poznamendánj doplniti. Použjwá ale přjtomnau přjležitost také k té šetrné žádosti, by wzděnj konsistarnj páni expeditowé, weledůstognj páni wikářowé, pak wšickni páni kněhkupci a sběratelowé našj, při začátku roku nám gen počet, kalik totiž pokaždě wjtsků wesměš sobě odeslaných žádaj, ge n u m m o w ně udali: s začátkem Listopadu pak, k sestawenj katalogu, gměna, stau obydlj a Wikariát panů odběratelů — také z toho důwodu nám oznd-

miti sobě neztržili, proto že mnohý w běhu roku svou staci proměň, nebo w důstojnosti postupj, anebo zemře; kteréž poslední redakce, z ohledu Dědictwý Suutojanského dowěděti se, zvláště potřebuje.

Usnadniž nám ochotná, přiznivá služebnost práce naše přemnohé a přetěžké; a přispěj, by se vše, co možná, úplně a k upokojení každého vydati mohlo; za kterau šetrnost zase uznalost naši w auportunosti časopisu na gewo dáme.

Z Arcidiécesj.

Náhlowský František, préses we Wendickém semenáři.

Höfner František, farář w Křežowě, we Vikariátu Tauzetjnském.

Kellner Fr., duch. správce we Wraném, „ Pražského.

Wotel Šimon, duch. správce w Sliwenci, „ „

Z Litoměřického biskupstwj.

Semenárská knihowna w Litoměřicích.

Růžička Josef, kaplan we Wetli, we Vikariátu Aužtském.

Jos. Teynil, vik. kons. r. far. w Nebuželjch, „ Doxském.

Čerwinka Josef, farář w Mšeně, „ „

Kotátko Wáclaw, kooperator w Mšeně, „ „

Král Antonjn, kaplan w Opočně, „ Launském.

Wiechner Jan, exposita w Ranně, „ „

Wohánka František, kaplan w Launech, „ „

Egert Josef, kaplan w Brozanech, „ Libochowickém.

Jos. Kramář, vik. kons. r. far. we Wysokém, „ Semilském.

Damašek Jos., kapl. w Semilech, A.D.S.J. „ „

Horna Antonju, kaplan w Rozprawicích, „ „

Kauble Jos., res. kapl. w Laukowě, A.D.S.J. „ „

Kawaljr, kaplan we Wysokém, „ „

Šaurek Jáchim, farář w Držkowě, „ „

Strnad Josef, farář w Boskowě, „ „

Wrána Kar., bisk. not. vik. tag. far. w Jablóni, „ „

Czerwinka Josef, kaplan w Hradišti, we Vikariátu Turnowském.

Jindra Jáchim, kooperator w Hradišti, „ „

W Králohradeckém biskupstwj.

Hudrawa Karel, kapl. w Kacowech, we Vikariátu Santickém.

W Budějowickém biskupstwj.

Lów Antonjn, farář w Kolinci, we Vikariátu Sušickém.

Swoboda Josef, kaplan w Kamenicích „ „

Korka Karel, kaplan w Střebenicích, „ „

Weselý František, farář w Hořepnjku, „ „

Pachta Bartoloměj, kapl. w Hořepnjku „ „

Doplňný saučet w Čechách.

W Arcidiécesj	471
W Litoměřické diécesj	81
W Králo-Hradecké diécesj	137
W Buděgowické diécesj	200

Wesmês w ČECHÁCH 889

Saučet wšech odběratelů.

W Čechách	889
Na Morawě a Slezsku	212
W Haliči	5
W Uhřjch	38
W Rakansku	15
W Cjsařstwj po různu	7
W cizjch zemjch	9

Wšech odběratelů wesmês 1176

Pohodlj prostředkem c. k. pošty.

Kdoby Časopis hned ten týden po wyjitj rád obdržel, předplatitž se buď u redakcj, buď u swého neyblížjho c. k. poštownjho auřadu 3 zl. na stř.; a docházeti geg bude dennj poštau, bez dalšjho připlatku, kteraužto cestu Časopisu horliwé milowným radjme.

Redakcj,

Redaktor, Wácl. M. Pešina, kan. na bradě Pražsk. a kons. rada.

P o w ý š e n j .

Dne 27. Ledna 1840 wywolen gest za **Generala Welmistra** rytířského řádu křížowníkůw s čerwenau hvězdau w Praze: Weledůstogný Pan **Jakob Beer**, čestný komendator téhož řádu, theologie doktor, c. k. professor dogmatiky, a býwalý professor náboženstw a wychowatelstw w filosofii na vysokých školách Pražských, wyslaužily děkan fakulty theologické, a knížecj arcibiskupský notář.

K wolenj tomu sešlo se z Čech, z Péltenbergu na Morawě, z Wjdně, a Budjna, hlawního města w Uhrjch, tři proboštowé, a tři komendatorowé, wesněs 81 řadowých bratrj. Ačkoli slawný řád ten neyvyššjho powýšenj hodných důstognjků wjce počjtá: předce giž předkem hlasy řjkage weškerých wolenců gen k gednomu, obšjrným vysokým uměnjm, šlechtnau myslj a spanilým srdcem wynjakgcjmu spoluúdu se nakloňowali; které samé ne málo těšiti musilo, když po celé Praze, gak u těch neyvyššjch úradů a neyvyššjch důstognostj, tak i w měšťanském lidu gen geden hlas pozorowali, který s mjněnjm a předsewzetjg gich scela se srownával; tak že se mohlo řjci že Prahas sebau wolj.—A wywolili gsau *G e g*, který netoliko po weškerém hlawnjm městě, nýbrž i po celé vlasti, ano i we vzdálených kragjch vysoké vážnosti a lásky požíwá; a od kterého nadjti se gest, že, když láskau všech swých bratrj wládne, sláwu řádu swého netoliko zachowá, nébrž i powýšj a rozšjřj.

Po skončeném wolenj, kterému od Wjdenského prof. bohoslowj Wáclawa Kozelky k Duchu Sw. zpjwaná mše sw. předcházela, weden byl nowě zwolený Wysoce důstogný **Pan General Welmistr** do chrámu Páně, a hned podánjg všech pontifikálnjch insignij slawně *in spiritualibus* installowán gest od Neydůstogněšjho Pana Františka Tippmanna, Pražského Suffragana, biskupa Satalského atd., kterému wel. slow. konsist. rada, prof. Jos. Helfert přidán byl; načež se *Gemu* při „Te Deum“ ode všech bratrj obyčegně *homagium* stalo; při kterémž gednoho každého wolence gakožto otec laskawý obgal, a co milého syna poljbil.

Po skončeném „Te Deum laudamus“ weden byl **Pan Welmistr** do Generalatu, kde od wys. slowútných páň guberniálnjch rad, Fr. Willmanna a kanownjka Wogt. Lidmanského, duchownjho referenta, we gměnu Geho c. k. Milosti *in temporalibus* installowán byl.

Narozen w Kutné Pláni 16. Un. 1796, složil profess swau 17. Un. 1820, a w témž roce 25. Března na kněžstw poswěcen byl.

Uděliž mu Hospodin dlauhé a slawné panowánj!

Časopis

pro katolické duchovenstvo.

wycházeti bude také i w přjstjm (1840) roce, w ceně obyčejné 2. zl. n. stř. Kdoby pak geg hned po tisku rychle obdržowati chtěl: gemu se za podané 3 zl. dennj postau odesjlati bude. — Wzácná, nězištná horliwost welectěných p. spisowatelů našich obohacuje Časopis náš pogednánjmi gak důkladnými, tak zagjmawými; — zač gím dosti wděčni býti nemůžeme. — Ta gest také přjčinau, že počet p. odběratelů letos až na 1176 wystaupil, gaktě ge nikdy tak wysoku nestál. Důwěřugeme se, že nás také w letošnjm roce naděge naše nezklame; anože láska bratrská a horliwost vlastenecká redakcj tak zaopatřiti si připjll, že gi nesnáz bude, z výborných podánj ta nevybornějšj wyljsiti, a vše obdržené w obmezených aršjch našich wydati. — (Ačkoliw gsme letos zase o celých 10 archů, tedy o celý swazek wjee podali, než gsme powinnowáni byli.) Wczmauli nad to, gak páni spisowatelé (gichž wesměs 45) tak i páni odběratelé, welectěnj páni bratři nášj, ohled na gewenau wysokau spokogenost s Časopisem našjm Neydůstognějšjho Knjž etc Arcipastýře našeho: nadjti se lze, že Časopis náš, utěšeně kwetaucj, zlatého wěku swého dogde, a dlauho, předlauho we wýši té se udrzj. — Při takowé přjzni, horliwosti a sgednocnosti, — které zde weřegně počestnost našj gewjme, — s to budeme, čest a sláwu bratřj a vlasti wzdělati, o té milostně gewené vysoké spokogenosti, — giste všem nad vše wzácné! — wždy hodnými pozůstati.

Dne 1. Ledna 1840.

Redakcj.

